

Jack London

Tengeri farkas

**Fordította:
Bartos Zoltán, Szántó István**

I

Nem is tudom, hol kezdjem el, ámbár néha tréfásan Charley Furuseth rovására írom az egész ügyet. Volt egy nyaralója a Malomvölgyben, a Tamalpais-hegy árnyékában, de csak ritkán lakott benne, akkor is a téli hónapokban, amikor nem tudta, mit csináljon az idejével, és Nietzsche meg Schopenhauert olvasta, hogy az agyát pihentesse. Ha beköszöntött a nyár, inkább a forró és poros városban izzadt, és szakadatlanul dolgozott. Ha nem lett volna szokásom, hogy minden szombat délután felmenjek hozzá, s ott maradjak hétfő reggelig, akkor ez a bizonyos januári reggel sem talált volna a tengeren a San Franciscó-i öbölben.

A hajó, amellyel utaztam, elég biztonságos volt, hiszen a *Martinez*, mint vadonatúj gőzkomp, ezúttal tette meg a negyedik vagy ötödik útját Sausalito és San Francisco között. Az öblöt sűrű köd ülte meg, mely az átkelést veszélyessé tette, de ehhez mint szárazföldi ember nem sokat értettem. Visszaemlékszem arra a nyugalmas lelkiállapatra, amellyel helyet foglaltam a fedélzet elején, közvetlenül a kormányosfülke alatt, s átengedtem magam képzeletemnek. A köd titokzatossága foglalkoztatott. Friss szél fűdögált, és egy ideig magányosan üldögéltem a nedves homályban - azaz hogy mégsem egyedül, mert valami halvány tudatom volt arról, hogy a fölöttem levő üveges fülkében ott van a kormányos meg valaki, akit a kapitánynak véltem.

Emlékszem, arra gondoltam, milyen kényelmes dolog a munkának ez a megosztása. Szükségtelen, hogy én tanulmányozzam a ködöt, a szelet, az árapályt és a hajózást, ha meg akarom látogatni a tengernyúlvány túlsó partján lakó barátomat. Így a helyes, hogy vannak szakemberek - tűnődtem. A kormányos és a kapitány különleges tudása javára szolgál sok ezer embernek, akik a tengerről és a hajózásról alig tudnak többet, mint én. Így energiámat sem emésztette fel sokféle dolognak a megtanulása, s csak néhány kérdésre összpontosítottam, mint például annak elemzésére, hogy Poe milyen helyet foglal el az amerikai irodalomban -, mely értekezésem egyébként az „Atlantic” legutóbbi számában jelent meg. A fedélzetre jövet a közös teremben mohó szemmel vettem észre egy jól megtermett urat, aki az „Atlantic”-ot böngészte. A folyóirat éppen az én tanulmányomnál volt felnyitva. Íme újra a munkamegosztás. Ennek a testes úriembernek is csak a kormányos és a kapitány szaktudása tette lehetővé, hogy Poe-ról szóló tanulmányomat olvassa, miközben biztonságban utazik Sausalitóból San Franciscóba.

Tűnődésemet egy vörös képű ember szakította félbe, aki bevágta maga mögött a kabinajtót, és a fedélzetre botorkált. Megjegyeztem magamnak a témát, hogy felhasználhassam egy tervezett tanulmányban, melynek „Szabadságra van szükség: a művész védelmében” címet szándékoztam adni. A vörös képű ember felpillantott a kormányos házikójára, körülnézett a ködben, ide-oda sántikált a fedélzeten - úgy látszik mülába volt - s megállt mellettem szétterpesztett lábbal, arcán élénk öröm kifejezésével. Nem tévedtem, mikor arra következtettem, hogy tengeren töltötte el az életét.

- Nagyon komisz idő ez, ettől öszül meg fiatalon az ember - mondta a kormányosfülke felé intve.

- Nem gondoltam volna, hogy ez ilyen megerőltető munka - válaszoltam. - Oly egyszerűnek tűnik, mint az ábécé. Ismerik a távolságot és a sebességet, az iránytű pedig mutatja az utat. Szerintem itt matematikai bizonyosságokról van szó.

- Megerőltetés! - hördült fel. - Egyszerű ábécé! Matematikai bizonyosság! - Mintha fékezni igyekezett volna magát, amint reám meredt: - No és mi van az Arany Kapuból most visszaáramló dagállal? - kérdezte, vagy inkább ordította. - Milyen gyorsan történik az apadás? Merre tart? Hallgassa csak! Harangbója ez, és éppen nekimegyünk! Nézze, hogyan változtatják máris a hajó irányát!

A ködből egy harang szomorú hangját hallottuk, s láttam, amint a kormányos hirtelen fordít egyet a kormánykeréken. A harang, mely eddig előttünk látszott, most oldalról hallatszott. A mi hajódudánk is rekedten bömbölt, és időnként más hajókürtök hangját is hallottuk a ködből.

- Ez meg úgy látszik valamiféle átkelő-komp - magyarázta, jobbfelől hallva valami dudálást. - Hát ez? Nem hallja? Itt meg szájjal fújják a tülköt. Minden bizonnyal vitorlás-dereglye. Jobb lesz, ha vigyáz, vitorlás uram! Ó, így van, amint gondoltam. Valaki még a pokolba kerül!

A láthatatlan komp szüntelen dudált, a tülök pedig riadtan sikoltozott.

- Mert megadják egymásnak a tiszteletet és megkísérlik egymást kikerülni - folytatta a vörös képű, amint a sürgető dudálás elhallgatott.

Az arca fénylett, szeme villogott az izgalomtól, miközben érthető nyelvre fordította le a tülkök és a szirénák beszédét.

- Ez gőzsziréna, amelyik onnan balról hangzik... Hallja ezt a rekedt dudálást? Ez meg gőzbárka, úgy vélem, egészen közel van hozzánk, és az árral szemben a part felé igyekszik.

Őrünten sikoltozó, éles füttyöt hallottunk előlről, közvetlen közelünkben. A *Martinezen* gongok szólaltak meg. A hajó kerekei megálltak, az ütemes zakatolás elhalt, majd újra megindult. Az éles fütty, mint a tücsök ciripelése a nagy vadállatok bömbölése közepette, most oldalról tört át a ködön s gyorsan távolodott. Magyarázatot várva néztem útítársamra.

- Egyike az ördögien merész gőzbárkáknak - mondta. - Bárcsak elsüllyesztettük volna a himpellért! Ezek okozzák a legtöbb bajt. És ugyan mire jók ezek? Akármilyen vadszamar ráül, örünten nyargalászik vele, és szüntelenül füttyöl, hogy mindenkit elriasszon, s a világ többi része vigyázzon rá, mert ő jön, és ő nem vigyázhat! Mert ő jön! Pedig neki is vigyázni kellene! Az a rendes dolog! Az az illendőség! De nekik fogalmuk sincs az ilyesmiről!

Mulattam a vörös képű indokolatlan dühkitörésén, s miközben méltatlankodva sántikált fel és alá, én azon tűnődtem, milyen romantikus is a köd. Mert igenis a köd romantikus, olyan mint a végtelen titokzatosság ólomszürke árnyéka, amely ott lebeg a forgó föld felett; s az emberek, mint porszemnyi kis szikrák, akiket a munka utáni örült vágyakozás átka sújt, fából és vasból készült paripáikon nyargalnak a titokzatosságon keresztül, vakon tapogatják útjukat a láthatatlanon át, zajos magabiztossággal beszélnek, míg szívükben bizonytalanság és félelem lakozik.

Emberem hangja térített ismét magamhoz. Nevettem. Hiszen én magam is csak tapogatóztam, botladoztam, miközben azt hittem, hogy nyitott szemmel vágok át a titokzatosságon.

- Hello! valami felénk jön - mondta. - Nem hallja? Gyorsan jön, egyenesen felénk. Azt hiszem, nem hall bennünket, mert a szél rossz irányba viszi a hangot.

Az éles szél éppen felénk fújt, és én jól hallottam a dudálást, tőlünk oldalvást, kissé előbből.

- Gőzkom? - kérdeztem.

Bólintott, majd hozzátette:

- Egyébként nem haladna olyan gyorsan. - Felnevetett. - Úgy látszik, ott fent is aggódnak.

Felpillantottam. A kapitány a fejét és a vállát kidugta a kormányosfülke ablakából, s úgy meredt a ködbe, mintha akarátának pusztá erejével is át tudna rajta hatolni. Arca aggodalmat tükrözött, mint a társáé, aki átsántikált a korláthoz, és mereven bámult a láthatatlan veszély irányába.

Azután megtörtént, megfoghatatlan gyorsasággal. A ködöt mintha ék hasította volna ketté, és egy hajó orra bukkant ki, mindkét oldalán ködfoszlányok lógtak, mint a tengeri moszat egy víziszörnyeteg ormányán. Láttam még a kormányos fülkéjét, amint egy fehér szakállú ember könyökölt ki rajta. Kék egyenruhában volt, s még visszaemlékszem, hogy feltűnt rendezett külseje, és nyugodt megjelenése. A körülményekhez képest borzalmas volt a nyugalma. Tudomásul vette a végzetet, kéz a kézben menetelt vele, s hidegen mérlegelte a várható csapást. Amint ott kihajolt, nyugodt és töprengő tekintettel nézett ránk, mintha meg akarná határozni az összeütközés pontos helyét, s tudomást sem vett arról, hogy a kormányosunk, elsápadva a dühtől, ráordított:

- Na ezt megcsinálta!!

Visszatekintve, úgy érzem, hogy erre a magától értetődő megjegyzésre minden válasz felesleges volt.

- Fogjon meg valamit és kapaszkodjon bele - mondta a vörös képű ember. Izgalma eltűnt s valami természetfölötti nyugalom ült ki arcára. - Hallgassa csak, hogy sikoltoznak a nők - mondta majdnem keserűen, mintha ő már tapasztalt volna egyet-mást e téren.

Az összeütközés előbb megtörtént, mintsem a tanácsot követhettem volna. Bizonyára derékban ért bennünket az ütés, mert az idegen hajó eltűnt a szemem elől. A *Martinez* oldalra dőlt, a hajó fa-része recsegett-ropogott. Végigvágódtam a csúszós fedélzeten, s még mielőtt feltápáskodhattam volna, hallottam a nők sikoltozását. Bizonyára a vérfagyasztó, leírhatatlan hangok miatt vesztettem el én is a fejemet. Eszembe jutott, hogy a mentőövek a nagy kabinban vannak, de az ajtóban föltartóztattak és visszasodortak a vadul tolongó utasok. Nem emlékszem, mi történt a következő percekben, csupán arra, hogy a fejem felett levő tartóról mentőöveket dobáltam le, melyeket a vörös képű egy sereg hisztérikus asszony testére erősített. Ez a jelenet olyan világosan megmaradt emlékezetemben, mint bármelyik kép, amelyet valaha láttam. Még most is előttem van a kabin bezúzott fala, melyen át örvénylőn gomolygott be az ólomszürke köd; az üres, párnázott székek, a hirtelen menekülés nyomaival, elhagyott bőröndökkel, kézításkákkal, ernyőkkel, takarókkal; a kövér ember, aki az én tanulmányomat olvasta, most parafába és vászonba burkolva, a folyóirattal a kezében egyhangú állhatatossággal kérdezte, hogy mit gondolok, van-e valami veszély; a vörös képű, amint bátran sántikál ide-oda a múltában, s a mentőöveket felkapcsolja minden jelentkezőre; s látom végül az őrzőngve sikoltozó nőket.

Ez hatott a legjobban az idegeimre, a nők sikoltozása. De úgy látszik, a vörös képű idegeit is megviselte, mert emlékszem egy másik jelenetre is, amelyet sohasem felejték el. A kövér ember a felöltője zsebébe gyömöszöli a folyóiratot és furecsán bámul. A nők kavargó tömege beesett, fehér arccal és tágra nyitott szájjal sikoltoz, mint az elveszett lelkek kórusa; a vörös képű, akinek a haragtól bíborszínűvé vált az arca, felemelt karokkal mennydörög feléjük:

- Elhallgassanak! Ó, hallgassanak el!!

Eszembe jut, hogy ez a jelenet hirtelen nevetésre ingerelt s a következő pillanatban már tudtam, hogy engem is elkapott a tömeghisztéria; hiszen ezek a magam fajtájából való asszonyok voltak, mint az anyám meg a nővéreim, eltelve halálfélelemmel; nem akartak meghalni! Hangjuk a disznó visítására emlékeztetett, amikor a böllér leszúrja, s olyan eleven volt a hasonlóság, hogy lenyűgözött a borzalom. Ezek az asszonyok, akik a legfinomabb

indulatokra, a leggyöngédebb érzésekre hajlamosak, most tele torokkal sikítottak. Élni akartak, de tehetetlenek voltak, mint a csapdába került patkányok és csak sikoltoztak.

A rémület kikergetett a fedélzetre. Betegnek éreztem magam, émelyegtem, és leültem egy közeli padra. Valahogy homályosan láttam, hogy emberek futkosva és kiabálva igyekeznek leeresztetni a mentőcsónakokat. Egészen úgy történt, ahogyan a könyvekben leírták az ilyen jeleneteket. A kötélzet összecsavarodott. Semmi sem ment rendjén. Az egyik mentőcsónakot dugaszolás nélkül eresztették le; a víz beszivárgott, s asszonyokkal és gyermekekkel tele elmerült. Egy másik csónakot orrával bocsátottak le, a tatja pedig fennakadt. Az idegen hajóból, amelyik a vesztünket okozta, semmit sem láttunk, ámbár hallottam, amint az emberek mondták, hogy kétségkívül mentőcsónakokat küld a segítségünkre.

Lementem az alsó fedélzetre. A *Martinez* gyorsan süllyedt, mert a víz már a hajó párkányát nyaldosta. Az utasok közül sokan a vízbe ugrottak. Mások, akik már a vízben voltak, kiabáltak, hogy húzzák ki őket a fedélzetre. Senki sem törődött velük. Valaki elkiáltotta magát: „Süllyedünk!” A kitörő pánik engem is magával ragadott s egy csomó emberrel együtt a vízbe ugrottam. Magam sem tudom, hogyan történt, de abban a pillanatban megértettem, miért kíváncsoznak vissza a hajóra azok, akik már benne evickéltek. A víz olyan hideg volt - hogy szinte fáj... Amikor beleugrottam, olyan hirtelen és élesen hasított belém a fájdalom, mintha tűz égetett volna meg. A kín a velőmig hatolt. Olyan volt, mint a halál markolása. Gyötrelmemben hörgögni kezdtem, mire a tudóm megtelt vízzel, mielőtt a mentőöv a felszínre hozott volna. A sós tenger csak úgy marta, fojtogatta a torkomat és a tüdőmet.

De a legszörnyűbb volt a hideg. Úgy éreztem, hogy már csak pár percem van hátra. Emberek küszködtek, vergődtek körülöttem a habokban. Hallottam, hogyan kiáltoznak egymásnak. S hallottam evezőcsapások hangját is. Valószínűleg az idegen hajó csónakjai voltak. Ahogy múlt az idő, csodálkoztam, hogy még életben vagyok. A lábaimat egyáltalán nem éreztem, s a bénulás egyre feljebb kúszott, s már a szívemet kezdte fojtogatni. Apró, tajtékos hullámok csapkodtak szüntelen, tele lett a szám, a szemem, és egyre erősödő rohamok leptek el.

A hangok elmosódtak, ámbár messziről még hallottam a végső és kétségbeesett sikoltozást, és tudtam, hogy a *Martinez* most süllyedt el.

Később - nem is sejtem, mennyi idő múlhatott el - a félelem érzésével eltelve tértem magamhoz. Egyedül voltam. Sem hívó hangokat, sem kiáltozást nem hallottam, csupán a hullámok zaját, melyet furcsán letompítva vert vissza a köd. A tömegpánik, amikor mindenki osztozik a közös sorsban, nem olyan borzalmas, mint ha az ember egyedül van. És most ilyen pánik fogott el engem is. Merre sodor a víz? A vörös képű ember azt mondta, hogy az apály kifelé árad az Arany Kapuból. Tehát kivisz a nyílt tengerre?! És a mentőöv, amelyik a felszínen ringatott? Lehetséges, hogy bármely pillanatban szétesik? Hallottam, hogy papírból és üres nádból is készítenek ilyeneket, aztán hamarosan eláznak és elvesztik úszóképességüket. Úszni pedig nem tudtam. Egyedül lebegtem a szürke, ősi végtelenben. Megvallom, elfogott az örület, sikoltozni kezdtem, mint az asszonyok, s dermedt kezeimmel a vizet paskoltam.

Fogalmam sincs arról, hogy mindez meddig tartott, mert minden elsötétült előttem. Mikor magamhoz tértem, mintha évszázadok tüntek volna a homályba, és csaknem felettem, a ködből kiemelkedve, megpillantottam egy hajó orrát és három vitorláját, melyek egymáshoz ütődtek a szélben. A hajó orra roppant tajtékot verve szelte a vizet, s úgy tűnt, hogy éppen nekem rohan. Kiabálni akartam, de túlságosan kimerült voltam. A hajó orra éppen csak hogy elsuhant mellettem, nagy tömeg vizet zúdítva rám. Aztán a hajó hosszú fekete oldala oly közel siklott el mellettem, hogy a kezeimmel elérhettem volna. Megkíséreltem elkapni, azzal az

őrült elhatározással, hogy a körmeimet vájom a fájába, de a karjaim bénák maradtak. Újra kiáltani akartam, de hang nem buggyant ki a számon.

A hajó fara is elhúzott mellettem, lemerülve éppen egy hullámvölgybe. Ekkor megpillantottam valakit a kormánykeréknél, meg egy másik embert, akiről úgy látszott, hogy unalmában szivarozik. Láttam a füstkarikákat kitódulni a szájából, amint lassan megfordította fejét, s az én irányomban nézte a vizet. Gondtalan és céltalan tekintet volt ez, mint amikor az embernek semmi különös dolga sincs, és csak azért tesz valamit, mert az élőlénynek mindig kell valamit cselekedni.

De ettől a pillantástól élet és halál függött. Láttam, hogy a köd elnyeli a hajót; láttam a kormányos hátát meg a másik ember fejét, amint lassan megfordul, amint pillantása a vizet éri, s véletlenül rám veti tekintetét. Arca szórakozottságot tükrözött, mintha mélyen elgondolkozott volna, s féltem, hogyha felém tekint is, mégsem vesz majd észre. De reám pillantott, a szemembe nézett; meglátott, mert a másik embert félrelökve a kormánykerékhez ugrott, s elkezdte a kormánykereket forgatni, közben parancsokat ordított. A hajó, úgy látszott, hirtelen irányt változtatott és gyorsan eltűnt a ködben.

Éreztem, hogy elvesztem öntudatomat, s akaratom minden erejével küzdöttem a fojtogató sötétség ellen, amely minduntalan elborított. Valamivel később evezőcsapásokat hallottam, melyek egyre közeledtek, majd egy ember kiáltozását. Amikor egészen közel ért hozzám, hallottam, amint bosszúsan kiáltott:

- Hát maga miért nem kiabál?!

Ez nekem szólt - gondoltam, aztán minden elsötétült körülöttem.

II

Mintha fent hintáztam volna a világűrben, mérhetetlen hosszú ütemre. Szikrázó fénypontok surrantak el mellettem. Tudtam, hogy ezek csillagok és ragyogó üstökösök, melyek a napok közötti repülésem útjába estek. Amint a kilengés csúcspontjára értem, és felkészültem, hogy ellenkező irányba lendüljek, hatalmas gong szólalt meg mennydörögve. Végtelen időn át, csendes évszázadok ölébe ringatva merengtem és élveztem e nagyszerű repülést.

Ám hirtelen megváltozott az álom képe, melyet magam is álomnak hittem. A lengés üteme egyre rövidült. Olyan gyorsan lendültem egyik irányból a másikba, hogy nehezen tudtam elviselni. Alig jutottam lélegzethez, olyan vadul hajtottak a világűrön át. A gongot egyre gyakrabban és egyre dühödtebben verték. Most már kimondhatatlan félelemmel vártam, hogy megszólaljon. Majd úgy éreztem, mintha szűrös homokon vonszolnának, mely fehéren izzott a forró napsütéstől. Kibírhatalanná váltak kínjaim, a bőrömet perzselte a tűz. A gong egyre zúgott, harangozott. A szikrázó fénypontok végeláthatatlan áradatban villogtak mellettem, mintha az egész csillagrendszer az üres térbe hullana. Ziháltam, keservesen kapkodtam a levegőt és kinyitottam a szemeimet. Két ember térdelt mellettem, akik velem küszködtek. A hullámok dobálták a hajót, ezt éreztem én az óriás lengésnek. A félelmetes gong egy serpenyő volt, amely a falon függött s a hajó minden rezdülésére éktelenül zörgött. A szűrös, égető homok helyett kemény emberi kezek dörzsölték meztelen mellemet. Nyögtem a fájdalomtól s félig felemeltem a fejemet. A mellem nyers és vörös volt, s apró vércseppeket láttam kibuggyanni a gyulladt bőr pórusain.

- Elég, Yonson - szólalt meg valaki. - Nem látod, hogy véresre dörzsölted az úr bőrét?!

A Yonsonnak nevezett ember, nagydarab skandináv típus, abbahagyta dörzsölésemet, s ügyetlenül felállított. A hozzá szóló nyilvánvalóan londoni lehetett, annak a férfinak jól kivehető vonásaival, puha, majdnem nőies arcával, aki a gázsulálást az anyatejjel együtt szívta magába. Rongyos, csalánszövet sapkát hordott a fején, és egy piszkos jutazsákot csavart vékony dereka köré. E kellékek elárulták, hogy ő a szakácsa ennek a kimondottan piszkos hajókonyhának, melyben magamhoz tértem.

- És most, hogy érzi magát, sir? - kérdezte azzal az alázatos vigyorgással, amelyet borraivalót leső őseitől örökölt.

Válaszul nagy keservesen felültem, majd Yonson talpra segített. A serpenyő zörgése borzalmasan idegesített. Nem tudtam összeszedni gondolataimat. A konyha faburkolatába kapaszkodtam - mely, bevallom, olyan mocskos volt, hogy alig bírtam legyűrni undoromat -, átnyúltam a forró tűzhely lapja felett, leakasztottam azt a förtelmes konyhaeszközt, s a szenesládába dobtam.

A szakács vigyorgott idegességemen, majd egy gőzölgő edényt nyomott a markomba.

- Ez jót tesz önnek.

Undorító kotyvalék lötyögött benne - hajós-kávé -, de a melege mégis felélénkített. A híg lötyty kortyolgatása közben feldörzsölt, vérző mellemre néztem és a skandináv ember felé fordultam:

- Köszönöm, Yonson úr, de nem gondolja, hogy segíteni akarása túlment a kívánt mértéken?

Valószínűleg hamarabb felfogta a megjegyzésemből kicsendülő szemrehányást, mintsem a szavak értelmét, mert máris elém tartotta a tenyerét. Feltűnően kérges volt. Fogaim újra vacogni kezdtek, amikor megtapogattam rajta azokat a kemény dudorokat, melyek a borzalmas reszelő érzést keltették.

- Johnson a nevem és nem Yonson - mondta elég jó, csak kissé lassú angol nyelven. Csaknem minden idegenes kiejtés nélkül beszélt. Halványkék szemében szelíd tiltakozás tükröződött, azonkívül félénk őszinteség és férfiasság, melyért tüstént megszerettem.

- Köszönöm, Johnson úr - helyesbítettem, s kezet nyújtottam neki.

Habozott, zavartan és szégyenlősen, egyik lábáról a másikra nehezedett, majd ügyetlenül megragadta a kezem és szívélyesen paroláztunk.

- Van valami száraz ruhája, amit reám vehetnék? - kérdeztem a szakácstól.

- Igenis, uram - felelte vidáman és készségesen. - Mindjárt leszaladok és utánanézek a kosaramban, ha ugyan nem restelli az én holmimat viselni.

Azzal kibújt a konyhaajtón, helyesebben kisuhant olyan fürge és hajlékony mozdulattal, hogy az már nem is macskaszzerűnek, hanem inkább olajozottnak tűnt. Valóban, amint később megtudtam, az olajozottság, a nyúlósság vagy minek nevezzem, volt az ő személyiségének talán a legszembeötlőbb tulajdonsága.

- Tulajdonképpen hol vagyok? - kérdeztem Johnstontól, akin láttam, hogy a matrózok közül való. - Miféle hajó ez s hová igyekeznek?

- A Farallones-szigetektől délnyugatnak tartunk - mondotta lassan és megfontoltan, keresvén a legjobb angol kifejezést, s ügyelve kérdéseim sorrendjére. - A *Kísértet* nevű kétárbocson főkavadászatra megyünk Japánba.

- És ki a kapitánya? Amint felöltöztem, beszélnem kell vele.

Johnson meglepődve és zavartan nézett rám. Habozott, miközben szavakat keresett, hogy pontos választ adjon.

- A kapitány Wolf Larsen, legalábbis az emberei így hívják. Más nevét sohasem hallottam. De jó lesz, ha minél óvatosabban beszél vele. Ma reggel valóságos örült. A kormányos...

Nem fejezte be. A szakács besurrant.

- Jobban teszed, ha elkotródsz innen, Yonson - mondta. - Az öreg majd keres a fedélzeten, s jól tudod, hogy nem jó vele kikezdeni.

Johnson engedelmesen az ajtó felé fordult, s ugyanakkor a szakács válla felett egy meglepően ünnepélyes és fontoskodó pillantással tüntetett ki, mintha meg akarná erősíteni azt a félbeszakított megjegyzést, hogy óvatosan beszéljek a kapitánnyal.

A szakács karján egy halom csúf és áporodott szagú ruhadarab lógott.

- Ezeket nedvesen tették el - magyarázkodott. - De addig megteszi, amíg a maga ruháit megszáritom a tűznél.

A hajó ingásától támoilyogva megkapaszkodtam a falba, és a szakács segítségével sikerült bebújni a durva gyapjútrikóba. A testem abban a pillanatban megborzongott a durva érintéstől. A szakács észrevette, hogy önkéntelenül összerázkódtam és elfintorítottam az arcomat.

- Látom, nincs hozzászokva az ilyen holmikhöz - vigyorgott -, hiszen olyan szép, lágy bőre van, mint egy ladynek. Amint megláttam, mindjárt tudtam, hogy maga gentleman.

Ez az ember kezdettől fogva ellenszenves volt nekem, és mialatt öltözködni segített, rossz érzésem egyre fokozódott. Visszataszító volt még az érintése is, a vérem lázongott. Részben emiatt, no meg a konyha tűzhelyén rotyogó edényekből kiáradó szagok miatt, igyekeztem mielőbb a friss levegőre jutni. Meg aztán a kapitánnyal is beszélni akartam, hogy miként lehetne partra jutnom.

Sűrű bocsánatkérések közepette olcsó vászoninget adott rám rongyos gallérral és olyan foltokkal, melyeket régi vérfoltoknak tartottam. Egy pár munkásbakancsba dugtam a lábam, s nadrág gyanánt halványkék, kopott munkanadrág került rám, melynek egyik szára tíz hüvelykkel rövidebb volt a másiknál. A megrövidített nadrágszár olyan volt, mintha az ördög, amikor a gazdája lelkét akarta elrabolni, helyette a nadrágot csípte volna nyakon.

- Kinek köszönhetem mindezt a szívességet? - kérdeztem, amikor tökéletesen fel voltam ruházva, egy fiúsapkával fejemen, s kabát helyett egy piszkos, csíkos, szűk pamut mellénnyel, mely a vesém tájáig ért, s ujjai éppen hogy a könyökömet befedték.

A szakács alázatosan hajlongott előttem, s utálatosan vigyorgott. Tengerjáró hajókon szerzett tapasztalataim alapján megesküdtem volna rá, hogy a borraivalót várja, miként a pincérek tesznek az utazás végén. Miután ezt a teremtményt alaposabban megismertem, rájöttem, hogy viselkedése nem volt tudatos. Bizonyára az öröklött szolgálattelkűség mutatkozott meg nála.

- Mugridge a nevem, uram - mondta alázatosan, zsírosan mosolyogva. - Thomas Mugridge, uram, és állok rendelkezésére.

- Rendben van, Thomas, nem feledkezem meg magáról, ha a ruháim megszáradtak.

Arca felragyogott, szeme megvillant, mintha valahol lényének legmélyén elődjei mozdultak volna meg az életükben kapott borraivalók halvány emlékéitől.

- Köszönöm, uram - mondta hálásan és alázatosan.

Amint az ajtó hátrafelé kinyílt, Thomas félreállt, s én kiléptem a fedélzetre. A hosszú vízben tartózkodástól még mindig gyöngé voltam. Egy szélroham elkapott, s én a himbálózó fedélzet egyik kabinjának szögletébe vágódtam, amelyben megkapaszkodtam. A kétárbocos mélyen oldalra dőlve hasította a Csendes-óceán hullámaikat. Ha délnyugatnak tartunk, miként Johnson mondta, akkor a szél számításom szerint majdnem délről fúj. A köd eloszlott s helyette napfény csillogott a víz tükre. Kelet felé fordultam, arra kellett lennie Kaliforniának, de semmit sem láttam belőle, csak alacsonyan fekvő ködgomolyagokat, amelyek minden bizonnyal a *Martinez* katasztrófáját is okozták, s engem jelenlegi helyzetembe sodortak. Északra, nem is távol, egy csoport kopár szigetet láttam, rajtuk világítótoronnyal. Délnyugatra, jóformán a mi útvonalunkon pedig valamilyen hajó csúcsos vitorláinak körvonalai bontakoztak ki.

Miután vizsgálódásaimat a látóhatáron befejeztem, figyelmemet közvetlen környezetemre fordítottam. Az volt az első gondolatom, hogy egy olyan ember, aki most került ki a hajótörésből, s nagyon közel járt a halálhoz, több figyelmet érdemelne, mint amennyiben nekem itt részem volt. Egy matrózson kívül, aki a kormánykeréknél állt, s kíváncsian bámult át a kabin felett, senki sem vett rólam tudomást.

Úgy látszik, mindenkit lekötöttek a hajó közepén történő események. Itt, egy fedélzeti rácson hatalmas termetű ember feküdt a hátán. Teljesen fel volt öltözve, csupán az inge volt elől nyitva. Melléből azonban semmi sem látszott, mert olyan fekete szőrtömeg fedte, mint valami

kutya bundája. Arca és nyaka fekete szakáll mögé rejtőzött el, melybe szürke szálak keveredtek; ez a szakáll erős és bozontos lehetett, de most szétborzolódt, lekókadtt és víz csepegett belőle. Szemét lehunyta, minden bizonnyal öntudatlan volt, de száját kitátotta, s melle úgy fűjtatott, mintha fulladással küszködne. Az egyik matróz, rendszeres időközönként, begyakorlott mozdulatokkal, kötélen lógó vászonvödört merített le a tengerbe, felhúzta, s tartalmát a kinyújtózott emberre zúdította.

A fedélzeten le s fel járkált, vadul rágva egy szivarcsutkát, az az ember, akinek véletlen tekintete megmentett a tengertől. Öt láb és tíz hüvelyk magas lehetett. De nem is a nagysága tűnt először szembe, hanem az ereje. Ámbár keménykötésű, széles vállú és domború mellű volt, mégsem a nyers erő jellemezte. Az inas, csomós izomzat a szikár és szívós fajta sajátja, de ez a súlyos testalkatú ember inkább egy nagyobbfajta gorillára emlékeztetett. Nem mintha a megjelenése a legkevésbé is gorillaszerű lett volna. Amit igyekszem megértetni, az maga az erő, a fizikai lényétől szinte különálló valami. Olyan erő, amely képzeletünkben rendszerint valami primitívhez kapcsolódik, vadállatokhoz és olyan lényekhez, mint amilyenek fán lakó őseink lehettek: vad, félelmetes, elevenen lüktető erő, maga az élet lényege, amelyből a mozgás fakad, az az elemi anyag, amelyből az élet sokféle alakja formálódik; röviden az az erő, amely mozgatja a kígyó testét akkor is, ha levágtuk a fejét s a kígyó mint olyan már megszűnt létezni, vagy ami benne rejtőzik egy halom formátlan teknősbéka-húsban, mely megmozdul, és megremeg az ember ujjának érintésére.

Ilyenfajta erőt véltem felfedezni ebben az emberben, aki le s fel járkált a fedélzeten. Lábai szilárdan tartották a testét; lépései egyenesen és határozottan verődtek a fedélzethez. Minden mozdulata, ahogyan a vállát megrándította, vagy ahogyan ajkaival a szivart szorította, magabiztos volt, és mintha mérhetetlen, lenyűgöző erőből sarjadt volna. Bár minden cselekvését áthatotta ez az elevenség, valójában egy belül rejtőző, még hatalmasabb erő külső megnyilvánulásának tűnt, amelyik ott lappang, s csupán időnként mozdul meg, de amelyik minden pillanatban kirobbanhat, félelmetesen és ellenállhatatlanul, mint az oroszlán dűhe vagy a vihar tombolása.

A szakács kidugta a fejét a konyhaajtón, s bátorítólag vigyorgott rám, ugyanakkor a hüvelykujjával a felé az ember felé bökött, aki a fedélzeten le s fel járkált. E jellel megértette velem, hogy ez az ember a kapitány, - a szakács nyelvén „az öreg”, akivel beszélnem kell, s valahogyan elintézni, hogy partra tegyen. Már félig megindultam, hogy mielőbb túlessek a viharosnak ígérkező öt percen, amikor a fedélzeten fekvő szerencsétlen embert újra fuldoklási roham kapta el, görcsösen vonaglott és rángatódzott. Nedves, fekete szakállal borított álla a levegőbe meredt, amint hátizmai megmerevedtek és mellkasa felfűvődött abban az öntudatlan és ösztönös erőfeszítésben, hogy több levegőhöz jusson. Jól tudtam, hogy a szakáll alatt a bőr lilás színűvé válik.

A kapitány, vagyis Wolf Larsen - ahogyan emberei nevezték - abbahagyta a járkálást, s rámeredt a haldoklóra. Ez a végső küzdelem olyan heves volt, hogy a matróz is felhagyott a locsolással, és ő is odabámult, miközben a fél vödör víz kiömlött a padlóra. A haldokló sarkaival a rácsot verdeste, lábait kinyújtotta, majd egyetlen erőfeszítésbe merevedett, s fejét jobbra-balra dobálta. Aztán izmai elernyedtek, feje nem mozdult többet, s a megkönnyebbülés mély sóhajban tört ki ajkán. Állkapcsa lefittyedt, felső ajka felhúzódott, s előbukkant dohányzástól megsárgult fogsora. Úgy látszott, mintha vonásai ördögi fintorba fagytak volna, mely az elhagyott és kijátszott világnak szólt.

Most valóban meglepő dolog történt. A kapitány mint a mennykő, lecsapott az elhunyra. Csak úgy dőlt a szájából a káromkodás. És ez nem valami nyimnyám káromkodás volt, nem csupán illetlen kifejezések halmaza. Minden egyes szava istenkáromlás volt, és még hozzá bőven akadt belőle. Csak úgy recsegték-ropogtak, mint valami szikraeső. Soha életemben nem hallottam effélét, nem is hittem, hogy ilyesmi lehetséges. Bátran állíthatom, hogy irodalmi érdeklődésem és az erőteljes formák és kifejezésmódok iránti hajlamom következtében jobban méltányoltam a kapitány szóképeinek különös élénkségét, erejét és a bennük rejlő tökéletes istenkáromlást, mint bárki más a hallgatók közül. S mindezt az okozta, amennyire ki tudtam bogozni, hogy ez az ember - aki a kormányos volt - nagyot mulatott, mielőtt San Franciscót elhagyták, és olyan ízléstelenül viselkedett, hogy az út elején meghalt, és így kormányos nélkül hagyta Wolf Larsent.

Szükségtelennek tartom megjegyezni, legalábbis a barátaim előtt, hogy megbotránkoztam. A káromkodás és mindenfajta gonosz beszéd undorító volt előttem. Elszomorodtam, összeszorult a szívem, bátran mondhatom: szédültem. Az én szememben a halál mindenkor maga volt az ünnepélyesség és a méltóság. Békés a végbemenése és szent a vele kapcsolatos szertartás. Ez a halál rút és borzalmas körülmények között jött el, és ilyet én eddig nem ismertem. Mondom, miközben értékeltem a borzalmas felelősségrevonás kifejező erejét, mely Wolf Larsen szájából özönlött, végtelenül felháborodtam. A rázúduló átkozódás, mint valami tüzes láva, majd hogy el nem hamvasztotta a hulla arcát. Egyáltalában nem lepett volna meg, ha a nedves szakáll felkunkorodott, összezsugorodott és lángra lobbant volna. A halott azonban mindezzel nem törődött. Továbbra is gúnyosan vigyorgott, cinikus incselkedéssel és kihívóan. Ő volt a helyzet ura.

III

Wolf Larsen éppoly hirtelen abbahagyta a káromkodást, mint ahogy elkezdte. Újra rágyújtott szivarjára és körülnézett. Tekintete a szakácson akadt meg.

- Nos, szakács - kezdte nyájasan, bár hangja hideg maradt és kemény, mint az acél.

- Igenis, uram - szakította félbe gyorsan a szakács békítő és bocsánatkérő szolgálalkúséggel.

- Nem gondolod, hogy eleget nyújtogattad már itt a nyakad? Tudod, hogy ez nem egészséges. A kormányos meghalt, s nem akarlak téged is elveszíteni. Nagyon vigyázz az egészségedre, szakács! Megértetted?!

Utolsó szava, meglepő ellentétben az előbbieket könnyedségével, úgy zúdult le, mint az ostorcsapás. A szakács beleremegett.

- Igenis, uram - szólt alázatosan, miközben feje eltűnt a konyhában.

A szakácsnak szóló pirongatás nem maradt hatás nélkül a legénység többi tagjára, és ki-ki munkához látott. Többen, akik a konyha és a világítóablak közötti folyosón ácsorogtak, és úgy látszott, hogy nem matrózok, továbbra is csöndesen beszélgettek egymással. Mint később megtudtam, a főkavadászok voltak, akik magasabb rangúak, mint az egyszerű matrózok.

- Johansen! - kiáltott Wolf Larsen. Egy matróz engedelmesen előlépett. - Fogj hozzá, és varrd be ezt a csirkefogót! A vitorlakamrában majd találsz valami ócska vásznat. Igyekezz!

- Mit tegyünk a lábára, uram? - kérdezte a matróz a szokásos „igenis, uram” után.

- Majd keresünk valamit - felelte Wolf Larsen, és újra kiáltott: - Szakács!

Thomas Mugridge úgy pattant ki a konyhából, mint egy keljfeljancsi.

- Menj le és tölts meg egy zsákot szénnel.

- Van valamelyikőtöknek bibliája vagy imakönyve? - fordult most a folyosón álldogáló vadászokhoz.

Ezek a fejüket rázták, s valamelyik tréfás megjegyzést tett, amit én nem hallottam jól, de mindnyájan elnevettek magukat. Wolf Larsen megkérdezte a matrózokat is. Biblia és imakönyv, úgy látszik, ritka valami a tengeren, de az egyik vadász jelentkezett, hogy a kabinban utánanézt, s egy perc múltán visszatért azzal, hogy nincsen.

A kapitány vállat vont:

- Hát akkor majd vízbe dobjuk minden locsogás nélkül, hacsak a mi papos képű hajótöröttünk nem tudja könyv nélkül a temetési imát. - Ezzel felém fordult:

- Ugye, maga prédikátor, nem?

A vadászok - hatan voltak - egy emberként megfordultak, és reám bámultak. Sajnos, jól tudtam, hogy úgy festek, mint valami madárijesztő. Megjelenésem nagy hahotát keltett, s derűjüket a fedélzeten kinyújtóztatott s eltorzult arcú halott sem fékezte; e nevetés oly durva, nyers és magától értetődő volt, mint maga a tenger; olyan emberektől eredt, akikben csak durva érzések lakoztak, lelkük eltompult, udvariasságról, gyöngédségről sohasem hallottak.

Wolf Larsen nem nevetett, bár az ő szeme is vidáman csillogott. Egészen közel léptem hozzá, s ebben a pillanatban fedeztem fel benne az embert, eltekintve testétől és attól a szitok-áradattól, amelynek az imént fültanúja voltam. Kissé szögletes arca, határozott vonásai első látásra durvának tündek, de a teste nehézkességéhez hasonlóan a markáns vonalak föloldódtak, s olyan meggyőződés támadt bennem, hogy lényének mélyében valami rendkívüli szellemi vagy lelki erő is rejtezik. Állkapcsa, állá, a szemét beárnyékoló, magasan ülő hatalmas szemöldök - mindezek önmagukban is erősek, kivételesen fejlettek voltak, s mintegy kifejezték azt a hatalmas életerőt, azt a férfias szellemet, ami mögöttük rejtett, megbújva, láthatatlanul. Ezt a szellemi erőt nem lehetett kifürkészni, határait felmérni, valamiképpen meghatározni, sem szépen és pontosan osztályozni, és besorolni más hasonló típusok közé.

A szeme - s az lett a sorsom, hogy alaposan megismerjem nagy és szép, egymástól távol álló, igazi művészien szép szem, mely fölé sűrű fekete szemöldök borult. A színe szürke volt, de ez a szürkesség szüntelen változott és zavarba hozta az embert. Sokféle színárnyalatban játszott, mint az áttört selyem a napfényben; néha sötéten, néha világosan, majd zöldesszürkén, olykor kéken, mint a mély tenger. Tekintete ezerféleképpen álcázta lelkét, de ritka pillanatokban kitárult a maga meztelenségében, mintha a világba akart volna futni valami csodás kaland után. Ez a tekintet néha úgy elmerengett, mint a reménytelen ólomszínű égbolt, máskor villogott és szikrát szórt, mint a suhogó kard. Olyan hideget árasztott, mint a sarki táj, majd sugárzó, lágy szerelmes pillantássá változott, áthatóvá, férfiassá, mely csábított és követelődzött, mely egyidejűleg megbabonázza és leigazza a nőt, míg nem boldog örömmel feláldozzák magukat, s megkönnyebbülten teszik le a fegyvert.

De a temetési szertartáshoz visszatérve, kijelentettem a kapitánynak, hogy, sajnos, nem vagyok pap, mire ő felcsattant:

- Hát akkor miből él?

Megvallom, hogy ilyet még nem kérdeztek tőlem, ilyet még nem hallottam. Valósággal megdöbbenett a kérdés. S mielőtt összeszedhettem magam, együgyűen dadogtam:

- Én... én művelt ember vagyok.

Ajka gúnyosan félrehúzódott.

- Én dolgozni szoktam - kiáltottam türelmetlenül, mintha bírám előtt álltam volna és védekezésre lenne szükségem, de abban a percben már eszembe jutott, hogy tiszta ostobaság erről beszélni vele.

- A megélhetéséért dolgozik?

Volt benne valami parancsoló és lenyűgöző, hogy valósággal zavarba jöttem, elvesztettem a fejemet, mint ahogy Charley Furuseth kifejezte volna, s mint egy reszkető gyerek álltam a szigorú tanító bácsi előtt.

- Ki tartja el magát? - kérdezte.

- Tőkejáradékom van - válaszoltam büszkén, de a másik pillanatban szerettem volna leharapni a nyelvemet. - De bocsásson meg, mindennek semmi köze sincs ahhoz, amiről beszélni akarok önnel.

A kapitány azonban nem vette figyelembe ellenkezésemet.

- Ki szerezte azt a pénzt? Mi? Gondolom, az apja?! Tehát maga nem a saját lábán jár, hanem egy halottét használja. Semmit sem szerzett a saját munkájával. Maga a napi háromszori étkezésre való húst sem tudná előteremteni, amivel a gyomrát megtöltse! Nézzük a kezét...

Félelmetes, lappangó ereje, úgy látszik, olyan hirtelen működésbe lépett, vagy én révedtem el egy pillanatig, mert mielőtt ráeszmélhettem volna, két lépést tett előre, megragadta a jobb kezemet és felemelte, hogy megszemlélje. Megkíséreltem visszahúzni a kezem, de az ujjai minden látható erőlködés nélkül olyan erősen szorították, hogy úgy éreztem, menten szétroncsolja. Ilyen helyzetben nemigen tudja az ember megőrizni a méltóságát. Végül is nem nyösöröghettem és nem kapálózhattam, mint egy iskolás gyermek. Rá sem támadhattam erre a nagydarab emberre, hiszen csak egyet csavar és máris eltörheti a karomat. Nem volt mit tennem, hát álltam nyugodtan és tűrtem a méltatlanságot. Eközben észrevettem, hogy a halottnak kiürítették a zsebeit, s vászon takarta el a testét és a vigyorgását. A lepedő széléit éppen a Johansen nevű matróz varrta össze durva fehér cérnával, s a tűt a tenyerére illesztett kis bőrdarabbal bökölte.

Wolf Larsen megvetően engedte el kezemet:

- Halott ember keze tartotta puhán a magáét. Alig használható egyébre, mint tányérmosogatásra és konyhamunkára!

- Kérem, tegyen engem partra! - mondtam erélyesen, mert újra összeszedtem magam. - Számítson bármilyen árat a késedelemért és a háborgatásért, én megfizetem önnek.

Furcsán nézett rám, szemében ingerkedés villant:

- Van egy ellenjavaslatom, amely a maga hasznára fog válni. A kormányosom meghalt, s egy csomó előléptetésre kerül sor. Egy matróz veszi át a helyét, a hajósinasból pedig matróz lesz, maga meg elfoglalja a hajósinas tisztét, s aláírja a szerződést erre az útra: húsz dollár egy hónapra és ellátás. Mit szól hozzá? Ne feledje, hogy ezt a maga lelki üdvéért teszem. Ez majd embert farag magából. Később megtanul a saját lábára állni, s talán totyogni is fog egy keveset.

Nem is válaszoltam neki. A délnyugat felől közeledő hajó vitorlái egyre növekedtek, egyre jobban kivehettem őket. Olyasféle kétárbocos lehetett, mint a *Kísértet*, a teste talán valamivel kisebb. Szép látvány volt, amint imbolyogva suhant felénk. Valószínűleg egészen a közeliünkben fog elhaladni. A szél éppen erősödött, s a nap néhány haragos pillantás után eltűnt. A tenger ólomszürke színt öltött, s egyre jobban hullámozott, fehér habtajtékokat dobálva az égnek. A hajó is gyorsabban haladt, és még inkább oldalra dőlt. Egy ízben a szélrohamban a korlátot is víz alá nyomta, s a fedélzetet ezen az oldalon úgy végigmosta a víz, hogy néhány főkavadász sürgős visszavonulásra kényszerült.

- Az a hajó mindjárt elhalad mellettünk - mondtam egy percnyi szünet után. - És az ellenkező irányba halad, valószínűleg San Franciscóba.

- Nagyon valószínű - felelte Wolf Larsen elfordulva. - Szakács! Hé, szakács! - kiáltotta.

A szakács kibújt a konyhából.

- Hol az a fiú? Küldd ide!

- Igenis, uram - azzal Thomas Mugridge fürgén hátraszaladt, s eltűnt egy másik lejáraton a kormányosfülke közelében. Egy pillanattal később megjelent egy tizennyolc-tizenkilenc éves tagbaszakadt, csirkefogó ábrázatú, vörös fiúval.

- Itt van, uram - mondta a szakács.

Wolf Larsen rá sem nézett e kiváló férfiúra, hanem egyenesen a hajósinashoz fordult:

- Hogy hívnak, fiú?

- George Leach, uram - válaszolta mogorván, s magatartása elárulta, hogy már sejti, miért hívatják.

- Ez nem ír név - csapott le tüstént a kapitány -, O'Toole vagy McCarthy jobban illene a pofáldhoz. Egyébként lehet, hogy valami ír ember segített az anyádnak...

Láttam, hogy a fiatal fickó keze ökölbe szorul a sértegetésre, s a nyakáig elvörösödik.

- De hagyjuk ezt - folytatta Wolf Larsen. - Bizonyára van okod, hogy elfelejtsd a nevedet. És én ezzel mit sem törődöm, míg teljesíted a kötelességedet. Persze Telegraph Hill kikötőjében szálltál hajóra. Ez meglátszik a pofádon, piszkos és komisz vagy. Ismerem a fajtádat. Elkészülhetsz rá, hogy itt megtanítunk becsületre. Megértetted? Ki hajózott be tulajdonképpen?

- McCready és Swanson.

- *Uram!* - mennydörögte Wolf Larsen.

- McCready és Swanson, uram - helyesbítette szavait a fiú, s szemében keserűség égett.

- Ki kapta meg az előleget?

- Ők kapták meg, uram.

- Így is gondoltam. És te pokolian örültél, hogy megtartják. Nem tudtál volna elég gyorsan eltűnni azok elől, akik már kerestek.

A fiú egy szempillantás alatt vademberré változott. Teste ugrásra készen összehúzódott, arca mint a dühödt vadállaté, amint vicsorogva mondta:

- Ez egy...

- Egy micsoda? - kérdezte Wolf Larsen furcsa, lágy hangon, mintha rettenetesen kíváncsi lenne megtudni a ki nem mondott szavakat.

A fiú habozott, majd legyűrte indulatát:

- Semmi, uram, visszavonom.

- Ezzel bebizonyítottad, hogy igazam van - mondotta elismerő mosollyal. - Hány éves vagy?

- Most lettem tizenhat, uram.

- Hazudsz! Sohase leszel újra tizennyolc. Elég nagy vagy korodhoz képest. Olyan izmaid vannak, mint egy lónak. Szedd össze a holmidat és hurcolkodj át a hajó orrába. Most evezős lettél. Előléptettelek. Érted?

Nem is várva a fiú beleegyezésére, a kapitány ahhoz a matrózhoz fordult, aki éppen végzett a keserves feladattal: bevarrta a holttestet. - Johansen, értesz te valamit a kormányzáshoz?

- Semmit sem, uram.

- Nem baj, azért mégis te leszel a kormányos! Vidd hátra a cókémókot a kormányosfülkébe!

- Igenis, uram - felelte vidáman Johansen, s elindult a kabinja felé.

Közben a volt hajósinas meg sem mozdult.

- Mire vársz? - kérdezte Wolf Larsen.

- Én nem evezősnek szerződtem, uram, hanem hajósinasnak. És nem is akarok evezős lenni.

- Szedd a holmidat, és menj előre!

Wolf Larsen parancsa most már fenyegetően hangzott. A fiú mogorván nézett, de nem mozdult.

Erre aztán újra feltámadt Wolf Larsen félelmetes ereje. Teljesen váratlanul történt és két másodperc alatt le is zajlott. Hat lányit ugrott át a fedélzeten s öklét a fiú gyomrába vágta. Ebben a pillanatban, mintha csak engem ütött volna meg, én is fájdalmat éreztem a gyomromban. Ezt csak azért említem, hogy rámutassak, mennyire érzékeny volt az idegrendszerem abban az időben, és nem bírtam elviselni a kegyetlenkedést. A fiú - a súlya legalább 165 fontot nyomott - összezsugorodott. Teste élettelenül lógott a kapitány öklén, mint valami nedves rongy egy boton. Felemelkedett a levegőbe, s rövid ívben fejfelé előzuhant a holttest mellé, s elkezdett vonaglani.

- Nos, elhatározta magát? - kérdezte tőlem Larsen.

Időnként a közelgő kétárbocosra pillantottam, amely most már csak néhány száz yardra lehetett tőlünk. Pompás kis hajó volt s az egyik vitorláján nagy fekete számot láttam, olyan volt, mint valami révkalauz-hajó.

- Milyen hajó ez? - kérdeztem.

- A *Lady Mine* révkalauz-hajó - válaszolta Wolf Larsen mogorván. - Elvégezvén dolgát, visszatér San Franciscóba. Ezzel a széllel öt-hat óra alatt is beér.

- Legyen szíves jelt adni neki, hogy vegyen fel.

- Sajnálom, de a jelkulcs-könyvet kiejtettük a hajóból - jegyezte meg, s a fókavadászok jót vigyorogtak.

Egy pillanatig habozva bámultam egyenesen a szeme közé. Láttam, milyen rettenetesen bánt a hajósinnassal. Ilyen lesz az én sorsom is, ha ugyan nem rosszabb. Amint mondtam, küszködtem magammal, majd olyat tettem, amit életem legbátrabb cselekedetének tartok. A hajó korlátjához rohantam s a karommal integetve, kiáltottam:

- *Lady Mine*, ide figyelj! Vigyetek partra! Ezer dollárt adok, ha partra teszte!

Vártam, két emberre figyeltem, akik a kormánykeréknél álltak. Az egyik kormányzott, a másik hangosbeszélőt emelt a szájához. Hátra sem fordultam, ámbár minden pillanatban vártam, hogy halálos csapást mér rám a mögöttem álló emberi vadállat. Végül is, örökkévalóságnak tűnő várakozás után nem bírtam az izgalmat, s körülnéztem. Larsen meg se mozdult. Ott állt ugyanabban a helyzetben, könnyedén himbálózott a nagy hullámmásban, s éppen új szivarra gyújtott.

- Mi történt? Valami baja van?

Ezt a *Lady Mine*-ről kiáltották.

- Igen! - kiáltottam torkomszakadtából. - Élet vagy halál! Ezer dollárt, ha partra visznek!

- Túlságosan sok friscói whiskyt ittak az embereim! Ennek itt - és hüvelykujjával felém bökött - megzavarodott az agya! Tengeri kígyókról és majmokról beszél!

A *Lady Mine* embere visszanevetett a hangosbeszélőn. A révkalauz-hajó elhúzott mellettünk.

- Tanítsd meg alaposan tisztességre - hangzott a végső kiáltás, s a két ember búcsút intett.

Kétségbeesve támaszkodtam a korlátra, a révkalauz-hajót bámulva, amint egyre növekedett a távolság közöttünk. Ez a hajó öt-hat óra múlva valószínűleg San Franciscóban lesz! A fejem majd megrepedt. A torkom összeszorult, és mintha a szívem ott dobogott volna. Egy hullám a hajónak csapódott és sós vizet freccsentett rám. A szél nekikerekedett, s a *Kísértet* egészen

oldalra dőlt, a vízbe temette a szélvédett korlátot. Hallottam, amint a víz végigsepert a fedélzeten.

Amikor egy pillanat múlva visszafordultam, a hajósinas tántorogva lábra állt. Arca kísértetiesen fehér volt, s vonaglott a visszafojtott fájdalomtól. Nagyon betegnek látszott.

- No, Leach, még előre? - kérdezte Wolf Larsen.

- Igenis, uram - szólt a megtört lélek válasza.

- És maga? - fordult hozzám.

- Adok önnek ezer... - kezdtem, de félbeszakított.

- Hagyjuk ezt! Vállalja a hajósinas teendőit, vagy kezelés alá kellennem magát is?

Mit tehettem? Ha irgalmatlanul megver, talán meg is öl, ez nem segít rajtam. Keményen néztem kegyetlen szürke szemeibe. E szemek akár gránitból is lehetek volna, annyi sem volt bennük az emberi lélek fényéből és melegségéből. A legtöbb ember tekintetéből kiárad a lelke, de az övé üres volt, hideg és szürke, mint maga a tenger.

- Nos?

- Igen - feleltem.

- Mondja: igen, uram.

- Igen, uram - helyesbítettem.

- Hogy hívják?

- Van Weyden, uram.

- Keresztneve?

- Humphrey, uram. Humphrey Van Weyden.

- Kora?

- Harmincöt, uram.

- Rendben van. Menjen a szakácshoz, és tanulja meg a dolgát.

Így történt, hogy akaratom ellenére Wolf Larsen szolgálatába léptem. Erősebb volt, mint én, ez volt az oka. Az egész dolog valószínűtlen volt, és valószínűtlen most is, amikor visszatekintek az eseményekre. Számomra valami szörnyű, rettenetes lidércnyomás marad örökre.

- Maradjon, ne menjen még.

Már éppen indultam a konyhába, de engedelmesen megálltam.

- Johansen, hívd ide az embereket! Most már mindent elrendeztünk, essünk túl a temetésen is, takarítsuk el a fedélzetről a haszontalan limlomot!

Mialatt Johansen összeszedte a szolgálaton kívülieket, néhány matróz a kapitány vezetése mellett egy nyílászáróra helyezte a vászonba varrt holttestet. A fedélzet két oldalán, fenékkal felfelé, jónéhány mentőcsónak volt a korláthoz erősítve. Többet felemelték a védőrácsot és a kísérteties teherrel együtt a szélmentes oldalra vitték s lábával kifelé egy csónakra fektették. Lábára egy zsák szemet kötözték, amit a szakács hozott fel.

Mindig azt hittem, hogy a temetés a tengeren nagyon ünnepélyes és áhítatkeltő, de ez alkalommal nagyon csalódtam. Az egyik főkavadász, alacsony, sötét szemű ember, akit társai „Füstös”-nek neveztek, durva káromkodásokkal és trágárságokkal fűszerezett történeteket

mesélt. Társai pillanatonként hangos röhögésbe törtek ki, ami úgy hangzott a fülemnek, mint a farkasok kórusa vagy a pokol kutyáinak üvöltése. A matrózok lármásan gyülekeztek hátul, némelyik még most dörzsölte ki az álmodt szeméből, s halkán beszélgettek. Valami balsejtelmű és nyugtalan kifejezés ült arcukon. Látszott rajtuk, hogy nem sok jót várnak ettől az úttól a kapitány miatt, és szerencsétlenül érezték magukat. Időnként Wolf Larsenre pillantottak, s tekintetük elárulta, hogy nem szívelik.

Wolf Larsen a védőrácsához lépett, s a sapkák lerepültek. Végignéztam őket - húszan voltak, a kormányost és magamat is beleértve, összesen huszonketten. Kíváncsiságom talán megbocsátható volt, hiszen a sorsom, nem tudom mily hosszú ideig, talán hetekig, sőt hónapokig, ehhez a kis úszó világhoz kötött. A matrózok nagyjából angolok és skandinávok voltak, mulyaképű, együgyű legényeknek látszottak. A vadászok tekintete sokkal több keménységet és érdeklődést árult el, markáns arcukon szabadon kifejeződött a szenvedélyek játéka. Furcsa ugyan, hogy ezt kell mondanom, de mindjárt feltűnt, hogy Wolf Larsen vonásai nem hordták magukon a gonoszság bélyegét. Nem látszott rajtuk semmi komizás. Inkább határozottság és keménység áradt belőle. Azt olvashattam le róla, hogy magatartása nyílt és őszinte. Ehhez sokban hozzájárult, hogy simára volt borotválva. Alig tudtam elhinni - míg újabb esemény nem történt - hogy ez annak az embernek az arca, aki az imént úgy elbánt a hajósinassal.

Abban a pillanatban, ahogy a száját beszédre nyitotta, a hajót egymás után érték a hullám-lökések, s erősen megdőlt. A szél vadul süvöltött a vitorlák között. Egyik-másik főkavadász aggodalmasan föltekintett. A szélfogó korlát, ahol a halott feküdt, víz alá került, s amikor a jármű újra egyenesbe került, a bokánkig ért a lezúduló víztömeg. Elkapott bennünket egy zápor, melynek minden cseppje úgy vert, mint a jégeső. Amint elvonult, Wolf Larsen beszélni kezdett, s a fedetlen fejű hallgatóság a le-fel dülöngélő fedélzettel együtt imbolygott.

- A beszéd egyetlen mondatára emlékezem csak, - mondta: „A test dobassék a tengerbe.” Hát dobjátok be!

Ezzel be is fejezte. A védőrácsot tartó embereket, úgy látszik, meglepte a szertartás rövideje. Vadul rájuk támadt:

- Emeljétek fel azt a végét, a fene belétek! Mi az istennyila van veletek?

Az emberek tüstént megemelték a védőrács egyik végét, s a halott, mint valami kihajított kutya, lábaival előre, belepottyant a tengerbe. A lábához erősített zsák szén lehúzza. Eltűnt örökre.

- Johansen - mondta Wolf Larsen gyorsan az új kormányosnak. - Tarts mindenkit a fedélzeten, ha már úgyis itt vannak! Húzzák be a csúcsvitorlát és az elővitorlákat, és dolgozzanak ügyesen! Délkeleti szelet kapunk. Jobb, ha a fővitorlát és az ormányvitorlát is behúzzátok!

A fedélzet egy pillanat alatt mozgásba jött. Johansen parancsokat osztogatott, az emberek meglazították vagy meghúzták a különféle köteleket - csupa zűrzavar a magamfajta szárazföldi ember számára. Engem azonban fogva tartott ez a megdöbbentő szívtelenség. A haláleset jelentéktelen epizód volt, melyen hamar túlestek. A volt kormányost zsákba varrták, s egy zsák szénnel a lábán bedobták a tengerbe, közben a hajó haladt a maga útján, és a munka folyt tovább. Senki sem hatódott meg. A főkavadászok Füstös újabb történetén nevettek, a matrózok húzták és vonták a köteleket, ketten a magasba kúsztak; Wolf Larsen pedig a szélnek szembe, a beboruló eget tanulmányozta. A halott ember pedig, aki undorító körülmények között halt meg, s akit alávaló módon temettek el, lefelé merült, egyre lejjebb a mélybe. Majd a tenger kegyetlensége, az irgalmatlan és borzalmas víztömeg nyugozta le a lelket. Itt az élet olcsó és vásári, durva és értelmetlen, mindent lelketlenül lehúz az iszap, a posvány. A szeles oldalon a kötélzet mellett a korláthoz támaszkodtam, és a sivár tajtékzó

hullámokra és az alacsonyan szálló ködfelhőkre bámultam, melyek San Franciscót és a kaliforniai partot takarták el a szemem előtt. Közben záporok zúdultak alá, és a ködöt is alig láttam. És ez a titokzatos hajó, a maga félelmetes embereivel, szélről és hullámoktól űzve és dobálva, folyvást délnyugati irányba tartott, egyre messzebb a hatalmas és elhagyatott Csendes-óceánon.

IV

Ami ezután történt velem a *Kísértet* fókavadász hajón, miközben alkalmazkodni igyekeztem új környezetemhez, az két szóban foglalható össze: megalázás és fájdalom. A szakács, akit a legénység „doktor”-nak, a vadászok „Tommy”-nak, Wolf Larsen pedig „szakács”-nak titulált, gyökeresen átalakult. Ahogy megváltozott a társadalmi helyzetem, úgy változott meg a viselkedése is velem szemben. Amilyen alázatos és hízelgő volt azelőtt, olyan úrhatnám és harcias lett most. Igaz, nem voltam többé az előkelő úriember, akinek olyan puha a bőre, mint egy ladyé, csupán teljesen jelentéktelen személyiség, egy közönséges hajósinas.

Ragaszkodott ahhoz a képtelenséghez, hogy Mugridge úrnak szólítsam; magatartása és viselkedése tűrhetetlen volt, amikor a kötelességeimbe avatott be. Azon kívül, hogy a közös kabint elláttam, amelyhez négy kis fülke is tartozott, még neki is segédkezniem kellett a konyhában. Nem győzött csodálkozni a krumplihámozásban és zsíros edények elmosásában való teljes járatlanságomon, mely szüntelen gúny tárgya lett szemében. Egyáltalában nem akarta tudomásul venni, hogy én mi voltam, illetve mihez szoktam eddigi életemben. Ez is hozzátartozott a velem szemben felvett magatartásához. Megvallom, még mielőtt vége lett volna az első napnak, úgy meggyűlöltem ezt az embert, mint még soha senkit azelőtt.

Az első napot még jobban megnehezítette számomra az a tény, hogy a *Kísértet* kifeszített vitorlákkal - e szakkifejezéseket csak később sajátítottam el - bukdácsolt abban, amit Mugridge úr „ordító délkeleti”-nek titulált. Félöt órákor az ő irányításával megterítettem az asztalt a nagy kabinban, a rossz időjárásakor használt tálcákkal, majd a teát és a főtt ételt vittem be. El kell mondanom az első kalandjaimat erről a felszolgálásról a viharzó tengeren.

- Ügyeljen, különben elvágódik - figyelmeztetett Mugridge úr, amikor első ízben léptem ki a konyhából egy hatalmas teáskannával egyik kezemben, másik kezemben nagy csomó frissen sült kenyérrel. Az egyik vadász, név szerint Henderson, egy magas, hajlékony fickó, épp akkor ment hátra a fedélközből - ahogy a vadászok gúnyosan nevezték a hajó közepén levő hálólhelyüket - a nagy kabinba. A hajó farán tartózkodott Wolf Larsen is, elmaradhatatlan szivarjával szájában.

- Itt jön! Vigyázz! Kapaszkodjatok! - kiáltott a szakács.

Megálltam, mert nem tudtam, mi vagy ki jön, s láttam, hogy a konyhaajtó becsapódott. Majd azt is láttam, hogy Henderson mint az örült rohan a fővitorlához, melyre néhány lábnival magasabbra, mint a fejem, gyorsan felmászott. Észrevettem még, hogy egy hatalmas, tarajos hullám, jóval magasabb, mint a korlát, fenyegetően közeledik. Közvetlenül alatta voltam. Az agyam még lassan működött, minden új és idegen volt számomra. Annyit megértettem, hogy veszély környékezik, de ez volt az egész. Csendesesen, remegve álltam. Majd Wolf Larsen kiáltott rám hátulról:

- Kapaszkodjon meg valamiben, maga - maga púpos!

De már késő volt. Előreugrottam a fővitorlához, amelybe megkapaszkodhattam volna, de elért a lezuhanó víztömeg. Ami ezután történt, az nagyon is zavaros. A víztömeg alatt fulladoztam és levegő után kapkodtam. Lábam kiszaladt alólam, s engem a víz magával söpört, nem tudom, hová. Több ízben nekivágódtam valami kemény tárgynak, egyszer a térdemre kaptam rettenetes ütést. Majd az áradat hirtelen elvonult s újra szabadon lélegezhettem. Nekisodródtam a konyha falának, majd a fedélköz lépcsőjének, és a fedélzet egyik oldaláról a másikra sodródtam egészen a vízlefolyó nyílásáig. Sebesült térdem kibíráhatatlanul fájt. Nem tudtam

ráneheznedni, vagy legalábbis azt hittem, hogy nem tudnék. Bizonyos voltam abban, hogy lábamat törtem. De a szakács mindjárt nekemesett, s a konyhaajtón keresztül ordította:

- Hallja-e? Ne ostobáskodjék! Hol a kanna? Inkább a nyakát törte volna ki! A tengerbe ejtette? Inkább a nyakát törte volna ki!

Nagy nehezen feltápáskodtam. A nagy teáskanna még a kezemben volt. A konyhához sántikáltam s odaadtam a szakácsnak. De a szakács színleg vagy valóban méltatlankodva, reám támadt:

- Az isten verje meg már, micsoda nyálas alak maga! Mire is használható maga? Szeretném tudni! Még egy kis teát sem tud hátravinni anélkül, hogy ki ne öntse! Most főzhetek másikat!

- Mit nyöszörög itt nekem? - tört ki belőle újra a düh. - Mert megütötte egy kicsit a drágalátos lábacsáját? Szegény kis mama kedvence!

Pedig nem nyöszörögtem, ámbár az arcom talán eltorzult vagy megvonaglott a fájdalomtól. Mégis összeszedtem minden erőmet, összeszorítottam fogaimat s ide-oda sántikáltam a kabinból a konyhába, meg a konyhából a kabinba minden további baj nélkül. A balesetemmel két dologra tettem szert: egy megsérült térdkalácsra, mely bekötözetlen maradt és amely miatt még hónapokig szenvedtem, s a „Púpos” gúnynévre, amit Wolf Larsen kiáltott rám a hajó farából. Ettől a perctől kezdve a hajó elején és hátulján csak ezen a néven ismertek, végül is ez a név a saját gondolataimnak is szerves részévé vált, és azonosítottam magamat vele - úgy gondoltam magamra, mintha egész életemben mindig Púpos lettem volna és így is neveztek volna.

A kabinasztalnál felszolgálni nem könnyű feladat; itt ült Wolf Larsen, Johansen és hat vadász. Azzal kezdem, hogy a kabin kicsi volt és feladatomat, a benne való közlekedést, nemigen könnyítette meg a vitorlás éktelen himbálózása. De legjobban az hatott rám, hogy a legteltesebb közönyt tapasztaltam azok részéről, akiket kiszolgáltam. Ruháimon keresztül is éreztem, hogy egyre dagad a térdem; beteg voltam s majd elájultam a fájdalomtól. Néha megpillantottam magam a kabin tükrében, s láttam, hogy arcom kísértetiesen fehér s a fájdalomtól eltorzult. Mindenkinek látnia kellett, hogy milyen állapotban vagyok, de senki sem vett róla tudomást, úgyszólván még hálás is voltam Wolf Larsennek, amikor később - a tányérmosogatás közben - megszólított:

- Ne izgassa magát a miatt a csekélység miatt. Idővel majd megszokja az ilyen dolgokat. Némelyik ugyan nyomorékká is teheti, de legalább megtanul járni. Ez az, amit maguk szárazföldi emberek paradoxnak tartanak, ugye?

Úgy látszik, meg volt elégedve, amikor fejemmel bólintottam, s a szokásos „Igen, uram”-mal válaszoltam.

- Azt hiszem, maga otthon van egy kevéssé az irodalmi dolgokban? Mi? Jó. Később majd erről is beszélgetek magával.

Aztán mit sem törődve többé velem, megfordult és felment a fedélzetre.

Este, amikor a töméntelen munkámat végül is befejeztem, a „fedélközbe” küldtek le aludni, ahol megvettem egy üres hálóhelyet. Örültem, hogy megszabadulhatok az utálatos szakácstól, s kinyújtóztathatom a lábaimat. Meglepetésemre a ruhák megszáradtak rajtam és semmi jelét nem tapasztaltam, hogy meghűltem volna akár az utolsó hideg zuhanytól, akár a *Martinez* elsüllyedése okozta hosszú fürdőtől. Azok után, amiket elszenvedtem, rendes körülmények között sokáig nyomtam volna az ágyat és képzett ápolóra lett volna szükségem.

A térdem azonban borzalmasan fáj. Amennyire a nagy daganatból meg tudtam állapítani, térdkalácsom kimozdult a helyéből. Amint az ágyon ülve sérülésemet vizsgáltam - a hat vadász is ott tartózkodott a fedélközben, füstöltek és hangosan beszélgettek - Henderson futó pillantást vetett a lábamra.

- Csúnyán néz ki - vélekedett - kössön rá egy rongyot és majd rendbe jön! - Ennyi volt az egész. Otthon hanyattfekvő beteg lennék, sebész kezelne és azt a szigorú utasítást kapnám, hogy nem szabad mást tennem, csak pihenni. Azonban igazságosnak kellennem ezekhez az emberekhez. Amilyen érzéketlenek voltak az én szenvedésemmel szemben, éppoly egykedvűen vették tudomásul saját fájdalmukat is, ha valami baj érte őket. Azt hiszem, egyrészt a megszokás faragta őket ilyenné, másrészt a szervezetük valóban kevésbé érzékeny. Meggyőződésem, hogy egy kifinomult szervezetű, érzékeny ember ugyanolyan sebtől háromszor annyit szenvedne, mint ők.

Akármilyen fáradt voltam, sőt kimerült, a térdemben sajgó fájdalom nem engedett aludni. Épp csak hogy vissza tudtam fojtani feltörő nyögéseimet. Otthon minden bizonnyal szabad folyást engedtem volna kínjaimnak, de ez az új és primitív környezet kegyetlenül belémfojtotta fájdalmamat. Útitársaim viselkedése hasonlított a vademberekéhez: érzéketlenek maradtak a nagy dolgok iránt, az apróságokat pedig komolyan vették, mint a gyerekek. Emlékszem arra, hogy utunknak egy későbbi szakaszán Kerfoot, az egyik vadász elvesztette ujját, mely kocsonyává zúzódott. Ő még fel sem szisszent, arckifejezése sem változott. Viszont több ízben is láttam ugyanezt az embert vesztettül kirobbanni valami csekélység miatt.

Most is lármázott, üvöltött, karjaival hadonászott és káromkodott mint egy ördög, pedig mindössze azon vitatkozott egyik társával, hogy az újszülött foka tud-e ösztönösen úszni. Kerfoot szerint a fókafióka abban a pillanatban tud úszni, amint megszületik. Latimer, a másik vadász, az ösztövé, yankee képű, ravaszul hunyorgó fickó meg azt állította, hogy a foka-fióka épp azért jön a világra a szárazföldre, mert nem tud úszni és az anyjának kell erre megtanítani, miként a madaraknak is meg kell tanítani a fiókáikat repülni.

A másik négy vadász csaknem az egész idő alatt vagy az asztalra könyökölt, vagy ágyában feküdt, s a vita eldöntését a két ellenfélre bízta. De roppant érdekelte őket a dolog, mert gyakran igen szenvedélyesen beleszóltak, néha mind egyszerre beszéltek. A társalgás végül úgy zengett és zúgott, mint e zárt helyen keresztülvonuló mennydörgés. Gyerekes és jelentéktelen volt a kérdés, de okfejtésük még naivabb és lényegtelenebb. Sőt okfejtésről alig is lehet beszélni. Módszerük a kijelentés, a feltételezés, a személyeskedés volt. Tud-e úszni a foka-fióka vagy sem, azt azzal akarták bizonyítani, hogy állításukat nagyon harciasan adták elő, s aztán a másik ember gondolkodásának, véleményének, nemzetiségének vagy múltjának megtámadásával érveltek. A visszavágás tökéletesen hasonló volt. Ezt csak azért említem, hogy fogalmat adjak azoknak az embereknek szellemi képességéről, akikkel összekerültem. Szellemileg gyermekek voltak férfiak testébe bújtatva.

És füstöltek, szüntelenül füstöltek, valami nyers, olcsó, bántó szagú dohányt. A levegőben vastagon úszott a füst, s ez a rossz levegő, valamint a viharral küszködő hajó veszett hintázása bizonyára még tengeribeteggé is tett volna, ha hajlamos lettem volna rá. Szerencsére csupán émelygést éreztem, ámbár azt a kellemetlen érzést lábfájásomnak vagy a kimerültségemnek is köszönhettem.

Amint ott feküdtem elgondolkozva, természetesen magammal és helyzetemmel foglalkoztam. Hallatlan és elképzelhetetlen dolog volt, hogy én, Humphrey Van Weyden, a tudós, vagy ha úgy tetszik: a művészet és az irodalom műkedvelője, itt heverek egy Bering-tengeri foka-vadász kétárbocson. Hajósinas vagyok! Soha életemben nem végeztem semmiféle kemény

fizikai vagy konyhai munkát. A tudós nyugodt, eseménytelen, íróasztalhoz kötött életét éltem, mint a remete, egy biztos és kényelmes életet nyújtó évjáradékra támaszkodva.

A kaland és a sport sem vonzott soha. Mindig könyvmoly voltam; nővéreim és az apám már gyermekkoromban így nevezték. Csak egy ízben mentem kirándulásra, de már az elején faképnél hagytam a társaságot és visszatértem a lakóház nyújtotta komforthoz és kényelemhez. És most idekerültem, és mi vár rám? Iszonyatos és vég nélküli krumplihámozás, asztalterítés és edénymosogatás. Nem voltam erős. Az orvosok azt mondták, hogy testem felépítése kitűnő, de én ezt sohasem fejlesztettem testgyakorlással. Izmaim fejletlenek és puhák voltak, mint egy nőé, vagy legalábbis ezt mondták az orvosok, amikor rá akartak beszélni, hogy valamelyik sportnak hódoljak. De jobban szerettem a szellemi tornát, mint a testedzést. És most itt álltam, teljesen alkalmatlanul a reám váró durva munkára.

Csupán egynehány dolgot emlétek, amin akkor gondolataim elidőztek és ezeket is csak azért, hogy előre is mentegessem magam azért a gyenge és tehetetlen szerepért, melyet játszanom kellett. De eszembe jutottak anyám és nővéreim is, s elképzeltem fájdalmukat. Bizonyára a *Martinez* katasztrófájának eltűnt áldozatai közé soroltak engem is. Magam előtt láttam az újságokban a hírek címeit; barátaimat az Egyetemi Klubban és a Bibelot-ban, amint a fejüket csóválják és mondogatják: „Szegény fickó!” Felidéztem Charley Furuseth-et, amint akkor reggel elbúcsúztam tőle, s házi köpenyében az ablak alatti párnázott kereveten heverészett, átadván magát a bölcs, pesszimista epigrammáknak.

Ezalatt a *Kísértet* dülöngélve, bukdácsolva kapaszkodott fel a mozgó hullámhegyekre és imbolyogva zuhant le az elnyeléssel fenyegető tajtékzó hullámvölgyekbe, egyre tovább fúrta magát a Csendes-óceán közepe felé és engem is vitt magával. Hallottam felettem a szél zúgását, mely tompa morajként hatolt a fülembe. Néha lábdobogás hangzott a fejem fölött. Körülöttem minden szüntelenül recsegett-ropogott. A hajó fa alkatrészei panaszosan csikorgtak eresztékeikben, mint ezernyi kulcs a rozsdás zárban. A vadászok meg vitatkoztak és ordítottak, mint valami félig emberi hüllők. Csak úgy röpködtek a szitkok és trágár kifejezések. Láttam kivörösödött, dühös arcukat, melyek brutalitását eltorzította és aláfestette a hajóval együtt ide-oda imbolygó lámpák betegesen sárgás fénye. A homályos füstgomolyban a fekvőhelyek olyanok voltak, mint az állatok vackai, valamilyen állatkertben. Viharkabátok és tengerész-csizmák csüngtek a falakon, és itt-ott puskák és más fegyverek lógtak hanyagul a fogasokon. A felszerelés megfelelt a múlt idők martalócainak és tengeri rablóinak. Képzeletem elragadott és nem tudtam aludni. Nehezen telt az éjszaka, fárasztó volt, fájdalmas és igen hosszú.

V

A fókavadászok helyiségében töltött első éjszakám egyszersmind az utolsó volt. Másnap Wolf Larsen az új kormányost, Johansen kitelepítette a kabinból s a vadászokhoz költöztette, és én foglaltam el azt a külön fülkét, melynek már az utazás elején két gazdája volt. Ennek a változásnak az okát csakhamar megtudták a vadászok és sokat morogtak is miatta. Úgy látszik, Johansen álmában újra átélte a napi eseményeket. Szüntelen locsogását, ordítózó parancsolgatását meguntam maga Wolf Larsen is, s ezt az éjszakai hasbeszélőt a vadászai nyakába sózta.

Almatlan éjszaka után fáradtan, gyötrelmes állapotban ébredtem, hogy átkínlódom a második napot a *Kisérteten*. Thomas Mugridge már félhatkor kirángatott oly módon, ahogyan Bill Sykes a kutyáját zavarta volna fel, de a durvaságot kamatostul visszakapta, mégpedig természetben. A szükségtelen zaj, amit csapott - hiszen tágra nyitott szemekkel feküdtem egész éjszaka -, bizonyosan felébresztette az egyik vadászt, mert egy nehéz bakancs repült át a félhomályon, s Mugridge úr a fájdalomtól üvöltve kért mindenkitől bocsánatot. Később a konyhában észrevettem, hogy a füle megsérült és fel van dagadva. Nem is kapta vissza soha többé eredeti alakját, s a matrózok „kelvirág fülűnek” gúnyolták.

A nap teli volt változatos nyomorúságokkal. A ruháim már előző este megszáradtak a konyhában, s első dolgom volt, hogy felcseréljem a szakács ruháit a magaméval. Az erszényemet kerestem. Egy kis aprópénzen kívül - az ilyen dolgokban nagyon jó emlékezőtehetségem volt - száznolcvanöt dollár volt benne aranyban és papírpénzben. Az erszényt megtaláltam, de a tartalma, pár darabka ezüstpénz kivételével, eltűnt. Szóltam a szakácsnak, amikor a fedélzetre mentem, hogy hozzáfogjak a konyha körüli munkámhoz. Bár fel voltam készülve valami durva válaszra, de ilyen harcias kirohanást mégsem vártam.

- Nézze, maga Púpos - kezdte, szemében gonosz fény villogott és dühödten acsarkodott - azt akarja, hogy beverjem az orrát?! Ha azt hiszi, hogy tolvaj vagyok, hát akkor erről hallgasson, mert majd tapasztalni fogja, hogy milyen fenéül téved. Vakuljak meg, ha ez nem hálátlanság! Idejön ez a nyavalyás, én a konyhába veszem, szépen bánok vele és ezt kapom érte! Máskor mehet a pokolba, annyit mondok! Különben majd adok én magának!

Ezt mondván, felemelt ököllel nekem rontott. Szégyen ide, szégyen oda, kikerültem az ütést és kirohantam a konyhaajtón. Mit tehettem volna mást? Ezen a vadállatok-hajóján a puszta erő uralkodott. Az erkölcsi meggyőzés itt ismeretlen fogalom volt. Képzelnék el egy normális termetű, vékony testalkatú férfit, gyenge, fejletlen izmokkal, aki eddig békés, nyugodt életet élt s mindenféle erőszak szokatlan volt számára. Igazán mit tehet az ilyen ember? Szembeszállni ezekkel az emberi vadállatokkal éppoly esztelenség lett volna, mint halálmegvetően kiállni egy megvadult bika elé.

Így gondolkoztam akkoriban, mert szükségét éreztem az önigazolásnak, s békében akartam élni a lelkiismeretemmel. Ez a mentegetőzés azonban nem elégített ki. Férfiasságom ma is lázadozik ellene, ha visszaemlékezem ezekre az eseményekre és nem érzem teljesen felmentve magamat. A helyzet valóban meghaladta az ésszerűség határait, s az ember magatartását a puszta érzokokon kívül egyéb körülmények is megszabták. A formális logika szemszögéből nézve, nincs is semmi szégyellni való, de a visszaemlékezéskor magamban mégis elpirulok, és úgy érzem, hogy férfiúi büszkeségemet számtalan módon beszennyezték és meggyalázták.

Olyan gyorsan menekültem ki a konyhából, hogy térdembe újabb szörnyű fájdalom állt be. Kénytelen voltam leülni. A szakács azonban nem üldözött.

- Nézzétek csak, hogy szalad! Nézzétek csak, hogy szalad! - hallottam kiabálni. - És méghozzá ilyen fájós lábbal! Jöjjön csak vissza, kis mamakedvence. Nem fogom megverni, igazán nem!

Visszamentem és folytattam munkámat; a jelenetnek egyelőre vége is volt, noha később még folytatása lett. Reggelihez terítettem a nagy kabinban s hét órakor felszolgáltam a vadászoknak és a tiszteknek. A vihar, úgy látszik, elült az éjszaka, bár a tenger még jócskán hullámozott és igen erősen fújt a szél. A *Kísértetnek* még a korai órákban majdnem minden vitorláját kifeszítették, kivéve a két csúcsvitorlát és a repülő-elővitorlát; a beszélgetésből azt vettem ki, hogy reggeli után ezeket is felhúzzák. Azt is hallottam, hogy Wolf Larsen igyekezett minél jobban kihasználni a vihart, mely délnyugatra vitte a hajót, mert arrafelé az északkeleti passzátszelet akarta kifogni. Úgy tervezte, hogy ezzel az állandó széllal megteszi az út nagyobb részét Japánba, onnan délre, a trópusok felé fordul, majd Ázsia partjai mentén újra északnak tart.

Reggeli után ismét nem irigylésre méltó helyzetbe kerültem. Amikor befejeztem az edények elmosását, kitisztítottam a kabin-kályhát s a salakos edényt a fedélzetre vittem kiüríteni. Wolf Larsen és Henderson a kormány közelében álltak, beszélgetésbe merülve. Johnson kormányzott. Amikor megindultam a széles oldal felé, Johnson intett felém a fejével, amiről én azt hittem, hogy jó reggelt akart vele kívánni. Pedig arra akarta felhívni figyelmemet, hogy a hamut a szélmentes oldalon szórjam ki. Nem tudtam, milyen ostobaságot csinálok. Elmentem Wolf Larsen és a vadász mellett s kiborítottam a hamut a tengerbe. A szél persze visszafújta, nemcsak rám, hanem a kapitányra és a vadászra is. A következő pillanatban Wolf Larsen nekem rontott és úgy megrúgott, mint ahogy egy kutyát szoktak megrúgni. Sohasem gondoltam, hogy egy rúgás ilyen fájdalmat okozhat. Szédülten tántorogtam el mellőle s félig ájultan a kabin falának dőltem. Minden úszott a szemem előtt, hányingert kaptam és valahogyan a hajó korlátjához vánszorogtam. De Wolf Larsen nem követett. Leverve a hamut ruhájáról, folytatta a beszélgetést Hendersonnal. Johansen, aki az esetet látta, a hajó hátsó részéről odaküldött néhány matrózt, hogy tisztítsák meg a fedélzetet.

Később, a délelőtti folyamán egészen más természetű meglepetésben volt részem. A szakács utasításait követve Wolf Larsen kabinjába mentem, hogy rendet csináljak, és megvessem az ágyát. A fal mellett, az ágy fejénél egy állványt találtam teli könyvekkel. Közelről megnéztem, s meglepődve olvastam Shakespeare, Tennyson, Poe és De Quincey nevét. Láttam tudományos műveket is, köztük Tyndallt, Proctort és Darwint. Képviselve volt a fizika és a csillagászat, s észrevettem Bulfinch „Mese korszaká”-t, Shawtól „Az angol és amerikai irodalom története”-t és Johnson „Természetrájza”-t két vaskos kötetben. Nem hiányoztak nyelvtankönyvek sem, mint Metcalf, Reed és Kellogg munkái és mosolyogva fedeztem fel Dean angol nyelvtanának egy példányát.

Ezeket a könyveket sehogyan sem tudtam összeegyeztetni azzal a személyiséggel, akit megismertem, s azon töprengtem, hogy olvas-e egyáltalán. De, amikor az ágyát akartam megvetni, a takarók alatt - minden bizonnyal akkor ejthette le, amikor elaludt - egy cambridge-i kiadású teljes Browning kötetet találtam: „Az erkélyen” című versnél volt felütve, s láttam, hogy egyes részeket aláhúzott ceruzával. Majd, amikor a hajó himbálózása miatt a könyvet leejtettem, egy papírlap esett ki belőle; ez tele volt firkálva mértani ábrákkal és számításokkal.

Világos lett előttem, hogy ez a félelmetes ember nem tudatlan fickó, amilyennek kegyetlenkedései után ítélné az ember. Egyszerre rejtéllyé vált számomra. Természetének az egyik vagy a másik vonása teljesen érthető volt, de a kettő együtt elfogadhatatlan. Annyit már megfigyelhettem, hogy kifogástalan angolsággal beszél, ámbár olykor egy kissé pontatlanul. A matrózokkal és a vadászokkal való mindennapi beszélgetés során sok hibát ejtett, ami magából a tájnyelv használatából fakadt. De ami keveset eddig hozzám szólt, az tisztán és hibátlanul hangzott.

Felbátorított, hogy természetének új oldalát sikerült ellesnem, és elhatároztam, hogy az elvesztett pénzemről beszélek vele.

- Kifosztottak - mondtam neki később, amikor egyedül járkált a felső fedélzeten.

- *Uram* - javította ki nem durván, de szigorúan.

- Kifosztottak, *uram* - javítottam ki én is.

- Hogy történt?

Elmondottam neki, hogy a ruháim ott maradtak száradni a konyhában és később majd megvert a szakács, amikor megemlítettem neki a dolgot.

Mosolyogva hallgatta elbeszélésemet.

- Mellékjövedelem... A szakács kis mellékjövedelme. Nem gondolja, hogy a maga rongyos kis élete megér ennyit? Amellett tekintse ezt leckének. Idővel majd megtanulja, hogy vigyázzon a saját értékeire. Azt hiszem, ezt az ügyvédje meg az ügynökei intézték maga helyett mostanáig.

Éreztem a szavaiból kiáradó csendes gúnyt, de megkérdeztem:

- Hogyan kaphatnám vissza?

- Az a maga dolga. Itt most nincs ügyvéd, sem ügynök, tehát önmagára van utalva. Ha pénzt szerez, vigyázzon is rá. Aki úgy széjjelhagyja a pénzét, mint maga, az megérdemli, hogy elveszítse. Emellett maga bünt is követett el! Semmi joga kísértésbe hozni az embertársait. Maga kísértésbe hozta a szakácsot és ő elbukott. Kitétte kockázatnak az ő halhatatlan lelkét! Egyébként hisz maga a halhatatlan lélekben?

Lustán felemelte szemhéját, amikor ezt kérdezte, s azt hittem, hogy most megnyílnak előttem a mélységek, és a lelkébe láthatok. De ez csupán hiú ábránd volt részemről. Meg vagyok győződve, hogy Wolf Larsen lelkébe még soha senki nem látott bele mélyen, ha egyáltalában belepillantható. Mint később rájöttem, nagyon magába zárkózott lélek volt, aki sohasem leplezte le önmagát, de ritka pillanatokban megjátszotta ezt az önleplezést.

- Az ön szemében halhatatlanságot látok - válaszoltam, kísérletképpen elhagyva az „*uram*” megszólítást, mert úgy véltem, hogy a beszélgetés bizalmas természete megkívánja ezt.

Wolf Larsen észre sem vette.

- Ebből én azt értem, hogy lát valamit, ami él, de aminek nem kell szükségképpen örökké élnie.

- Ennél többet olvastam ki belőle - folytattam merészen.

- Akkor öntudatot olvasott ki. Az élet öntudatát, ez az, ami élő, de semmi mást, és nem az élet végtelenségét.

Milyen világosan gondolkozott és milyen jól fejezte ki, amit gondolt. Előbb engem nézett kíváncsian, majd az ólmos tenger felé vetette tekintetét. Valami üresség tükröződött szemében, s a szája vonala nyers és szigorú lett. Nyilván borúlátó hangulatban volt.

- Mi célból? - kérdezte hirtelen, újra felém fordulva. - Ha halhatatlan vagyok: miért?!

Haboztam. Hogyan magyarázzam meg az én idealizmusomat ennek az embernek? Hogy öntsek szavakba valamit, amit csupán csak érzek, ami olyan, mint az álomban hallott zene, ami ugyan meggyőződésem volt, de nem tudtam kifejezni.

- Hát ön mit hisz? - adtam vissza a kérdést.

- Én azt hiszem, hogy az élet valami zűrzavar - felelte tüstént. - Olyan, mint az élesztő, mint valami erjedés, valami, ami mozog, mozoghat egy percig, egy óráig, egy esztendeig vagy százig, de végül is megszűnik mozogni. A nagy felfalja a kicsit, hogy tovább mozoghasson, az erős felfalja a gyengét, hogy megtarthassa az erejét. A szerencsés eszik a legtöbbet és az mozog legtovább - ez az egész! Mit szól ön ehhez?

Keze türelmetlen mozdulattal néhány matrózra mutatott, akik a hajó közepén a kötélzettel foglalatostkodtak:

- Ezek mozognak! De így mozog a medúza is. Azért mozognak, hogy legyen ennivalójuk, s azért esznek, hogy mozoghassanak. Na látja! Pusztán a gyomrukért élnek s a gyomruk őértük van. Körforgás az egész! De nem vezet sehova. Ők sem jutnak sehova. A végén leállnak. Nem mozognak többé. Meghalnak!

- De hát álmaik vannak - szakítottam félbe - ragyogó, sugárzó álmaik.

- A táplálkozásról - szögezte le véleményét.

- És semmi többről...

- Élelemről! Nagyobb étvágyról és több szerencséről, hogy étvágyukat kielégíthessék. - Hangja szigorúan, magabiztosan csengett. - Mert nézze, ezek arról álmodnak, hogy szerencsés vadászatot csinálnak, ami sok pénzt jelent nekik, vagy kormányosok lehetnek, talán vagyont gyűjthetnek - szóval, hogy jobb helyzetből zsákmányolhassák ki embertársaikat, és egész éjszaka alhassanak, legyen jó ennivalójuk és valaki, aki elvégezze helyettük a piszkos munkát. Maga meg én épp ilyenek vagyunk. Mi sem vagyunk különbek, éppen csak többet és jobbat ettünk. Most én használok ki őket és maga! De azelőtt maga többet evett, mint én. Maga puha ágyban aludt, elsőrendű anyagból készült ruhát viselt és kitűnő ételeket fogyasztott. Ki csinálta azokat az ágyakat? és azokat a ruhákat? és azokat az ételeket? Nem maga! Maga sohasem csinált még semmit a saját verejtéke árán. Maga olyan jövedelemből él, amit az apja szerzett. Maga olyan, mint a fregatt-madár, amelyik lecsap az élhetetlenre és elrabolja tőle a halat, amit ez fogott. Maga ahhoz a csoporthoz tartozik, amelyik összetákolta egy úgynevezett kormányt, amelyik a többi ember felett uralkodik, és aki felfalja azt az élelmiszert, amit mások teremtettek elő és ők szeretnék elfogyasztani! Maga hordja a meleg ruhákat, amit ők készítettek, ők meg reszketnek a rongyokban, s munkát kérnek magától, az ügyvédtől vagy az ügynöktől, aki a maga értékeit kezeli!

- De nem erről van szó! - kiáltottam.

- Dehogyan nem. - Egyre gyorsabban beszélt, szeme szikrázott. - Ez disznóság - és ez az élet! Mi haszna vagy értelme van a disznóság halhatatlanságának?! Mi a vég? Miért van mindez? Maga nem termelt semmi élelmiszert. És mégis az a táplálék, amit maga elfogyasztott vagy elpocsékolta, megmenthette volna egynéhány tucat nyomorult életét, aki termelte azt az élelmiszert, de nem fogyasztotta el! Miféle halhatatlan célokat szolgált maga vagy szolgáltak

ők? Nézze csak meg magát vagy engem. Ugyan mit ér a maga nagyra tartott halhatatlansága, amikor az élete összeütközik az én életemmel?! Maga szeretne visszamenni a szárazföldre, kapzsiságainak kedvelt színhelyére! Nekem meg az a szeszélyem, hogy itt tartsam a hajómon, az én szemétdombomon! És itt is tartom! Életben tarthatom vagy megölhetem! Meghalhat ma, ezen a héten vagy a jövő hónapban. Most is egyetlen ökölcsapással leüthetném, mert nyomorúságosan gyöngé. De ha halhatatlanok vagyunk, akkor mi értelme van mindennek? Hogy maga is, meg én is disznólkodjunk egész életünkön keresztül, az nem nagyon egyeztethető össze a halhatatlansággal. Aztán meg miről is van szó? Miért tartottam én itt magát...

- Mert ön erősebb - kottyantottam ki.

- De miért vagyok én erősebb? - folytatta azonnal kifogyhatatlan kérdéseit. - Mert énrám nagyobb darab erjesztő anyag jutott, mint magának? Nem látja? Nem látja?!

- De így egészen reménytelen - ellenkeztem.

- Ebben egyetértünk. De akkor minek mozogni, miután a mozgás az élet? Ha meg nem mozognánk és nem lennénk részei az erjedésnek, akkor nem lenne reménytelenség sem. De, és ez az: élni és mozogni akarunk, bár semmi okunk rá, csupán mert véletlenül az a természete az életnek, hogy éljünk és mozogjunk, hogy akarjunk élni és mozogni. E nélkül az élet egyenlő lenne a halállal. A magában lakozó élet teszi lehetővé, hogy maga a halhatatlanságról álmodik. Magában elevenen buzog az élet és örökké eleven akar maradni. Ugyan! A disznóságok örökkévalósága!

Hirtelen hátat fordított és otthagyt. Majd megtorpant és magához hívott:

- Egyébként, mennyi az az összeg, amit a szakács ellopott?

- Száznolcvan dollár, uram.

Bólintott. Egy perccel azután, amikor lementem a lépcsőn, hogy ebédhez terítsek, hallottam, hogy szidja az embereket a hajó közepén.

VI

Másnap reggel a vihar elült, s a *Kísértet* könnyedén himbálózva haladt a nyugalmas tengeren; olykor éreztünk csak egy kis szelet, s Wolf Larsen állandóan a hátsófedélzeten tartózkodott, s folyvást északkelet felé vizsgálódott, ahonnan a nagy passzátszelet várta.

Az emberek mind a fedélzeten tettek-vettek, s szorgalmasan készítették elő a különböző csónakokat a vadász-idényre. Hét csónak volt a fedélzeten, egy a kapitányé, a másik hat pedig a vadászoké. Egy csónak legénysége három emberből állt: vadászból, evezősből és kormányosból. A hajón az evezősök és a kormányosok tartoztak a legénységhez. A vadászok is elláttak szolgálatot, de csak mint Wolf Larsen közvetlen alárendeltjei.

Mindezt megtanultam és még többet is. A San Franciscó-i és a Victoria-öbölhöz tartozó hajók közül a *Kísértet* tartották a leggyorsabb járatúnak. Valamikor magánjacht volt, és építésénél a gyorsaság volt a cél. Vonalai és felszerelése - bár én ilyen dolgokhoz mit sem értek - önmagukért beszéltek. Johnson mindent elmondott róla tegnap egy rövid beszélgetésben a hajnali őrsegen. Lelkesedéssel mesélt róla, a pazar hajó iránti szeretettel, mint ahogy mások a lovukat kedvelik. Őt nagyon elkedvetlenítették a kilátások, és tőle hallottam, hogy Wolf Larsen nagyon rossz hírnek örvendett a főkavadász kapitányok körében. Johnsont csupán a *Kísértet* vonzotta a szerződés aláírására, de már kezdte megbánni.

Mint mondta, a *Kísértet* nagyon szép formájú, nyolcvan tonnás kétárbocos. A legnagyobb szélessége huszonhárom, hossza pedig valamivel több, mint kilencven láb. Mesés, de ismeretlen mennyiségű ólom tökesúly tartja egyensúlyban, s hatalmas területet foglalnak el a vitorlák. A főárboc hossza a fedélzettől a csúcsig valamivel több mint száz láb, míg az előárboc a csúcsvitorlával nyolc vagy tíz lábbal rövidebb. Azért ismertetem a részleteket, hogy elképzelhessék a méreteit annak a kis úszó világnak, amelyen huszonkét ember él. Nagyon kicsi világ ez, egy porszem, egy pettyecske, s csodálatos, hogy akadnak emberek, akik ilyen kis járművön kimerészkednek az óceánra.

Wolf Larsen arról is híres, hogy vakmerően használja a vitorláit. Végighallgattam egy beszélgetést, melyet Henderson és egy Standish nevű kaliforniai folytattak egymással erről a témáról. Két évvel ezelőtt a Bering-tengeren a *Kísértet* elvesztette az árbocait a viharban. Ezután szerelték fel a mostani árbocokat, melyek minden tekintetben erősebbek és nehezebbek. Ekkor jelentette ki állítólag Larsen, hogy szívesebben fordíttatja fel a hajót, mintsem elveszítse az árbocait.

Minden embernek, Johansen kivételével, aki nagyon örül az előléptetésnek, úgy látszik, megvan a mentsége, hogy miért került a *Kísértetre*. Az elővéd embereinek fele mélytengeri matróz, és mentségük az, hogy semmit sem tudnak sem a hajóról, sem a kapitányról. Akik valamit hallottak róla, azt suttozták, hogy a vadászok ugyan pompás szigonylövők, de oly veszekedő természetűek, és oly közönségesek, hogy rendes hajóra fel sem fogadták volna őket.

Megismerkedtem egy Louis nevű matrózzal is, kerek, tréfás új-skóciai ír emberrel, aki nagyon szerette a társaságot, és addig tudott beszélni, míg hallgatója akadt. Délután, mialatt a szakács lent aludt s én az örök krumplihámozással foglalkoztam, Louis bejött a konyhába mesélni. Azért került a hajóra, mert berúgott állapotban írta alá a szerződést. Ez a mentsége. Nem győzte bizonygatni, hogy józan állapotában soha az életben nem követne el ilyesmit. Úgy látszik, már vagy tizenkét esztendő óta minden idényben rendszeresen főkavadászatra indult, s a környékbeli hajóraj legjobb kormányosai közé tartozott.

- Ah, fiam - ingatta baljóslatúan a fejét -, ennél rosszabb hajót nem is választhatott volna, pedig maga nem is volt berúgva, mint én. A főkavadászat a matróz paradicsoma, persze más hajón! A kormányos volt az első, de jól jegyezze meg amit mondok, lesz még több halott is, mielőtt a végére érünk az útnak. Most, hogy magunk között vagyunk ezzel a gyámfával együtt, megmondhatom, hogy Wolf Larsen maga az ördög, a *Kísértet* pedig a pokol hajója, mióta ő rátette a kezét. Én ne tudnám? Én? Emlékszem, amikor két évvel ezelőtt Hakodate-ben összetűzött az embereivel, és négyet lepuffantott közülük. Ott voltam az *Emma L.-en*, háromszáz yardnyira tőle. És még abban az esztendőben megölt egy másik embert egyetlen ökölcsapással! Igen, uram, megölte! Úgy összezúzta a fejét, mint valami tojáshéjat. És Kurasziget kormányzójának meg rendőrfőnökének, a két japán úrnak az esete. Mint vendégek jöttek a *Kísértetre*, és elhozták a feleségüket is, kedves, csinos kis teremtések voltak, amilyeneket legyezőre festve láthatni. És akkor, mintha véletlenül történt volna, elindult a hajó - pedig még csak a férjek szálltak át a vitorlásaikba. Egy hét múlva pedig partra tette a szegény asszonykákat a sziget másik oldalán. Nem volt azokon semmi ruha és úgy kellett hazamenniük a hegyeken keresztül az ici-pici szalmaszandáljukban, amik egy mérföldön át sem tarthattak ki. Jól tudom én! Vadállat ez a Wolf Larsen, az, veszedelmes vadállat, amilyen a Szentírásban van megemlítve. Wolf Larsen nem fogja jól végezni. De hát vegye úgy, hogy én nem szóltam semmit, mert a kövér öreg Louis élve akarja befejezni ezt az utat, ha a többi anyaszültet a halak falják is fel.

- Wolf Larsen! - horkant fel egy pillanattal később. - Figyeljen erre a szóra. Igen! - Ő egy farkas, - Wolf! Nem hogy kőszívű volna, mint sok más ember, hanem egyáltalán nincs szíve! Farkas ő, bizony, egyszerűen farkas, nem gondolja, hogy jól eltalálták a nevét?

- De ha így ismerik, akkor hogy lehetséges, hogy mégis kap embereket a hajójára?! - kérdeztem.

- Hát hogy van az, hogy mindenfajta munkára kaphat embert a föld hátán és a tengeren - kérdezte Louis hamisítatlan kelta tűzzel. - Hát hogy találna engem itt a fedélzeten, ha nem lettem volna berúgva, mint egy disznó, amikor aláírkantottam a nevemet. Aztán meg, akiket nem is vesznek fel jobb hajókra, mint ezek a vadászok, s aztán itt vannak ezek a szegény vitorlás ördögök, akik nem ismerik őt. De majd rájönnek, majd megismerik és még sajnálni fogják a napot is, amelyiken megszülettek. Meg tudnám siratni ezeket a szerencsétleneket, ha nem gondolnék szegény, öreg, kövér Louis-ra és hogy mi vár rá? De hát el ne feledje, hogy én egyetlenegy szót se szóltam, ne feledje, egyetlenegy hangot se.

- A vadászok elvetemült emberek - folytatta, mert a szervezete megkívánta, a vérében volt, hogy beszéljen. - Várja meg azonban, míg veszekedni kezdenek. Wolf Larsen majd meg-regulázza őket. Őtöle igazán fél nyomorúságos, sötét lelkük. Nézze meg az én vadászomat, Hornert, olyan csöndes, sima modorúnak látszik, halkbeszédű, mint egy leány. Az ember azt hinné, hogy káromkodás el nem hagyná a száját. Nem megölte tavaly a kormányosát? Sajnálatos véletlenként emlegették, de én találkoztam Yokohamában az evezőseivel, és ő elmesélte nekem őszintén az egészet. Itt van aztán Füstös, a kis fekete ördög. Három évig tartották az oroszok fogságban a szibériai sóbányákban, mert orvvadász volt Copper-szigeten, amely orosz terület. Keze-lába össze volt bilincselve a társával. Valamiféle szóváltás vagy veszekedés lehetett közöttük, és a szerencsétlen fickót Füstös kosárban küldte a felszínre. Csak úgy darabonként, ma egy lábat, holnap egy kezét, a rákövetkező nap a fejét és így tovább.

- De ezeket maga sem hiszi el - kiáltottam borzalommal eltelve.

- Elhinni?! - kiáltott fel hirtelen. - Semmit sem mondtam! Süket vagyok és néma, és maga is legyen az, legalább az anyja kedvéért. Csak dicsérem őket és a kapitányt is. Az isten verje meg a lelkét és tízezer évig rothadjon a purgatóriumban, s aztán kerüljön a pokol legutolsó és legmélyebb fenekére!

Johnson, aki véresre dörzsölte testemet, amikor felszedtek, ő okozta nekem a legkevesebb problémát az egész hajón. Nem volt benne semmi rejtélyes. Az embert tüstént meglepte egyenessége és férfiassága, mely szerénységgel párosult. Szerénységét könnyen félénkségnek magyarázták. Pedig nem volt félénk; inkább a meggyőződés bátorsága, a férfias magabiztosság tükröződött belőle. Ezért tiltakozott ismeretségünk elején a Yonson megszólítás ellen is. Louis róla is mondott véleményt és jóslásokba bocsátkozott.

- Nagyszerű fickó Johnson, ez a skandináv ivadék, aki ott dolgozik velünk elől. A legjobb matróz az egész társaságban. Ő az én evezősöm. Meggyűlik még annak is a baja Wolf Larsennel, ha kenyértörésre kerül a sor. Én ezt nagyon is jól tudom. Láttam, hogyan sűrűsödnek és jönnek egyre közelebb a viharfelhők. Úgy beszéltem Johnsonnal, mint az édes testvéremmel, de nehéz meggyőzni és nem akar álszenteskedni. Ha valami nem tetszik neki, akkor morog és mindig akad fecsegő, aki megviszi a híreket a farkasnak. Wolf erős, és a farkasok gyűlölik mások erejét. Wolf erőt lát Johnsonban, aki nem hunyászkodik meg és nem mondogatja: „igen, uram, köszönöm szépen, uram”, ha szidják vagy megütik. Közeledik a baj, közeledik. A jó ég tudja, hol fogok magamnak új evezőst szerezni? Miért kell annak a bolondnak mindjárt kijavítani, ha az öreg Yonsonnak szólítja „Engem, uram, Johnsonnak hívnak” és egyenként betűzi a nevét. Ha látta volna, milyen képet vágott hozzá az öreg! Azt hittem, menten nekiugrik. Nem tette, de sor fog rá kerülni, összetöri a lelkét annak a keményfejűnek, - hacsak meg nem csálnak eddigi tapasztalataim, amelyeket a tengerészek módszereiről szereztem.

Thomas Mugridge-t egyre kevésbé tudom elviselni. Ahányszor megszólalok, annyiszor kell úrnak titulálnom. Az utóbbi időben Wolf Larsen a kegyeibe fogadta, ezért is olyan fennhéjázó. Azt hiszem, példátlan eset, hogy egy kapitány a szakáccsal barátkozzon. Márpedig Wolf Larsen ezt csinálja. Kétszer-háromszor is benézett a konyhába, jóindulatúan tréfálkozott Mugridge-zsal, ma délután meg jó negyedórát csevegett vele a hátsó fedélzeten. Mikor Mugridge végre visszajött a konyhába, csak úgy úszott a boldogságban, s munka közben dalokat dúdolgatott valami idegtépően hamisan.

- Én mindig jól kijövök a tisztekkel - kezdte bizalmaskodó hangon. - Tudom, mi annak a módja, hogy megbecsüljenek. A legutolsó esetem is a kapitánnyal - nekem eszembe sem jutott volna, hogy benézzek hozzá egy kis beszélgetésre, meg egy pohár itókára. „Mugridge” - mondta nekem - „Mugridge, maga pályát tévesztett.” „Miért?” - kérdeztem én. „Magának úriembernek kellett volna születnie, hogy sose kelljen dolgoznia a megélhetésért.” Úgy segéljen az Isten, ha nem így történt, s nem ezt mondta, miközben ott ültem a kabinjában fene nagy kényelemben, s szívtam a szivarját, s ittam a rumot.

Ez a fecsegés kétségbe ejtett. Egy szavára sem figyeltem, annyira gyűlöltem. Torkig lettem képmutató, behízsgáló hangjával, tolakodó vigyorgásával, feneketlen önteltségével, annyira, hogy néha csak úgy remegtem az idegességtől. Határozottan ő volt a legundorítóbb és leggyűlöletesebb figura, akivel valaha is találkoztam. A konyhában uralkodó piszok minden képzeletet fölülmúlt. S tekintve, hogy minden az ő keze alól került ki, amit a hajón fogyasztottak, igyekeztem nagy körültekintéssel kiválasztani főztjéből a kevésbé mocskos falatokat.

Sok bajom volt a kezemmel, mivel nem szokott a munkához. Körmeim elvesztették a színüket és megfekedtek, a bőrömbe úgy beleette magát a piszok, hogy kefével sem tudtam tisztára dörzsölni. Ujjaim, tenyerem felhólyagosodtak, sosem szűnt meg a vele járó fájdalom. Alsókaromra csúnya égési sebet szereztem, mert a nagy hullámban egyszer elvesztettem az egyensúlyom és nekiestem a tűzhelynek. Térdem sem sokat javult. A dagadás nem lankadt, s térdkalácsom sem került vissza a helyére. Nem a legjobb gyógymód hajnaltól késő estig talpon lenni. Pihennem kéne, ha valaha is rendbe akarok jönni.

Pihenés! Sohasem fogtam föl ésszel, mit jelent ez a szó. Magam sem tudtam, hogy eddigi egész életem csupa pihenés volt. Most az lett életem leghőbb vágya, hogy egy félórás pihenést csöndben elüldögélhessek, teljesen tétlenül, még csak gondolkodnom se kelljen. Keserveim azonban megtanítottak arra, hogy ezentúl jobban megbecsüljem a munkásembereket. Álmomban sem hittem, hogy a munka ilyen rettenetes valami. Reggel fél hattól este tízig mindenki rabszolgája vagyok. Nincs egy szabad percem, hacsak nem lopok magamnak néhányat a második váltás idején. Ha egy szempillantásra kitekintek a napfényben csillogó tengerre, ha megbámulom a vitorlákon mászó, vagy a kötelet pányvázó matrózokat, tüstént megszólal a gyűlölt hang: „Hé, gyerünk, semmi lógás! Magán tartom ám a szememet!”

A fedélközben veszettül rossz hangulat uralkodik. Pletykálják, hogy Füstös meg Henderson összeverekedtek. Úgy hírlik, Henderson a legjobb vadász. Lassú mozgású fickó, akit nehéz kihozni a sodrából. De ugyancsak fölheccelhettek, mert Füstösnek véraláfutásos és dagadt a szemealja, s feltűnően gonosz pillantásokat lövell, amikor a kabinba jön vacsorázni.

Mi sem jellemzi jobban ezeknek az embereknek az érzéketlenségét és durvaságát, mint a vacsora előtt történt elrettentő eset. Egy újonc akadt a legénység között, tenyeres-talpas falusi fiú, Harrison. Valószínűleg elkapta a kalandvágy, s így került első útjára. A szél hol erről, hol arról az oldalról fújt, s emiatt a hajó is sokat változtatta irányát. Ilyenkor a vitorlák is ide-oda csúsztak, mire egy embert szoktak felküldeni az árbocra, hogy a legfelső csonka-árbocvitorlát áthelyezze. Míg Harrison fent tartózkodott, a vitorlaváson a csúcson valahogyan az árboc köré csavarodott. Amennyire megértettem, kétféleképpen lehetett kiszabadítani. Vagy leeresztik a fővitorlát, s ez lett volna a viszonylag könnyebb és veszélytelenebb megoldás. Vagy pedig fölmászik valaki a kötélzeten egyenesen a csonkaárboc legtetéjére, ami a legkockázatosabb vállalkozás.

Johansen utasította Harrisont, hogy másszon föl a kötélen. Mindenki tudta, hogy a fiú fél. A félelme indokolt, hiszen nyolcvan láb magasra kell felkúsznia, s csak a vékony és rázkódó kötelekre bízhatja magát. Ha egyenletesen fúj a szél, akkor nem olyan veszélyes a művelet, de a *Kísértet* úgy hánykolódott, mint egy hordó, s minden egyes imbolygásnál a vitorlák hirtelen megdagadtak, aztán lelohadtak, a kötelek pedig kifeszültek majd meglazultak. Úgy lesodorhattak onnan egy embert, mint a legyet az ostornyélről.

Harrison tudomásul vette a parancsot, megértette, mit kívánnak tőle, de habozott. Talán életében először volt fönt az árbocon. Johansenre átragadt Wolf Larsen önkényeskedése, és éktelen káromkodásba tört ki.

- Ennyi elég, Johansen - szólt közbe Wolf Larsen nyersen. - A tudomására kívánom hozni, hogy a hajón az én szerepem a káromkodás. Ha segítségre lesz szükségem, majd szólni fogok.

- Igenis, uram - nyugtázta a rendreutasítást alázatosan a kormányos. Eközben Harrison megindult a vitorlakötélen. A konyhaajtóból figyeltem s láttam, hogy minden tagja remeg, mintha láza volna. Lassan és óvatosan kúszott, szinte egy-egy hüvelyknyit. A háttérben a kék éggel úgy festett, mint valami óriási pók, mely hálójának csipkészetén mászik. A mászás meglehetősen fárasztó volt, hiszen az elővitorla jó magasra nyúlt, bár a kötélzeten, mely az

árbocokon és a vitorlák között feszült, külön-külön megvethette kezét-lábát. A baj onnan eredt, hogy a szél nem volt sem elég erős, sem elég állandó ahhoz, hogy a vitorlát kifeszítve tartsa. Amikor már félig kifeszült, a *Kisértet* szélnek szembe dült, de újból visszasiklott a hullámvölgybe. Harrison megállt és erősen megfogódzott. Én nyolcvanlábnyival alatta jól láttam izmai kétségbeesett feszülését, amint az életéért harcolt. A vitorlák egyszerre csak lelohadtak, s a csonkaárboc a hajó közepe felé hajlott. A kötelek meglazultak s bár minden gyorsan történt, láttam, hogy meghajolnak a fiú súlya alatt. Majd a szigony hirtelen lendülettel újra a helyére repült, s a nagy vitorla úgy dörgött, mint valami ágyú, s a háromsoros vitorlarudak úgy verődtek a vászonhoz, mint a puskaropogás. Harrison megkapaszkodott, és szédülten kapkodta a köteleket a levegőben. De a kapkodás hirtelen megszűnt, a kötelek újra megfeszültek, úgy pattogtak, mint az ostor. Harrison fogása meglazult és egyik kezéből kicsúszott a kötél. Kétségbeesetten igyekezett megkapaszkodni, majd egy pillanatra másik keze is elvesztette támaszát. Teste kifordult, de valahogyan sikerült lábaival megkapaszkodnia és most fejfelé lefelé lógott. Hirtelen lendülettel újra megfogta a kötelet a kezével is, de hosszú időbe telt, míg visszanyerte előbbi helyzetét. Ott fent lógott, szánalmas látványt nyújtva.

- Fogadjunk, hogy nem lesz étvágya a vacsorához - hallottam Wolf Larsen hangját a konyha felől. - Menjen onnan alóla, Johansen! Vigyázzon! Mindjárt kihány mindent!

Valóban, Harrison nagyon beteg volt, mint amikor valaki tengeri beteg; hosszú ideig lógott mozdulatlanul. Johansen azonban erőszakoskodott, hogy fejezze be a műveletet.

- Szégyen, gyalázat! - hallottam Johnsont morogni kínosan lassú és helyes angolsággal. Néhány lányira állt tőlem, a főárboc mellett. - Hiszen a fiú elég készséges, majd megtanulja, ha módjában lesz. De ez... - és rövid szünetet tartott, mert „gyilkost” akart mondani.

- Pszt! Az anyja szerelmére, fogja be a száját - suttogta Louis.

Johnson azonban csak morgott tovább. - Nézze - mondta egy Standish nevű vadász Wolf Larsennek - ez a fiú az én evezősöm, és nem akarom elveszíteni...

- Úgy van, Standish - felelte Wolf Larsen - a maga evezőse, amikor a csónakban vannak, de itt a fedélzeten az én matrózom, s azt teszek vele, amit akarok!

- De ez nem elegendő ok arra... - kezdte volna Standish a szóáradatot.

- Ne idegeskedjen - tanácsolta Wolf Larsen. - Mondtam magának, Standish, hogy áll a dolog, s ezzel befejeztem! Az az ember az enyém, s ha akarom, levest főzök belőle és megeszem!

A vadász szeme haragosan villant, de sarkon fordult és hátrament a fedélköz felé és onnan nézte a fiút. Most mindenki a fedélzeten állt, és mindannyian fölfelé tekintettek, ahol egy emberi élet küszködött a halállal. Megdöbbenő volt ezeknek az embereknek a közönyössége, akik foglalkozásuk révén mások élete fölött rendelkeztek. Én, aki távol éltem a világ zajától, nem is álmodtam, hogy a dolgok rendje így is alakulhat. Az életet mindig valami különösen szentnek tekintettem, itt azonban semmit sem számított, csupán egy számjegy volt a kereskedelem nagy számvitelében. De meg kell mondanom, hogy maguk a matrózok együttérzők voltak, amit Johnson példája is bizonyít, de a tiszték, a vadászok és a kapitány szívtelenül közönyösek maradtak. Még Standish is csupán azért ellenkezett, mert nem akarta evezősét elveszíteni. Ha más vadásznak az evezőséről lett volna szó, akkor ő is csak szórakozott volna rajta, mint a társai.

De térjünk vissza Harrisonhoz. Tíz percnyi káromkodásába került Johansennek, míg rávette a szegény nyomorultat, hogy újra meginduljon. Valahogyan megcsinálta a csonkaárbocot, s a keresztfán jobban meg tudta vetni a lábát. Kiszabadította a vitorlát, s jöhetett vissza. A fővitorla kötélzetén mászhatott volna le. De az idegei felmondták a szolgálatot. Bizonytalan

helyzetét nem akarta felcserélni még bizonytalanabb kötelekkel. Lenézett a fedélzetre és a meredek útra, amit meg kell tennie. Szeme tágra meredt s egész testében remegett. Sohasem láttam még a félelemnek ilyen erős kifejezését emberi arcon. Johansen hasztalan kiabált neki, hogy jöjjön le, hiszen bármely pillanatban lezuhanhatott az árbocról, de a félelem megbénította. Wolf Larsen Füstössel beszélgetve járt le és fel, de tudomást sem vett a fiúról, bár egyszer keményen rákiáltott a kormánykeréknél álló emberre:

- Mért nem tartja be az irányt?! Vigyázzon, baj lesz!

- Igen, igen, uram - s ezzel fordított egyet a kormánykeréken. A szegény ember szándékosan elfordította kissé a kormánykereket, hogy a vitorla jobban megfeszüljön s több biztonságot nyújtson. Igyekezett segíteni a szerencsétlen Harrisonnak, még Wolf Larsen haragja árán is.

Az idő múlt, a bizonytalanság elviselhetetlenné vált. Thomas Mugridge azonban mulatságosnak találta az egészet, s olykor kidugta fejét a konyhaajtón, hogy tréfás megjegyzéseket tegyen. Hogy gyűlöltem ezt az embert. S gyűlöletem e borzalmas esemény alatt egetverő méreteket öltött. Életemben most éreztem első ízben vágyat, hogy gyilkoljak - „vére szomjúhoztam”, ahogyan íróink költőien kifejeznék. Általánosságban lehet szent az élet, de Thomas Mugridge esetében undorító. Megijedtem, amikor tudatára ébredtem annak, hogy vérszomjas lettem, s átvillant agyamon a kérdés: hát engem is megfertőz a környezetem brutalitása? Engem, aki a legsúlyosabb bűnesetekben is tagadtam a halálbüntetés jogosságát.

Fél óra telt el, amikor azt láttam, hogy Johnson és Louis vitatkoznak valamiről. A vége az volt, hogy Johnson elhárította maga elől Louis karját, nekiindult, felpattant a kötélzetre és felfelé kezdett kúszni. De Wolf Larsen fűrge szeme elkapta.

- Hé, hova megy?! - kiáltott.

Johnson megállt. Szemébe nézett a kapitánynak és lassan, megfontoltan válaszolt:

- Azért megyek fel, hogy lehozzam azt a gyereket.

- Jöjjön le, éspedig azonnal, hogy a fene vinné el! Nem hallja? Lejönni!

Johnson habozott, de esztendőkön át beléidegződött az engedelmesség, és kelletlenül leugrott.

Fél hat órakor lementem teríteni, de magam sem tudtam, mit csinálok, mert mindig magam előtt láttam a remegő, halálra vált arcú embert, amint komikusan kapaszkodik a lengő csonka-árbocba, mint valami rovar. Hat órakor, mikor a vacsora felszolgálása közben a fedélzeten áthaladtam, hogy a konyhából elhozzam az ételt, Harrisont még mindig ugyanabban a helyzetben találtam. Az asztalnál másról folyt a társalgás. Senkit sem érdekelt a könnyelműen veszélybe sodort élet. Nem sokkal később újra a konyhába mentem, s örömmel láttam, amint Harrison kókadtan botorkál az árbocból a kabinnyíláshoz. Végül is erőt gyűjtött a lemászáshoz.

Mielőtt az esemény végére érnék, el kell mondanom a Wolf Larsennel folytatott beszélgetésemet, miközben a tányérokat mosogattam.

- Maga nagyon gondterheltnak látszott ma délután - kezdte - mi volt az oka?

Láttam, hogy tudja, mi tett engem majdnem olyan beteggé, mint Harrisont, és csak ugratni akar, tehát azt válaszoltam:

- A kegyetlen bánásmód, amit a fiúval szemben elkövettek.

Wolf Larsen kurtán felnevetett.

- Azt hiszem, az érzékenység olyan, mint a tengeri betegség. Egyik ember megkapja, a másik nem.

- Nem olyan - ellenkeztem.

- De úgy van - folytatta. - A föld éppúgy telítve van kegyetlenséggel, miként a tenger az örök mozgással. Egyik ember ettől betegszik meg, a másik meg amattól. Ez az egyetlen ok.

- De ön, aki kigúnyolja az emberi életet, egyáltalán semmi értéket nem tulajdonít neki? - kérdeztem.

- Értéket?! Miféle értéket? – Rámnézett, és noha a szeme nyugodt volt, valami cinikus mosoly játszadozott benne. - Micsoda értéket? Hogyan méri meg? Ki tudja ezt felbecsülni?

- Én tudom - feleltem.

- Hát mennyit ér magának? Már tudniillik a másik ember élete. Lássuk csak, mennyit ér?

Az élet értéke? Hogyan nevezhetnék meg valami megfogható mércét? Máskor mindig találtam megfelelő kifejezést, de Wolf Larsennel szemben megakadtam. Azóta rájöttem, hogy ennek egyrészt az ő személyisége volt az oka, másrészt jobbra az ő merőben ellentétes nézőpontja. Más materialistával, akivel összeakadtam, mindig volt valami közös kiindulási pontunk, Wolf Larsennel semmilyen közös szálát sem találtam. Lehet, hogy a gondolataiból kiáradó nyers egyszerűség fegyverzett le. Olyan egyenesen tört mindig a lényeg felé, megfosztván a kérdést minden felesleges részlettől, s a végső döntés igényével, hogy én mindenkor bizonytalanná váltam, nem éreztem szilárd talajt a lábam alatt. Az élet értéke? Hát hogyan válaszoljak ilyen kérdésre ebben a pillanatban! Az élet szentségét olyan örök igazságnak tartottam, mely nem szorul bizonyításra. Hogy az élet önmagában értékes, azt magától értetődőnek tartottam, melyet sohasem tettem vizsgálat tárgyává. De amikor Wolf Larsen kétségbe vonta ezt a közhelynek is beillő igazságot, akkor nem tudtam mit válaszolni.

- Erről beszélgettünk tegnap is - mondta. - Azt mondtam: az élet valami erjesztő anyag, ami étellel táplálkozik, hogy fennmaradjon, hogy élni annyi, mint sikeresen véghezvinni a disznóságokat! Nos, a kereslet és kínálat szemszögéből nézve az élet a legolcsóbb valami a világon! Vízből csak bizonyos mennyiség van, földből ugyanígy és levegőből is, de a megszületni kívánó élet mennyisége határtalan! A természet pazarló. Gondoljon a halra és milliónyi ikrájára. Vagy gondoljon magára és rám. Az ágyékunkban az élet milliónyi csirája rejtetik. Ha időnk és alkalmunk volna arra, hogy a bennünk levő meg nem született életnek minden csöppjét felhasználjuk, akkor népek atyái és világ részek benépesítői lehetnénk. Élet? Ugyan! Semmi értéke nincs! Az olcsó holmik között is a legolcsóbb! Mindenütt koldul. A természet tékozlón szórja széjjel. Ahol egy élet számára van hely, ott ezer életmagot vet el és ezért falja fel az egyik élő a másikat, míg végül csak a legerősebb és a legaljasabb marad fent.

- Úgy látszik, ön olvasta Darwint - mondtam neki - de helytelenül magyarázza, ha mindabból arra következtet, hogy a létért való küzdelem szentesíti a kényre-kedvre történő életpusztítást!

Vállat vont.

- Ezt maga is csak az emberi életre vonatkoztatja, mert az állatokból, baromfiból és halból épp annyit pusztít el, mint én vagy bárki más. Pedig hát az emberi élet nem más, bár ön, úgy látszik, másnak tartja és azt hiszi, hogy meg is tudja indokolni. És ugyan miért legyek én takarékos azzal az étellel, amelyik olyan olcsó és annyira értéktelen?! Több matróz van, mint amennyit a hajókon alkalmazhatnak, és több munkás, mint amennyi gyár és gép. Hiszen maga, aki szárazföldön él, jól tudja, hogy maguk a szegény embertársaiknak a városok sikátorait

juttatják, ahol az éhség és a dögvész pusztítja soraikat, és mégis több szegény ember marad fent akik - éheznek, mert nem jut nekik egy darab kenyér és egy szelet hús (az élelem is elpusztított élet!) -, mint ahányat foglalkoztatni tudnának. Láta valaha a londoni dokkmunkásokat, amikor vadállatok módján harcolnak egy-egy munkaalkalomért?

Ezzel megindult a lépcső felé, de még egyszer visszafordult, hogy egy utolsó szót mondjon.

- Tudja, hogy mi az élet egyetlen értéke? Az, amire az élet önmagát becsüli! Persze, túlbecsüli, mert szükségszerűen elfogult a saját javára. Nézze ezt az embert, aki ott fent volt. Úgy kapaszkodott, mintha valami értékes gyémántoknál és rubintoknál is többet érő kincs volna az élete. Magának? Nem! Nekem? Szó sincs róla! Önmagának? Igen! Csakhogy én nem fogadom el az ő becslését. Sajnálatosan túlbecsüli magát. Nagyon sok a még megszületni kíváncsozó élet. Ha lezuhant volna és szétloccsantotta volna az agyát a fedélzeten, mely úgy folyt volna ki, mint ahogy a méz kicsurog a kaptárból, a világ semmit sem veszített volna! Nem jelentett értéket a világnak. A készlet túlságosan nagy. Ez az ember csupán önmagának értékes és bizonyítja, hogy mennyire költött maga ez az érték is, mert ha az ember elpusztul, arról a veszteségről más mit sem tud, mert pusztulásával elvész a veszteség tudata is. Ő egyedül értékeli többre önmagát, mint a gyémántokat és rubintokat. A gyémántoknak és rubintoknak vége, a fedélzeten hevernek és egy vödör tengervízzel kell eltakarítani és nem is tudja, hogy a gyémántok és a rubintok elpusztultak! Nem veszthet semmit, mert a veszteséggel együtt elveszti a veszteség tudatát is. Nem látja? És mit szól mindehhez?

- Hogy ön legalább következetes - ez volt minden, amit mondani tudtam és tovább mosogattam a tányérokat.

VII

Végül is, három napig tartó különböző széljárás után elcsíptük az északkeleti passzátszelet. Felmentem a fedélzetre. Bár a térdem még mindig sajgott, az éjjel jól kialudtam magam. A *Kisértet* ugyancsak repült a széllel, minden vitorlája ki volt feszítve, az ormányvitorlák kivételével. Ó, ez a csodálatos passzátszél! Egész nap, egész éjjel, másnap és a rákövetkező nap is simán haladtunk, állandóan hátulról kaptuk az egyenletesen fújó szelet. A hajó valósággal magától vitorlázott, a köteleket és az árbocokat nem kellett húzni-vonni, sem a vitorlákat átállítani. A matrózoknak semmi más dolguk nem volt, mint a kormánykereket tartani. Este, napnyugta után, meglazították a vitorlákat; reggel pedig, amikor a lecsapódó párát magukba szíva elernyedtek, újra kifeszítették. Ebből állt az egész.

Tíz-tizenkét csomós váltakozó sebességgel haladtunk. A szél derekasan fújt, állandóan északkelet felől, és naponta kétszázötven mérfölddel közelítettük meg célunkat. Egyik szemem sírt, a másik nevetett, hogy milyen gyorsan hagytuk magunk mögött San Franciscót és száguldottunk délnek a trópusok felé. Napról napra észrevehetően melegebb lett. Amikor a matrózok derékig mezítelenül szolgálatba jöttek a fedélzetre, vödörszámra öntötték egymásra a sós vizet. Már feltűntek a repülőhalak, s éjjel az őrség négykézláb szedte össze azokat, amelyek a fedélzetre potyogtak. S a kellően megvesztegetett Mugridge konyhájából már reggel kellemes sült hal illat terjengett. Néha meg delfinhúst fogyasztott a hajó egész személyzete, ha Johnsonnak sikerült egy-egy fickándozó szép példányt elfogni a hajó orránál.

Johnson, úgy látszik, minden üres idejét a hajó orrában tölti, vagy fent a keresztfákon figyeli, hogyan hasítja a *Kisértet* a vizet. Szenvedély és imádat ragyog a szemében, úgy jár-kel, mint valami álmodozó, és elragadtatással bámulja a kidagadó vitorlákat, a hajó mögött összezsapó tajtékot, a vízhegyek örökös hullámlását, melyek ünnepélyes menetben kísérek bennünket.

A nappalok és éjszakák „csupa csodát rejtenek és féktelen elragadtatás kel bennem”. Bár kevés időm volt, mert unalmas munkám nagyon elfoglalt, szakítottam magamnak néhány percet, és ámulva néztem a végtelen szépséget, melyről eddig nem is álmodtam, hogy létezik ehhez fogható. Az ég ragyogóan kék, mint maga a tenger, s felszíne azúrkék selyemhez hasonló. A láthatáron köröskörül sápadt báránnyelűk sorakoznak. Ez a felhőkoszorú sohasem változik, teljesen mozdulatlan, mintha egy égszínkéék drágakő ezüsfoglalata lenne.

Sohasem felejtsem el azt az estét, amikor alvás helyett a mellvéd mellett ábrándoztam, a *Kisértet* orra által hasított fodrozó kristályhabot bámulva. A víz úgy csobogott, mint amikor a csendes völgyben a kis patak mohos köveken csörgedez. A habok zenéje elringatott, feledtette velem, hol vagyok, ki vagyok. Már nem voltam „a Púpos”, a hajósinas, sem Van Weyden, aki harmincöt évet álmodozott könyvek között. Egyszerre csak Wolf Larsen hangja térített magamhoz. Ezt a hangot nem lehetett összetéveszteni. Magabiztosság és legyőzhetetlen erő áradt belőle és mégis lágyan átérezve a dal mondanivalóját - szállt az ének:

*„Ó, a sugárzó trópusi éj, mikor a hajó nyomán hullám kél, mely a forró éjszakát hűsíti,
A hajó szilárd orra keresztülsuhan a csillagfényes vízen, ahol a megriadt halak, mintha
lángokban úsznának.*

*A hajófedélzet megrepedezett a naptól, kedves lányka, kötélzetét átjárta a harmat,
Mert mi a régi csapáson haladunk, a mi csapásunkon, a távoli csapáson,
Petyhüdt vitorlával járjuk a Hosszú Utat - azt az utat, mely mindig új.”*

- Nos, Púpos? Mit szól ehhez? - kérdezte kis szünet után.

Arcába néztem. Úgy ragyogott, mint a tenger, szeméből a csillagok fénye tükröződött.

- Hogy a lényegre térjek: nagyon különösnek találom, hogy így tud lelkesedni - válaszoltam hűvösen.

- Miért, ember, hiszen ez az élet! Ez az élet! - kiáltotta.

- Ami olcsó és értéktelen valami - vágtam hozzá saját szavait. Nevetett, s most hallottam első ízben őszinte vidámságot kicsendülni a hangjából.

- Hát nem tudom magával megértetni, nem tudom a fejébe verni, hogy mi is valójában az élet. Persze, hogy értéktelen az élet, kivéve önmaga számára. És mondhatom, hogy az én életem éppen most nagyon értékes - önmagamnak. Nincs is ára. Ugye, maga szerint is hihetetlenül túlbecsülöm, de én nem tehetek róla, mert a bennem levő élet az, ami érdekelt.

Mintha szavakat keresne, melyekkel ki akarja magát fejezni, majd folytatta:

- Tudja, hogy most valami különösen emelkedett hangulatom van? Úgy érzem, mintha az idő rajtam folyna keresztül, mintha minden erő bennem egyesülne. Meg tudom különböztetni az igazságot, az isteni jót a gonosztól, a jót a rossztól. Tisztán és messzire látok. Majdnem hinni tudnék az Istenben is. De - és most megváltozott a hangja, tekintetének fénye kialudt - mi ez az állapot, amelyben most vagyok?! Ez az öröm az élet tombolása, ez az ihletettség, - ha szabad így kifejeznem magam. Ez az állapot abból sarjad, hogy az embernek semmi baja az emésztésével, a gyomra egészséges, étvágya jó és mindene rendben működik. Ebben a lelkiállapotban megveszteget az élet, megmámorosodik a vér, felpeszsdül az erjesztőanyag, s egyes embereket áhítatos gondolatokra készítet, míg másokat arra, hogy Istent lássák, vagy ha nem látják, megteremtsék. És ez mind az élet megrészegedése, az erjesztőanyag nyugtalan-sága, az élet dadogása, mely megrészegedett attól, hogy él. És aztán? Holnap majd megfizetek érte, mint ahogy a részeg megfizet. Rádöbbenek, hogy meg kell halnom, mégpedig való-színűleg a tengeren, hogy magam ugyan megszűnök mozogni, de magába olvaszt majd a tengerben levő erjedés. Belőlem fognak enni, dög leszek, izmaim minden erejének és mozgásának meg kell szűnnie, hogy a halak uszonyának, szálkájának és pikkelyeinek ereje és mozgása legyen belőle. Haj, haj! A mámorító pezsgő megsavanyodott. A hab és a buborék eltűnt belőle, s ízetlen itallá változott.

Ezzel éppoly hirtelen otthagyt, mint ahogyan jött, könnyedén felpattant a fedélzetre, hajlékonyan és nesztelenül, mint a tigris. A *Kísértet* tovább szántotta a tengert. A hajó orra keltette csobogás most úgy tűnt, mint halk horkolás, és amint hallgattam, lassan elszállt az a nyomasztó érzés, melyet Wolf Larsennek a legnagyobb fokú örömmámorból a vad kétségbe-esésbe való zuhanása bennem kiváltott. Ekkor a hajóderékban valamelyik matróz szép tenor hangon énekelni kezdte A *passzátszelekről* szóló dalt:

*„Ó, én vagyok a szél, melyet szeretnek a tengerészek -
Állandó, erős és hűséges vagyok;
Követik utam, mint fenn a fellegek
A mérhetetlen mély trópusi kék habokon.*

*Napfényben és éjjel követem a hajót,
Mint hű kutya járok a nyomán,
Déli napfényben vagyok a legerősebb, de mikor fenn a hold,
Akkor duzzasztom ki a vitorlát.”*

VIII

Néha örültem véltem Wolf Larsent vagy legalábbis félörültem, különös hangulatai és széleyei miatt. Máskor meg nagy embernek, lángésznek, akinek semmi sem sikerült. Végül pedig meg voltam győződve, hogy tökéletes típusa a primitív embernek, aki ezer esztendővel vagy nemzedékekkel később született a kelleténél és valóságos anakronizmus a civilizációnak ebben az előrehaladt századában. - Kimondottan individualista. És még hozzá egy teljesen magányos lélek. Nincs semmiféle rokonvonás közte és a hajó legénysége között. Rettentő életereje és szellemi képességei elzárják őt a többitől. Az emberei valóságos gyermekek hozzá képest, még a vadászok is, és ő úgy bánik velük, mint a gyermekekkel szokás. Mesterkéltén leszáll az ő színvonalukra, és úgy játszik velük, mint férfi a bábukkal. Vagy pedig az élvezetlenségével vizsgálgatja őket, mérícskéli szellemi és lelki képességeiket, beléjük akar látni, hogy miféle anyagból vannak gyúrva.

Több ízben tanúja voltam, amint az asztalnál hideg számítással megbántotta valamelyik vadászát, s aztán olyan érdeklődéssel szemlélte őt, leste mit válaszol vagy miként mérgelődik, hogy nekem, aki csupán szemlélő voltam és értettem a dolgokat, szinte nevetségesnek tűnt fel ez a kíváncsiság. Meggyőződése, hogy haragja nem volt igazi, hanem gyakran kísérleti célokat szolgált: dühkitörése csak felvett szokás vagy olyan magatartás, melyet éppen alkalmasnak vélt munkatársaival szemben kialakítani. A kormányos halálesetét kivéve nem emlékszem, hogy valaha is igazán haragudni láttam volna, bár nem is óhajtottam látni valódi tombolását, amikor minden benne rejlő erő működésbe lép.

S ha már széleyeiről beszélek, el kell mondanom, mi történt Thomas Mugridge-zsal a kabinban s ezzel egyszersmind befejezem azt az eseményt, melyet egyszer-kétszer már érintettem. Egy ízben éppen befejeztük az ebédet, én meg rendbe hoztam a kabint, amikor Wolf Larsen és Thomas Mugridge együtt jöttek le a lépcsőn. Bár a szakácsnak egy külön kis kamrácskája volt, mely a nagy kabinból nyílt, magában a kabinban sohasem mert tartózkodni. Amikor szükséges volt, napjában egyszer-kétszer átsuhant a kabinon, mint valami félénk kísértet.

- Szóval maga tud „Nap”-et játszani - mondta Wolf Larsen elismerően. - Gondolhattam volna, hogy angol ember ismeri. Én is angol hajókon tanultam meg kártyázni.

Thomas Mugridge, ez a bárgyú hólyag, egészen megszedült a boldogságtól, hogy a kapitány komázik vele. A kínos erőlködés, hogy olyan könnyedén viselkedjék, mint valami előkelő életre született úriember, nem is annyira émelyítő volt, hanem inkább nevetséges. Jelenlétéről tudomást sem vett, ámbár én feltételezem róla, hogy egyszerűen képtelen volt arra, hogy engem meglásson. Világos, vizenyős szeme nedvesen csillogott, mint valami lusta tó a nyári napon, azonban meghaladta képzeletemet, hogy miféle szépséges látomás lobogott előtte.

- Püpos, adja ide a kártyát! - parancsolta Wolf Larsen, miután helyet foglaltak az asztalnál. - És hozza ki a szivarokat meg a whiskyt a kabinomból.

Még idejében tértem vissza a kívánt holmikkal, hogy meghalljam, amint a szakács célzásokat tesz a születése körüli titokzatosságra, miszerint ő alighanem valami úriember csemetéje, aki rossz fát tett a tűzre; vagy hogy talán valami okból megfizetik őt azért, hogy távol maradjon Angliától - „tisztességesen megfizetnek, uram” - így fejezte ki magát -, „tisztességesen megfizetnek, hogy meglójjak és távol maradjak”.

A szokásos likőröspoharakat vittem oda, Wolf Larsen azonban a fejét rázta, s kezével jelezte, hogy a vizespoharakat hozzam. Ezeket kétharmadnyira megtöltötte tömény whiskyvel. „Ez uraknak való ital!” - mondta Thomas Mugridge, azzal koccintottak a „Nap” játszma tisztele-tére, szivarra gyújtottak, s elkezdték keverni és osztani a kártyát.

Pénzre játszottak. A téteket folyton növelték. A whiskyt itták, jócskán, és én egyre hordtam az üvegeket. Nem tudom, csalt-e Wolf Larsen vagy nem - nagyon is képesnek tartottam őt erre -, de állandóan nyert. A szakács többször is átsétált a kamrájába, hogy pénzt hozzon. Minden alkalommal nagyobb hengeccsel tette meg az utat, de egyszerre mindig csak néhány dollárt hozott. Egészen elázott, bizalmaskodott, már a kártyát sem látta, és nem tudott egyenesen ülni. Egy ízben, mielőtt újra a kamrájához vándorolt volna, zsíros ujjával megfogta Wolf Larsen gomblyukát, s kifejezéstelenül motyogta:

- Van pénzem, van pénzem, mondom magának, hogy van, én úriember fia vagyok!

Wolf Larsenre az ital nem hatott, pedig egymás után ürítgette a poharakat, és a poharak ugyancsak csurig voltak. Semmi sem változott rajta. Még csak nem is mulatott a szakács számárságain.

Mugridge végül hangosan kinyilatkoztatta, hogy ő tud veszíteni, mint egy úriember, s feltette az utolsó pénzét és vesztett. Aztán a karjaira borult és sírt. Wolf Larsen előbb furcsán bámult rá mintha most boncolókés alá akarná venni, de aztán megváltoztatta szándékát, mintha megállapította volna az eddigiekből, hogy nincs mit kísérleteznie.

- Púpos - kezdte különös udvariassággal -, legyen szíves, fogja karon Mugridge urat és segítse fel a fedélzetre. Nem jól érzi magát. És mondja meg Johnsonnak, hogy öntsön rá néhány vödör sós vizet. - Ez utóbbit már halkabban mondta, hogy csak én halljam.

Mugridge urat a fedélzeten hagytam néhány vigyorgó matróz keze között, akiket tájékoztattam a tennivalókról. Mugridge úr álmosan dadogta, hogy ő úriember fia. De amikor lementem a lépcsőn, hogy az asztalt leszedjem, hallottam az ordítását. Akkor zúdították az első vödör vizet a nyaka közé.

Wolf Larsen a nyereségét számolta:

- Pontosan száznyolcvanöt dollár - mondta hangosan. - Mindjárt gondoltam. Az a csirkefogó egy cent nélkül jött a hajóra.

- Amit pedig ön nyert, az az enyém, uram - mondtam merészen.

Gúnyos mosollyal tüntetett ki:

- Nézze, Púpos, annak idején én is tanultam nyelvtant, de azt hiszem, maga az igeidőket rosszul használja. Úgy kellett volna mondania: „az enyém *volt*”, nem pedig „az enyém”.

- Ez nem a nyelvtan, hanem az etika, az erkölcsan kérdése - feleltem.

Talán egy perc is eltelt, míg újra megszólalt:

- Tudja-e, Púpos - mondta csöndes komolysággal, amiben volt valami megfoghatatlan szomorúság -, hogy most hallom először az etika szót valakinek a szájából. Maga meg én vagyunk az egyedüliek ezen a hajón, akik tudjuk ennek a szónak a jelentését.

- Valamikor - folytatta újabb szünet után - arról álmodoztam, hogy talán olyan emberek közé kerülök, akik ilyen nyelven beszélnek; talán kiemelkedhetek onnan, ahol születésem óta éltem és érintkezhetek majd olyan emberekkel, akik efféle dolgokról társaloghatnak velem, mint az etika. És mégis most hallottam először ezt a szót kiejteni. De mindennek ellenére magának nincs igaza! Ez nem nyelvtani, és nem erkölcsi, hanem ténykérdés!

- Értem - mondtam -, a tény az, hogy a pénz magánál van.

Arca felderült. Úgy látszik, tetszett neki élelméjűségem.

- Csakhogy ez megkerülése a valódi kérdésnek: a jognak - folytattam.

- Ó - jegyezte meg, és a szája mellett kesernyés ránc rezdült meg -, úgy látom, maga még hisz az olyan dolgokban, mint jog és jogtalanság?!

- Hát ön nem hisz, egyáltalában nem? - kérdeztem.

- Egy parányit sem. Az erő a jog, és ebből áll az egész. A gyöngeség pedig a jogtalanság! Ez csupán halvány kifejezése annak, hogy a saját érdekemben jó erősnek lenni és káros gyengének lenni. Vagy helyesebben: erősnek lenni kellemes, mert haszonnal jár; gyengének lenni ellenben fájdalmas a bajok miatt. Például ennek a pénznek a birtoklása kellemes érzés. Jó, ha az embernek pénze van. Mivel az én tulajdonomban van, megkárosítanám magamat és a bennem levő életet, ha odaadnám magának és lemondanék a birtoklás örömről.

- Ha pedig megtartja, akkor engem károsít meg - vettem ellene.

- Éppenséggel nem! Egyik ember nem károsíthatja meg a másikat, csupán önmagát. Én azt tapasztalom, hogy mindig helytelenül cselekszem, ha figyelembe veszem mások érdekeit. Hát nem látja?! Hogy károsíthatja meg egymást két erjesztő részecske, amikor azért harcolnak, hogy melyik semmisítse meg a másikat?! Velük született örökség, hogy harcoljanak azért, hogy ők nyeljenek és ne őket nyeljük el. Ha nem így cselekszenek, vétkeznek.

- Ön tehát nem hisz az altruizmusban? - kérdeztem.

Ezt a szót úgy fogadta, mintha megszokott lenne fülének, bár alaposan fontolgatta:

- Lássuk csak, ugye ez valami együttműködésfélét jelent, nemde?

- Nos, bizonyos módon ez egy fajta kapcsolatot jelent - feleltem.

Ezúttal nem lepett meg szókincsének hiányossága, hiszen egész tudása az autodidakta emberé volt, akit senki sem irányított a tanulmányaiban, és aki sokat gondolkodott, de keveset vagy semmit sem beszélt ezekről.

- Altruista cselekedet az, amit mások javára végzünk. Önzetlen, mert ellentétes azzal a cselekedettel, amit magunkért teszünk, amely tehát önző.

Bólintott:

- Ó, igen, emlékszem már: Spencer művében bukkantam rá egy ízben.

- Spencer! - kiáltottam. - Hát ön olvasta Spencert?!

- Nem sokat - vallotta meg. - „A végső alapelvek”-ből elég sokat megértettem, de az „Élettan” böngészésénél nem sokra jutottam és a „Lélektan”-nál napokig küszködtem. Igazán nem tudtam megérteni, mit akar. Eleinte szellemi fogyatékoságomnak tulajdonítottam, de azóta rájöttem, hogy inkább az előképzettség hiánya az oka. Nem volt megfelelő alapom. Csupán Spencer tudja meg én, hogy milyen keményen dolgoztam rajta. De az „Erkölcstan”-ból kiszedegettem egyet-mást. Itt találkoztam az altruizmussal, és most már emlékszem, milyen értelemben használja.

Törtem a fejem, hogy vajon mit érthetett meg ez az ember abból a műből. Eléggé emlékeztem Spencerre ahhoz, hogy tudjam: nála az önzetlenség elengedhetetlen feltétele az emberi magatartásról alkotott legmagasabb eszményének. Wolf Larsen bizonyára megrostálta és a maga szükségletei szerint válogatta ki a nagy filozófus tanításait.

- Milyen más kérdéssel találkozott még? - érdeklődtem.

Szemöldökét is összeráncolta a szellemi erőfeszítéstől, hogy megfelelően fejezze ki gondolatait, amelyekről eddig még sohasem beszélt. Egészen felderültem. Most úgy kotorásztam lelkében, mint ahogy Wolf Larsen szokott a másokéban. Szűz talajban kutattam. Egy furcsa, borzalmasan furcsa terület nyílt meg szemem előtt.

- Rövidre fogva amennyire lehet - kezdte - Spencer valahogy így mondja: „Az embernek először a maga javára kell cselekednie, - ha ezt teszi, akkor erkölcsös és jó. Másodszor a gyermekei javára kell cselekednie. Harmadszor a fajtája javára.”

- És a legmagasabb rendű, a legnemesebb és a helyes viselkedés - vettem közbe - az a cselekedet, mely egyaránt szolgálja az ember, a gyermekei és a fajta javát.

- Ezt a tant nem fogadom el - felelte. - Nem látom szükségességét, sem értelmét. Én figyelmen kívül hagyom a fajt meg a gyermeket. Ezekért semmiféle áldozatot nem hoznék. Magának is látnia kell, hogy ezek merőben érzélgős dolgok, legalábbis annak, aki nem hisz az örök életben. A halhatatlanság mellett az önzetlenség nagyon jól fizető üzlet lenne. Akkor lelkem felemelkedhetne akármilyen magasságokba. De amikor nem a halhatatlanság vár rám, hanem a halál, s az élet nem egyéb, mint az anyag rövid ideig tartó erjedése, akkor erkölcstelen dolog lenne részemről minden olyan cselekedet, ami áldozatokat követel. Ostobaság lenne minden áldozat, mellyel ezt az erjedést korlátoznám és nem csupán ostobaság, hanem bűn is, mért magamnak ártanék vele. Nem szabad megvonni magamtól semmit, ami ennek az erjedő anyagnak az életerejét táplálhatja. De még az eljövendő örök mozdulatlanságot sem teszik könnyebbé abból az időből származó áldozatok vagy önzetlen tettek, amikor még eleven voltam.

- Akkor hát ön individualista, materialista és logikailag hedonista?!

- Nagy szavak - mosolygott -, de vajon mi az, hogy hedonista?

Beleegyezően bólintott, amikor megmagyaráztam.

- És amellet maga olyan ember - folytattam -, aki megbízhatatlan volna a legkisebb dologban is, melynél közrejátszhat a saját önző érdeke.

- Most kezd már megérteni - mondta felderülten.

- Magánál tökéletesen hiányzik az, amit a világ erkölcsnek nevez?

- Úgy van.

- Egy ember, akitől mindig félni...

- Ez a szabatos megjelölés.

- Mint ahogy az ember fél a kígyótól, a tigristől, a cápától.

- Látom, most már úgy ismer engem, ahogy mindenki más. Azért neveznek *Farkasnak*!

- Maga valami szörnyetegféle - tettem hozzá merészen - Caliban, aki Seteboson töprengett és hasonlóképpen cselekedett, mint ön, akit unalmas óráiban ábrándjai és szeszélyei vezérelnek.

Erre az összehasonlításra kissé összeráncolta a szemöldökét. Rögtön megértettem, hogy nem ismeri a költeményt.

- Most olvasom éppen Browningot - vallotta be -, és elég nehéz. Még nem jutottam benne messzire, de gyakran zavarba hozott.

Nem akarok hosszadalmas lenni, csupán annyit mondok, hogy felhoztam a könyvet a kabinjából és felolvastam a „Caliban”-t. El volt ragadtatva. Az okoskodásnak és a dolgok szemléletének ezt a primitív módját tökéletesen megértette. Ismételten félbeszakított megjegyzéseivel és bírálataival. Amikor befejeztem, másodszor is meg harmadszor is elolvastatta velem. Vitatkozni kezdtünk - filozófiáról, tudományról, fejlődésről, vallásról. Erősen megérzett rajta az autodidakta ismereteinek pontatlansága, de meg kell hagyni, hogy a primitív lélek biztonsága és egyenessége is. Gondolkodásának az egyszerűsége volt az ereje és anyagelvűsége meggyőzőbb volt, mint Charley Furuseth sokkal bonyolultabb materializmusa. Jómagam meggyőződéses idealista voltam, vagy amint Charley Furuseth szokta volt mondani, vérbeli idealista, s Larsen érvei nem tántorítottak el. De olyan erővel ostromolta hitemnek utolsó erőit, amely valóban tiszteletet érdemel.

Az idő múlt. Eljött a vacsora ideje és az asztal még nem volt megterítve. Nyugalankodni kezdtem, s amikor Thomas Muiridge haragos és fájdalmas arccal nézett le a lépcsőn, menni akartam a dolgomra. Wolf Larsen azonban rákiáltott:

- Szakács, ma este maga működik! Nekem dolgom van a Púpossal, igyekezzen nélküle boldogulni!

És újra valami példátlan dolog történt. Este az asztalnál ettem a kapitánnyal és a vadászokkal, míg Thomas Muiridge felszolgált, majd elmosogatta az edényeket. Wolf Larsen „calibani” hangulatban volt, s előre sejtettem, hogy csak bajt hoz rám újabb szeszélye. Közben szüntelenül beszélgettünk, a vadászok bosszúságára, akik egy szót sem értettek belőle.

IX

Három napi nyugalom, három napi áldott pihenés, amit Wolf Larsen tett lehetővé számomra. Ott étkeztem a kabinasztalnál, s nem volt más dolgom, mint az életről, az irodalomról és a világegyetemről társalogni, míg Thomas Mugridge magában füstölgött és dühöngött, mert a saját munkáján kívül az enyémet is el kellett végeznie.

- Vigyázzon, vihar lesz, annyit mondhatok - figyelmeztetett Louis, mialatt Wolf Larsen valami veszekedést igazított el a vadászok között.

- Az ember sohasem tudhatja, hogy mi lesz - folytatta Louis, amikor részletesebb felvilágosítást kértem tőle. - Ő olyan szeszélyes, mint a széljárás vagy az áramlások a vízben. Az ember sohase találja el az útjait. Azt hiszi, hogy már jól ismeri őt, s kedvező képet alakít ki róla, amikor egyszerre csak nekiront, mint a forgószél és a jóidőben használatos vitorlákat rongyokra tépi.

Így aztán nem lepett meg, amikor a Louis által megjósolt vihar lecsapott rám. Heves vitánk volt - persze az életről - s én, túlságos merészen, súlyosan kifogásoltam személyét és életét. Valósággal boncolóké alá vettem, s éppoly alaposan szétszedtem ízeire egész valóját, ahogy ő szokta tenni másokkal. Talán egyik gyengeségem, hogy éles nyelvem van, de most minden tartózkodást félretéve, úgy apróra vagdaltam, hogy csak úgy hörgött tőle. Sötét, naptól bronzszínű arca egészen elfeketedett a haragtól, szemei lángoltak; nem láttam bennük sem értelmet, sem józanságot, csak az örült ember rettentő dühe tüzelt belőle. A farkas támadt fel benne, mégpedig a veszett farkas.

Ordítva ugrott rám, megragadta karomat. Igyekeztem magam megkeményíteni, bár belülről remegtem; ám az ő óriási ereje sok volt az én bátorságomnak. Csak egyik kezével ragadta meg a karizmomat, de amikor ez a fogás megszorult, hangosan felkiáltottam. Lábam kicsúsztak alólam. Egyszerűen nem tudtam egyenesen megállni és elviselni ezt a fájdalmat. Szervezetem nem akart engedelmeskedni. A fájdalom túlságosan nagy volt. Karizmomat lepénnyé lapította.

Majd mintha magához tért volna, mert valami világosabb fény villant meg szemében, a fogása meglazult s elnevette magát, ami azonban inkább dörmögéshez hasonlított. Félig ájultan a padlóra zuhantam, ő meg leült, szivarra gyújtott, s úgy lesett, ahogy a macska lesi az egeret. Amint ott vonaglottam, kíváncsiságot láttam szemében, amit máskor is észrevettem: töprengést, zavartságot és kérdést - az örök kérdést -, mi értelme van az egész dolognak?

Végre feltápáskodtam és felmentem a lépcsőn. A szép idő elmúlt, s nem volt más hátra, mint újra bevonulni a konyhába. A bal karom béna volt, és csak napok múltán tudtam újra használni, de hetek teltek bele, míg végre minden fájdalom megszűnt. Pedig a kapitány semmi mást nem csinált, mint hogy megfogta a karomat és megszorította. Nem is rángatta, nem csavargatta. Csak éppen megszorította. Hogy mit csinálhatott volna még, arra nem is gondoltam másnapig, amikor bedugta fejét a konyhába, s a megújított barátság kifejezésekképpen megkérdezte, hogy van a karom.

- Járhatott volna rosszabbul is - mosolygott.

Burgonyát hámoztam. Felvett egyet a fazékból. Jókora, hámozatlan, egészséges példány volt. A kezét becsukta, összeszorította és a krumplilé csakúgy lövellt ki ujjai közül. A kásás maradékot visszadobta a fazékba és elfordult, nekem meg szörnyű látomásaim támadtak arról, vajon mi történhetett volna velem, ha ez a szörnyeteg a teljes erejét latba veti.

A háromnapi pihenés azonban nagyon jólesett, mert így a térdem megkapta azt, amire szüksége volt. A fájdalom enyhült, a daganat lelohadt, s a térdkalácsom - úgy látszik - visszament a helyére. De ez a háromnapi pihenő meghozta az előre sejtett kellemetlenséget is. Thomas Mugridge nem titkolta szándékát, hogy megfizessen ezért a három napért. Komiszul bánt velem, folyton káromkodott, s a maga munkáit is velem végeztette. Még az öklét is rám emelte, csak hogy már magam is elállatiasodtam, s oly félelmetesen rávicsorítottam, hogy ez alighanem megfélemlítette. Nem valami lélekemelő az a kép, amit itt én, Humphrey Van Weyden magamról festek: a munkám felett kuporgok a zajos hajókonyhában, tekintetemet arra a teremtményre szegezve, aki éppen meg akar ütni, az ajkamat felhúzva morgok, mint egy kutya, szememben félelem és tehetetlenség, de egyúttal bátorság is, mely éppen a félelemből és a tehetetlenségből fakad. Nekem sem tetszik ez a festmény. Nagyon is emlékeztet a csapdába került patkányra. Nem nagyon örülök, ha eszembe jut, de a jelenet hatásos volt, mert a fenyegető ütés nem csapott le rám.

Thomas Mugridge visszavonult, éppoly gyűlölködő és rosszindulatú pillantásokkal, mint ahogy én bámultam rá. Ketrecbe zárt vadállatokra hasonlítottunk, amelyek fogukat vicsorítják egymásra. Mugridge gyáva volt, nem mert megütni, mert nem eléggé reszkettem előtte; más módon akart hát megfélemlíteni. A konyhában csupán egy nagy kés volt, ami valóban késnek számított. Ennek a pengéjét a hosszú használat elvékonyította. Eleinte megborzadtam ettől a nagyon félelmetesnek látszó szerszámtól, valahányszor használtam. A szakács fenőkövet kért kölcsön Johansentől, s elkezdte élesíteni a kést. Ezt a műveletet tüntetően csinálta, s közben sokatmondóan rám pislogott. Egész nap fente. Minden szabad percében elővette a kést meg a követ és fente. Borotvaéles lett. Ki is próbálta a hüvelykujja párnájával vagy a körmeivel. Leborotválta vele a szőrszálakat a kezefejéről, s mikroszkopikus pontossággal nézte az élet és mindig talált vagy legalábbis úgy vélte, mintha talált volna még valami kis egyenetlenséget rajta. Erre újra elővette a fenőkövet és fente, fente, fente úgy, hogy majdnem hahotázni kezdtem, annyira nevetséges volt.

De a dolog komolyra is fordulhatott, mert hallottam róla, hogy gyávasága ellenére is ért a kés használatához, mert benne is megvan a félelem bátorsága, éppúgy mint bennem, ami azután ráviszi, hogy megtegyen olyasmit is, amitől fél és amitől a természete visszariad. „A szakács feni a kését a Púposra” sugdosták a matrózok egymás között, néhányan még szemrehányást is tettek neki emiatt. Ez nagyon tetszett neki, és csak bólogatott titokzatosan és baljóslatúan, míg végül is George Leach, a volt hajósinas, durva tréfát eresztett meg vele kapcsolatban.

Így történt: Leach egyike volt azoknak a matrózoknak, akik Mugridge-t a kapitánnyal való kártyázás után megfürdették. Leach valószínűleg olyan jól végezte a dolgát, hogy Mugridge nem bocsátotta meg neki. Szóváltásba keveredtek, amelyben még az őseiket is lepiszkolták. Mugridge azzal a késsel fenyegetődzött, amelyet számomra élesített. Leach kinevette s csak annál jobban mocskolódott, de mire akár a fiú, akár én felocsúdtunk volna, hogy mi történt, a szakács egyetlen késvágással felmetszette Leach jobb karját a könyöktől a csuklóig. Mugridge visszahátrált, ördögi kifejezéssel arcán, s mintegy védekezésül maga elé tartva a kést. De Leach nyugodtan fogadta a dolgot, bár vére úgy csurgott, mint a víz a szökőkútból.

- Elkaplak én még, te szakács! - mondta - de akkor keményen megfoglak! Nem is sietek vele. És nem lesz nálad kés, majd ha érted jövök.

Sarkon fordult és nyugodtan tovább ment. Mugridge arca ólomszínűvé vált a félelemtől. Megijedt tettétől, és rettegett, hogy előbb-utóbb visszakapja majd a megkéselt embertől. Velem szemben még vadabbul viselkedett, mint eddig. Akármennyire félt is a várható leszámolástól, annyit mégis sejtett, hogy ez jó lecke volt nekem, s most valósággal tombolt és zsarnokoskodott. Volt benne valami örültséggel rokon érzéki vadság, amit a kiontott vér látása

váltott ki belőle. Kezdtet vérgőzősen látni, akármerre nézett. Ennek lélektani magyarázata nagyon bonyolult, mégis mint nyitott könyvből, oly világosan olvashattam a bensejében lejátszódó folyamatokról.

Napok teltek-múltak, a *Kísértetet* vitte a passzátszél lefelé, s én megesküdttem volna, hogy látom az egyre fokozódó örültséget Mugridge szemében. S megvallom, ugyancsak megijedtem. Egész nap köszörült, fente a kést. Amikor a kés élet próbálgatva felém nézett, szeme olyan volt, mint a vérszomjas vadállaté. Félttem hátat fordítani neki, a konyhából is mindig hátrafelé mentem ki, a vadászok és matrózok nagy multságára, akik csoportokba verődtek, hogy tanúi legyenek különös távozásomnak. Idegeim megfeszültek. Néha attól félttem, hogy megőrülök, ami nem is lett volna csoda az örültek és vadállatok hajóján. Az életem minden órában, minden percben veszélyben forgott. Bajba jutott emberi lény voltam és mégis - sem a matrózok, sem a vadászok között nem akadt egyetlen lélek se, akiben annyi együttérzés lett volna, hogy segítségemre siessen. Olykor már arra gondoltam, hogy Wolf Larsen könyörületére bízom magam, de eszembe jutott a szemében ingerkedő ördög, mely kétségbe vonta és kigúnyolta az életet, s olyan visszataszítóan hatott rám ez a látomás, hogy elálltam tervemtől. Már egész komolyan azzal kezdtem foglalkozni, hogy öngyilkos leszek. Életből-cseletem minden erejére szükségem volt, hogy ne veszítsem el a reményt, és ne ugorjak a vízbe egy sötét éjszakán.

Wolf Larsen több ízben próbált beszédbe ereszkedni velem, de én röviden válaszoltam neki és kerültem őt. Végül is megparancsolta, hogy egy időre foglaljam el a helyemet az asztalnál és a szakács végezze az én munkámat. Erre aztán őszintén elmondtam neki, hogy mennyit szenvedtem Thomas Mugridge-től a miatt a három nap miatt, amikor kivételes bánásmóddal tüntetett ki. Wolf Larsen mosolygós tekintettel nézett rám:

- Talán fél, mi? - gúnyolódott.

- Igen - jelentettem ki dacosan és őszintén -, félek.

- Így van ez magukkal - kiáltott félig haragosan -, regényes elméleteket agyalnak ki a lelkük halhatatlanságáról és félnek meghalni! Egy éles kés, meg egy gyáva külvárosi alak láttára az élethez való ragaszkodás felborítja minden kedvelt hőbortjukat. Hiszen, kedves barátom, maga örökké élni fog! Magában isten lakozik és az istent nem lehet megölni! A szakács nem tud magának ártani. Magának meggyőződése, hogy fel fog támadni. Hát akkor mitől fél?! Az örök élet vár magára. Magát milliommossá teszi a halhatatlanság, olyan milliommossá, aki nem vesztheti el vagyonát, mert az a vagyon kevésbé van kitéve a pusztulásnak, mint a csillagok, s fennmarad addig, míg a tér és az idő. A maga tőkéjét nem lehet csökkenteni. A halhatatlanságnak nincs sem kezdete, sem vége, az örökkévaló. S ha itt most meghal, valahol később tovább fog élni! S mindez oly szép; lerázni a húst és megszabadítani a fogoly lelket. A szakács nem lesz a maga ártalmára. Legfeljebb rásegíti arra az útra, melyen majd örökké járni fog.

Vagy ha még nem óhajt odakerülni, akkor miért nem küldi a másvilágra a szakácsot?! A maga életbölcselete szerint ő is a halhatatlanság milliommosa. Nem teheti őt tönkre. Az ő pénze sem veszíti el soha az értékét. Nem tudja megrövidíteni az életét, ha megöli, mert neki nincs sem kezdete, sem vége. Ő is mindig élni fog valahol, és valamiképpen. Segítsen neki. Szúrjon hát belé egy kést, és szabadítsa meg a lelkét! Hiszen az ő lelke nyomorúságos börtönben sínylődik és maga csak szívességet tesz neki azzal, hogy betöri azt a börtönajtót. És ki tudja? Talán még szép lélek fog buborékolva az égbe emelkedni abból a rút hullából. Küldje át a másvilágra, és én magát léptetem elő a helyére, pedig ő negyvenöt dollárt kap egy hónapra.

Világos volt, hogy Wolf Larsentől sem segítséget, sem könyörületet nem várhatok. A magam erejével kell valamit cselekednem. És a félelem szülte bátorságból olyan tervet kovácsoltam,

hogy a saját fegyverével kell küzdenem Thomas Mugridge ellen. Én is kértem egy fenőkövet Johansentől. Louis, a kormányos, már több ízben kért tőlem sűrített tejet és cukrot. Az éléskamra, ahol az ilyesféle csemegéket raktározták, a kabin alatt feküdt. Alkalomadtán elloptam öt doboz tejet és még aznap este, amikor Louis volt szolgálatban a fedélzeten, becseréltem ezeket egy törre, amelyik éppoly félelmetes külsejű volt, mint Thomas Mugridge főzelékes kése. Rozsdás és tompa volt, de én forgattam a követ, míg Louis köszöri. Aznap sokkal nyugodtabban aludtam, mint rendesen.

Másnap reggeli után Thomas Mugridge elkezdett fenni, fenni, fenni. Én óvatosan figyeltem őt, mert éppen térdelve szedtem ki a hamut a tűzhelyből. Miután a hamut a tengerbe öntöttem, visszajöttem. Éppen Harrisonnal beszélgetett, akinek becsületes málé arcán bámulat és csodálkozás ült.

- Igen - mondta Mugridge -, hát legfeljebb kapok két évet a Reading-fegyházban. De nem törődöm vele! Jól elintéztam azt a másik fickót, csak láttad volna. Az is ilyen kés volt. Úgy ment bele, mint a puha vajba, és ahogyan ordított, az igazán felért egy színházzal. - Felém pillantott, hogy lássa, milyen hatással volt reám a mese, majd folytatta: - „Tommy, én igazán nem akartam - siránkozott -, az isten engem úgy segítjen, hogy nem akartam”. „Majd én adok neked” - mondtam és utána mentem, apróra vagdostam, igen, apróra, és ő egész idő alatt vinnyogott. Egyszer elkapta a kést és megkísérelte kicsavarni a kezemből, de én rántottam egyet rajta és csontig elvágtam a kezét. Igen, csuda látvány volt, mondhatom.

A kormányos kiabálása elszólította Harrisont és ezzel megszakadt a véres elbeszélés. Mugridge leült a küszöbre és folytatta a kés élesítését. Félretettem a lapátot és nyugodtan leültem a szenesládára vele szemben. Gonoszul pislogott rám. Még mindig nyugodtan, ámbár a szívem csak úgy dobogott, kivettem Louis törjét s én is elkezdtem fenni. Azt hittem, hogy most valami rendkívüli dolog történik, de meglepetésemre a szakács úgy tett, mintha észre sem venné, mit csinálok. Csak fente tovább a kését. Én is. Ott ültünk vagy két órát egymással szemben és fentünk, fentünk, míg csak el nem terjedt a híre, s a fél hajó odacsődült a konyhaajtóhoz, hogy tanúja legyen a jelenetnek.

Biztatással és tanáccsal bőven elláttak bennünket, s Jock Horner, ez a csöndes és szóvalan vadász, aki olyan volt, mintha egy légynek se tudna ártani, azt a tanácsot adta nekem, hogy a bordáit hagyjam békén, ellenben a hasába szúrjak alulról felfelé, miközben „spanyol módra” forgassam meg a tört. Leach feltűnően előretartva bekötött karját, arra kért, hogy neki is hagyjak a szakácsból egy kicsit. Wolf Larsen egyszer-kétszer szintén megállt a világítóablaknál, hogy kíváncsi tekintetet vessen arra, ami az ő szemében az erjesztőanyagának nevezett élet mozgolódását jelentette.

Megvallom őszintén, hogy ebben az időben az élet ugyanolyan kétes értékűnek látszott előttem. Nem volt benne semmi szép, semmi isteni, csupán két gyáva mozgó lény köszöri az acélt a kövön, és más mozgó lények csoportja, gyávák és nem gyávák, bámulták. Ezeknek legalább a fele nagyon szerette volna látni, hogyan ontjuk egymás véré. Nagyszerű mulatság lett volna számukra. És nem hiszem, hogy egy is akadt volna közülük, aki közbelépett volna, ha élethalálharcra kerül közöttünk a sor.

Másrészt igazán nevetséges és gyerekes volt ez az egész dolog, amint Humphrey Van Weyden fáradhatatlanul feni a tört a konyhaajtóban és a hüvelykujjával próbálgatja. Ez volt a legképtelenebb helyzet, amibe valaha jutottam. Hozzá tartozóim el sem hitték volna rólam. Nem hiába neveztek eddig „Sissy” Van Weydennek, és hogy ez a „Sissy” Van Weyden ilyen dolgot műveljen, az valóban meglepetés volt Humphrey Van Weydennek, aki nem tudta, hogy örüljön-e vagy szégyellje magát.

De semmi nem történt. A második óra végén Thomas Mugridge félretette a kését meg a fenőkövet és kezét nyújtott nekem.

- Mire jó, hogy pojácát csináljunk magunkból a palik előtt? - kérdezte. - Hiszen ők nem szeretnek bennünket, sőt örülnének, ha elvágnánk egymás nyakát. Maga nem rossz fiú, Púpos, maga mokány ember, ahogy ezt mondani szokás és bizonyos fokig szeretem is magát. Fogjunk hát kezét!

Gyáva vagyok ugyan, de mégsem voltam olyan gyáva, mint Mugridge. Igazi győzelmet arattam, amiről nem akartam lemondani és egy lépést sem tettem azért, hogy megszorítsam utálatos kezét.

- Rendben van - mondta szerényen. - Fogja vagy nem fogja, azért én mégis szeretem magát. - S hogy tekintélyét megmentse, a bámészkodóknak rontott. - Takarodjatok a konyhám ajtajából, átkozott fajankók! - S a felszólításnak egy kanna forró vízzel akart érvényt szerezni, melynek láttára a matrózok el is kotródtak. Bár a vadászokat már nem merte elzavarni, de a matrózok eltávolítása a győzelem látszatát keltette, s így Mugridge könnyebben viselte el a tőlem kapott vereséget.

- Látom, vége van a szakácsnak - hallottam, amint Füstös odaszólt Hornernek.

- Az már bizonyos - volt a válasz. - Mától kezdve a Púpos vezeti a konyhát, Mugridge pedig behúzhatja a szarvait!

Mugridge hallotta ezt a megjegyzést, s gyors pillantást vetett rám, de én úgy tettem, mint aki nem hallott semmit. Nem hittem, hogy olyan tökéletes és végleges győzelmet arattam volna, de elhatároztam, hogy egy jöttányit sem engedek abból, amit nyertem. Amint teltek a napok, a Füstös jóslata beigazolódott. A szakács alázatosabb és szolgálabb volt hozzám, mint akár Wolf Larsenhez. Többé nem uraztam, nem mostam zsíros edényeket, és nem hámoztam krumplit. Elvégeztem a munkámat, de csakis az én munkámat, amikor és ahogyan jónak láttam. A tört pedig a tokjában a derekamon hordtam, tengerész módra. Thomas Mugridge-zsal szemben pedig ezután úgy viselkedtem, hogy abban egyenlő mértékben volt parancsolgatás, sértegetés és megvetés.

X

Egyre bizalmasabb viszonyba kerültem Larsennel, amennyiben azt a kapcsolatot, amely úr és szolgája, vagy még inkább a király és udvari bolondja között fennáll, bizalmasnak lehet nevezni. Pusztán játékszernek használt és nem is becsült többre, mint a gyermek a játékát. Az lett a feladatom, hogy szórakoztassam, s amíg ez sikerült nekem, addig nem történt baj. De ha unatkozott, vagy rájött a szeszély és elkedvetlenedett, akkor joggal tarthattam attól, hogy tüstént száműz a kabin asztalától a konyhába, s aztán örülhetek neki, ha ép bőrrel megúszom.

Különbsége egyenesen nyomasztóan hatott rám. A hajón nem akadt egy lélek, aki ne gyűlölte volna és ne félt volna tőle. Ő pedig kivétel nélkül mindenkit megvetett. A benne lakozó hatalmas erő, mintha belülről emésztette volna, mert nem akadt megfelelő munka, amellyel levezesse. Mintha Lucifert, e büszke szellemet száműzték volna az értelmetlen lelkek társadalmába.

Ez a különbség önmagában véve is kellemetlen volt, és ehhez még hozzájárult fajtájának eredendő búskomorsága. Amióta megismertem, jobban megértem a régi skandináv regéket. Az ő fajtájához tartoztak a fehérbőrű, világoshajú vademberek, akik azokat a szörnyű isteneket teremtették. Semmi sem volt benne a vidámságot kedvelő latin könnyedségből. A humor, ami őt megnevetette, mindig kegyetlenségből fakadt. De ritkán nevetett és gyakran volt szomorú. Ez a szomorúság pedig mélyen gyökerezett fajtája természetében. Ez az öröklött búskomorság tette fajtáját józanná, tiszta életűvé és fanatikusan erkölcsössé, amely tulajdonságok később az angol protestáns egyházban érték el tetőpontjukat.

Valójában a kapitány búskomorsága olyan volt, mint egy vallás, amely legkínzóbb alakjában jelenik meg. Wolf Larsen durva anyagelvűsége azonban nem engedte meg, hogy ez a vallásosság bármiben is levezetődjön. Így aztán ha elfogta a keserűség, akkor ördögivé vált. Ha nem lett volna olyan szörnyű ember, néha még szánni is tudtam volna. Három nappal ezelőtt kabinjába mentem, hogy palackját vízzel töltssem meg. Váratlanul törtem rá, nem látott engem. Fejét kezébe temette, vállai úgy rángatóztak, mintha zokogott volna. Nagy fájdalom törhetett rá. Csendes visszavonulásom közben nyögést hallottam: „Istenem, istenem, istenem.” Nem az Istent hívta segítségül - ez csupán afféle közhely volt -, de az biztos, hogy lelkéből szakadt ki a fájdalom.

Ebédnél azt kérdezte a vadászoktól, tudnak-e valami fejfájás elleni szert; este pedig úgy tántorgott kabinjában, hogy alig látott.

- Soha életemben nem voltam beteg, Púpos - mondta, amikor szobájába vezettem -, a fejem is csak akkor fáj, amikor behegedt, miután egy orsóval hat hüvelykes sebet ütöttek rajta.

Három napig tartott ez a kábító fejfájás. Úgy szenvedett a hajón, akár egy magára hagyatott vadállat, panasz és részvét nélkül.

Ma reggel azonban, amikor bementem a kabinba, hogy megvessem ágyát és rendet csináljak, már egészséges volt és keményen dolgozott. Asztala tele volt rajzokkal és számításokkal. Kezében iránytűvel és szögmérővel egy átlátszó papírra másolt valamit, fokokra osztott táblázatot, vagy ilyesfélét.

- Halló, Púpos - üdvözölt barátságosan -, az utolsó ecsetvonásoknál tartok. Meg akarja nézni, hogyan működik?

- Mi az? - kérdeztem.

- Munkamegtakarítás tengerészek részére. A hajózás tudománya annyira leegyszerűsítve, hogy óvodások is megérthessék - felelte vidáman. - Mától kezdve gyerekek is elkormányozhatnak egy hajót. Nem kellene hosszadalmas számítások. Egyetlen csillagra van csak szüksége a sötét égen, és azonnal meg tudja állapítani, hol jár. Ide nézzen. Ezt az áttetsző skálát ráteszem a csillagtérképre és elforgatom az Északi Sark körül. A táblázaton kidolgoztam a magassági köröket és az útirányt. Csak ráhelyezem egy csillagra, elforgatom a skálát az alatta levő térkép számaira és máris megkaptam a hajó pontos helyzetét. - Hangjából kicsendült a diadal és szeme - amely ezen a reggelen oly kék volt, akár a tenger - csillogott.

- Úgy látszik, otthonos a matematikában. Hol járt iskolába?

- Balszerencsémre, egy iskolát sem láttam belülről, magamnak kellett összekaparnom mindent. És mit gondol, miért csináltam ezt? - kérdezte hirtelen. - Talán azért, mert az volt az álmom, hogy hátrahagyjam nyomomat az idő homokjában? - Szokott, szörnyen gúnyos nevetését hallatta. - Szó sincs róla. Azért, hogy szabadalmaztassam, pénzt keressek vele, hogy én egész éjjel disznólkodjak, míg mások dolgoznak. Ez a célom. De azért örömem tellett benne, amikor dolgoztam rajta.

- Az alkotás öröme.

- Azt hiszem, ez a helyes kifejezés. Így is meg lehet fogalmazni az életörömet, a mozgás diadalát az anyag fölött, az élő diadalát a halál fölött, az erjedő anyag büszkeségét önnön elevensége fölött.

Feltartott kézzel jeleztem, hogy úgyis hiábavaló minden ellenvetés e javíthatatlan anyag-elvűséggel szemben, és folytattam az ágyazást. Ő pedig tovább másolta a vonalakat és számokat az átlátszó táblázaton. Kényes munka volt, finomságot és pontosságot igényelt. Elbámultam azon, hogyan volt képes erejét ilyen aprólékos finomságok elvégzésére fordítani.

Amikor végeztem az ággal, azon kaptam rajta magamat, hogy valamiféle elragadtatással nézem ezt az embert. Bizonyára szép férfinak mondható a szó hímnemű értelmében. Nem győztem csodálni, hogy a gonoszság, a rosszakarat, vagy a bűn semmi nyomát sem találtam rajta. Meggyőződéseem szerint olyan ember arca volt ez, aki soha semmi rosszat nem tett. Nem szeretném, ha ezt bárki is félreértené. Úgy értettem: olyan ember arca volt, aki nem tett semmit, ami lelkiismeretével ellenkezett volna, vagyis nem volt lelkiismerete. Úgy hiszem, az utóbbinak tulajdonítható. Maga volt a megtestesült, csodálatos atavizmus, mintapéldánya annak a tiszta, primitív embernek, aki az erkölcs kifejlődése előtt született. Nem volt erkölcstelen, csak nem tudta, mi az erkölcs.

Amint már említettem, a szó férfias értelmében szép arca volt. Simára beretvált képén határozott vonások uralkodtak, oly tiszták és élesek, mintha kőbe vésték volna. Eredetileg fehér bőrét a nap és a tenger sötét bronzszínűre cserezte ki. E szín harcra, erőfeszítésre tanúskodott, és egyúttal fokozta az arc vad szépségét. Telt ajka olyan erélyt, csaknem durvaságot fejezett ki, amely inkább a vékony ajkak sajátsága. Szájának vonala, álla, állkapcsa, orra erélyt sugárzott, avagy nyersséget, a kegyetlen, a legyőzhetetlen hímet. Orra olyan volt, mint egy hódításra és uralkodásra született emberé. Akár a sasé. Római vagy görög orrnak tarthatták, ha az egyiknek nem lett volna túlságosan vaskos, a másiknak pedig túlságosan finom. Bár az egész fejformája a testté vált kegyetlenséget és erőt jelképezte, az eredendő búskomorság, amelyben szenvedett, kiemelte a száj, a szemek és a homlok vonalait, s nagyságot, teljességet kölcsönzött arcának, amelyet különben nélkülözött volna.

Rajtakaptam magam, hogy tétlenül állok és tanulmányozom. Ki sem mondhatom, mennyire érdekelt ez az ember. Ki volt, mi volt, hogyan lett ilyenné? Annyi erővel, olyan képességekkel

rendelkezett, és mégsem volt több, mint egy kétárbocos rossz hírű kapitánya, akit félelmetes kegyetlensége hírhedtté tett a főkavadászok között.

Kíváncsiságom szóáradatban tört ki:

- Hogyan lehetséges az, hogy eddig még semmiféle nagy tettet nem vitt véghez? Ilyen erővel a magasba kellett volna emelkednie. Se lelkiismerete, se erkölcsi érzéke; meghódíthatta, kezébe kaparinthatta volna az egész világot. S most élete delén, a lefelé, a halál felé vezető úton, tengeri állatokra vadászva, jelentéktelen és hitvány életet él. Külsőségekben elégíti ki nőies hiúságát és - hogy saját szavait használjam - disznólkodásban fetreng. Mindez nem valami dicső. Miért nem használja ki pompás erejét? Nem ismerhetett akadályt, mi állhat útjába ezután? Mi volt itt a hiba? Nincsen becsvágya? Megejtették a kísértések? Mi az oka? Mi az oka?

Kifakadásom kezdete óta rámnézett, türelmesen végighallgatott. Ott álltam előtte, kifogyott a lélegzetem. Pillanatig várt - talán azon gondolkodott, hol is kezdje -, azután azt mondta:

- Púpos, ismeri a magvető példázatát? Ha emlékszik rá, a magvak egy része köves talajra, vékony földrétegre hullott. Ezek rögtön kikeltek, de az első napsütés kiégette őket, mert nem volt gyökerük. Néhány pedig a tövisek közé hullott, ezek pedig felülkerekedtek és megfojtották.

- Nos? - kérdeztem.

- Nos? - kérdezett vissza kissé pajkosan. - Nem sikerült; én is egy ilyen mag voltam.

Fejét a táblázatra hajtva folytatta a másolást. Befejeztem munkámat, és amikor kinyitottam az ajtót, hogy elmenjek, megszólalt.

- Púpos, ha a térképen megnézi Norvégia nyugati partját, akkor ott találja a zezugos Romsdal-fjordot. Innen százmérföldnyire születtem. De nem norvég vagyok, hanem dán. Szüleim dánok voltak; hogyan kerültek a nyugati partnak ehhez a sötét öbléhez, azt nem tudom, soha nem hallottam róla. Semmi titokzatos nincs családom körül. Szegény és tudatlan emberek nemzedékeitől származtak; szegény és tudatlan emberek voltak maguk is, afféle napszámosai a tengernek, akik ősi szokás szerint szétszórták gyermekeiket a hullámokon. Más mondanivalóm erről nincs.

- De van. Még mindig homályos előttem.

- Miről beszélek még magának? - kérdezte megújuló szenvedéllyel. - Sivár gyermekkoromról? Arról, hogy nem ettem mást, mint halat, és hogy mily szűkösen éltem? Arról, hogy ahogy mászni tudtam, kimentem a tengerre? Vagy bátyáimról, akik elindultak, egyik a másik után - hogy szolgáljanak a nyílt tengeren, és soha nem tértek vissza? Vagy magamról? Nem tudtam írni-olvasni és tíz éves koromban már hajósinas voltam, kivénhedt partmenti hajókon. Meséljek a rossz ellátásról és a durva bánásmódról, amikor ütést és rúgást kaptam ágy és reggeli helyett, jó szó helyett? Más lelki tapasztalatot pedig nem szereztem, mint a félelmet, a fájdalmat és a gyűlöletet. Minderre nem is akarok emlékezni; ha rágondolok, elfog a téboly. Volt ott egynéhány partmenti hajóskapitány, miattuk vissza akartam menni, hogy megöljem őket, ha majd erős férfi leszek. De a sors másfelé vetett. Nemrég visszatértem. Sajnos a kapitányok mind meghaltak egy kivételével, aki annak idején kormányos volt. Nyomorékká vertem, amikor összetalálkoztam vele; soha többé nem fog tudni járni.

- De hiszen ön Spencert és Darwint olvassa. Állítása szerint soha nem látott belülről iskolát. Hogyan tanult meg írni-olvasni? - kérdeztem.

- Az angol kereskedelmi hajókon. Tizenkét éves koromban pincérgyerek voltam, tizennégy évvel hajósinas, tizenhással közönséges matróz, tizenhéttel gyakorlott tengerész – rám bízta a mellvédet. Becsvágyam végtelen volt, akár elhagyatottságom; semmi támogatást nem kaptam, semmi rokonszenv nem kísért. Mindent magam tanultam: hajózást, matematikát, tudományt, irodalmat és más egyebet. Mi hasznom belőle? Egy hajó ura és tulajdonosa lettem, életem delén, akkor - amint maga mondja - a hanyatlás kezdődik és a halál felé vezet az út. Nyomorult dolog, ugye? Amikor felkelt a nap, megperzselt, és mivel nem voltak gyökereim, elhervadtam.

- De a történelemben voltak olyan rabszolgák - korholtam -, akik magukra öltötték a bíort.

- A történelem alkalmat adott rabszolgáknak arra, hogy magukra ölték a bíort - felelte bosszúsan. - Senki sem teremti az alkalmat; a nagy emberek csupán felismerik azt. A korzikai felismerte. Én is olyan nagy dolgokról álmodtam, akár ő. Én is felismertem volna az alkalmat, de az soha nem jött el. A tüskés bokrok kinőttek és elnyomtak engem. Most már elmondhatom magának, Púpos, hogy többet tud rólam, mint bármely élő ember, kivéve a bátyámat.

- Ki ő s merre van?

- A *Macedonia* nevű fókavadász gőzösön parancsnok - válaszolt - valószínűleg találkozunk vele a japán partok mellett. Az emberek „Halál Larsennek” nevezik.

- Halál Larsen! - kiáltottam fel önkéntelenül -, hasonlít önhöz?

- Keveset. Hatalmas állat az én agyam nélkül. De megvan benne az én... az én...

- Kegyetlenségem - tettem hozzá.

- Igen - köszönöm, hogy kisegített - az én kegyetlenségem, de alig tud írni-olvasni.

- És sohasem bölcselkedik az életről - mondtam.

- Sohasem - válaszolt Wolf Larsen leírhatatlan szomorúsággal. - Olyannak veszi az életet, amilyen; ezért boldogabb. Nagyon is elfoglalja az élet ahhoz, hogy elmélkedjék fölötte. Akkor követtem el a hibát, mikor hozzányúltam a könyvekhez.

XI

A *Kísértet* elérte a legdélibb pontját annak az ívnek, amelyet a Csendes-óceánon leírt. Most kezdett északnyugat felé haladni - amint mondják -, valami lakatlan sziget felé, ahol megtölti vizeshordóit, mielőtt a japán partok mellett megkezdene a halászati évadot. A vadászok megvizsgálták, kipróbálták puskáikat, felszerelésüket, hogy jól működnek-e. A csónakok evezősei és kormányosai rendbe hozták a pányvás vitorlákat, a csónakok orrát és az evezők nyelét bőrrel és kötelekkel vonták be, hogy zaj nélkül közelíthessék meg a fókákat; a csónakokat „példás rendbe” hozták, - hogy Leach megszokott szavait használjam.

Leach karja szépen gyógyult, bár a helye egy életen át meglátszik majd. Thomas Mugridge halálosan félt tőle, s besötétedés után nem mert felmenni a fedélzetre. A mellvéden dolgozók között állandó viszályok dúltak. Louis-tól úgy tudom, hogy a pletyka eljutott a hajó hátsó fertályáig, ahol is két bajkeverőt cimboráik ugyancsak eldöngettek. Louis aggódott Johnson jövőjéért, aki ugyanabban a csónakban volt evezős, ahol ő. Ennek az embernek az a bűne, hogy túlságosan őszintén kimondja véleményét és már többször is összezőrdült Wolf Larsennel nevének kiejtése miatt. Egy este Johansent emiatt el is verte, aki azóta tisztességes nevén szólítja, de semmi esetre sem tehetette meg ugyanezt Larsennel.

Louis-tól bővebb felvilágosításokat kaptam Halál Larsenről is, ami egyezett a kapitány rövid leírásával. A japán partokon számíthatunk arra, hogy találkozunk vele.

- Ebből vihar lesz - jósolta Louis -, mert úgy gyűlölik egymást, akár a farkaskölykök, s valójában azok is.

Halál Larsen a parancsnoka az egyetlen olyan fókavadász gőzösnek - a *Macedóniának* - amelynek tizennégy csónakja van; a vitorlások csupán hattal rendelkeznek. Mindenféle vad rémhír kelt szárnyra arról, hogy hajóján ágyú is van, és hogy furcsa vállalkozásokat szervez: ópiumot csempész az Egyesült Államokba és fegyvert Kínába. Az sem lehetetlen, hogy kalózkodással is foglalkozik. Hinnem kellett neki, mert még sohasem csíptem rajta hazugságon, s annyit tudott a fókavadászatról és az egész vadászflottáról, akár egy élő lexikon.

A mellvéden, a konyhában, a fedélközben avagy a hajó farán, mindenütt maga a pokol volt ez a hajó. Kíméletlenül törtek egymás életére. A vadászok csak azt lesték, mikor lönek egymásra Füstös és Henderson, ezek az örök haragosok. Larsen pedig kijelentette, hogy ha odáig fajul a dolog, ő öli meg közülük azt, aki élve kerül ki ebből a viszályból. Nyíltan megmondotta, hogy nem erkölcsi megfontolásból kíván fellépni, mert tőle ugyan legyilkolhatják, sőt meg is ehetik egymást a vadászok, - de neki a főkabőrök miatt élve van rájuk szüksége. Ha az idény végéig fékezik magukat, akkor - ezt megígéri - népünnepélyt rendez számukra, amikor is majd minden vitás kérdést elintézhetnek. Akik életben maradnak, tengerbe dobhatják a holtakat és kitalálhatnak valamit arról, hogyan pusztultak el az úton a hiányzó emberek. Azt hiszem, hidegvére még a vadászokra is nagy hatást tett. Gonosz fickók, az már igaz, de bizonyos, hogy nagyon félték tőle.

Thomas Mugridge oly alázatosan viselkedett velem szemben, akár egy kutya; én meg titokban folyton szemmel tartottam. Megvolt benne a gyávák merészsége - magamról tudom, milyen furcsa érzés - ez pedig bármely pillanatban úrrá lehetett félelmén és arra bírhatta, hogy életemre törjön. A térdem sokat javult, bár néha hosszabb ideig átjárta a fájdalom. Larsen szorítása óta karom merevsége is szűnőben volt. Máskülönben úgy éreztem, hogy kitűnő az erőnlétem. Izmaim nőttek és keményedtek. Kezeim azonban szomorú látványt nyújtottak. Olyanok voltak, mint a főtt hús; körmeim gyulladásosak lettek, letöredeztek és színüket

vesztették, az ujjak hegyén pedig mintha valami gombaszerű dolog nőtt volna ki. Azonfelül furunkulusok is kínoztak, valószínűleg a szokatlan táplálkozás következményeként, mert azelőtt soha nem kaptam keléseket.

A múltkor este nagyon jól mulattam azon, hogy Larsen a bibliát olvasta, amelyből egy példányt - miután az utazás elején hiába keresték - a halott kormányos ládájában megtalálták. Nem tudtam, mit akar vele, amikor felolvasott nekem a Prédikátorok könyvéből. Mintha saját gondolatait fejtette volna ki; szomorú, mély hangja visszhangzott a szűk kabinban; elragadó és megkapó volt egyben. Iskolázatlan ember létére ismerte az írott szó varázsát. Most is hallom és mindig vissza tudok rá emlékezni, ahogy szavaiban benne reszketett eredendő búskomorsága:

„Gyűjték magamnak ezüstöt és aranyat is, és királyok drágaságait és tartományokat; szerzek magamnak éneklő férfiakat és éneklő asszonyokat, és az emberek fiainak gyönyörűségeit, asszonyt és asszonyokat.”

„És nagygyá levék és megnevekedém mindazok felett, akik előttem voltak Jeruzsálemben, az én bölcsességem is helyén volt.”

„És tekinték minden dolgaimra, melyeket cselekedtek vala az én kezeim, és az én munkámra, mit fáradsággal végeztem vala, és ímé az mind hiábavalóság és a léleknek gyötrelme, és nincsen annak semmi haszna a nap alatt!”

„Minden olyan, hogy mindenkit érhet, egyazon szerencséje van az igaznak és gonosznak, jónak vagy tisztának és tisztátalannak, mind annak, a ki áldozik, mind a ki nem áldozik, úgy a jónak, mint a bűnösnek, az esküvőnek úgy, mint a ki féli az esküvést.”

„Mind az ég alatt való dolgokban e gonosz van, hogy mindeneknek egyenlő szerencsájök van; és az emberek fiainak szíve is teljes gonosszággal, és elméjökben minden bolondság van, a míg élnek, azután pedig a halottak közé mennek.”

„Láttam minden dolgokat, melyek lesznek a nap alatt, hogy ímé mind ezek csak hiábavalóság, és a léleknek gyötrelme.”

„Mert akárkinek, valaki minden élők közé csatlakozik, van reménysége; mert jobb az élő eb, hogynem a megholt oroszlán.”

„Mert az élők tudják, hogy meghalnak, de a halottak semmit nem tudnak, és azoknak jutalmok nincsen többé, mivelhogy emlékezetök elfelejtetett.”

„Mind szeretetök, mind gyűlöletök, mind gerjedezésök immár elveszett; és többé semmi részők nincsen semmi dologban a mely a nap alatt történik.”

- Látja, Púpos - mondta ujjjaival becsukva a könyvet és rám nézett - a Prédikátor, aki Jeruzsálemben Izráel királya volt, ugyanúgy gondolkodott, mint én. Maga pesszimistának tart engem. Hát nem ez a legsötétebb pesszimizmus?

„Ímé az mind hiábavalóság és a léleknek gyötrelme”, „nincsen annak semmi haszna a nap alatt”, „egyazon szerencséje van” a bolondnak és a bölcsnek, a tisztának és a tisztátalannak, a bűnösnek és szentnek, hogy egyetlen eredmény a halál és az nagyon rossz dolog.

Pedig a Prédikátor is szerette az életet és félté a halált, mondván, hogy jobb élő ebnek, mint megholt oroszlánnak lenni. A hiúságot és a nyugtalanságot jobban szerette, mint a síri csendet és mozdulatlanságot, akár én. Elevennek lenni: állatias, de a mozdulatlanság olyan, mint a szikla, vagy a göröngy: gyűlöletes látvány. Gyűlöletes a bennem lakozó élet számára, amely-

nek lényege a mozgás, a mozgás hatalma, s ennek a képességnek a tudata. Az élet nem hozza meg a kielégülést, de a halál várása még kevésbé.

- Maga rosszabb, mint Omár - mondtam -, ő legalább az ifjú évek szokásos gyötrődése után megnyugodott, s materializmusa örömtelivé változott.

- Ki volt Omár? - kérdezte Wolf Larsen, és aznap, a következő és arra következő napon nem kellett dolgoznom.

Rendszertelen olvasása során soha nem bukkant rá a Rubáiyátra és most az olyan volt számára, mintha kincset talált volna. A négysoros versszakaszok kétharmadát jól ismertem, a többit sikerült kibányásznom emlékezetemből. Órákig beszélgettünk egyes szakaszokról, és olyan szomorú fájdalommal, nyugtalansággal hallgatta, amelyhez hasonló én életem folyamán soha nem éreztem. Bizonyára könnyedség, jókedély hatotta át szavalamat, ami a természetem sajátja, ő pedig - kitűnő felfogása lévén, második hallásra, sőt gyakran az elsőre kívülről tudta a verseket - olyan nyugtalansággal, szenvedélyes lázadással adta elő ugyanazokat a sorokat, hogy az csaknem lenyűgözött.

Kíváncsi voltam, melyik versszakasz tetszik neki a legjobban. Nem lepődtem meg azon, hogy olyan sorokat választott, amelyek egy pillanat ihletében születve, ellentétben álltak a perzsa kiegyensúlyozott filozófiájával, zseniális életbölcsségével:

*Óh, ne kérdezd, honnan kerültél ide
És ne kérdezd, mért távozol sietve
Ürítsd egymásután poharad, benne a tiltott nedű,
Felejtsd a durvaságot, mely emlékek is oly keserű;*

- Nagyszerű - kiáltott fel Wolf Larsen - nagyszerű, ez a lényege az egésznek. Durvaság! Jobb szót nem is használhatott volna.

Hiába vitáztam, hiába cáfoltam. Elárasztott, egyszerűen lerohant érveivel.

- Az élet nem szegheti meg saját törvényeit. Ha tudja, hogy a létet a vég fenyegeti: fellázad ez ellen. Mégsem segíthet magán. A Prédikátor úgy véli: az élet gyötrelem és hiábavalóság. Az élet rossz. De a halált - vagyis azt, hogy az embernek ne lehessenek többé gyötrelmek és hiábavaló törekvései - még rosszabbnak tartja. Fejezetről fejezetre azzal kínlódik, ami mindenkit utolér. Így tesz Omár, így teszek én, így tesz maga, igen, maga is fellázadt a halál ellen, amikor a szakács a maga számára élesítette a kést. Félt a haláltól. Az élet, ami magában van, ami lényét alkotja, erősebb, mint maga, az nem akart meghalni. A halhatatlanság ösztönéről beszélt; nos én az élet ösztönéről beszélek, amely a halál hatalmas árnyékának közeledtére minden ösztönnél erősebb, még az úgynevezett halhatatlanságénál is. Magát is uralma alá hajtotta, amikor a bolond szakács a kést élesítette.

- Most is fél tőle. Tőlem is fél. Le sem tagadhatja. Ha megfognám a nyakát - s keze máris nyakam körül volt, belémfojtotta a lélegzetet - és elkezdeném kiszorítani az életet magából... így... így... halhatatlansági ösztöne csak pislákolna, életigenlése ellenben fellángolna és küzdené azért, hogy megmeneküljön. Ugye? Látom szemében a halálfélelmet. Kezével a levegőben kapálózik. Minden kis erejét összeszedi, hogy életéért küzdjön. Keze karomat szorítja; olyan gyöngén, mintha pillangó szállt volna rá. Melle zihál, nyelve kilóg, bőre elfeketedik, szeme nedves. Azt kiáltja: „Élni! Élni!” És azt kiáltja, hogy itt és most, s nem valamikor később. Kétkedik hát a halhatatlanságában? Nem biztos benne? Nem akarja megpróbálni! A földi élete az, amely egyedül bizonyos. És mind sötétebb lesz, ez a halálnak, a lét megszűnésének sötétsége, az érzéketlenségnek, a mozdulatlanságnak a kezdete, mely hatalmába keríti magát. Szeme fennakad, üvegessé válik. Hangomat mind gyengébben, mind távolabbról hallja.

Arcomat már nem is látja. Mégis kapálózik markomban. Lábaival rugdos. Teste csomóba húzódik, akár a kígyóé. Melle dagad, megfeszül. Élni! Élni! Élni!

Többet nem hallottam. Öntudatomon elterpeszkedett az a sötétség, melyet oly szemléletesen írt le. Mikor magamhoz tértem, a földön feküdtem. Ő szivarozott, és szemében a jól ismert kíváncsisággal, elgondolkodva nézett rám.

- Nos, meggyőztem? - kérdezte - igyon egy kicsit ebből. Egyet-mást kérdezni akarok magától.

Tagadóan intettem a földről fejemmel.

- Az ön érvei... az ön érvei... ízé... túlságosan kézzelfoghatóak - nyögtem ki nehezen, nagy fájdalom árán, amelyet torkomban éreztem.

- Fél óra múlva nem lesz semmi baja - biztosított. - Ígérem, többé nem alkalmazok ilyen erőteljes bizonyítékokat. Keljen fel; leülhet a székre.

S miután játékszer voltam ennek az óriásnak a kezében, folytattuk a vitát. Fél éjszakán keresztül beszélgettünk Omárról és a Prédikátorról.

XII

Az utolsó huszonnégy órában orgiát ült a brutalitás. Mint valami járvány, úgy tört ki a kabinoktól a hajó elejéig. Alig tudom, hol is kezdjem. Igazi oka Larsen volt. Az emberek közötti viszonyt feszültté tették az állandó veszekedések és gyűlölködések. Az egyensúly bármikor felborulhatott, de most úgy lángoltak fel a gonosz szenvedélyek, akár az erdőtüz.

Thomas Mugridge, ez a kigyó, ez a kém, ez a besúgó, pletykálgodott a mellvéd embereiről a kapitánynak, hogy visszanyalja magát a kegyeibe. Tudom, ő volt az, aki Johnson egy elhamarkodott kijelentését visszamondta neki. Johnson a hajóládából egy viaszosvászon ruhát vásárolt és úgy találta, hogy igen rossz minőségű. Sietett is ezt közhírré tenni. A hajóláda olyan kis boltféle, amely minden főkavadász-hajón van, s az kapható benne, amire a tengerészeknek általában szükségük van. Ha egy matróz vásárol valamit, azt levonják keresményéből. Sem a vadászok, sem a csónakok kormányosai vagy evezősei nem kapnak fizetést, hanem „részesedést”, vagyis a csónak által szerzett minden bőr után a megfelelő összeget. Nem tudtam, hogy Johnson a hajóláda ellen morgott; így az, aminek tanúja voltam, a meglepetés erejével hatott rám, s ugyancsak mellbevágott. Éppen befejeztem a kabin söprését és vitába merültem Larsennel Hamletről, legkedvesebb Shakespeare-hőséről, amikor Johansen lejött a lépcsőn és Johnson követte. Az utóbbi - ahogyan a hajós-szokások megkívánják - levette sapkáját és tisztességtudóan állott a kabin közepén, nehézkesen, kényelmetlenül tartotta egyensúlyát az imbolgó hajón és szembenézett a kapitánnyal.

- Csukja be az ajtót, és húzza le a redőnyt - adta ki nekem az utasítást Wolf Larsen.

Miközben végrehajtottam, aggodalmas pillantást vettem észre Johnson szemében, de okát nem tudtam elképzelni. Nem is álmodtam, mi történik majd, amíg be nem következett. Ő tudta és bátran állt elébe. Magatartása szerintem Wolf Larsen anyagelvűségének tökéletes cáfolata volt. Johnson, a matróz, az eszme, az elv, az igazság és az őszinteség híve volt. Tudta, hogy igaza van, tehát nem félt. Ha kell, meghal az igazságért, de hű marad önmagához. Magatartása a szellem győzelmét jelképezte a test fölött. Olyan lélek nyilatkozott itt meg, amelynek hajthatatlansága és erkölcsi nagysága előtt nincsen korlát, hanem biztosan és legyőzhetetlenül felülemelkedik időn, téren és anyagon, s amely csak a halhatatlanságból, az örökkévalóságból születhetik meg.

Az esetre visszatérve: azt az aggodalmas pillantást, amelyet Johnson szeméből ellestem, veleszületett félszégének és nehézkességének tulajdonítottam. Johansen kormányos több lábnnyira oldalt állott tőle, s vele szemben, teljes háromyardnyira, az egyik forgószéken ült Wolf Larsen. Majd egy teljes percig tartó jelentős csend állt be, miután becsuktam a redőnyt. A hallgatásnak Larsen vetett véget.

- Yonson - kezdte.

- A nevem Johnson, uram - javította ki merészen a matróz.

- Legyen Johnson, az isten verje meg! Tudja, hogy miért hívtam?

- Igen is, meg nem is - hangzott a lassú válasz. - A munkámat rendesen elvégzem, ezt tudja a kormányos, tudja ön is. Panaszra tehát nincs oka.

- És ez az egész? - kérdezte Larsen lágy, csendesen mormogó hangon.

- Tudom, ellenem vannak - mondta változatlanul megfontolt lassúsággal - maguk nem szeretnek engem. Maguk... maguk...

- Folytassa csak - biztatta Wolf Larsen -, sose féljen az én érzéseimtől.
 - Nem is félek - válaszolt a matróz, miközben egy kis haragos pír öntötte el napsütötte arcát - és hogy nem tudok olyan gyorsan beszélni, az azért van, mert nem olyan régen jöttem el hazámból, mint maguk. Maguk azért nem szeretnek, mert nagyon is ember vagyok; ez az igazság, uram.
 - Maga nagyon is ember a hajó fegyelme szempontjából; így gondolja, ha azt is tudja, hogy én mit gondolok? - Ezt válaszolta Wolf Larsen.
 - Tudok angolul és értem azt is, hogy ön mit gondol, uram. - Arca még jobban elpirult, amikor angol tudását említette.
 - Johnson - mondta Wolf Larsen olyan hangsúllyal, mint aki végzett a bevezetéssel és most akar rátérni a lényegre. - Úgy hallom, nincs meglepedve azzal a viaszosvászonnal?
 - Nem is vagyok. Nem jó az, uram.
 - És emiatt a száját jártatta.
 - Ami a szívemen, az a számon, uram - felelte bátran a matróz, pillanatra se feledkezve meg a hajón szokásos udvariassági formáról, amely előírja, hogy minden mondathoz hozzátegyék az „uramat”.
- Ebben a pillanatban Johansenre néztem. Nagy ökleit hol összeszorította, hol kinyitotta; arcán ördögi rosszindulattal figyelte Johnstont. Szemei alatt már alig látható fekete foltot is észrevettem; ütés nyoma volt az, amelyet néhány nappal előbb kapott a matróztól. Most kezdtem csak sejteni, hogy valami borzasztó készül, hogy mi, azt el se tudtam képzelni.
- Tudja, mi történik az olyanokkal, akik azt mondják rólam és a hajósládáról, amit maga mondott? - kérdezte Wolf Larsen.
 - Tudom, uram - hangzott a válasz.
 - Micsoda? - kérdezte Larsen élesen és parancsolóan.
 - Az, amit most ön és a kormányos tesznek velem, uram.
 - Nézzen rá, Púpos - fordult Wolf Larsen hozzám -, nézze ezt a lélekkel rendelkező maroknyi port, ezt az anyagalmazt, amely mozog, lélegzik és szembeszáll velem, és meg van győződve, hogy valami jóra teremtett. Bizonyos emberi képzetek vannak jogról, becsületről és kitart mellettük, bárhol fenyegnek, bármilyen baja legyen belőle. Mit gondol róla, Púpos? Mit gondol róla?
 - Azt, hogy különb ember, mint ön - válaszoltam, mintha valami arra készített volna, hogy egy részét annak, ami Johnstont fenyegeti, magamra vállaljam. - Azok az emberi képzetek - ahogyan ön nevezi őket - nemes és férfias jellemről tanúskodnak. Önnek nincsenek képzetek, álmaj, ideáljai. Az ön élete nyomorúság.
- Vad elégedettséggel bólintott:
- Igaza van, Púpos, igaza van. Nincsenek olyan képzeteim, melyek nemességről és férfiasságról tanúskodnak. Jobb élő ebnek, mint meghalt oroszlánnak lenni, vallom én is a Prédikátorral. Egyetlen elvem az alkalmasság elve; csak ezzel lehet tovább élni. Ez az erjedés, amelyet Johnsonnak nevezünk, ha nem erjed többé, ha már csak por és hamu, semmivel sem lesz nemesebb, mint a többi por és hamu: míg én élni és üvölni fogok.
 - Tudja, hogy most mit teszek? - kérdezte.

Fejemet ráztam.

- Nos hát, üvöltési előjogomat gyakorlom és megmutatom, hogy jár a nemesség. Ide figyeljen.

Háromyardnyira, vagyis kilenclábnyira ült Johnsontól, mégis egyetlen ugrással hagyta el a széket, anélkül, hogy felállt volna. Ülő helyzetből, mint egy vadállat, mint egy tigris, ugrotta át ezt a távolságot. A dühnek olyan lavínja zúdult rá, hogy Johnson hiába is próbált védekezni. Egyik karját lefele tartotta, hogy a gyomrát védje, a másikat pedig a fejéhez. Larsen ökle éppen a kettő közé, a mellére csapott le rettentő erejű ütéssel. Johnsonnak abban a pillanatban elakadt a lélegzete, szájával kapkodott levegő után, majd abbahagyta, akár az olyan ember, akit fejszével ütnek le. Majdnem hátrabukott, ide-oda dülöngélt, hogy visszanyerje egyensúlyát.

A következő jelenetet képtelen vagyok részletesen ismertetni; túlságosan vérlázító volt ahhoz. Rosszul leszek tőle még ma is, ha rágondolok. Johnson derekasan küzdött, de nem lehetett ellenfele Larsennek, még kevésbé Larsennek és a kormányosnak. Szörnyű! Soha nem hittem volna, hogy emberi lény ennyit kibírjon és mégse adja meg magát. Márpedig Johnson nem adta meg magát. Természetesen minden remény nélkül - tudta ő ezt jól, akárcsak én - de férfi-büszkesége harcolt önmagáért.

Nem tudtam elviselni, hogy végignézzem, úgy éreztem, beleőrülök. A lépcsőhöz szaladtam, hogy a fedélzetre meneküljek. Larsen azonban - áldozatát egy pillanatra otthagyva - egyetlen hatalmas ugrással mellettem termett, megmarkolta oldalamat s a kabin egyik távoli sarkába penderített.

- Maradjon csak itt, Púpos - gúnyolódott velem -, és figyelje az élet jelenségeit. Adatokat gyűjthet a lélek halhatatlanságáról. Mellékesen tudhatja, hogy nem okozhatunk kárt Johnson lelkében, legföljebb földi porhüvelyét sérthetjük meg.

Századoknak tűnt fel, pedig a verekedés valójában nem tarthatott tovább tíz percnél. Wolf Larsen és Johansen ugyancsak elintézték a szegény fickót. Ökölrel verték, nehéz cipőkkel rugdosták, majd talpra állították, hogy újra leüssék. Szemét úgy beverték; hogy nem látott vele, orrából, füléből és szájából úgy ömlött a vér a kabin padlójára, akár a vágóhídon. Mikor már nem tudott felkelni, akkor ütötték, rúgták, ahol feküdt.

- Elég volt, Johansen, elég - mondta végül Wolf Larsen.

A kormányosban lakozó vadállat azonban tovább dühöngött, úgyhogy Wolf Larsen arra kényszerült, hogy visszakézből félretaszítsa. Szemmel láthatóan gyengéden akarta csinálni, a kormányos mégis úgy penderült tovább, akár egy üvegből kilőtt dugó és nagy koppanással a falnak vágódott. A földre esett, egy pillanatra elvesztette öntudatát, erősen zihált, majd ostoba értetlenséggel pislogott szemeivel.

- Nyissa ki az ajtót, Púpos - kaptam a parancsot.

Engedelmeskedtem, a két vadember felemelte az eszméletlen férfit, akár egy ronggyal teli zsákot, a lépcsőn és a keskeny ajtón keresztül a fedélzetre vitték. Ott az orrából ömlő vér piros patakként folyt Louis cipőjére, aki kormányosa, csónaktársa volt Johnsonnak, Louis azonban - mintha mi sem történt volna - az iránytűvel foglalatoskodott.

Merőben másképpen viselkedett azonban Leach, a volt hajósinas. Az egész személyzetet meglepte, hogy mily következetesen cselekedett. Parancs nélkül a hajó farára jött, elvitte Johnsont, bekötözte sebeit, s amennyire módjában állt, nyugalmas fekvést biztosított számára. Johnsonra rá sem lehetett ismerni, annyira elvesztette színét, annyira megdagadt a néhány perc

alatt, amely a verés kezdete és a test elcipelése között eltelt, hogy vonásai nem is voltak már emberiek.

De amit Leach tett...! mire én befejeztem a kabin kitakarítását, már gondjaiba vette Johnsont. A fedélzetre jöttem, hogy friss levegőt szívjak, s kissé megnyugtassam felzaklatott idegeimet. Larsen szivarozott, és azt a sebességmérőt vizsgálta, melyet a *Kísértet* rendszerint hátul vontatott, de most valamely célból bevontak. Egyszerre csak Leach hangja ütötte meg a fülemet. Rekedt volt a dühtől, amely egészen előntötte. Megfordultam, a hajó farán állt, a konyha mellett. Elfehérédett, arca görcsösen rángatózott, felemelt ökleit rázta.

- Hogy az isten küldené a pokolba a lelkedet, Wolf Larsen; az az egyetlen hely, amely neked való. Te gyáva, te gyilkos, te disznó! - ezekkel az üdvözlő szavakkal nyitotta meg átkozódásait.

A földbe gyökerezett a lábam. Azt hittem, Larsen azonnal megsemmisíti. De a kapitánynak most más volt a hangulata. Odajött a hajó farára, könyökét a kabin sarkára támasztva, elgondolkodó kíváncsisággal figyelte a dühöngő fiút.

A fiú úgy lehordta Wolf Larsent, ahogyan még soha életében senki. A matrózok ijedt csoportba gyűltek az előrészcsoportjaitánál, s némán figyeltek. A vadászok egymás után előjöttek a fedélközből, de hogy a fiú nem fogyott ki a szóból, elkomorodtak; még ők is megijedtek, nemcsak a fiú szörnyű szavaitól, de elképesztő vakmerőségétől is. Hihetetlennek látszott, hogy emberi lény ilyesmit vághasson Wolf Larsen szeme közé. Megdöbbenésem átcsapott a fiú csodálatába. A halhatatlan lélek győzte le a testet és a félelmet, akár a régi próféták, akik átkot szórtak az igazságtalanság ellen.

S micsoda átkokat! Meztelenre vetköztette Wolf Larsen lelkét, kiszolgáltatván azt az emberek megvetésének. Lehozta az Istent a magasságos mennybolttal együtt. Vad szitkainak tüzes árja a katolikus egyház középkori kiátkozásaira emlékeztetett. A vádak hulláma olyan magas tajtékot vert, hogy az már valami fensőbbes, csaknem isteni volt, majd a kimerüléstől lezuhant a legpiszkosabb és közönséges gyanúsítások mélyébe.

Dühe már csaknem az örültséggel volt határos; habzott a szája, hangja megcsuklott és néha az érthetetlenségbe fulladt. Wolf Larsen könyökére támaszkodva csendes nyugalommal végighallgatta; mintha nagy kíváncsisága lenyűgözte volna. Az élet vad erjedése, a mozgó anyag forrongása és lázadása... ez meglepte és érdekelte őt.

A többiekkel együtt minden pillanatban azt vártam, hogy ráveti magát a fiúra s elpusztítja. De most nem ez a szeszély jött rá. Szivarja kialudt, és csendesen, kíváncsian tovább bámult.

Leach a tehetetlen düh extázisába lovalta bele magát. - Disznó, disznó - üvöltötte torkaszakadtából -, miért nem jössz ide, hogy megöljél, te gyilkos. Megteheted, nem félek! Senki nem akadályoz meg benne. Jobb elpusztulni és úgy kiszabadulni a kezedből, mint tovább élni jármódban! Gyere, te gyáva! Ölj meg! Ölj meg!

Thomas Mugridge-t kóbor lelke épp most hozta a színhelyre. A konyha ajtajában hallgatózott, s szemmel láthatóan azért jött fel, hogy szemetet dobjon a tengerbe, valójában pedig azért, hogy egy bizonyosan bekövetkező gyilkosság szemtanúja lehessen. Szélesen belemosolygott Wolf Larsen arcába, aki azonban rá sem hederített. De a szakács nem volt szégyenlős, csak tiszta bolond, mert Leach felé fordulva azt mondta:

- Hogy lehet így káromkodni? Gyalázat!

Leach tehetetlen dühének éppen kapóra jött valami. A szurkálás óta most először jött ki a szakács kése nélkül a konyhából. Alig hagyták el a szavak ajkát, Leach máris leütötte. Három ízben próbált lábra állni és visszasomfordálni a konyhába, de mindig leütötték.

- Segítség, segítség - kiáltozott - óh, istenem. Vigyétek el, vigyétek el!

A vadászok megkönnyebbülten nevettek. A tragédia véget ért, a komédia megkezdődött. A matrózok most már bátran összegyülekezhettek a hajó farán, vigyorogva tolongtak és azt lesték, hogy verik el a gyűlölt londonit. Jómagam is valamiféle belső örömet éreztem. Megvallom, kedvemre volt, hogy Leach eldöngeti Thomas Mugridge-t, bár ez majdnem olyan szörnyű verés volt, mint amilyenhez Johnson jutott a szakács jóvoltából. Larsen arckifejezésén ez sem változtatott; még a testtartásán sem. Továbbra is a legnagyobb kíváncsisággal figyelt. A tapasztalt ember biztonságával figyelte az élet játékát és változatait, mintha többet akart volna megtudni róla, mintha meg akarta volna fejteni valamely képtelen talányát, amely eddig elkerülte figyelmét, mintha a rejtély ettől megoldódna, s minden tisztává és világossá válna előtte.

De ez az ütlegetés nagyon hasonlított ahhoz, amelynek a kabinban voltam szemtanúja. A londoni hiába igyekezett szabadulni a megvadult fiútól, s hiába igyekezett azon, hogy a kabinban keressen menedéket. Arra csúszott, arra tántorgott, oda akart esni, amikor leütötte. De csapás csapást követett, szédítő gyorsasággal. A másik úgy ütötte, mint valami pofozógép, s végül - akár Johnson - rúgásokat is kapott, amikor eszméletlenül hevert a fedélzeten. Senki nem lépett közbe. Leach akár meg is ölhetné volna, ám amikor bosszúját kielégítette, otthagya tönkrevert ellenségét - aki úgy sírt és nyöszörgött, akár egy csecsemő - és előrement.

E két esemény csupán nyitánya volt a nap programjának. Délután Füstös és Henderson estek egymásnak. A fedélközből lövöldözés hallatszott, amelyet a másik négy vadász rohanó lábainak dobaja követett, amint a fedélzetre menekültek. A feljárón át a fekete lőpor sűrű, maró füstoszlopa tódult ki, amelyen Larsen tört keresztül. Ütések s dulakodás hangjai ütötték meg füleinket. Mind a két ember megsebesült, s ő most még el is verte őket, mert parancsa ellenére, éppen a vadásziidény előtt nyomorékká tették egymást. Valóban súlyosan megsebesültek, ezenfelül el is verte őket; majd verés után durva sebészeti beavatkozással bekötözte sérüléseiket. Miközben a golyócsatornákat tisztította, én segédkeztem neki, s láttam miként viselik el érzéstelenítés nélkül e kegyetlen gyógymódot, amelyhez erősítőül csupán egy pohárka whiskyt adott nekik.

Nem sok idő kellett hozzá: a mellvéd elején is kitört a verekedés, megint valami olyasféle pletyka miatt, amely Johnson eldöngetésének is oka volt. Abból a zajból, amely fülünkhöz eljutott, és a sebesülésekből, amelyeket másnap észrevettünk, azt a következtetést vontuk le, hogy a mellvéd legénységének egyik fele elagyabugyalta a másik felét.

A napot újabb verekedés zárta le, amely Johansen és egy jenki formájú, sovány vadász, Latimer között zajlott le. Az volt az oka, hogy Latimer szóvá tette, milyen zajt csap álmában a kormányos. Hiába verte el Johansent, az az éjszaka hátralevő részében nem hagyta aludni a fedélközieket. Miközben békésen szunnyadt, álmában újra átélte az egész ütközetet.

Mintha lidércnyomás feküdt volna rám; az egész nap olyan volt, mint valami szörnyű álom. Brutalitás brutalitást követett, lángoló szenvedély és hidegvérű kegyetlenség egyaránt arra ösztökölték az embereket, hogy egymás életére törjenek, hogy egyik a másikat kínozza, megnyomorítsa és elpusztítsa. Idegeim összeroppantak, lelkem megrendült. Életem folyamán alig tudtam valamit arról, micsoda állat lakozik az emberben. Az életet eddig csak szellemi síkon ismertem. Volt részem kegyetlenségben - de csupán az éles elme bántalmait kellett elviselnem, mint Charley Furuseth csípős gúnyolódását, Bibelot-beli tanuló társaim metsző

epigrammáit és nyers szellemességét, s néhány tanár gonosz megjegyzéseit egyetemi tanulmányaim idején.

Ez volt minden. De hogy az emberi harag abban nyerjen kielégülést, hogy összezúzzák mások testét, úgy, hogy a vérük folyjon - különös és félelmetes tapasztalat volt számomra. Nem ok nélkül hívtak engem „Sissy” Van Weydennek. Erre gondoltam, miközben két lidércnyomás között nyugtalanul fetrengtem ágyamon. Úgy véltem, az élet valósága felől tökéletes tudatlanságban leledzem. Keserű belső kacajjal nevettem ki önmagam; úgy tetszett, hogy Wolf Larsen félelmetes bölcsessége jobb megoldása az élet kérdéseinek, mint az enyém.

Akkor ijedtem csak meg igazán, amikor tudatára ébredtem, hova vezettek gondolataim. A rendszerré fajult brutalitás rombolóan hatott reám, és azon az úton haladt, hogy száműzze életemből a derűt és jóságot. Értelmem azt mondta: Thomas Mugridge elveretése gonosz dolog volt. Mégsem tudtam volna - akár életem árán sem - megakadályozni, hogy lelkem mélyén ne örvendezzek neki. Míg kétségbeestem, hogy ez az érzés milyen nagy bűn - mert az volt -, addig magamban esztelen gyönyörűség töltött el. Nem voltam már Humphrey Van Weyden, hanem Púpos, a hajósinas a *Kísérteten*. Wolf Larsen a kapitányom, Mugridge és a többiek a társaim. Az a sors, amely mindnyájunkat taposott, újabb tapasztalatokban részesített engem is.

XIII

Három napon át nemcsak a saját munkámat láttam el, hanem Thomas Mugridge-ét is; azzal hízelelhetek magamnak, hogy jól. Tudom, hogy megnyertem Wolf Larsen tetszését, a matrók egészen oda voltak a gyönyörűségtől a néhány nap alatt, míg én uralkodtam a konyhában.

- Az első tiszta falat, amióta a hajóra kerültem - mondta nekem Harrison a konyhaajtóban, amikor visszahozta az edényeket és evőeszközöket. A Tommy ételén mindig érzik a zsír, mégpedig az avas zsír. Azt hiszem, inget sem váltott, mióta Friscót elhagytuk.

- Tudom, hogy nem váltott - feleltem.

- Fogadok, abban is hál - tette hozzá Harrison.

- Nem veszítené el; ugyanazt az inget viseli, s azóta le se jött róla - hagytam helyben.

Wolf Larsen mindössze három napot engedélyezett neki, hogy azalatt összeszedje magát és kigyógyuljon a verésből. A negyedik napon sántán-bénán, annyira bedagadt szemmel, hogy alig látott, nyakánál fogva előrángatták vackából, hogy menjen a dolgára. Sírt és könnyörgött, de Larsen kérlelhetetlen maradt.

- Aztán ne lássak több mocskot - búcsúzott el tőle Larsen - semmi zsír és semmi piszkos. Néha váltson tiszta inget is, mert különben vontatókötélre kötöm. Megértette?

Thomas Mugridge betámolygott a konyhába. A hajó himbálózott, s majd levette a lábáról. Hogy visszanyerje egyensúlyát, belekapaszkodott a rácsba, amely körülkerítette a tűzhelyet, hogy megakadályozza az edények lecsúszását. De melléfogott, s testének egész súlyával egyenesen az izzó tűzhelylapra tenyerelt. Szörnyű szisszenést, éles fájdalomkiáltást hallottam, égett hús szagát éreztem.

- Istenem, istenem, mit tettem? - siránkozott a szenesládán ülve, miközben ide-oda lengetve hűtötte új sebét. - Miért is sújt engem minden? Tönkremegyek, pedig annyit küszködök, hogy ne legyen bántódásom az életben, és én se ártsak senkinek.

A könnyek végigfolytak feldagadt, színét vesztett képén, melyet eltorzított a fájdalom. Majd hirtelen vad indulat futott rajta végig.

- Óh, mennyire gyűlölöm... mennyire gyűlölöm - tört ki belőle.

- Kit? - kérdeztem, de ez a szegény nyomorult újra csak szerencsétlenségén siránkozott. Könnyebb volt kitalálni, hogy kit gyűlöl, mint azt: kit nem. Gonosz ördög lakozott benne, mely arra ösztökelte, hogy az egész világot gyűlölje. Sokszor azt hittem, még önmagát is. Hisz az élet olyan furcsán és olyan kegyetlenül bánt el vele. Ily pillanatokban mély együttérzés támadt bennem, s szégyelltem, hogy valaha is örülni tudtam kudarcának, fájdalmának. A sors olyan méltánytalan volt hozzá. Igazán aljas tréfát űzött vele, amikor olyanná formálta, mint amilyen. Azóta is csúfot űz belőle. Semmi lehetősége sem nyílt arra, hogy más legyen, mint amilyen volt. S mintha válaszolni akarna ki nem mondott gondolatomra, nyöszörögni kezdett:

- Az élet nem adott alkalmat, nem adott soha. Gyermekkoromban senki nem volt, aki iskolába küldjön, krumplit adjon, hogy megtöltsen gyomromat, vagy letörölje vérző orromat. Hát tett értem valaha valaki valamit?

- Semmi baj, Tommy - mondtam barátságosan vállára téve kezem. - Fel a fejjel. A végén minden jóra fordul. Sok éve van még hátra és olyanná teheti életét, hogy öröme teljék benne.

- Hazugság, átkozott hazugság - vágta az arcomba s félrelökte kezem - ezt maga is tudja. Benne vagyok a bajban s mindig benne is maradok. Magának mindig jól ment, Púpos; maga úriembernek született. Maga nem tudja, mi az, amikor az ember éhes gyomorral jár és éhes gyomorral sirja álomba magát, amely úgy marja, mintha lúgot ivott volna. Soha nem jöhetek egyenesbe. Ha holnap az Egyesült Államok elnöke lennék, akkor sem tölthetem meg utólag a gyomromat, hogy behozzam azt az időt, amikor gyermek voltam és éheztem. Hát lehet, kérdem én? Szenvedésre és bánatra születtem. Több bajt elviseltem, mint másik tíz ember együttvéve. Átkozott életemnek a felét kórházban töltöttem. Lázas betegen feküdtem Aspinwallben, Havannában, New Orleansban. Hat hónapig ott rohadtam Barbadosban olyan súlyos betegségben, hogy majdnem meghaltam. Himlőt kaptam Honoluluban, mindkét lábam eltörött Sanghajban, tüdőgyulladásom volt Unalaskában, három bordámat eltörték és egész bensőmet összezúzták Friscóban. S most megint itt vagyok! Nézzen meg. Megint összerugdalták a bordáimat. Mire nyolcat kolompolnak, már vért fogok köpni. Hogyan fogok ebből kilábalni? Ki fog rajtam segíteni? Az isten? Hát az isten nagyon gyűlölhette engem, amikor ezt az utat jelölte ki nekem a földön.

Ez a kirohanás a sors ellen egy óra hosszat tartott vagy még annál is tovább. Aztán sántítva s nyögve, szemében mérhetetlen gyűlölettel minden teremtet lélek iránt, mégis hozzákezdett munkájához. Diagnózisa helyes volt; gyakran rosszul lett, ilyenkor vért hányt, és nagy fájdalmak kínozták. Mintha eltalálta volna, hogy az isten jobban gyűlölte annál, hogy a halál kegyelmében részesítse. Aztán felgyógyult, de gonoszabb lett, mint valaha.

Johnson csak napok múlva mászott ki a fedélzetre úgy-ahogy elvégezni dolgát. Még mindig beteg volt, nemegyszer láttam, mily kínosan mászik fel valamelyik vitorlára, vagy mennyire elfárad, ha a kormánynál áll. Ami még rosszabb, lélekben is megtört. Alázatos volt Larsennel s majdhogy nem csúszó-mászó Johansennel szemben. Egészen másképpen viselkedett Leach. Úgy járt a fedélzeten, akár egy tigris; nyíltan szemébe vágta gyűlöletét Johansennek és Larsennek.

Egy este hallottam, amikor azt mondta Johansennek:

- Majd végzek én még veled, te donga-lábú svéd.

A kormányos csak szidta őt s a következő pillanatban süvítő hang szelte át a levegőt a sötétben, majd valami a konyha falának ütődött. Aztán újra káromkodást hallottam, majd ingerkedő nevetést. Mikor minden elcsöndesedett, kilopóztam. A konyha kemény falába, hüvelyknyire behatolt egy nagy kés. Pár pillanat múlva a kormányos dühösen kereste, de én másnap titokban visszaadtam Leachnek. Vigyorgott, mikor visszaadtam, de ebbe több szívbőljövő köszönetet sűrített bele, mint amennyi azokban a szép szavakban volt, amelyeket osztályombéliek használnak.

Különleges helyzetet foglaltam el a hajó legénysége között; senkivel se volt bajom, mindenki kedvelt. A vadászok ugyan éppen csak megtűrték, viszont egyikük sem gyűlölt. Füstös és Henderson pedig - a két lábadozó, aki a fedélközben heverészett - leszögezte, hogy különb vagyok bármelyik kórházi ápolónőnél, s hogy nem feledkeznek meg rólam, ha az utazás végén megkapják járandóságukat. (Mintha rá lettem volna szorulva pénzükre, én, aki hajóval, felszerelésével együtt, mindenestül, hússzor is meg tudtam volna vásárolni őket.) De mivel ápolásuk rám hárult, minden lehetőt elkövettem értük.

Wolf Larsen újra két napig tartó fejförcsöt kapott; nagyon szenvedhetett, mert amikor magához hívott, úgy engedelmeskedett parancsaimnak, mint a beteg gyermek. De akármit is tettem, nem hozott enyhülést. Annyi tény, hogy javaslatomra felhagyott a dohányzással és az ivással. Nem voltam képes megérteni, hogy egy ily pompás állatnak mitől fájhat annyit a feje.

- Én mondom magának - közölte Louis a véleményét - isten ujjá ez, gonosztetteiért látogatja meg és még más is történik majd... vagy...

- Vagy? - kérdeztem.

- Isten int egyet és nincs tovább, bár ezt nem szabadna mondanom.

Tévedtem, mikor azt hittem, hogy most már mindenki kedvébe fogadott. Thomas Mugridge továbbra is gyűlölt, sőt új okot is talált rá. Sokáig törtem a fejemet, amíg kitaláltam, hogy azért van, mert jobb helyről származom, mint ő: „úri családból”, ahogy mondani szokta.

- Ezek is feltámadtak - gúnyolódtam Louis-val, amikor Füstös és Henderson, egymás mellett, barátságos beszélgetésbe merülve, először sétált ki a fedélzetre.

Louis végignézett szürke szemével és baljóslatúan rázta fejét.

- Jön a halál, én mondom magának. Vitorlák és kötelek lesznek mindenki kezében, amikor üvölteni fog. Régen érzem már és most szinte tapintani tudom, akár a kötélzetet egy sötét éjszakán. Közel van, nagyon közel.

- Kit visz el elsőnek? - kérdeztem.

- Nem az öreg, kövér Louis-t, ezt megígérem magának - nevetett -, csontjaimban érzem, hogy a következő évben belenézek öreg anyám szemébe, amelyek vigyázzák a tengert. Öt gyereket adta már neki.

- Mit mondott magának? - kérdezte egy perccel később Mugridge.

- Azt, hogy hazamegy és találkozik anyjával - válaszoltam diplomatikusan.

- Nekem nem volt soha - felelte a londoni fénytelen, reménytelen szemmel pillantva rám.

XIV

Arra döbrentem rá, hogy soha életemben nem tudtam kellően értékelni a női nemet. Amennyire én meg tudom ítélni, egyáltalán nem voltam szerelmes természetű, bár mindig nők között éltem. Anyám és nővéreim állandóan körülvettek, és én mindig menekültem előlük, mert szörnyen zavart az, ahogy egészségemért aggódtak, meg amiért időnként betörtek barlangomba, hogy ott a rendszeres rendetlenségből - melyre büszke voltam - nagyobb rendetlenséget csináljanak, kevesebb rendszerrel. Az ilyesmi azután szemre igen jól mutatott, de semmit nem találtam meg, amikor elmentek. Most aztán mennyire örülnék nekik, ha itt volnának fodros, suhogó szoknyaikkban, amelyeket oly nagyon nem állhattam. Ha valaha is hazaérek, soha nem fognak zavarni. Ápolhatnak, orvossággal gyógyíthatnak reggel, nappal, éjszaka, s ha porolnak és sepernek, barlangomat rendezgetik, akkor majd hátrahajlok székemen, nézem őket, s hálás leszek azért, hogy van anyám és számos nőtestvérem.

Azon gondolkodtam, merre lehet az anyja annak a húsz különös embernek, akik a *Kísérteten* tartózkodnak? Természetellenes és egészségtelen dolognak tartottam, hogy férfiak nők nélkül barangolják be a világot. Íme az eredmény: durvaság és vadság. Ha ezeknek az embereknek feleségük, nőtestvéreik, lányaik lennének, akkor talán hajlamosak volnának gyengédségre, kedvességre, együttérzésre. Egyikük sem volt házas. Évek hosszú során át nem álltak kapcsolatban tisztességes nővel, kívül estek azon a körön, amelyben ellenállhatatlanul hat az asszonyokból áradó megváltó befolyás. Életükből hiányzott az egyensúly, mert amúgy is durva férfiasságuk túltengett, míg lényük lelki része összezsugorodott.

E nőtlen társaság tagjai kegyetlenül kínozták egymást, s e kínzástól még érzéketlenebbé váltak. Néha kételkedtem még abban is, hogy anyától születtek. Úgy tűntek fel előttem, mint valami különös faj, amely félig állat, félig ember, s nincs neme; a nap kelti ki őket, akár a teknősbékatőjásokat, avagy valamely hasonló alantas módon jönnek világra. Napjaikat bűn és brutalitás tölti ki, s végül halálukat éppúgy nem övezi szeretet, mint életüket.

Ezek az új gondolatok felszították kíváncsiságomat. Az elmúlt éjszaka Johansennel beszélgettem. Mióta elutaztunk, először tisztelt meg oly szavakkal, amelyek nem szorosan a munkára vonatkoztak. Tizennyolc éves korában hagyta el Svédországot, s azóta egyszer sem volt otthon. Most már harmincnyolc éves. Néhány évvel ezelőtt egy chilei matrózkocsmában találkozott egy földijével, tőle tudta meg, hogy anyja életben van.

- Nagyon öreg asszony lehet már - mondotta, miközben elgondolkodva meredt az iránytűre, majd haragos pillantást vetett Harrisonra, aki egy fokkal eltért a menetiránytól.

- Mikor írt neki utoljára?

Hangosan számolt:

- Nyolcvanegyben, nem, nyolcvankettőben, ejnye nem - nyolcvanháromban? Igen nyolcvanháromban, tíz éve. Egy madagaszkári kis kikötőből; ott kereskedtem.

- Tudja - folytatta, mintha a fél földtekén keresztül szólott volna elhanyagolt anyjához - minden évben úgy van, hogy hazamegyek. Akkor minek írok, csupán egy esztendőről van szó. És minden évben közbejött valami és nem mentem haza. De most már kormányos vagyok, és ha Friscóban megkapom a fizetésem, az talán ötszáz dollárt tesz ki. Aztán elszegődöm egy hajóra, amely a Horn-fokon keresztül Liverpool felé tart, azon többet fizetnek. Onnan aztán meg tudom váltani a hajójegyet hazafelé. Utána nem hagyom anyámat többé dolgozni.

- Hát még most is dolgozik? Hány éves?

- Hetven körül lehet - válaszolta, majd hencegve tette hozzá: - az én hazámban attól kezdve dolgoznak, hogy megszületnek, s addig, míg meg nem halnak. Ezért élünk olyan sokáig. Én száz évig akarok élni.

Soha nem fogom elfelejteni ezt a beszélgetést. Ezek voltak az utolsó szavak, melyeket tőle hallottam; talán az utolsók, amelyeket kimondott. Amikor bementem a kabinba, úgy találtam, hogy ott túlságosan fülledt a levegő aludni. Csendes éjszaka volt. Túljutottunk a passzátszelek vonalán és a *Kísértet* óránként alig egy csomó sebességgel haladt. Karomba fogtam a párnát és a takarót, felmentem a fedélzetre. Amikor elmentem Harrison és az iránytű között - amely a kabin tetejére volt erősítve -, észrevettem, hogy ez teljes három fokkal eltért. Azt hittem, elaludt a fiú, s mivel nem akartam, hogy leszidják, vagy még annál is rosszabbat kapjon, szóltam neki. De nem aludt. Szemei tágra meredtek, riadalom látszott bennük. Annyira nyugtalankodott, hogy nem volt képes válaszolni.

- Mi baj van? - kérdeztem. - Csak nem beteg?

Megrázta a fejét, s nagyot sóhajtott, mintha most ébredt volna fel.

- Jobb lesz, ha helyes irányba tereli a hajót - szóltam rá.

Egyet fordított a keréken, s láttam, hogy az iránytű lassan felveszi az észak-északnyugati irányt s könnyű ingások után helyrebillen.

Újra megfogtam az ágyneműt - indulásra készen -, mikor valami mozgást vettem észre, s előre néztem a korlát felé. Egy inas kéz kapaszkodott rá, amelyről csurgott a víz. Aztán mellette észrevettem egy másik kezét is. Elképedve figyeltem: mily látomány bukkan fel a mélységből? Akármilyen is, annyi bizonyos, hogy a sebességmérő-kötélen kapaszkodik fel a hajóra. Aztán vizes hajával egy fej jelent meg, majd senki másnak, mint Wolf Larsennek arca és szemei, s jobb arca vértől piroslott; súlyos seb lehetett a fején.

Egyetlen lendülettel a fedélzetre vetette magát, lábra állott, s gyorsan odapillantott, hogy ki áll a kormánynál. Mintha kilétéről óhajtana meggyőződni, s arról, hogy nincs oka tartani tőle. Csurgott róla a víz. A csurgó víz hangja egészen összezavart. Amikor felém lépett, ösztönszerűen visszahúzódtam; szeméből a halál vigyorgott.

- Semmi baj, Púpos - szólt halkan. - Hol a kormányos?

Megráztam a fejemet.

- Johansen! - hívta halkan - Johansen! Hol van Johansen? - kérdezte Harrisontól.

A fiatal fickó, úgy látszik, összeszedte már magát, mert elég határozottan válaszolt:

- Nem tudom, uram. Nemrég láttam, amint előrement.

- Én is előrementem, de láthatja: nem ugyanazon az úton jöttem vissza. Meg tudja ezt magyarázni?

- Alighanem a tengerbe esett, uram.

- Utánanézzek a fedélközben, uram? - kérdeztem.

Wolf Larsen a fejét rázta:

- Úgyse találja meg, Púpos. De jó lesz maga is, jöjjön. Sose törődjön ágyneműjével, hagyja ott, ahol van.

Követtem; a hajó közepén nem moccant senki.

- Ezek az átkozott vadászok - jegyezte meg - úgy elhájasodtak, hogy négyórás őrseget is lusták állni.

A mellvéd elején három alvó matrózra bukkantunk. Megfordítva őket, arcukba kémlelt. Ők voltak szolgálatban, de tengerésszokás szerint, szép idő esetén engedélyezte számukra az alvást, kivéve a vezetőjüket, a kormányost és az őrszemet.

- Ki az őrszem? - kérdezte.

- Én, uram - válaszolta Holyoak, a mélytengeri matrózok egyike, hangjában egy kis remegéssel. - Ebben a pillanatban hunytam le a szememet, uram. Sajnálom: többé nem fog megtörténni.

- Nem látott vagy hallott valamit a fedélzeten?

- Nem, uram, én...

Wolf Larsen azonban bosszúsan faképnél hagyta, míg a matróz szemeit dörzsölte meglepetésében, hogy ilyen olcsón megszabadult.

- Csendesen - figyelmeztetett Larsen suttogva, amint a mellvédbe kezdett leszállni. Dobogó szívvel követtem. Sejtelmem se volt róla, mi fog történni, mint ahogyan azt sem tudtam: mi történt. De az bizonyos, hogy vér folyt és Larsen sem kedvtelésből ugrott bele bevert fejével a tengerbe. Mindamellet Johansen is eltűnt.

Ekkor mentem le először a mellvédbe. Sohasem fogom elfelejteni azt a benyomást, melyet akkor szereztem, mikor a lépcső alján álltam. A hajó elő részébe épített helyiség háromszög alakú, három oldalán kettős sorokban álltak az ágyak: összesen tizenkettő. Nem volt nagyobb, mint egy átlagos hálósoba, s mégis tizenkét ember zsúfolódott benne. Itt ettek, aludtak, s végezték, ami az élettel együtt jár. Otthoni hálósobám nem volt valami tágas, de belefért volna vagy egy tucat hasonló helyiség. S ha a mennyezet magasságát is tekintetbe vesszük, akkor még húsz is. Savanyú, penészes szag terjengett. Az imbolygó hajólámpa fényénél láttam, hogy a fal minden tenyérnyi helye tele volt akasztva tengeri csizmákkal, viaszos-vásznakkal, a legkülönbébb tiszta és piszkos ruhákkal. Ezek a hajó minden ingásánál ide-oda himbálóztak, olyasféle hangot hallatva, akár a fa, amikor ágai a háztetőt súrolják. Egy csizma szabálytalan időközökben megkoppintotta a falat. Noha az éjszaka aránylag csendes volt, a deszkák és gerendák folytonosan recsegték.

Az alvók mindezzel nem törődtek. Nyolcan feküdtek le, a többi szolgálatba ment; a levegő nehéz volt. Fülemben ott zúgott hortyogásuk, sóhajtásaik és nyögéseik zaja, az állat-emberek pihenésének egyszerű jelei. De valóban aludtak-e? És mindnyájan? Vagy csak úgy tettek? Wolf Larsen nyilván azt kutatta: kik azok, akik nem alszanak, csak tettetik az alvást, s kik szunnyadtak el nemrég. Ahogyan kutatta, az Boccaccio egyik elbeszélésére emlékeztetett.

A függőlámpát kiakasztotta tartójából, s kezembe adta. A jobboldali első fekvőhelynél kezdte. A felsőben a nagyszerű kanaka-matrózt találtuk, kit társai Oofity-Ooftynak neveztek el. Hátán feküdt, és oly csendesen lélegzett, akár egy nő. Egyik karját feje alatt tartotta, a másikat a takarón. Wolf Larsen mutató és hüvelykujját csuklójára tette: a pulzusát számolta. Közben a kanaka felébredt. Teste meg sem mozdult, csak szemét nyitotta fel, mely tágra nyitva meredt ránk. Larsen ajkára tette ujját, azt jelezte: maradjon csendben. Mire újra lehunyta szemét.

Az alsó ágyban Louis feküdt, kövéren, izzadtan, úgy istenigazában aludt. Míg Larsen csuklóját fogta, kissé hánykolódott, egy pillanatra vállára és sarkára támaszkodott. Ajkai mozogtak, rejtélyes szavakat mondott: „Egy shillingért éji szállást kapni, de akasszátok ki a lámpát három pennyért, mert a kocsmárosok hátér adják.”

Majd a másik oldalára feküdt és nehéz sóhaj kíséretében azt mondta: „A hatpennys neve: tanner, a shillingé: bob, de hogy mi a fonté, azt nem tudom.”

Miután Larsen meggyőződött róla, hogy Louis és a kanaka alvásához semmi kétség nem fér, a másik két jobboldali ágyhoz lépett; a lámpafénynél a felsőben Leachet, az alsóban Johnstont fedezték fel.

Larsen lehajolt az alsó ágyhoz, hogy megfogja Johnson pulzusát. Én ott álltam és a lámpát tartva észrevettem, hogy Leach, ágya, szélére csúszva, lopva felemeli a fejét, hogy lássa, mi történik. Valószínűleg rájött Larsen trükkjére s biztosra vette a leleplezést, mert hirtelen kiütötte a lámpát a kezemből. A mellvéd sötétbe borult. Biztosan még ugyanebben a pillanatban rá is ugrott Larsenre.

Az első hangok olyanok voltak, mint amikor a bika harcol a farkassal. Wolf Larsen vadul bömbölt, Leach pedig vérszomjasan horkantott. Johnson azonnal csatlakozott hozzá, úgyhogy az utóbbi napok alázatos és meghunyászkodó viselkedése a fedélzeten nem volt egyéb tervszerű megtévesztésnél.

A sötétben dülő harctól úgy megijedtem, hogy remegve támaszkodtam a lépcsőhöz, s képtelen voltam felmenni. Gyomrom émelygett. Ez a rosszullét mindig elővett, ha testi erőszaknak voltam tanúja. E pillanatban nem láttam, de hallottam az öklözések zaját, az ütéseket, ahogyan hús csap erőszakosan a húsrá. Hallottam még az összefonódott testek erőlködését, a ziháló lélegzeteket, a hirtelen, fájdalom okozta feljajdulásokat.

Úgy látszik, többen is részt vettek abban az összeesküvésben, amelynek célja a kapitány és a kormányos meggyilkolása volt. A hangokból azt vettem ki, hogy Leach és Johnson néhány cimborája azonnal segítségükre sietett.

- Valaki hozzon kést! - kiáltott Leach.

- Üsd kupán! Loccsantsd ki az agyvelejét! - üvöltött Johnson.

Első bömbölései után nem hallottam többé Larsen hangját. Elszántan s némán küzdött életéért; nehéz helyzetbe került. Már az első pillanatban leütötték, s képtelen volt lábára állni. Hiába a szörnyű ereje - legalábbis ezt éreztem -, nem volt semmi reménye.

Hogy milyen arányú volt a küzdelem, azt a bőrömön tapasztaltam, mert a hentergő testek leütöttek lábamról és csúnyán megsérültem. De a nagy zűrzavarban bebújtam egy üres ágyba, s biztonságba helyeztem magam.

- Mindenki jöjjön ide. Megfogtuk! Megfogtuk! - üvöltött Leach.

- Kít? - kérdezték, akik valóban aludtak, s most felébredve nem tudták, mi történik körülöttük.

- Az átkozott kormányost - tört ki rekedt hangon az erőteljes válasz Leachból.

Nagy ujjongás fogadta a bejelentést, és ettől kezdve hét erős ember mászott Larsenre, - úgy hiszem - Louis nem vett benne részt. A mellvéd haragos méhkashoz hasonlított, melyet felzavart egy betörő.

- Mi az ott lent, hé! - szólt le a nyíláson Latimer, aki azonban óvatosabb volt annál, semhogy leszálljon a szenvedélyek ama poklába, amely a sötétben, lábai alatt dühöngött.

- Hát nem hoz valaki egy kést? Ó, hát nem hoztok egy kést? - panaszkodott az első viszonylag csendes pillanatban Leach.

A támadók nagy száma csupán bajt jelentett! Egymást akadályozták céljuk elérésében, míg Wolf Larsen a maga egyetlen céljának elérésére törekedett, arra, hogy valahogyan eljusson a lépcsőig. A teljes sötétségben is kivehettem a hangokból, hogyan ért el odáig. Csak egy óriás volt képes arra, amire ő, mikor elért a lépcső lábához. Lépésről lépésre, pusztán karja erejével taszította az embereket előre s hátra; teste felemelkedett és végre egyenesen állott. Aztán fokról fokra, négykézláb küzdötte fel magát a lépcsőn.

A végét már jól láttam. Latimer végre is elment egy lámpáért és levilágított a zugba. Larsen már majdnem felért, bár őt nem láttam, csak az emberfürtöt, ahogy beléje csimpaszkodtak. Úgy nyüzsögtek, mint valami óriási, soklábú pók; ide-oda támolyogtak, ahogyan a hajó ingott. És mégis, lépésről lépésre - bár hosszú megszakításokkal - a gyűrű felfelé haladt. Egyszer megingott, mintha visszaesne, aztán újra elfoglalták az elvesztett területet, s megindultak felfelé!

- Ki az? - kérdezte Latimer.

A lámpa világánál megláttam elképedt arcát, amint lefelé bámult.

- Larsen! - szólt egy elfojtott hang a tömegből.

Latimer lenyújtotta szabad kezét, majd egy felfelé nyúló kezet láttam, amelyik megragadta. A hátralevő pár lépcsőt rohammal vették be. Majd Larsen másik kezével is felnyúlt, s megfogta a feljáró szélét. A tömeg előrenyomult a lépcsőn, még mindig belekapaszkodtak menekülő ellenségükbe. Most azonban kezdtek elhullani, részben azért, mert odaszorultak a csapóajtó éles széléhez, részben pedig leütötték őket Larsen hatalmas rúgásai. Leach esett le utoljára, egyenesen hempergő cimborái fejére és vállára. Wolf Larsen a lámpával együtt eltűnt, mi pedig ott maradtunk a sötétben.

XV

A káromkodás és nyögés valóságos orkánja tört ki az emberek között, mikor a lépcső alján lábra álltak.

- Gyújtson valaki világot, kiugrott a helyéből a hüvelykujjam - panaszkodott Parsons, egy komor, sötétbőrű matróz, aki kormányosa volt annak a csónaknak, amelyben Harrison evezett.

- Odaütötték a deszkák közé, ott megtalálhatod - felelte Leach, s leült annak az ágynak a szélére, ahol én kuporogtam. Gyufák sercegetek, majd a homályos, füstölgő lámpa fellobbant. Sápadt fényénél mezítlábas emberek zúzódásaikat borogatták, sebeiket kezelték. Oofity-Oofity határozott mozdulattal megragadta Parsons hüvelykujját, és helyére igazította. Ugyanekkor észrevettem, hogy a kanaka ujjain csontig ható seb húzódik. Miközben vigyorogva mutogatta a sebeit, kilátszottak szép fehér fogai. Azt magyarázta, hogy akkor sérült meg, amikor Larsent szájon vágta.

- Akkor te voltál az, te fekete bitang? - kérdezte harciasan Kelly, egy ír-amerikai rakodómunkás, aki első útját tette a tengeren s evezős volt Kerfoot csónakjában. Miközben ezt kérdezte, teli szájából egy csomó vért és fogat köpött ki, s tette készen közeledett Oofity-Oofity felé. A kanaka az ágyához ugrott, majd egy második ugrással, kezében hosszú kést simogatva visszatért.

- Feküdjetek le, s ne bosszantsatok - lépett közbe Leach. Fiatalsága és tapasztalatlansága ellenére is ő volt a mellvéd hangadója.

- Hé, Kelly, eridj már! Hagyd békében Oofityt, honnan a fenéből tudhatta volna a sötétben, hogy te vagy az?

Kelly morogva engedelmeskedett, és a kanaka hálás mosolyra vicsorította fogait. Jóképű fickó volt, alakjának csinos vonalai csaknem nőiessé tették; nagy szeméből valamiféle álmodozó lágyság tükröződött, amely szöges ellentétben állott azzal, hogy harciasságával és tettekrekészisével vívott ki jó hírnevet magának.

- Hogyan szabadult meg? - kérdezte Johnson. Az ágya szélén ült, testtartásából ítélve végső reménytelenségbe és kétségbeesésbe süllyedve. A nagy erőfeszítés után még mindig zihált. Ingét letépték róla a nagy harcban, s arcáról vér folyt a mellére, s lágyékán át vörös pataokban csepegett a padlóra.

- Úgy, hogy ez az ember maga a megtestesült ördög, amint azt előre megmondtam - válaszolta Leach, aki már lábra állt, s a balsiker felett érzett dühében potyogtak a könnyei.

- És egyikőtök sem hozott kést - panaszkodott szünet nélkül.

A többiek azonban félve gondoltak a várható következményekre, s nem hederítettek rá.

- Honnan tudhatná, hogy ki mit csinált? - kérdezte Leach, majd gyilkos tekintettel körülnézve hozzátette - hacsak valaki nem árulja el.

- Elég ha ránk néz, s már mindent tud - felelte Parsons -, egy pillantást vet rád és az elég.

- Mondd neki, hogy felpattant egy deszka, s az ütötte ki a fogadat az állkapocsodból - vigyorgott Louis. Ő volt az egyetlen ember, aki el sem hagyta fekhelyét, s örült annak, hogy nincs egyetlen sérülése sem, amely elárulhatná, hogy része volt az éjszakai ügyben. - Csak várjátok meg, míg holnap a banda képébe pislant - kotyogott.

- Azt fogjuk mondani: azt hittük, a kormányos volt - mondta az egyik.

A másik így szólt:

- Én azt fogom mondani: verekedés zaját hallottam, mire kiugrottam az ágyból, kaptam egyet az állkapcsomra, mire én is mindjárt beszálltam. Nem tudom, ki vagy mi volt az a sötétben, csak ütöttem.

- S én voltam az, akinek odavágtál - kontrázott Kelly, s arra e pillanatban felragyogott.

Leach és Johnson nem vettek részt a beszélgetésben; cimboráik - ez nyilvánvaló volt - úgy néztek rájuk, mint akik nem kerülhetik el a legrosszabbat; sorsuk reménytelen, mintha már meg is haltak volna. Leach egy ideig állta rettegésüket és szemrehányásaikat, aztán kitört:

- Hagyjatok békében! Szép kis banda ez! Ha kevesebbet járt volna a szátok, és többet tett volna a kezetek, akkor végeztünk volna vele. Miért nem tudott egy, csak egyetlen ember kést hozni, amikor üvöltöttem érte? Utálatosak vagytok. Csak handabandáztatok és üvöltöttetek, mintha attól félnétek, hogy megöl benneteket, ha elkap. Átkozott jól tudhatjátok: nem teheti, tehát nem teszi. Nincs erre sem hajósmester, sem fölfogadható tengerész. Ki fog neki evezni, kormányozni, hajót kezelni, ha minket elveszít? Szüksége van minderre az üzlethez, de még mennyire. Csak nekem, meg Johnsonnak kell a hátunkat tartani. Most pedig ágyba, s tartsátok a pofátokat. Aludni akarok.

- Jól van, jól van, no - szólt Parsons - lehet, hogy nem csinál velünk semmit, de figyeljete szavamra: mostantól fogva a pokol lakodalom lesz ehhez a hajóhoz képest.

Közben saját sorsom foglalkoztatott; mi lesz, ha ezek az emberek észreveszik, hogy itt vagyok? Én nem tudok úgy utat törni magamnak, ahogyan Larsen.

Ebben a pillanatban Latimer kiáltott le a csapóajtón:

- Púpos, az öreg hívja magát!

- Nincs itt lent - kiáltott vissza Parsons.

- De igen, itt van - feleltem az ágyból kimászva, s minden erőmmel azon igyekeztem, hogy hangom kemény legyen és bátor.

A matrózok elképedve néztek rám. Arcukon félelem tükröződött, s hozzá az az ördögi kifejezés, amely a félelem szülötte.

- Jövök már - kiáltottam Latimernek.

- Dehogyanis még! - kiáltott Kelly, elállva a lépcső felé vezető utamat. Jobb kezével olyan mozdulatot csinált, mintha meg akart volna fojtani. - Átkozott kis kígyó; majd befogom én a szádát!

- Hagyd menni - parancsolta Leach.

- Még az életed árán sem - szólt a haragos válasz.

Leach meg sem mozdult ágya szélén.

- Hagyd menni; azt mondom - ismételte, de hangja már állhatatosan és keményen csengett.

Az ír habozott. Amikor el akartam menni mellette, félreállott. Amikor a lépcsőhöz érve visszanéztem, a félhomályból durva, rosszindulatú arcok meredtek rám. Egyszerre mély rokonszenvet éreztem irántuk. Eszembe jutott a szakács mondása: mennyire gyűlölhette őket az isten, hogy ilyen kínokat kellett elszenvedniök.

- Nem láttam s nem hallottam semmit; higgyenek nekem - mondtam nyugodtan.

- Én mondom, megbízhatunk benne - hallottam Leach hangját, amikor felfelé mentem a lépcsőn - ő sem szereti jobban az öreget, mint ti vagy én.

Larsen a kabinjában várt rám, levetkőzve, véresen. Szokott gúnyos mosolyával üdvözölt:

- Jöjjön, s lásson munkához, doktor. Kedvező jelek mutatnak arra, hogy ezen az úton nagy praxisra tesz szert. Nem tudom, mi lenne a *Kísértetből* maga nélkül, és ha egyáltalán képes lennék ily nemes érzelmekre, azt mondanám: tulajdonosa nagyon hálás önnek.

Jól kiismertem magam abban az egyszerű mentőszekrényben, melyet a *Kísértet* magával hozott. Miközben vizet melegítettem a kabin kályháján, s előkészítettem a dolgokat, hogy bekötözzem a sebeit, nevetve-csevegve járkált fel s alá, figyelmes tekintettel vizsgálva sérüléseit. Soha nem láttam még levetkőzve s attól, amit láttam, elállt a lélegzetem. Sohasem tartozott a gyöngéim közé a test magasztalása, de kifejlődött bennem annyi művészi érzék, hogy csodálni tudjam a szépséget. Meg kell vallanom: Larsen alakjának tökéletes vonalai lenyűgöztek; valósággal félelmetes volt a szépsége. Láttam a mellvéd embereit is, egynémelyikük hatalmas izomzattal rendelkezett. De mindegyiknek volt valami hibája. Az egyiknél ez vagy az elégtelenül fejlődött, a másiknál hibásan; valami hajlás vagy görbeség elrontotta a szimmetriát; túl hosszú vagy túl rövid lábak, túl kevés ín vagy csont, avagy túl sok. Oofty-Oofty talán az egyetlen, aki tetszetős vonalakkal bírt, bár az ő testét inkább nőiesnek tarthatták.

De Wolf Larsen férfitípust képviselt, magát a hímét, majdnem isteni tökéletességében. Mozgás közben, vagy mikor karját felemelte, a nagy izmok táncoltak sima bőre alatt. Elfelejtettem megmondani: csak az arca sült bronzszínűre. Teste - hála skandináv származásának - oly fehér volt, mint a legszebb asszonyé. Emlékszem, mikor kezével fejéhez nyúlt, hogy megtapogassa sebeit, bicepszé úgy mozgott fehér bőre alatt, mintha külön élt volna. Ez volt az a karizom, amellyel majdnem kiszorította belőlem a lelket, s amellyel oly sok, gyilkos ütést mért. Nem tudtam levenni róla szememet. Mozdulatlanul álltam, kezemben egy csomag fertőtlenítő vatta, melyet kiejtettem.

Észrevette, hogy bámulom, és én is magamhoz tértem.

- Jó felépítésű testtel ajándékozta meg az isten - mondtam.

- Igazán? - válaszolta. - Magam is sokszor gondoltam erre, csak nem tudtam, miért.

- Célszerűség... - kezdtem.

- Hasznosságáért - vágott közbe -, e testet azért teremtették, hogy felhasználják. Ezek az izmok arra valók, hogy megragadjanak, szétmarcangoljanak és elpusztítsanak mindenkit, aki életüket veszélyezteti. De gondolt-e a többi élőlényre? Azoknak is vannak izmaik, hogy ragadjanak, marcangoljanak s pusztítsanak velük. De ha életüket veszélyeztetik, akkor nagyobbbat ragadok, nagyobbbat marcangolok, többet pusztítok. A célszerűség nem magyarázata ennek, de a hasznosság igen.

- De nem szép - ellenkeztem.

- Úgy véli, hogy az élet nem az? - Mosolygott. - De azt mondja: jó a felépitésem. Látja ezt?

Megmerevítette lábait, ujjai szétterpeszkedve, különös módon belecsimpaszkodtak a kabin padlójába. Az izom csomókban, redőkben, barázdákban mozgott bőre alatt.

- Fogja meg - parancsolta.

Olyan kemény volt, mint a vas. Azt is megfigyeltem, hogy egész teste öntudatlanul megfeszült és vigyázzba merevedett. Az izmok lágyan húzódtak a csípőn, háton és vállakon keresztül. Ha kissé felemelte karját: megduzzadtak az izmok, az ujjak úgy megfeszültek, mintha nem keze lett volna, hanem karma. Még a szem kifejezése is megváltozott: elővigyázat, óvatosság, s a harci készség fénye villant fel benne.

- Szilárdság, egyensúly - mondotta. E pillanatban kissé lazított magán, teste nyugalmi helyzetbe süllyedt vissza. - Lábak, melyek belekapaszkodnak a talajba, lábszárak, melyek megvetik magukat a földön, hogy ellent tudjanak állni, míg karral s kézzel, foggal s körömmel küzdök, hogy én legyek az, aki öl és nem az, akit ölnek. Célszerűség? Hasznosság a megfelelő kifejezés.

Nem vitakoztam. Feltárult előttem a primitív, harcos vadállat szerkezete, ugyanaz volt a benyomásom, mintha egy nagy csatahajónak vagy tengerjáró gőzösnek gépezetét láttam volna.

Elsodálkoztam azon, hogy a mellvéd vad küzdelmében aránylag milyen könnyű sérüléseket szenvedett, s büszkén mondhatom, ügyesen kötöztem be. Néhány súlyosabb seb kivételével a többi inkább csak zúzódás és ficam volt. Az az ütés, melyet tengerbeesése előtt kapott, néhány ujjnyi szélességben feltépte fejbőrét. Ezt a sebet az útmutatásai alapján kitisztítottam és visszavarrtam, miután előbb kiborotváltam a szélét. Egyik lábikrájáról letépték a húst, mintha egy bulldog kapaszkodott volna belé. Elmesélte, hogy valamelyik matróz még a harc kezdetén beleharapott és addig marcangolta fogaival, míg a lépcsőnél le nem rugdosta magáról.

- Most jut eszembe, Púpos, már sokszor megmondtam, hogy maga ügyes ember - kezdte Wolf Larsen, mikor munkámat befejeztem. - Amint tudja: nincs kormányosunk. Mostantól fogva maga lesz szolgálatban. Hetvenöt dollár fizetést kap havonta, s a hajó minden pontján Van Weyden úrnak fogják szólítani.

- De én... én nem értek a hajózáshoz - dadogtam.

- Nincs is arra semmi szükség.

- Igazán nem vágyom a magas pozícióra - ellenkeztem -, elég bizonytalan az életem ebben az alacsony beosztásban is. Nincs semmi tapasztalatom; láthatja, a közepszerűségnek is megvannak a maga előnyei.

Mosolygott, mintha ezzel mindent elintézett volna.

- De én nem akarok kormányos lenni ezen a pokol-hajón! - kiáltottam elkeseredetten.

Láttam, hogy arca megmerevedett s szemében megcsillant a könyörtelenség. Szobája ajtaja felé indulva mondta:

- És most jóéjszakát, Van Weyden úr.

- Jóéjszakát, Larsen úr - válaszoltam gyenge hangon.

XVI

Ezentúl nem kellett tányérokat mosogatnom. A kormányosi állásból más örömöm nemigen származott. Nem voltam tisztában a kormányos legelemibb kötelességeivel sem, s nagyon rosszul jártam volna, ha a matrózok nem rokonszenveznek velem. Semmit sem tudtam azokról az aprólékos szabályokról, amelyek a kötelek, a csomók, a vitorlák kezelésével együtt járnak. De a matrózok igyekeztek mindenben segítségemre lenni; Louis különösen jó tanítónak bizonyult. Így kevés bajom akadt alantasaimmal.

Nem mondhatom el ugyanezt a vadászokról, akik egészen összenőttek a tengerrel és a kormányosságomat tréfának vették. Valójában én is mulatságosnak tartottam, hogy igazi szárazföldi létemre kormányosi tisztséget töltsék be. Viszont azt sem akartam, hogy mások nevéssenek rajtam. Bár sohasem panaszkodtam, Larsen mindenkitől megkövetelte, hogy velem szemben a legszigorúbb tengerész illemszabályokat tartsa be; így több tiszteletet kaptam, mint amennyi szegény Johansennek valaha is kijárt. Sok fenyegetés, verekedés és morgás után rendet teremtett a vadászok között is. A hajó elejétől a végéig mindenkinek „Van Weyden úr” lettem, s maga Larsen is csak magánérintkezés során hívott „Púposnak”.

Mulatságos volt. Megtörtént például, hogy ebéd alatt a szél kissé megfordult, s mikor asztalt bontottunk, Larsen így szólt hozzám:

- Van Weyden úr, szíveskedjék az irányt kissé balra tartani.

Mire én a fedélzetre menve magamhoz intettem Louis-t, s megkérdeztem tőle: mi a tennivaló? Pár perccel később, amikor már tisztában voltam vele, kiadtam a parancsot. Emlékszem, hogy az első időkben Larsen épp akkor jelent meg a fedélzeten, amikor utasításokat adtam. Nyugodtan, szivarozgatva nézte, hogyan hajtják végre, majd odajött hozzám.

- Púpos - azaz bocsánatot kérek: Van Weyden úr - mondta -, fogadja elismerésemet. Azt hiszem, visszaküldheti apja lábait a sírba, megtalálta sajátját s meg tud állni rajta. Egy kis munka a kötelekkel és a vitorlákkal, tapasztalatgyűjtés a viharban s miegyéb, és ha befejeztük az utazást, magára lehet bízni egy parti hajót.

Ebben az időben - Johansen halála s a vadászterületre való megérkezés között - éreztem magam a legjobban. Wolf Larsen higgadt volt, a matrózok segítettek nekem, a szakáccsal való kellemetlen kapcsolatom megszűnt. Megvallom, ahogy teltek a napok, valami titkos büszkeség kezdett eluralkodni bennem. Bár képtelen helyzetbe kerültem - szárazföldi patkány létemre másodparancsnok lettem -, mégis jól elláttam a feladatot. E rövid időközben büszke lehettem magamra, s valósággal élveztem, amint a hajó lábaim alatt himbálózik, s szeli a vizet a tropikus tengeren, északnyugati irányban haladva egy kis sziget felé, hogy ott vízzel töltsük meg hordóinkat.

Boldogságom azonban nem maradt zavartalan. Csak rövid közjáték volt, amely az elmúlt s az eljövendő nyomorúságok közé ékelődött. Hiszen ami az embereket illeti, a *Kísértet* a poklok hajói közé számított. Nem éltek soha békességben és nyugalomban egy percre sem. Wolf Larsen emlékezetében tartotta, hogy meg akarták ölni, és megverték a matrózai; reggel, délből, este, valamint éjszaka azon fáradozott, hogy elviselhetetlenné tegye számukra az életet.

Jól ismerte az apró dolgok lélektanát, s ezek voltak azok, amelyekkel az örület szélére kergette a legénységet. Tanúja voltam annak, mikor Harrisont az ágyából hívta elő, hogy rakjon helyére egy, elhagyott ecsetet, és két másik holtfáradtan alvó matrózt is felköltött, hogy ezt a

műveletet ellenőrizze. Kis dolog, az bizonyos, de ha arra gondolunk, ha agya ezer ilyen tudott kieszelni, elképzelhetjük a mellvéd legénységnek lelkiállapotát.

Az emberek - persze - állandóan morogtak, s kisebb kirobbanások is adódtak. Ökölcsapások csattantak, s mindig akadt néhány ember, aki sebeit gyógyította. Mindezt parancsnokuknak, annak a szörnyetegnek köszönhatték. Szervezett támadást nem kezdeményezhettek, mert nagyszámú fegyvert tároltak a fedélközben és a kabinban. Különösen Leach és Johnson szolgált céltáblául Larsen ördögi kedvteléseinek; szívem vérzett, amikor láttam, hogy Johnson teljes búskomorságba esett.

Leach - az a dühös oroszán - egészen másképpen viselkedett. Engesztelhetetlen gyűlölet élt benne, s ez nem hagyott időt neki a búslakodásra. Ajkai szinte eltorzultak a folytonos mormogástól, mely Wolf Larsen puszta látására szörnyű fenyegetésben tört ki. Azt hiszem, már maga sem tudta, mit csinál. Úgy követte szemével a kapitányt, mint az állat az őrzőjét, s úgy hörgött és acsarkodott, mint a négylábú ragadozók.

Emlékszem, egyszer a fedélzeten háttal állva találtam, s mielőtt parancsot adtam volna neki, megérintettem a vállát. Mikor kezemet érezte, felhorkantott és elugrott előlem. Egy pillanatra összetévesztett azzal az emberrel, akit annyira gyűlölt.

Johnsonnal együtt az első kínálkozó alkalommal megölték volna Wolf Larsent - de ilyenre sohasem került sor. Larsen okosabb volt annál, semhogy kitegye magát a támadásnak; no meg egyenlőtlen fegyverekkel rendelkeztek. Pusztá ökölrel nem boldogulhattak volna vele. Leachet több ízben elverte, s bár a fiú mindig ellenállt, foggal, körömmel és ökölrel, akár egy vad-macska, a végén kimerülten vagy eszméletlenül terült el a fedélzeten; de azért soha nem tért ki az ilyesféle összecsapások elől. A benne lakozó ördög tüstént kihívta Larsen ördögét. Nem kellett hozzá más, mint az, hogy egyszerre jelenjenek meg a fedélzeten, s máris átkozódva, morogva, horkantva egymásnak estek. Azt is láttam, amikor Leach minden előzetes kihívás vagy figyelmeztetés nélkül rávetette magát Larsenre. Egyszer meg nehéz tört hajított hozzá s csupán egy hüvelykkel tévesztette el a torkát. Máskor a farvitorla keresztfájáról kötélbontóvasat dobott felé. Nehéz dolog volt a himbálózó hajón valakit eltalálni, különösen hetvenöt láb távolságról, de a vasrúd hegye éppen csak hogy elkerülte Wolf Larsen fejét, amikor az kibukkant a kabin folyosójáról; kéthüvelyknyire fűrődött bele az éle a deszkába. Egyszer behatolt a fedélközbe, kihozott onnét egy töltött puskát és már a fedélzetre akart vele rohanni, amikor Kerfoot elfogta, s lefegyverezte.

Sokszor csodálkoztam, hogy Larsen miért nem öli meg és vet véget a dolognak. Ő azonban csak nevetett, látszólag mulatott az egészen. Vannak emberek, akik abban lelik örömüket, hogy veszedelmes vadállatokat ingerelnek. Larsen viselkedésében is erről lehetett szó.

- Izgalmassá teszi az életet - magyarázta -, ha az ember létét kockáztatja. Az ember született játékos, s ennél többet nem is tehet fel egy lapra. Minél nagyobb a tét, annál nagyobb az izgalom. Miért tagadjam meg magamtól azt az örömet, hogy Leachet az őrjöngésig ingerelem. Hiszen ezzel neki is szívességet teszek. A hatás ugyanis kölcsönös. Élete magasabbrendű, mint bármely cimborájáé, jóllehet nem tud róla. Neki van célja, a többinek nincs. Mindent felold benne a vágy, hogy megöljön, s a remény: hátha végezni tud velem. Higgye el, Púpos, most elmélyültebb, magasabbrendű életet él, mely sohasem lehetett ennyire sűrített, ennyire felfokozott. Néha igazán irigylem, amikor dűhe s szenvedélye túlárad benne.

- De ez gyávaság, gyávaság - kiáltottam -, minden előny a magáé.

- Nézzük magát, meg engem. Kettőnk közül vajon ki a gyávább? - kérdezte komolyan. - Ha kellemetlen helyzet adódik, amely magát is érinti, akkor megalkuszik lelkiismeretével. Ha volna magában nagyság s hű volna önmagához: Leach és Johnson oldalára állna. De maga fél,

nagyon fél. Maga élni akar. Az életösztön parancsolóan követeli a fennmaradást bármilyen áron. Tehát becstelenné válik, hűtlen lesz legszebb álmaihoz, vétkezik nyomorúságos kis törvénytáblái ellen, s ha létezne pokol, a lelke egyenesen odajutna. Látja, enyém a bátrabb szerep. Én nem követek el bűnt, mert a bennem lakó élet sugalmazására cselekszem. Legalább is komolyan veszem lelkemet; s ezt maga nem teszi.

Volt benne valami. Lehetséges, hogy amit teszek, az gyávaaság. Minél többet gondolkodtam a dolgon, annál inkább úgy éreztem, az a kötelességem, hogy tanácsa szerint - szövetkezve Leach-csel és Johnsonnal - az életére törjek. Főlelevenedett előttem a puritán ősök szigorú lelkiismerete, mely szintén a sötét tettek felé hajt, és adott esetben a gyilkosságot is szentesíti. Sokat töprengtem ezen. Rendkívül erkölcsös cselekedet lenne, ha megszabadítanám a világot egy ilyen szörnyetegtől. Az emberiség jobb s boldogabb lenne nélküle, az élet szebb és édesebb.

Álmatlanul hánykolódva ágyamban sokáig gondolkodtam helyzetemen, számba vettem minden apró körülményt, de nem jutottam a végére. Az éjjeli őrsegek alatt - míg Wolf Larsen lent tartózkodott - sokat beszéltem erről Leach-csel és Johnsonnal. Mindketten reménytelennek tartották az ügyet; Johnson azért, mert elvesztette bátorságát, Leach pedig kimerült a hasztalan küzdelemben...

Egy éjjel azonban Johnson szenvedélyesen megragadta a kezemet:

- Derék embernek tartom magát, Van Weyden úr. De maradjon vesztég s hallgasson. Semmit se mondjon, csak vigyázzon magára. Mi már halott emberek vagyunk, jól tudom, de ön tehet még érettünk valamit, ha rá leszünk szorulva.

Másnap, mikor már a Wainwright-sziget közelében jártunk, Wolf Larsen jóslásokba bocsátkozott. Megtámadta Johnsont, Leach meg őt és mindkettőt eldöngette.

- Ugye tudja, Leach, hogy előbb-utóbb megölöm?

Egy horkantás volt a felelet.

- Maga pedig, Johnson, már előbb úgy megunja az életét, hogy a tengerbe ugrik. Majd meglátja.

- Ez egyébként javaslat is - mondta hozzám fordulva - egy havi fizetésében fogadom - megteszi.

Azt reméltem, talán áldozatai alkalmat találnak a szökésre, míg megtöltjük vizeshordóinkat, de Larsen jól kiválasztotta a helyet. A *Kisértet* félmérföldnyire a hullámveréstől, egy elhagyott part mellett horgonyzott le. Itt egy mély szakadék tátongott, melyet meredek, vulkánikus falak vettek körül. Senki emberfia nem tudná megmászni. Larsen maga is partraszállott, s Johnson és Leach az ő személyes felügyelete alatt töltötték meg az apró hordókat és gurították le a parton. Nem találtak alkalmat arra, hogy valamelyik csónakkal megszökjenek.

Harrison és Kelly azonban megpróbálkoztak vele. Ők ültek az egyik csónakban, s az volt a feladatuk, hogy a partról egyenként a hajóra szállítsák a hordókat. Éppen ebéd előtt, mikor üres hordóval indultak az öböl felé, irányt váltottak s balra fordultak, hogy megkerüljék a hegyfokot, amely köztük és a szabadság között meredezett. A hegyfok mögött mosolyogva integettek a japán telepések csinos falvai és a sziget belsejébe mélyen benyúló völgyek. Ha egyszer szilárd talajt éreznek lábuk alatt, akkor fűtyülhetnek Larsenre.

Reggel óta megfigyeltem, hogy Henderson és Füstös a fedélzeten ténferegnek. Most megtudtam, mi végből. Elővéve puskáikat, kedélyesen a szökevényekre lövöldöztek. Hidegvérre valló céllövészeti mutatvány volt. A golyók eleinte ártalmatlanul csapkodták a csónak mindkét oldalán a víz felületét, de amint az emberek továbbbeveztek, a golyók mind közelebb csapódtak be.

- Figyeld csak, megcélzom Kelly jobboldali evezőjét - mondta Füstös egy nehezebb célpontot kiszemelve. A távcsőn át láttam: a lövés nyomán az evező lapátja darabokra tört. Henderson ráduplázott és Harrison jobboldali evezőjét lőtte ki. A csónak megfordult.

Hamar tönkretették a két megmaradt evezőt is. Az emberek megpróbáltak a nyelekkel evezni, de azokat is kilőtték a kezükből. Kelly felkapta az egyik fenékdeshkát s azzal kapálódzott, ám fájdalmas kiáltással ejtette el, mert a szilánkok kezébe fúródtak. Ekkor feladták a küzdelmet, megvárták, míg Larsen egy másik csónakot küld értük, amely a hajóhoz vontatta és felvette őket a fedélzetre.

Késő délután felszedtük a horgonyt, s elindultunk. Most már semmi más nem volt hátra, mint három-négy hónap fókavadászat. Nagyon sötétnek látszott a jövő és nehéz szívvel végeztem munkámat. Gyászos hangulat uralkodott a *Kísérteten*. Wolf Larsent különös, szaggató fejfájása újra ágyba nyomta. Harrison hang nélkül állt a kormány mellett, félig rátámaszkodott, mintha nem bírta volna el saját súlyát. A többiek mogorván hallgattak. Kellyt a mellvéd csapóajtájánál találtam, fejét kezeibe temette s térdére hajtotta. Leírhatatlan volt kétségbeesése.

Johnson elnyúlt a hajó orrában s egy meglazult kötélre meredt. Borzalommal gondoltam arra: mit javasolt neki Larsen. Úgy látszik, hogy a jóslatból valóság lesz. Azzal próbáltam komor gondolatait eloszlatni, hogy magamhoz intettem, ő azonban szomorúan mosolyogva megtagadta az engedelmességet.

Amikor hátrajöttem, Leach közeledett felém.

- Szívességet szeretnék kérni, Van Weyden úr - mondotta. - Ha olyan szerencséje lesz és még egyszer visszakerül Friscóba, megtenné-e, hogy felkeresi Matt McCarthyt? Ő az én öregem. A Hillen lakik, a Mayfair-sütőde mögött, cipésműhelye van, melyet mindenki ismer; könnyen megtalálhatja. Mondja meg, szánom-bánom azt a sok bajt, amelyet neki okoztam és... és csak annyit mondjon neki: Isten áldja.

Fejemmel igent intettem, de hozzátettem:

- Valamennyien visszakerülünk San Franciscóba, s maga is velem lesz, Leach, amikor felkeresem az öreg McCarthyt.

- Szeretnék hinni önnek - válaszolta megszorítva kezemet -, de nem tudok. Larsen biztosan végez majd velem, remélem, mielőbb.

Amint otthagytam, szívemben is hasonló vágy kelt. Ha már meg kell történnie: történjen meg mihamarabb. Engem is elfogott az általános letörtség. Nem kerülhetjük el a legrosszabbat. S ahogyan óraszámra járkáltam a fedélzeten, úgy találtam, mintha Wolf Larsen visszataszító eszméi engem is megfertőztek volna. Mire való mindez? Ilyen barbár lélektiprást látva, kétségbe vontam az élet nagyszerűségét. Mégiscsak olcsó és piszkos valami az élet; minél előbb véget ér, annál jobb. Bele a tengerbe - és kész! Kihajoltam a korláton és vágyódva néztem a vizet. Eltöltött a bizonyosság: előbb vagy utóbb engem is elnyel ez a hideg, zöld mélység, az örök feledés.

XVII

Furcsa dolog, de az általános várakozás ellenére sem történt semmi különös a *Kísérteten*. Tovább haladtunk északnyugatnak, míg megközelítettük Japán partjait és elcsíptünk egy nagy fókanyájat, amely a határtalan Csendes-óceán ki tudja melyik részéből jövet, szokásos vándorútját végezte a Bering-tenger sziklás partjai felé. Őket kísértük északra, s közben öltünk, gyilkoltunk, a hullákat a cápák eledeléül vetettük oda, a bőroket pedig besóztuk, hogy majdan a városi szép nők vállait díszíthessék.

Őrjöngő mészárlást folytattunk a női divat érdekében. Senki nem evett a fókahúsból vagy a zsírból. Egy-egy nap sikeres öldöklése után a fedélzetet megtöltötték a bőrök s a hullák, a padlón tocsogott a vér és a zsír, a vízlevezető vértől patakzott; az árbocok, vitorlák és kötelek is vérszagot árasztottak, az emberek pedig félmeztelenül, könyökig véresen, késekkel nyúzták e szép tengeri állatokat, akár a mészárosok.

Én azt a feladatot kaptam, hogy megszámoljam a bőroket, amint a csónakból a fedélzetre kerülnek, ellenőrizsem a nyúzást, majd a fedélzet tisztogatását, rendbehozását. Nem volt valami kellemes munka. A gyomrom lázadozott ellene, de a lelkem is; és mégis bizonyos fokig a javamra vált, hogy annyi embert irányíthattam. Meglevő kis szervezőkészségem kifejlődött, megedződtem és ez bizony csak előnyére szolgált „Sissy” Van Weydennek.

Egyvalamit máris éreztem: soha többé nem leszek ugyanaz, aki voltam. Az emberségbe vetett hitemnek, s reményemnek nem ártott Larsen romboló bírálata, viszont neki köszönhetem, hogy egyes tulajdonságaim megváltoztak. Megnyitotta számomra a valóság világát, melyről eddig semmi kézzelfoghatót nem tudtam s melyet eddig mindig félve kerültem. Közel jutottam a való élethez, megtanultam felismerni a tényeket. Kiléptem a szellem és az eszmények birodalmából, és megfelelően értékeltem a lét valóságos konkrét tartozékait.

Sokkal gyakrabban voltam együtt Wolf Larsennel, mióta elértük a vadászterületet. Ha szép idő köszöntött ránk és hajónk a nyáj közelébe került, akkor mindenki elment a csónakokkal, s csupán mi ketten maradtunk a hajón, valamint Mugridge, aki azonban nem számított. Dolgunk nem volt valami gyerekjáték. A hat csónak legyezőirányban szétszéledt. A szél irányában induló legelső csónak mintegy húszmérőföldnyire távolodott el a hajótól, míg a szélmentes irányban evező úgy tíz mérőföldre. Ekkora sávon cirkáltak a sötétség vagy a rossz idő beálltaig. Nekünk a *Kísértettel* úgy kellett hajóznunk, hogy valamennyi csónak kedvező széllel jöhessen vissza a hajóhoz, ha vihar vagy rossz idő fenyegetné.

Két ember számára nem könnyű feladat, különösen erős szélben, olyan hajót kormányozni, mint a *Kísértet*, lesni a csónakokra s behúzni vagy kifeszíteni a vitorlákat. Mindent gyorsan kellett elsajátítanom. A kormányzást könnyen megtanultam, de a keresztfákon s a vitorlákon mászni, majd feljebb, pusztán a kezemen felhúzni egész testemet, jóval nehezebb dolog volt. De ebbe is elég hamar belejöttem, mert vad vágy élt bennem: bebizonyítani Wolf Larsennek, hogy nemcsak szellemi munkával szereztem meg belépőjegyemet az életbe. Eljött az ideje annak is, amikor örömmel másztam fel az árboc tetejére, s lábaimmal megkapaszkodva, csónakok után kémleltem a messzelátóval.

Emlékszem egy szép napra, mikor a csónakok korán elindultak, s a vadászok puskáinak ropogását tompán s távolból hallottuk csak, majd e zaj is elhalt, miután messzire szét-szóródtak a tengeren. Csupán gyenge nyugati szél fújt és ez is szűnőben volt, mire az utolsó, széllel szemben igyekvő csónak is eljutott a helyére. Az árbocról láttam, hogy tűnik el a hat csónak a fókák nyugati vonulását követve a szárazföld felé. Ily csendes vízen képtelenek

voltunk velük tartani. Wolf Larsen aggódott. A barométer süllyedt s a keleti égbolt sehogy sem tetszett neki. Feszült figyelemmel kémlelt.

- Ha nagy vihar tör ki váratlanul és ebből az irányból - mondta - s elsodor minket a csónakoktól, akkor ma este alighanem üresen marad egypár ágy a fedélközben és mellvédben.

Tizenegy órakor a tenger olyan volt, akár az üveg. Délben pedig - bár jó magasan fent voltunk északon - fullasztó meleg uralkodott. A nyomasztó tikkadtság arra az időre emlékeztetett, amelyet a kaliforniaiak „földrengés-időnek” neveznek. Volt benne valami baljóslatú, az ember akaratlanul is a legrosszabbtól tartott. Az égbolt kelet felől lassanként elborult, a sötét felhők úgy tornyosultak felettünk, mint pokolbéli fekete hegylánc. Szinte látni lehetett a szakadékokat, a völgyeket, a szorosokat, még a bennük ülő árnyékokat is, hogy az ember önkéntelenül is keresni kezdte a tajtékzó hullámokat, a tengeremarta barlangokban megtörő hullámverés robaját. Mi pedig tökéletes szélcsendben egy helyben lebegtünk.

- Ami jön, az nem lágy sikolyhoz hasonló - mondta Wolf Larsen -, hanem az öreg anyatermészet feláll hátsó lábaira s torkaszakadtából bömbölni fog; minket pedig alaposan megtáncoltat majd. Púpos, legalább a csónakok felét igyekezzünk összeszedni. Jó lesz, ha felszalad, s meglazítja a csúcsvitorlákát.

- De ha ordítani fog s mi csak ketten vagyunk? - kérdeztem aggodalmasan.

- Mindent meg kell tennünk, hogy megelőzzük, és felszedjük a csónakokat, míg a vitorlák reánk nem szakadnak. De egy fületlen gombot sem adnék azért, hogy mi történik azután. A vitorlarúd s mi ketten csak álljuk valahogy, pedig sok minden vár még ránk.

A szélcsend tovább tartott. Gyorsan, kapkodva megebédeltünk, miközben ugyancsak aggódtam a vízen levő tizennyolc emberünkért, akiket a lassan leereszkedő, nehéz fellegek fenyegettek. Wolf Larsenen nemigen látszott az izgalom, bár mikor visszajött a fedélzetre, láttam: orrcimpái remegnek, mozdulatai észrevehetően meggyorsulnak. Arca szigorúságot árult el, vonásai megkeményedtek, de szemében, melyek ma világoskékben játszottak, különös csillogó fény szikrázott. Megdöbbsentett, hogy a fenyegetően közeledő harc vad örömmel tölti el. Fölajzotta az élet kiteljesedésének elkövetkezendő nagy pillanata.

Egyszerre - öntudatlanul - hangosan, ingerkedően szemébe nevetett a közelgő vihar. Úgy állt ott, mint az Ezeregyéjszaka törpéje, aki szembeszáll a hatalmas rossz-szellemmel. Megkísértette a végzetet és nem félt tőle.

Odament a konyhához:

- Szakács, ha végez a tányérokkal és lábasokkal, szükség lesz magára a fedélzeten. Legyen készen rá; hívni fogom.

- Púpos - szólt, mikor észrevette csodálkozó tekintetemet -, ez nagyszerűbb, mint a részegség. A maga Omárja itt téved. Azt hiszem, mégiscsak fél életet élt.

Ekkorra már az ég nyugaton is elszürkült. A nap elhomályosodott, majd eltűnt szemünk elől. Délután két óra lehetett, mikor bíborfényben fürdő, kísérteties alkonyat szállott reánk, melynek fényében csak úgy izzott Wolf Larsen arca. Izgatott fantáziám úgy látta, mintha dicsfény övezte volna. Földöntúli csend vett körül bennünket, míg távolból hangok s mozgások jelezték a közelgő eseményeket. A füledt meleg tűrhetetlen lett; éreztem, hogyan csurog az izzadság homlokomról orromra. Azt hittem, elájulok s megfogódkodtam a korlátban.

Ekkor egy kis szelecskét éreztünk, keletről jött és úgy távozott, akár a suttogás. A vitorlák meg se mozdította, de arcom felfogta s kissé lehült.

- Szakács! - szólt tompán Wolf Larsen. Thomas Mugridge szánalmasan ijedt arccal jelent meg. - Másszon fel az előárbocra, kösse azt át, engedje le a vitorlát, s aztán csomózza össze a köteleket. Ha elvéti, ez volt életében az utolsó hibája. Megértette?

- Van Weyden úr, másszon fel a csúcsvitorlákra s eressze le őket olyan gyorsan, ahogyan csak bírja. Minél gyorsabban csinálja, annál könnyebben megy. Ami a szakácsot illeti, ha nem mozog elég gyorsan - üssön csak a szeme közé.

Tudomásul vettem az elismerést és örültem, hogy a nekem adott utasítást nem kísérte fenyegetés. A hajó orra északnyugati irányba fordult, azzal a céllal, hogy az elővitorla azonnal kifogja a szelet.

- Igen kedvező szelet kapunk - magyarázta. - Az utolsó puskalövésekből úgy vettem ki, hogy a csónakok kissé dél felé vonultak. - Megfordult s hátrament a kerékhez. Előrementem és elfoglaltam helyemet az elővitorlán. Újabb szélfuvallat jött... aztán újra egy másik. A vászon csapkodni kezdett.

- Hála istennek, Van Weyden úr - örvendezett lelkesen a londoni -, a vihar nem jött hirtelen.

Hálát adtam én is, hiszen már megtanultam, milyen pusztulás elébe néztünk volna teljesen kifeszített vitorlákkal. A fuvallat erősödött, a vitorlák megteltek széllal és a *Kísértet* megmozdult. A kapitány keményen balra forgatta a kormányt, ami meghozta az első eredményt. A szélnek mind erősebbé váló rohamai szembe fűttak, s ugyancsak csapkodott a vitorlám. Nem láttam, hogy másutt mi történik, csak arról éreztem a hajó hirtelen fordulását, hogy a szél meglebegtette az oromzat elő- és fővitorláját is. Kezem tele volt az oromzat repülő- és állóvitorláival, s mire befejeztem munkámat, a *Kísértet* már délnyugat felé haladt, elkapta a kedvező szelet, mely jobbról dagasztotta a vitorlákat. Még lélegzetvételre sem pihentem meg, pedig ugyancsak szívdobogást kaptam az erőfeszítéstől, s átugrottam a csúcsvitorlákhöz, mielőtt a szél megerősödött volna, és ezeket is felgöngyöltem. Aztán hátramentem újabb parancsokért.

Larsen helyeslően bólintott és átadta nekem a kormányt. Az állandóan erősödő szélről a tenger hullámszerűsége kezdett. Egy óra hosszat kormányoztam, de ez minden pillanatban nehezebbé vált. Nem volt tapasztalatom, hogyan vezessem a hajót a szél irányában.

- Most nézzen szét fent a látszóval a csónakok után. Eddig tízcsomós sebességgel haladtunk, majd tizenkettővel vagy tizenhárommal megyünk tovább. A vén hajó tudja, mit kell tennie.

Az első keresztfákra kúsztam, mintegy hetvenlábnyira a fedélzet felett. Végigkémleltem az előtttem elterülő vizet, de semmit sem találtam, s megértettem, mennyire kell sietnünk, ha bárkit is fel akarunk szedni. De a viharos tengert látva, kétség fogott el aziránt, hogy hord-e hátán egyetlen csónakot. Nem tartottam lehetségesnek, hogy ily törékeny járművek megbirkózzanak ekkora széllal s a hullámokkal.

Nem is éreztem a szél teljes erejét, hiszen vele egy irányban haladtunk. A magasból, a kakasülőről úgy láttam a *Kísértet*et, mintha nem is rajta volnék; körvonalai kiemelkedtek a tajtékzó tengerből, s az élet ösztöne volt az, mely előre hajtotta. Olykor felemelkedett és átbukott a nagy hullámokon, majd a nyílásokon át úgy elöntötte a fedélzetet a hömpölygő óceán, hogy a jobboldali korlát eltűnt a szemem elől. Ilyenkor a széllal együtt szédítő gyorsasággal repültem a levegőben, mintha valami hatalmas, fordított ingán ülnék, melynek kilengése - nagy hullámoknál - hetven lábnyi vagy annál is több lehetett. Egyszer annyira megrémített ez a szédületes himbálás, hogy egy darabig kézzel-lábbal kapaszkodtam. Elfogott a gyengeség s remegtem; képtelen voltam arra, hogy az elveszett csónakokat keressem, és

messze a tengert figyeljem, kivéve azt a darabját, mely alattam morajlott és azzal fenyegette a *Kísértetet*, hogy elborítja.

Csak az adott erőt, hogy a többiekre gondoltam s miközben utánuk kutattam, magamról is elfeledkeztem. Egy órán át nem láttam mást, mint a pusztá, parttalan tengert. Majd messziről - ahol egy eltévedt napsugár ezüstösen megcsillant az óceán felületén - egy pillanatra feltűnt egy kis fekete pont, aztán újra elenyészett. Türelmesen vártam, míg a haragos fényben, a hajótól néhány fokra balra újra feltűnt az apró fekete pont. Meg sem kíséreltem, hogy kiabáljak, hanem karjaimmal hadonászva igyekeztem a hírt Wolf Larsen tudomására hozni. A kapitány irányt változtatott, én pedig jeleztem, hogy „rendben van”, amikor a hajó orrát éppen arra fordította.

A pont rohamosan nőtt; csupán erről tudtam meg, milyen gyorsan haladunk. Larsen intett, hogy jöjjenek le; amikor mellette álltam, azt magyarázta, miképpen fékeznek.

- Az egész pokol elszabadul majd - biztosított -, de ne törődjék vele, csak végezze a dolgát. A szakács pedig álljon az elővitorlához.

Előre igyekeztem, de nem volt sok választásom. Az egyik oldalon a korlát éppoly gyakran merült víz alá, mint a másikon. Mugridge-nek megmondtam, mi a tennivalója, azután a közeledő csónakot figyeltem. Tisztán kivehettem, hogy orrával a szél irányába fordul, árbocát s vitorláit pedig maga után vonszolja, hogy ezzel némileg helyettesítse a vasmacskát. Három ember meregette ki belőle a vizet. Minden hullámhegy eltakarta őket szemem elől s kínszenvedésen vártam, félve, hogy nem látom többé az embereket. Aztán a tajtékzó hullámok döbbenetes hirtelenséggel függőleges helyzetbe dobták a csónakot, az orra egyenesen az ég felé meredt. Előtűnt fekete, nedves alja és azt hittem, most már végük van. Egy pillanatra láttam, amikor a három ember őrzőgő gyorsasággal meri ki a vizet, majd a csónak előrebukott és eltűnt a hullámvölgy ásító torkában. Most az orra a mélypontba került, fara majdnem merőlegesen fölötte, s kitárult előttem a teljes belseje. Mindig valóságos csoda volt, amikor előbukkant.

A *Kísértet* hirtelen irányt változtatott és kitért. Egyszerre mellbevágott a gondolat: Larsen feladta a mentést, mert reménytelennek tartja. Csak aztán vettem észre, hogy csupán fékezett. Lerohantam, hogy készenlétkben legyek. Éppen hátunkba kaptuk a szelet, a csónak meg velünk párhuzamosan lebegett, de jó távol tőlünk. Hirtelen úgy éreztem, a hajó felszabadult a feszültség s a nyomás alól, majd sebessége hirtelen felgyorsult, s oldalára fordulva nekiiramodott.

Amikor egyenesen szembe kerültünk a hullámokkal, a szél - mely elől eddig menekültünk - egész erejével ránk tört. Ilyet még sohasem tapasztaltam és egészen kétségbeestem. Beleütköztünk a szélbe, mint valami falba s a tudóm úgy telepréselődött levegővel, hogy nem tudtam kifújni. A *Kísértet* ide-oda hempergett a hullámokon; én csuklottam és fuldokoltam; egyszerre óriási víztömeg jelent meg a fejem felett. Félrefordultam és visszatartottam lélegzetemet, majd újra felnéztem. A hullám jóval magasabb volt, mint a hajó, s én csak bámultam fölfelé. A tetejére rásütött a napsugár csíkja, átlátszó zöldességet láttam, és hátán tejszínű habot, mely mintha füstölgött volna.

S aztán alázuhant pokoli lármával. Mindez egy pillanat alatt történt. Hatalmas ütést kaptam, nem tudtam hová, mert egyszerre mindenütt éreztem. Már nem tudtam kapaszkodni, víz alá kerültem, s megvillant agyamban az a rettenetes dolog, amelyről már hallottam: elsodor, magával visz az ár a tengerbe. Testem ide-oda ütődött, miközben tehetetlenül hánykolódtam, többször is meghemperedtem s mikor lélegzetemet nem tudtam tovább visszatartani, keserű, sós vizet szívtam tudómba. De egész idő alatt az forgott agyamban: az elővitorlát a szél felé kell fordítani. Nem féltem a haláltól; bíztam abban, hogy valahogyan átvészelem. Miközben

homályos öntudatomat Larsen parancsa foglalkoztatta, a vad őrjöngés közben mintha láttam volna őt, amint a kormánynál áll, akaratát szembeállítja a viharral és legyőzi azt.

Keményen megkapaszkodtam valamiben, amelyről azt hittem, hogy a korlát, és megint a drága levegőt szívtam. Megpróbáltam felemelkedni, de valaminek nekivágtam a fejemet s négykézlábra estem vissza. Most láttam csak, hogy a hullám a mellvéd alá sodort, a tetőnyílásba. Amint négykézláb kifelé igyekeztem, a nyöszörgő Thomas Mugridge testén másztam keresztül. Nem volt időm rá, hogy megnézzem. Meg kellett fordítanom az elővitorlát.

Mikor kikecmeregtem a fedélzetre, úgy látszott, itt a világ vége. Mindenfelől fa, acél és vászon recsegését-ropogását hallottam. Azt vártam, hogy a *Kísértet* darabokra törik. Az elővitorla s annak tartója - amelyet behúztunk, de mivel senki nem volt, aki idejében biztos helyre tegye - cafatokra tépődött, s a nehéz vitorlarúd az egyik korlátfától a másikig ütődött. A fedélzet tele volt vitorlarongyokkal és leszakadt kötelekkel, melyek úgy tekerődtek az árbocág körül, akár a kígyók.

Egy árboc alig néhány hüvelyknyire mellettem lezuhant és ez tette sarkantyúzott. Talán mégsem reménytelen a helyzet. Eszembe jutott Larsen figyelmeztetése; azt várta, hogy elszabadul a pokol - és íme bekövetkezett. Hol van ő? Egyszerre megpillantottam, amint bevonta s hatalmas izmaival összezsavarta a fővitorlát. A hajó fara magasba emelkedett és az ő körvonalai egy fehér hullámból emelkedtek ki, amely végigsöpört rajta. Mindezt, s még ennél is többet, a pusztulást és zűrzavart mindössze tizenöt másodperc alatt éltem át.

Meg sem néztem, hogy mi történt a csónakkal, hanem az elővitorlához ugrottam. Az is csapkodni kezdett, hol megtelt, hol lelankadt; úgy csattant, mint az ágyúlövés. Valahányszor kissé meglazult, hozzákezdtam felcsavarásához. Tudtam, hogy minden tölem telhetőt elkövettem. Addig erőlködtem, míg az ujjaimon kirepedt a bőr. Időközben a repülő- és az árbocvitorla eltépte kötelékét s eltűnt a semmiben. De én tovább tekertem és a zsákmányt teljes erőből fogtam, amíg a vászon újra meglazult és engedett. Egyszerre csak sokkal könnyebben ment a dolog. Larsen állt mellettem s tovább csavarta, míg én a kötelekkel bajlódtam.

- Gyorsan - kiáltotta -, aztán jöjjön!

Miközben követtem, láttam: valamiféle rend mégiscsak fennmaradt. A *Kísértet* létezett, sőt működött. Bár számos vitorlája tönkrement, az elővitorla nekifeszült a szélnek, a fővitorla be volt húzva - de mindkettő tartotta magát s a hajó orrával vágott neki az őrjöngő tengernek.

Wolf Larsen a kötelek körül rendezkedett, én meg a csónakot kerestem és alig pár lábnyi távolságban felfedeztem a szélvédett oldalon. Larsen a csónakhoz kormányozta a hajót és olyan pontosan kiszámította, hogy látszólag nem volt egyéb teendőnk, mint beakasztani a horgot a csónak végébe és felhúzni. Ezt azonban könnyebb volt elképzelni, mint megcsinálni.

A csónak orrán Kerfoot állott, a közepén Kelly és a farán Oofy-Oofy. Amint közelebb jutottunk hozzájuk, a csónakot tetejébe kapta egy hullám, mi pedig annak völgyébe süllyedtünk. Csaknem fejem fölé került a három ember s onnan nézett le rám. A következő pillanatban már mi emelkedtünk fel és ők buktak alá. Szinte hihetetlennek tűnt, hogy nem vágódtak hozzánk és nem zúztuk össze a csónakot, akár egy kis tojáshoz.

Azonban a kellő pillanatban Larsen és én egy-egy kötelet dobtunk át Kerfootnak és a kanakának. Mindkét kötelet egy pillanat alatt odaerősítették, a három ember pedig ügyesen megfigyelve a *Kísértet* mozgását, éppen idejében ugrott be a fedélzetre. Amint a hajó oldala kiemelkedett a vízből, könnyedén odahúztuk a csónakot s mielőtt a következő hullám elérte volna, beemeltük, s fenekével fölfelé a fedélzetre helyeztük. Észrevettem, hogy Kerfoot

balkezeből csurog a vér. Valami szétlapította a középső ujját, de semmi jelét sem mutatta fájdalmának; jobb kezével segített helyére tenni a csónakot.

- Oofy, fordítsa meg az elővitorlát! - parancsolta Larsen abban a pillanatban, amikor végeztünk a csónakkal. - Kelly, menjen hátra s lazítsa meg a fővitorlát. Maga Kerfoot, menjen előre és nézze meg, mi van a szakáccsal. Van Weyden úr, küsszon fel újra, s útjában vagdosson le minden szakadt darabot.

Miután kiosztotta parancsait, jellegzetes tigris-lépteivel hátrament a kormányhoz. Miközben az árbocartó kötéllel vesződtem, a *Kisértet* lassan kibontakozott a szél szorításából. Mikor hullámvölgybe merültünk, már nem volt vitorlánk, amelyik továbbvigyen minket. A szél hatalmas ereje a keresztfák és a kötélzet közé nyomott, így nem eshettem le. Közben a *Kisértet* úgy az oldalára fordult, hogy árbocai csaknem párhuzamosan álltak a víz felszínével. Most már nem egyenesen lefelé, hanem derékszögben esett a fedélzet. De abban az irányban sem a fedélzetet találtam, mert az is víz alá merült. A tengerből csak két árboc emelkedett ki, más semmi. A *Kisértet* e pillanatban teljesen betemetődött. Majd megszabadulva az oldalnyomástól, mindjobban felegyenesedett és mint egy bálna a hátát, úgy emelte ki magát az óceánból.

Míg vadul száguldottunk a háborgó tengeren, úgy tapadtam a keresztfákhoz akár egy légy, és a többi csónak után kémleltem. Félóra múlva megláttam a másodikat; felfordulva. Jock Horner, a kövér Louis és Johnson kétségbeesetten kapaszkodtak bele. Most fönt maradtam, s Larsen oly ügyesen kormányozott, hogy a hajót nem borították el a hullámok. Újra felénk indultunk, megerősítettük a köteleket és végüket odahajítottuk az embereknek, akik úgy másztak a fedélzetre, akár a majmok. Mikor felhúztuk a csónakot, az a hajó oldalához csapódott és összetörött, de azért helyére erősítettük, hiszen ki lehetett javítani.

A *Kisértet* időnként annyira alámerült, hogy néhány másodpercig azt hittem, nem is bukkán fel többé. Még a kormánykerék is, amely pedig néhány lábbal magasabban állt, mint a hajó dereka, több ízben víz alá került. Úgy éreztem, hogy egyedül vagyok istennel, miközben a haragja keltette vihart szemléltem, aztán újra előtűnt a kormánykerék, majd megpillantottam Larsen széles vállát, aztán kezét, mely szilárdan tartotta a fogantyúkat, hogy saját akaratának alávesse a vitorlást. Úgy szállt szembe a viharral, mint valami földi isten, aki kiemelkedik a dühöngő tengerből, hogy önerejéből legyőzze. Igazán csodálatos! Ez a kis teremtmény, az ember, él, lélegzik, dolgozik, és egy fából és vászonból összetákolts gyenge alkotmányt kormányoz az elemi erejű borzalmas viharral szemben!

A *Kisértet* újból és újból kiemelkedett a mélységből s elsiklott, mielőtt az üvöltő áradat elérte volna. Már fél öt volt és mielőtt a sötét és félelmetes alkonyat átvette volna birodalmát, megláttam a harmadik csónakot. Fenekével felfelé lebegett, légénységének semmi nyoma. Larsen megismételte manőverét, fékezett, szélirányban helyezkedett, majd megfordult. De most vagy negyvenlábnyit tévedett, a csónak elmaradt a far mögött.

- A negyedik számú csónak! - kiáltott Oofy-Oofy, éles szeme el tudta olvasni a számot, ha a csónakot nem borította el a tajték.

Henderson csónakja volt s vele együtt pusztult el a légénység, Holyoak és Williams, mindketten mélytengeri matrózok. Elpusztultak, az bizonyos, de a csónak megmaradt. Wolf Larsen még egy vakmerő kísérletet tett arra, hogy visszaszerezze. Lejöttem a fedélzetre, és láttam, amint Horner és Kerfoot hasztalan tiltakoznak e kísérlet ellen.

- Istenemre, semmiféle vihar sem fog tőlem csónakot rabolni, még ha a pokolból fúj is - üvöltött Larsen. Négyen álltunk a közelében s összedugtuk a fejünket, hogy jobban halljuk, mégis mintha végtelen távolságból szólt volna.

- Van Weyden úr! - kiáltotta, bár nekem a nagy zajban csak suttogásnak tűnt - menjen Johnsonnal és Ooftyval az elővitorlához. A többiek pedig hátra a fővitorlához! De gyorsan! Különbösen mindnyájan egyenesen a mennyországba vitorlázunk. Megértették?

Nagyot fordított a keréken, a hajó orra meglódult. A vadászok számára nem volt más hátra, mint engedelmeskedni s vállalni a kockázatot. Hogy mekkora volt a veszély, csak akkor tudtam meg, amikor a tenger hullámai újra elborítottak, s görcsösen belekapaszkodtam az előárbocba. Ujjaim azonban eleresztették, a hajó oldalára sodródtam, onnan pedig a tengerbe. Nem tudtam úszni, de mielőtt elmerültem volna, visszarángattak. Erős kéz ragadott meg, és mikor a *Kísértet* újra felemelkedett, akkor láttam, hogy életemet Johnsonnak köszönhetem. Láttam, amint aggódva néz körül és észrevettem, hogy Kelly - aki az utolsó pillanatban jött előre - hiányzik.

A csónakot elhibázva, előbbi kedvező helyzetét elveszítve, Larsen újabb manőverre kényszerült. A hajó jobboldalával a szél irányába feküdt, majd balra irányt váltva oldalról közeledett a csónakhoz.

- Nagyszerű - ordított a fülembe Johnson, amint szerencsésen átvészeltük a mindezzel együtt járó vízözönt. Persze, ez az elismerés nem Larsen hajóstudományának szólt, hanem annak, hogy milyen nagyszerűen tartotta magát a *Kísértet*.

Oly sötét volt már, hogy nem lehetett látni a csónakot, de Larsen kitartott a vad viharban, mintha valami tévedhetetlen ösztön vezérelte volna. Bár a víz állandóan félig elborított minket, az ár nem tudott elsodorni, s elértük a felfordult csónakot, amely ugyancsak megsérült, míg a fedélzetre húztuk.

Két óra hosszat tartó kegyetlen munka következett. Ez idő alatt mindenki, vagyis két vadász, három matróz, Wolf Larsen s jómagam egymás után fölhúztuk a fő- és az ormányvitorlát. A rövid vásznak fönn tartottak bennünket, s a fedélzetet viszonylag kevés víz öntötte el, de a hajót úgy dobálták a hullámok, akár egy dugót. Ujjaim hegye már a legelején felrepedt, s most vitorlahúzás közben olyan fájdalmat éreztem, hogy könnyeim végigcsurogtak arcomon. Mikor elkészültünk, összecusklottam, akár egy nő, és kimerülten hánykolódtam a fedélzeten.

Közben Thomas Mugridge-t, mint egy megfulladt patkányt, előhúzták a mellvéd eleje alól, ahol gyáván megbújt. Láttam, amikor hátrataszigálták a kabinba, s megdöbbenéssel vettem észre, hogy a konyha eltűnt; a fedélzet egy üres foltja mutatta, hol állott valaha.

Mindenki a kabinban gyülekezett, még a matrózok is; egy kis kályhán kávé főtt, whiskyt ittunk s kétszersültet rácsáltunk. Soha nem voltam még ennyire éhes; soha nem ízlett még így a kávé. A *Kísértet* oly hevesen hánykolódott, hogy fogódzás nélkül még a matrózok sem voltak képesek mozogni. „Na, ez aztán valódi” hangzott el és úgy nekiestünk a kabin falának, mintha a fedélzeten lennénk.

- A pokolba az örködéssel - mondta Larsen, mikor tele ettük-ittuk magunkat. - Semmi dolgunk a fedélzeten. Ha valami nekünk jön, úgysem tudjuk kikerülni. Hagyjuk abba és menjen mindenki egy kicsit aludni.

A matrózok felakasztották jelzőlámpáikat, és a hajó elejére mentek. A két vadász a kabinban maradt aludni, nem volt célszerű kinyitni a fedélközbe vezető csapóajtót. Larsen meg én együttesen levágtuk Kerfoot összezúzott ujját, s bevarrtuk a csonkot. Mugridge - aki egész idő alatt főzésre s kávéfelszolgálásra kényszerült - belső fájdalmáról panaszkodott és esküdözött, hogy eltörött egy vagy két bordája. Megvizsgáltuk; bizony három törött el. E köreset elintézését másnapra halasztottuk, mert előzőleg el kellett olvasnom, hogy mit kell csinálni a törött bordákkal.

- Nem hiszem - mondtam Larsennek -, hogy e törött csónak felérne Kelly életével.

- Kelly úgysem ért sokat - volt a válasz -, jóéjszakát.

A történetek után - ujjhegyeimben a túrhetetlen fájdalom, s a három hiányzó csónak gondja, nem is beszélve a *Kísértet* szörnyű hánykolódásáról - azt hittem, hogy nem tudok elaludni. De abban a pillanatban, hogy fejem a párnára hajtottam, a kimerültségtől elnyomott az álom. Egész éjjel aludtam, miközben a magára hagyatott *Kísértet* utat tört magának a viharban.

XVIII

Másnapra a vihar kitombolta magát. Reggel, az anatómia és a sebészet tanulmányozása után, rendbe hoztuk Mugridge bordáit. Mikor a vihar ereje egészen megtört, Wolf Larsen ide-oda cirkált az óceán ama részén, ahol tegnap elkapott bennünket, talán kissé nyugatabbra. Közben a csónakokat javították s új vitorlákat készítettek. Egymás után találkoztunk kétárbocos fókavadászhajókkal. Valamennyien elveszett csónakjaikat keresték, viszont a legtöbb felszedett idegen legénységet és csónakokat. A vadászflottilla zöme tőlünk nyugatra cirkált, s a szétszóródott csónakok ész nélkül menekültek a legközelebbi hajóhoz.

Két csónakunkat - a hozzátartozó emberekkel együtt - a *Cisco* nevű hajótól vettük át. Larsen öröme - és az én bánatomra - Füstöst, Nilsont és Leachet megtaláltuk a *San Diegón*. Így aztán öt nap múlva csak négy emberünk - Henderson, Holyoak, Williams és Kelly - hiányzott.

Folytattuk a fókavadászatot. Amint a nyájat észak felé követtük, gyakran félelmetes tengeri ködök leptek el bennünket. Naponta előfordult, hogy mikor a csónakokat leeresztettük, elnyelte őket a köd.

A fedélzeten szabályos időközben megfűjtük a tülköt és minden tizenöt percben elsütöttük a mozsárágyút. A csónakok hol elvesztek, hol előkerültek. Itt az volt a szokás, hogy a csónakok azzal a hajóval vadásztak tovább, amelyik felszedte őket, egészen addig, amíg rá nem bukkantak anyahajójukra. Wolf Larsen azonban, mint előre sejtettük, úgy pótolta hiányzó csónakját, hogy birtokába vette az első gazdátlan csónakot, s arra kényszerítette legénységét, hogy a *Kísértettel* vadásszanak; még akkor sem engedte visszatérni őket hajójukra, amikor rátaláltak. Emlékszem rá, hogyan kényszerítette maradásra mellüknek szegezett puskával a vadászt meg a két matrózt, amikor kapitányuk hajszálynyra suhant el a hajójával és átkiabált felvilágosításért.

Thomas Mugridge - aki oly különös szívóssággal csüngött életén - csakhamar újra ide-oda sántikált. Kettős feladatot látott el: egy időben volt szakács és hajósinas. Johnson és Leach ugyanannyi szidást s verést kapott, mint máskor. Nem is számítottak másra, mint hogy életük a vadászati időnnel egy időben befejeződik. A legénység többi része úgy élt, mint az állat, s baromi munkát végzett könyörtelen urának. A magam részéről egész jól megfértem Wolf Larsennel, bár nem tudtam szabadulni a gondolattól, hogy akkor cselekednék a leghelyesebben, ha megölném. Hihetetlenül lenyűgözött s hihetetlenül félttem tőle. Nem is tudtam őt úgy elképzelni, hogy leteríti a halál. Mintha maga lett volna az elnyűhetetlen örökifjúság, amely tiltó ujját tartotta e képzet elé. Szememben örökké élő, örökké parancsoló lény volt, aki harcol és rombol, de maga mindent túlél.

Mikor egy fókanyáj közepébe kerültünk - de a tenger túlságosan nyugtalan volt ahhoz, hogy a csónakok kimenjenek - pusztá szórakozásból, két evezőssel és egy kormányossal maga ment ki vadászni. A céllovászhöz is jól értett és sok bört hozott a fedélzetre olyan körülmények között, amikor az edzett vadászok nem vállalták a kockázatot. Orrlikai remegésén meglátszott, hogy szörnyű akadályokon keresztül diadalmaskodott a létéért folyó harcban.

Mindjobban elsajátítottam a hajózás tudományát. Egy szép napon - ilyenben vajmi ritkán volt részünk - nagyon elégedett voltam magammal, amiért egyedül irányítottam a hajót, én szedtem fel csónakokat. Wolf Larsent újra fejfőrcsök kínozták s reggeltől estig a keréknél álltam, cirkáltam az óceánon, bevontattam s felszedtem mind az öt csónakot, anélkül hogy egyetlen parancsot vagy útbaigazítást kaptam volna tőle.

Kegyetlenül szeles vidék volt ez, többször volt részünk viharokban. Egyszer, június közepén egy tájfunba is belekerültünk, amely annál is inkább fontos és emlékezetes maradt számomra, mert döntően befolyásolta jövőm alakulását. A közepébe kerülhattunk a forgatagnak; Larsen dél felé futott ki belőle, előbb kétfelé kibontott elővitorlával, majd pedig a puszta árbocokkal. Soha nem láttam még ily tomboló tengert. Az eddig látott hullámok akkoráknak tündek, mint a gyermekjátékok. Az egyik taréj félmérföldnyire volt a másiktól, s meggyőződésem szerint magasabbra csapott, mint árbocunk csúcsa. Olyan óriási vihar volt, hogy még Larsen sem mert megbirkózni vele, annak ellenére, hogy messzi délre ragadott minket a fókáktól.

A Csendes-óceánt átszelő gőzösök útvonalán járhattunk, mikor a tájfun kissé megszelídült és a vadászok nagy meglepetésére - egy második fókanyáj közepén találtuk magunkat. Szokatlan dolog volt ez, a vadászok szerint „utóvéd-csapat” lehetett. De azonnal felhangzott a „csónakot le” kiáltás és egész napon át folyt a lövöldözés és a kegyetlen mészárlás.

Ekkor történt, hogy Leach odajött hozzám. Éppen befejeztem a fedélzetre kerülő utolsó csónak által hozott bőrök számlálását, mikor a sötétben mellém állt s halkán így szólt:

- Meg tudná mondani, Van Weyden úr, mennyire vagyunk a parttól és milyen irányban van Yokohama?

Öröm töltötte el a szívemet; tudtam mit jelent ez. Megadtam az irányt: északnyugat, a távolság pedig ötszáz mérföld.

- Köszönöm, uram - csak ennyit mondott, mikor eltűnt a sötétben.

Másnap reggel eltűnt a 3. számú csónak, s vele együtt Johnson és Leach. Elvitték a többi csónak vizeshordóját és élelmiszerkészletét, valamint az ágyukat és ládájukat. Larsen dühöngött; a vitorlákat átállítva északnyugatnak fordult. Két vadász állandóan az árbockosárban, távcsővel kutatta a tengert, ő meg fel s alá járt a fedélzeten, mint egy megvadult oroszlán. Jól tudta, mennyire rokonszenvezem a szökevényekkel, ezért nem küldött az árbockosárba kémlelni.

A szél kedvező volt, ám változékony. A tenger mérhetetlen kékjében keresni egy csónakot egyenlő volt azzal, mintha valaki egy gombostű után kutatna a szénakazalban. Úgy irányította azonban a *Kísértetet*, hogy az a szökevények és a part közé ékelődjék. Mikor ezt elérte, fel- és alá cirkált azon a darabon, melyről biztosan tudta, hogy ott kell elhaladniuk.

A harmadik nap reggelén, valamivel nyolc óra után, Füstös azt kiabálta az árbockosárból, hogy csónak van a láthatáron. Mindenki a korláthoz sietett. Nyugat felől csendes szellő fújdogált, erősebb szél ígéretével terhesen. Szélmentében pedig a felkelő nap ezüstös fényében hol megjelent, hol eltűnt egy fekete folt.

A hajót arrafelé irányítottuk. Mintha ólom nehezedett volna szívemre. Csaknem beteggé tett a rossz előérzet s amint megjelent a diadalmas fény Larsen szemében, szinte ellenállhatatlan vágyat éreztem, hogy rávessem magam. Amikor arra gondoltam, milyen kegyetlenség vár Leachre és Johnsonra, idegeim felmondták a szolgálatot. Annyit tudok, hogy félig öntudatlanul, kábultan támolyogtam le a fedélközbe. Amikor kezemben töltött puskával újra felmásztam a fedélzetre, meglepődött kiáltás ütötte meg a fületem:

- Abban a csónakban öten vannak!

Elgyengülten, remegve támaszkodtam meg a lépcsőn, míg a többiek megerősítették a hírt. Ekkor döbbsenem rá arra, hogy mit is akartam tenni. Térdeim megrogytak, majd összeestem. Hálaérzet öntött el, mikor a puskát helyére tettem s visszamentem a fedélzetre. Senki se vette észre távollétemet. A csónak most már egész közel került és kivehattuk, hogy nagyobb mint

akármelyik főkavadász csónak; a formája is egészen más. Később azt is észrevettük, hogy a vitorlát bevonták és az árboc sincs a helyén. Az evezőket is behúzták, a benn ülők arra vártak, hogy fékezzünk és beemeljük őket.

Füstös - aki lemászott a fedélzetre és mellém jött - jelentősegteljesen vigyorogni kezdett. Kérdően néztem rá.

- Ez aztán a fogás! - röhögött.

- Mi baj van? - kérdeztem.

- Hát nem látja - kérdezte kuncogva -, hátul a csónak fenekén? Ne lőjek többé egyetlen fókát sem, ha az nem valami nőszemély.

Jobban odanéztem, de nem voltam biztos a dolgomban, mígnem mindkét részről kiáltozni kezdtek. A csónakban négy férfi helyezkedett el, az ötödik egész biztosan nő volt. Valamennyien izgalomba jöttünk, kivéve Larsent, akit szemmeláthatóan elkedvetlenített, hogy nem az ő csónakja tért meg a szökevényekkel, gonoszsága martalékaival.

Leeresztettük a repülővitorlát, nekifeszítettük a szélnek az elővitorlát, kihúztuk a fővitorlát: így mentünk előre. Az evezők belekaptak a vízbe; pár csapás és a csónak mellettünk volt. A nő hosszú felöltőben ült a reggeli hideg miatt. Csak az arcát láttam s egy fűt világosbarna haját, amely kikandikált a tengerészsapka alól. Nagy, barna szeme csillogott; szája kedvesen érzéki volt, finomvonalú ovális arcát a durva szél és a nap vörösre csípte.

Úgy tűnt fel nekem, mintha egy más világból való lény lenne, s úgy vágyódtam utána, mint az éhenhaló a falat kenyérre. Való igaz: régen láttam már nőt. Nem győztem csodálkozni - majdnem elkábultam -, ez lenne hát a nő? Elfeledkeztem kormányosi kötelességemről, s nem segítettem a vendégeknek abban, hogy a fedélzetre jussanak. Mikor az egyik matróz Larsen kinyújtott karjaiba emelte, ő meglátta kíváncsi képünket s édesen elmosolyodott, ahogyan csak nő tud, s amilyen mosolyt már olyan régen nem láttam, és már el is felejtettem, hogy ilyesmi létezik.

- Van Weyden úr! - Larsen hangja magamhoz térített. - Legyen olyan szíves a hölgyet lekísérni s kényelembe helyezni. Nyissa fel az üres kabint és hozassa rendbe a szakácssal. Nézzen utána annak is, mit tehet az arcával; ugyancsak megégett.

Ezzel ridegen elfordult tőlünk, és az újonnan jött emberekkel kezdett beszélgetni. A csónak a hullámok kényére-kedvére volt bízva, ami az egyikük szerint „átkozott széken” volt, tekintettel Yokohama közelségére.

Szinte megijedtem, hogy nekem kell a hölgyet hátrakísérnem. Ügyetlen is voltam. Mintha csak akkor jöttem volna rá életemben először, hogy milyen finom, törékeny teremtés a nő. Amikor megfogtam a karját, hogy lesegítsem a lépcsőn, meglepett, hogy ez a kar milyen kicsiny és puha. Valóban karcsú, kecses alakja volt, mint a legtöbb asszonynak, de nekem olyan törékenynek és légiesnek tűnt, hogy nem lepett volna meg, ha karja összemorzsolódik szorításomban. Őszintén szólva ilyen benyomást tett rám, miután oly sokáig nélkülöztem a nőket általában s Maud Brewstert különösen.

- Ne csináljon belőlem nagy gondot magának - szabadkozott, mikor leültettem Larsen karosszékebe, melyet gyorsan kihoztam a kabinjából. - A férfiak reggelre várták, hogy elérjük a szárazföldet, s a hajó estig el is éri. Nem gondolja?

Naiv elképzelése a közeljövőt illetően meghökkentett. Hogyan magyarázzam meg - hiszen nekem is hónapokig tartott, míg megértettem -, hogy egy különös ember kezében vagyunk, aki úgy uralkodik a tengeren, akár a végzet.

De őszintén megmondtam:

- Ha nem a mi kapitányunkról, hanem bárki másról lenne szó, akkor azt felelném: holnap partra szállnak Yokohamában. De a mi kapitányunk nagyon furcsa ember és ezért kérem, készüljön fel mindenre. Megértette?... Mindenre!

- Én... én bevallom: nem értem - habozott. Tekintete zavart árult el, de nem félelmet. - Vagy téves fogalmaim volnának arról, hogy hajótörött emberek érdekében mindent el szoktak követni? Tudhatja, milyen csekélyiségről van szó, hisz oly közel vagyunk a szárazföldhöz.

- Őszintén megvallva: nem tudom - próbáltam megnyugtatni. - Inkább csak elő akartam önt készíteni a legrosszabbra, ha az esetleg bekövetkeznék. Ez az ember, a kapitányunk, vadállat, démon. Soha nem tudhatjuk, milyen elképesztő cselekedettel lep meg bennünket.

Már-már elfogott az izgalom, de ő félbeszakított: „óh, értem”. Hangja fáradtan csengett. Láthatóan nehezeire esett a gondolkodás; majdnem összerogyott.

Ő nem kérdezett többet, én sem tettem több megjegyzést, hanem Larsen parancsa szerint kényelembe helyeztem. Csendes háziasszony módjára sürgölődtem. Leégett bőrre borogatást raktam. Larsen, magánkészletét megrövidítettem egy üveg portóival, a szakáccsal pedig rendbehoztam az üres kabint.

Mire a kabin elkészült, a szél új erőre kapott és a hajó erősen hánykolódott. Már meg is feledkeztem Leach és Johnson létezéséről, mikor villámként csapott le a nyitott folyosón keresztül a kiáltás: „Csónak, hé!” Nem lehetett félreérteni, Füstös hangja volt az az árboc-kosárból. A nőre pillantottam, de az hátradőlt a széken; szemét lezárta a szörnyű fáradtság. Nem tudom, hallotta-e, de elhatároztam: megakadályozom, hogy tanúja legyen az elkövetkezendő brutalitásnak, amely a szökevények elfogatását bizonyosan követni fogja. Fáradt? Nagyon jó; csak aludjék.

A fedélzetről gyors parancsok hallatszottak, lábdobogás és a vitorlák igazgatása, míg a *Kísértet* elkapta a szelet és megváltoztatta irányát. A megfordulásnál a karosszék megcsúszott a padlón; éppen idejében ugrottam oda, hogy a hajótörött hölgy fel ne boruljon.

Mikor rám nézett, szemében zavar látszott. Túlságosan fáradt volt ahhoz, hogy ezt másnak tulajdonítsam, mint annak, hogy megleptem álmában. Mikor kabinjába vezettem, csak botorkált; alig volt jártányi ereje. Mugridge vigyorgásában ott bujkált a gyanúsítás, amikor visszaparancsoltam munkájához. Azzal állt bosszút, hogy színes riportokat terjesztett rólam a vadászok között: milyen nagyszerűen beváltam mint komorna.

Ő teljes súllyal rámnehezedett, s biztosra vettem, hogy elaludt, míg a karosszékből a kabinba vezettem. A hajó egy hirtelen ingása ugyanis beledobta az ágyba. Ekkor ébredt fel és álmosan mosolygott. Mikor magára hagytam, már újból aludt a nehéz matróztakarók alatt. Feje alá Larsen ágyából eltulajdonított párnát tettem.

XIX

Amikor a fedélzetre jöttem, a *Kísértet* éppen balról kapta a szelet, és közel hozzánk, velünk egy irányba tartva, megpillantottam az ismerős pányvafát. Mindenki a fedélzeten gyülekezett, tudták, hogy történik valami, ha Leachet és Johnstont felveszik.

Négy óra körül járt. Louis hátrajött, hogy átvegye a kormányt. A levegő nedves volt, és észrevettem, hogy viaszosvászon ruhát vett magára.

- Mit gondol, mi lesz? - kérdeztem.

- A szellő után ítélve, kisebbfajta vihar, s hozzá annyi eső, hogy éppen csak megáztatjuk a kobakunkat.

- Elég baj, hogy megláttuk őket - mondtam, mikor a hajó ingása közben, az elővitorlával egyvonalban, kis pontként újra feltűnt látóhatárunkon a csónak.

Louis nem értett velem egyet, s kitérően válaszolt:

- Azt hiszem, uram, úgysem érték volna el soha a szárazföldet.

- Úgy gondolja?

- Úgy hát. Érzí ezt? (A hajó lökést kapott s fordítania kellett egyet a kormányon, hogy kivigye a szélből.) Egy óra múlva a tenger nem olyan hely lesz, melyen lélekvesztők fennmaradhatnak. Örüljenek neki, hogy fölszedjük őket.

Larsen hátrajött a középről, ahol a megmentett emberekkel beszélgetett. Járása még a szokásosnál is macskaszerűbb volt, szeme vidám fényben csillogott.

- Három fűtő, a negyedik pedig gépész - ezzel üdvözölt -, de matrózokat csinálunk belőlük vagy legalábbis evezőket. Mi van a hölgygel?

Nem tudom miért, de úgy éreztem, mintha kést szúrt volna belém, mikor szóba hozta. Ezt ostoba túlzásnak minősítettem, de az érzést nem tudtam legyőzni. Vállat vontam.

Larsen hosszan, kötekedően fütttyentett.

- Hogy hívják? - kérdezte.

- Nem tudom - feleltem - alszik. Nagyon fáradt volt. Különben én szeretnék öntől híreket hallani. Miféle hajóról jöttek?

- Postagőzösről - válaszolta röviden -, a *Tokióról*, mely Friscóból Yokohama felé igyekezett. A tájfun tönkretette a vén fazekat. Tetejét s fenekét rostává lyukasztotta. Ezek itt négy napig bolyongtak. És maga nem tudja, hogy kicsoda-micsoda ő? Leány, feleség vagy özvegy? Ejnye, ejnye! - Gúnyosan csóválta a fejét és nevetve nézett rám.

- Mit akar ön... - kezdtem. Már nyelvemen volt a kérdés, vajon elviszi-e a hajótörötteket Yokohamába?

- Hogy-hogy mit akarok? - kérdezte.

- Mit akar tenni Leach-csel és Johnsonnal?

- Igazán, magam sem tudom, Púpos. A hajótöröttekkel teljes lett a létszám.

- Azok megint csak szökésen fogják törni a fejüket - mondtam. - Miért nem próbálkozik más bánásmóddal? Vegye fel őket, és bánjon velük tisztességesen. Akármit is tettek, maga kergette őket bele.

- Én?

- Maga - válaszoltam állhatatosan. - Ha túlságosan megkínozza ezeket a szegény nyomorultakat, akkor a vágy, hogy megöljem magát, felülkerekedik bennem a saját életemhez való ragaszkodásnál.

- Bravó! - kiáltott. - Büszke vagyok magára, Púpos! A bosszúvágy embert formált magából; egyéniséggé nőtt. Az a balszerencséje, hogy eddig a sors könnyű feladatok elé állította; de most fejlődik, és annál jobban kedvelem.

Arckifejezése s hangja egyszerre megváltozott; arca elkomolyodott.

- Hisz maga az ígéretekben? Szentnek tartja ezeket?

- Természetesen - válaszoltam.

- Hát akkor kössünk egyezséget - folytatta, gyakorlott színész módjára. - Én megígérem, hogy nem emelek kezét Leachre és Johnsonra, viszont állja azt, hogy nem tör az életemre?

Gyorsan hozzátette:

- Nem azért, mintha félnék magától, egyáltalán nem.

Alig akartam hinni füleimnek. Mi történt ezzel az emberrel?

- Áll az alku? - kérdezte sürgetően.

- Áll - válaszoltam.

Kezet nyújtott, s miközben szívből megráztam, esküdni mertem volna rá, hogy ördögi gúnyolódás csillant fel szemeiben. A hajófaron át a szélmentes oldalra mentünk. A csónak - közel hozzánk kétségbeesetten küszködött. Johnson kormányzott, Leach evezett. A hajó kétszer olyan gyorsan haladt. Wolf Larsen titokban intett valamit Louis-nak, s a hajó egyenesen a csónak elébe vágott; alig kerülte el egypár lábnyira, s jóformán elfogta tőle a szelet. A csónak vitorlája lekóadt, s csaknem a hajó alá kerültek. Nem tudtak irányt változtatni, - és miközben minket taréjára kapott egy hullám - a csónak előrebukott és eltűnt a hullámvölgyben.

Johnson és Leach e pillanatban felnéztek cimboráik arcába, akik a hajó közepén, a korlát körül gyülekeztek. Nem is üdvözölték egymást. A legénység holt embereknek tartotta őket; közöttük tátongott az a szakadék, amely az élőket a holtaktól elválasztja.

A következő pillanatban a hajó farához sodródtak, ahol Larsennel együtt tartózkodtunk. Minket ledobott a hullám, őket pedig felemelte. Éppen szembekerültem Johnsonnal, s láttam megviselt, aggodalmas arcát. Kezemmel intettem s ő kétségbeesett és reménytelen mozdulattal válaszolt az üdvözlésre. Mintha örökre elbúcsúzott volna, Leach szemébe nem pillanthattam; Larsenre nézett, s arca, mint mindig, most is eltorzult az engesztelhetetlen gyűlölettel.

Aztán elmaradtak. A pányvafán a vitorlába belekapott a szél és úgy megragadta a törékeny csónakot, hogy azt hittük elmerül. Fehér tajték képződött körülötte s hófehér hullám csapott rajta keresztül. De félig elöntve is felemelkedett. Leach a vizet meregette ki, Johnson pedig falfelhéren kapaszkodott a kormánylapátba.

Larsen az arcomba nevetett és átsétált a szélvédett oldalra. Azt hittem, parancsot ad a fékezésre, de a *Kísértet* tartotta az irányt és ő sem adott jelzést. Louis nyugodtan állt a

kormányánál, míg a többiek zavartan néztek felénk. De a hajó tovább száguldott, a csónak kis ponttá zsugorodott, amikor Larsen parancsot adott, hogy forduljunk jobbra.

Két mérföldnyire, vagy annál is többre távolodtunk el szél iránt, a küszködő ladiktól, amikor bevonták a repülővitorlát s fékeztünk. A fókavadász-csónakok nincsenek viharos időre berendezkedve. Úgy kell manőverezniük, hogy a hajó felvehesse őket, mielőtt a szélvihar kitörne. Ilyen viharban nem volt más menedék Leach és Johnson számára, mint a *Kísértet*, az pedig állhatatosan a szél irányába fordult. A hajó követése szörnyű erőfeszítést igényelt, mert a tenger ugyancsak kavargott; a sistersző hullámok minden pillanatban elboríthatták őket. Végtelen hosszúnak tűnő időn keresztül figyeltük a csónakot, amint elmerült a fehér tajtékban, majd előrevágódott, s megint vissza, akár egy dugó.

Johnson kiváló tengerész volt, kis csónakokhoz éppen úgy értett, mint nagy hajókhoz. Másfél órás küzdelem után közel jutottak hozzánk, s jobbra-balra lavírozva igyekeztek minket elérni.

- Úgy, tehát megváltoztattátok szándékotokat? - hallottam Larsen morgását. Félig magában beszélt, félig hozzájuk, mintha meghallanák. - A fedélzetre szeretnétek jönni? Nos, hát csak gyertek, ha tudtok.

- Lefelé azzal a kerékkel! - utasította Oofy-Oofy. A kanaka váltotta fel Louis-t a kormányánál. Parancs parancsot követett. Mivel eltértünk a széliránytól, az elő- és fővitorlákat meglazították, hogy a szél újból bekapthasson. Hajtott is maga előtt bennünket és megugrottunk. Johnson - látva a közvetlen veszélyt - ő is lazított vitorláján és száz lábnyi távolságban nyomunkban maradt. Larsen újra nevetett egyet és intett feléjük, hogy kövessék. Most már nyilvánvaló volt, hogy játszik velük. Meg akarja leckéztetni őket - gondoltam - verés helyett. Mindenesetre veszedelmes lecke volt, mert a csónakot minden pillanatban az elmerülés veszélye fenyegette. Johnson tüstént felfogta a helyzetet s utánunk rohant; mást nem tehetett. Mindenfelől a halál leselkedett rá, csupán idő kérdése volt, mikor végez velük valamelyik nagy hullám.

- A halálfélelem hajtja őket - súgta a fülembe Louis, miközben előrement, hogy behúzza a repülő- és az állóvitorlát.

- Ne higgye, Larsen mindjárt fékez, s felveszi őket - feleltem vidáman -, csak meg akarja őket leckéztetni, ez az egész.

Louis ravasz képpel bámult rám:

- Azt hiszi? - kérdezte.

- Persze - válaszoltam -, maga talán nem?

- Én mostanában csak a saját bőrömmel törődöm - volt a válasz. - Nem tudom, mi fog kikerekedni ezekből a dolgokból. Az a baj, hogy friscoi whiskyt ittam, de még nagyobb baj lesz azzal a nővel, akit hátravitt. Azt hiszem, nagy bolond maga.

- Mit akar ezzel mondani? - kérdeztem, mert végzett a dolgával, és menni akart.

- Hogy mit akarok ezzel mondani? És ezt még maga kérde tőlem? Nem az a lényeg, amit én gondolok, hanem amit a Farkas gondol. A Farkas!

- Ha baj lesz, velem tart? - kérdeztem ösztönösen, mert saját félelmemnek adott hangot.

- Hogy önnel tartok-e? Már én bizony csak az öreg, kövér Louis-val tartok, márpedig baj lesz elég. Csak a kezdetén tartunk a dolgoknak, csak a kezdetén.

- Nem hittem volna, hogy maga ennyire gyáva - gúnyolódtam vele.

Megvető pillantásával tisztelt meg.

- Fel sem emelem a kezem azokért a szegény bolondokért - mutatott hátra a kis csónakra. - Vagy azt hiszi, arra vágyom, hogy beverjék a fejem egy olyan asszonyért, akit ma láttam életemben először?

Haraggal fordultam el tőle s hátramentem.

- Jó lesz, ha behúzatja a csúcsvitorlákát, Van Weyden úr - mondta Larsen.

Megkönnyebbülést éreztem - legalábbis a két embert illetően. Nyilvánvaló volt, hogy nem akar túl messzire távolodni tőlük. Ez újra reménnyel töltött el, és gyorsan végrehajtottam a parancsot. Alig nyitottam ki a számat, hogy a szükséges utasításokat kiadjam, máris buzgó emberek siettek a tartókötelhez, másztak a vitorlához. Larsen gúnyos mosollyal nyugtázta a sérénységet.

Sebességünk egyelőre csak fokozódott, s mikor több mérföldnyire elhagytuk a csónakot, akkor fékeztünk és vártunk. Mindenki odafordult, még Larsen is, bár ő volt az egyetlen nyugodt ember a fedélzeten. Louis élesen figyelt, arcán zavar látszott, melyet nem tudott egészen elrejtteni.

A csónak mind közelebb jött, és úgy küzdött a tajtékzó zöld árral, mint valami élőlény. Hol eltűnt valamelyik nagy hullám mögött, hol égis éró taréjára került és ismét láthatóvá vált. Képtelenségnek látszott, hogy tovább bírja, minden mozdulatával a lehetetlent kísértette. Egy esőfelhő vonult át fölöttünk, majd a csónak újból előbukkant csaknem közvetlen mellettünk.

- Erősen jobbra tarts! - kiáltott Larsen, majd maga ugrott a kormányhoz s egyet fordított rajta. A *Kísértet* megint szélirányba fordult és megugrott. Johnson és Leach újra két óra hosszat követtek minket. Fékeztünk s elrohantunk, majd újra fékeztünk és újra elrohantunk. A távolban küzdő vitorla hol felemelkedett, hol eltűnt a hullámvölgyben. Vagy negyedmérföldnyire lehetek tőlünk, mikor egy sűrű esőzuhatag eltakarta őket szemünk elől. Többé nem bukkantak elő. A szél újra megtisztította a láthatárt, de sehol nem tűnt fel fehér vitorla. Egy pillanatra mintha láttam volna a csónak sötét fenekét egy hullám taréján. Ez volt minden. Johnson és Leach befejezte életét.

Az emberek csoportokban álltak a hajó közepén. Egyik sem ment le, egyik sem szólalt meg. Senki sem nézett a másikra. Mintha elkábultak volna, s magukba mélyedve igyekeznének felfogni a történeteket. Wolf Larsen azonban kevés időt adott nekik a gondolkodásra. Azonnal kijelölte a követendő irányt - nem Yokohama, hanem a főkanyáj felé. A matrózok már nem dolgoztak olyan buzgón, leverten és élettelenül tettek-vettek, s maguk között fojtottan átkozódtak. Nem így a vadászok. A javíthatatlan Füstös elmesélt egy történetet, s bömbölő nevetéssel vonultak le a fedélközbe.

Amikor hátramentem, a konyha mellett összetalálkoztam új útitársunkkal, a gépésszel. Arca fehér volt, ajkai remegtek.

- Te jóságos Isten, miféle hajó ez, uram? - kiáltott.

- Önnek is van szeme, láthatta - feleltem csaknem durván, de szívemet elfogta a félelem s a fájdalom.

- Mi van az ígéretével? - kérdeztem Larsentől.

- Eszem ágában sem volt felvenni őket, mikor az ígéretet tettem. Különben, el kell ismernie, nem emeltem kezet rájuk.

- Egyáltalán nem, egyáltalán nem - nevetett egy perccel később.

Nem válaszoltam. Annyira megzavarodtam, hogy képtelen voltam egy szót is kiejteni. Időre volt szükségem a gondolkodáshoz. Felelős vagyok a kabinban alvó nőért. Ez az egyetlen értelmes gondolat futott át az agyamon. Semmiféle elhamarkodott lépés - ha segíteni akarok rajta.

XX

A nap hátralevő részében semmi sem történt. A gyenge vihar éppen csak megnedvesítette a ruhánkat, majd alábbhagyott. A gépész és a három fűtő Larsennel folytatott heves vita után megfelelő felszerelést kapott a hajóraktárból, s kijelölték helyüket a csónakokban a vadászok mellett és a hajóórségben. Ezután lementek a mellvédbe. Méltatlankodtak ugyan, de meglehetősen halkán, mert amit Wolf Larsenből láttak, az megfélemlítette őket. Amit pedig a mellvédben hallottak, az végképp elvette kedvüket az ellenállástól.

Miss Brewster - nevét a gépésztől tudtuk meg - még mindig aludt. Vacsoránál megkértem a vadászokat, hogy halkabban beszéljenek, így aztán senki sem zavarta. A következő reggelig nem is láttuk. Úgy terveztem, hogy külön fog étkezni a kabinjában. Larsen azonban beleköpött a tálba.

- Kicsoda ő, hogy nem jó neki a mi társaságunk és a közös étkezés? - kérdezte.

Ahogy jelent a kabinban, abban volt valami mulatságos. A vadászok úgy hallgattak, akár a csuka. Csak Jock Horner és Füstös nem zavartatta magát. Olykor lopva rápillantottak, sőt a társalgásban is részt vettek. A másik négy ember tányérjára meresztette szemét és kitartóan, megfontoltan rágott. Fülük egyszerre mozgott állkapcsukkal, akár az állatoknak.

Wolf Larsen eleinte alig nyitotta ki a száját. Csak akkor szólt, ha beszéltek hozzá. Nem azért, mintha szégyenlős lett volna - távol állott ettől. Újfajta nővel került szembe, egészen mással, mint amilyenekkel eddig összetalálkozott. Larsen kíváncsi természetű volt. Tanulmányozta, szemét ritkán vette le arcáról, akkor is csak azért, hogy kezének vagy vállának mozdulatait kövesse. Én is tanulmányoztam őt, s bár én vezettem a társalgást, mégis úgy éreztem, hogy kissé félénken viselkedem, s nem vagyok elég magabiztos. Larsen maga volt a tökéletes kiegyensúlyozottság; korlátlan önbizalmát mi sem rendíthette meg. Oly kevésbé félt egy nőtől, mint a vihartól vagy a harctól.

- És mikor érkezünk Yokohamába? - kérdezte Brewster kisasszony, feléje fordulva s egyenesen a szemébe nézve.

Íme, felvetették a döntő kérdést. Az állkapcsok abbahagyták a munkát, a fülek nem mozogtak többé, s bár a szemek továbbra is a tányérokra meredtek, mindenki mohón leste a választ.

- Négy hónap múlva; ha a vadászhidény hamarabb befejeződnék, esetleg három hónap múlva - felelte Larsen.

A lánynak elállt a lélegzete és dadogni kezdett:

- Én... én azt hittem... úgy mondták, csak egy napig tartó hajóút választ el bennünket Yokohamától. Ez... - itt megállott és a részvételen arcokat nézte az asztal körül, melyek még mindig a tányérokra meredtek. - Ez jogtalan - fejezte be.

- Ezt a kérdést Van Weyden úrral kellene megbeszélni - mondotta Wolf Larsen, s pajkosan rám kacsintott. - Van Weyden úr - hogy úgy mondjam - jogi szaktekintély. Én csupán tengerész vagyok, aki kissé más szemszögből nézi a dolgokat. Kegyed számára talán kellemetlen, hogy velünk kell tartania, de számunkra egész bizonyosan megtiszteltetés.

Mosolyogva nézett a lányra, aki eleinte nem bírta elviselni tekintetét, s lesütötte szemét, de aztán dacosan rám nézett. Leolvastam róla a ki nem mondott kérdést: hát jogos ez? De miután elhatároztam, hogy megjátszom a semleges szerepét, nem válaszoltam.

- Ön mit gondol? - kérdezte.

- Ez bizony kellemetlen, különösen akkor, ha a legközelebbi hónapokban fontos elintéznivalói vannak. De mivel azt mondja, hogy egészségi okokból utazott Japánba, biztosíthatom: egészsége sehol sem állhat jobban helyre, mint a *Kísérteten*.

A méltatlankodás villámait szórta felém a leány s most én voltam az, aki lesütöttem tekintetem, mert éreztem, hogy elpirulok. Gyávaság volt tőlem, de mi mást tehettem?

- Van Weyden úr erre valóban illetékes - nevetett Larsen.

Bólintottam, míg a leány - aki közben összeszedte magát - türelmetlenül várt.

- Nem mintha valami nagy személyiség lenne - folytatta Larsen -, de mégis bámulatosan fejlődött. Láttam volna csak, amikor a hajóra került. Alig lehetett elképzelni nála hitványabb, nyavalyásabb emberpéldányt. Nem igaz, Kerfoot?

Az annyira megijedt a közvetlen megszólítástól, hogy leejtette kését, bár sikerült az igent kinyögnie.

- Sokat javított rajta a krumplihámozás és tányérmosogatás, ugye - Kerfoot?

Megint helyeslően mormogott.

- Nézzon csak rá. Nem mondható valami izmosnak, de vannak izmai, különben, mint amikor a hajóra jött. Aztán meg tud állni a saját lábán. Ha ránéz, el se hinné, de eleinte bizony nem tudott a maga lábán járni.

A vadászok vihogtak, de a lány részvétellel nézett rám, ami bőven kárpótolt Larsen gonoszágáért. Oly rég volt részem egy kis rokonszenven, hogy egészen ellágyultam s ettől fogva alázatos rabszolgája lettem. De Larsenre haragudtam. Gúnyolódásával kihívta férfiasságomat, célzást tett önállóságomra, amelyre szerinte az ő segítségével tettem szert.

- A lábaimon állni már megtanultam - vágtam vissza -, de még ezután fogok a másokéra rátaposni.

Szemtelenül nézett rám.

- Akkor tehát még nincs befejezve a nevelése - mondta szárazon és a leány felé fordult.

- Nagyon vendégszeretőek vagyunk a *Kísérteten*. Van Weyden úr ezt már előbb tapasztalta. Mindent megteszünk azért, hogy vendégeink otthonosan érezzék magukat. Nemde, Van Weyden úr?

- Beleértve a tányérmosogatást és krumplihámozást. Nem is szólva arról, hogy csupa barátságból a torkát is megszorongatják az embernek.

- Nem szeretném, ha Van Weyden úr révén rossz benyomásokat szerezne rólunk - szólt Larsen gúnyos aggodalommal. - Láthatja, Brewster kisasszony, hogy tört visel az oldalán, ami izé... legalábbis szokatlan valami egy hajóstisztól. Különben nagyon tiszteletre méltó személyiség Van Weyden úr... hogy is mondjam csak... néha kötekedik és ilyenkor keményebb rendszabályokra van szükség. Csendes pillanataiban igen rendes és értelmes, ám ha most ilyen hangulatban van, nem fogja letagadni, hogy még tegnap az életemre tört.

Majd megfulladtam a dühtől. Azt hiszem, ez meg is látszott rajtam, mert most hozzám fordult.

- Nézzon csak rá, még az ön jelenlétében sem tudja magát fékezni. Egyáltalán nincs hozzászokva a nőtársasághoz. Föl kell majd magamat fegyvereznem, mielőtt vele együtt a fedélzetre merészkedem.

Szomorúan csóválta a fejét és közben ezt mormolta:

- Nagy baj, nagy baj. - A vadászok hangos nevetésbe törtek ki.

Ezeknek a tengeri hajósoknak nyers, fülsértő hahotája valósággal megremegtette a szűk helyiség falait, s az egész környezet durva és vad benyomást keltett. Ahogy az idegen lányt figyeltem, rájöttem, mennyire nem illik ide, s arra is, hogy jómagam viszont része vagyok mindennek. Ismertem ezeket az embereket lelki életükkel együtt. Egy voltam én is közülük. Úgy éltem, azt ettem, amit a főkavadászok, s körülbelül úgy is gondolkodtam, mint ők. Számomra nem voltak idegenek e durva arcok, ez a vad nevetés, a szedett-vedett ruházat, a himbálózó kabinfalak s a táncoló hajólámpa.

Miközben vajat kentem a kenyérre, véletlenül megláttam kezemet. A bőröm gyulladós volt, ujjaim dagadtak, körmeim szegélye fekete. Éreztem, milyen sűrű a szörzet az államon, tudtam, hogy kabátujjam elhasadt, ingem nyakáról pedig hiányzott egy gomb. A Larsen által említett tör ott fityegett tokjában oldalamon. Magától értetődő volt, hogy ott legyen, és mennyire magától értetődő, azt mostanáig nem is tudtam. Most ugyanis Brewster kisasszony szemével néztem végig magamon, s arra gondoltam, mennyire furcsának találhatja ő mindezt.

A lány észrevette a gúnyt Larsen szavaiban, s újabb együttérző pillantással tüntetett ki. Volt azonban szemében némi zavar is; az ingerkedés még érthetlenebbé tette a dolgokat.

- Talán átszállhatnék egy másik hajóra - javasolta.

- Erre nem járnak hajók, legfeljebb főkavadászok - felelte Wolf Larsen.

- Nincsen sem ruhám, sem egyebem. Ön uram, úgy látszik, nem veszi figyelembe, hogy nem vagyok férfi, s nem vagyok hozzászokva ahhoz a kóbor, gyökértelen életmódhoz, amelyet ön és emberei folytatnak.

- Minél hamarább megszokja, annál jobb. Adok én magának szövetet, tüt és cernát. Remélem, nem okoz túlságosan nagy nehézséget, ha egy-két ruhát kell varrnia magának.

A lány ajkbiggyesztéssel jelezte, hogy nem sokat ért a ruhavarráshoz. Világosan láttam félelmét s zavarát, viszont derekasan igyekezett elleplezni.

- Feltételezem, hogy ön - akár Van Weyden úr - megszokta, hogy mindent mások csináljanak maga helyett. Nem hiszem, hogy letörne a keze, ha olykor maga fogná meg a dolog végét. Mellékesen megkérdem: miből él ön?

A lány leplezetlen csodálkozással nézett rá.

- Eszem ágában sincs, hogy megbántsam. Az emberek táplálkoznak, tehát a hozzávalót valahonnan meg kell szerezniök. Akiket itt lát, azoknak a főkavadászok nyújtja a megélhetést; én ugyanebből az okból járom a tengert a hajóval, Van Weyden úr - legalábbis ez idő szerint - úgy keresi meg a betevő falatját, hogy segít nekem. Tehát ön mivel foglalkozik?

A lány vállat vont.

- Maga tartja el magát, avagy valaki más?

- Azt hiszem, életem nagyobbik felében más tartott el - nevetett. Ő is gúnyos hangot ütött meg, mint Larsen, bár szeme elárulta növekvő félelmét, ahogy a kapitányt figyelte.

- Azt hiszem, az ágyat is más veti meg magának.

- Vetettem már ágyat én is.

- Nagyon sokszor?

Tréfás sajnálkozással rázta a fejét.

- Tudja mit csinálnak nálunk az Egyesült Államokban azokkal a szegény emberekkel, akik - magához hasonlóan - munka nélkül akarnak élni?

- Igazán nem tudom - panaszkodott a leány -, mit csinálnak a magamfajta szegény emberrel?

- Börtönbe dugják őket. Azt a bűnt, hogy nem tudják megkeresni, ami létfenntartásukhoz szükséges - csavargásnak nevezik. Ha most Van Weyden úr helyében volnék - aki örökkön a jogon s jogtalanságon töpreng -, azt kérdezném: mi jogon él ön, ha semmit se tesz azért, hogy kiérdemelje az életet?

- Minthogy azonban ön nem Van Weyden úr, tehát nem kell válaszolnom, ugyebár?

Szemében félelem tükröződött, s engem szíven ütött a szájalom. Valahogy be kell avatkoznom és más irányba terelni a beszélgetést.

- Keresett már valaha munkával egyetlen dollárt is? - kérdezte Wolf Larsen diadalmasan, minthogy biztosra vette a választ.

- Igen, kerestem - válaszolta lassan és olyan bátortalanul, hogy csaknem elnevettem magam. - Emlékszem, amikor még kislány voltam, apám egy dollárt adott azért, hogy öt percig teljes csendben maradjak.

Larsen elnézően mosolygott.

- De ez régen volt - folytatta a vendég -, és ön aligha várja el egy kislánytól, hogy maga keresse meg kenyerét.

Egy kis szünet után hozzátette:

- Most azonban körülbelül ezernyolcszáz dollárt keresek évente.

A szemek - mintegy vezényszóra - a tényezőkről felé szegeződtek. Azt a nőt, aki ezernyolcszáz dollárt keres évente, érdemes megnézni.

Wolf Larsen nem is igyekezett leplezni bámulatát.

- Évi fizetésként vagy darabbérben?

- Darabbérben - válaszolt azonnal.

- Ezernyolcszáz - számolgatta. - Az annyi mint havi százötven dollár. Nos, Brewster kisasszony, mi itt a *Kísérteten* nem vagyunk kicsinyesek. Vegye úgy: míg velünk marad, ezzel a fizetéssel alkalmazzuk.

A leány nem szólt egy szót se rá. Még nem szokta meg Larsen hóbertjait, hogy közönyösen fogadja.

- Elfelejtettem megkérdezni - folytatta ravaszul Larsen -, milyen természetű a foglalkozása? Miféle árucikkeket állít elő? Milyen felszerelésre, anyagokra van szüksége hozzá?

- Papírra s tintára - nevetett a lány -, és még egy írógépre is.

- Az ön neve: Maud Brewster - mondtam olyan ünnepélyesen és ellentmondást nem tűrően, mintha valami bűnnel vádolnám.

Csodálkozással nézett rám:

- Honnan tudja?

- Talán nem az? - kérdeztem.

Egy bólintással megerősítette a személyazonosságot. Most Larsenen volt a sor, hogy zavarba jöjjön. A név s a hozzá fűződő varázserő mit sem mondtak neki. Büszke voltam arra, hogy nekem jelentett valamit e név. Ez volt az első eset, hogy valóban fölényben éreztem magam vele szemben.

- Emlékszem, egyszer ismertetést írtam egy kis kötetéről... - kezdtem könnyedén, mire félbeszakított:

- Ön - kiáltott - tehát ön...

Most meg ő meredt rám tágra nyitott szemekkel, és én bólintottam igent fejemmel.

- Humphrey Van Weyden - fejezte be. Megkönnyebbülten sóhajtott, s önkéntelenül még Larsenre is ilyenformán nézett.

- Úgy örülök. Emlékszem az ismertetésre - tette hozzá gyorsan; észrevette, hogy megjegyzése mennyire félszeg volt. - Arra az igen-igen hízelgő ismertetésre.

- Szó sincs hízelgésről - mondtam bátran. - Ezzel kétségbe vonná, hogy bírálatom komoly, s követelményeim magasak. Különben a többi kritikus is egyetértett velem. Nem sorolta-e Lang az ön „Eltűrt csók” című költeményét a négy legjobb szonett közé, amelyet valaha nők írtak angol nyelven?

- De maga engem az amerikai Meynell asszonynak nevezett!

- Talán nem volt igazam?

- Egyáltalán nem; sértve éreztem magam.

- Az ismeretlent csak az ismertetel mérhetjük le - folytattam a legfinomabb irodalmi modorban. - Mint kritikusnak ki kellett jelölnöm a helyét; azóta már önnön mércéjével mérhetjük. A maga kis kötetei közül hetet könyvespolcomon tartok. Két vastagabb kötetét - a tanulmányait - nem dicsérhettem meg jobban, mint azzal, hogy egyenértékűeknek tartom költeményeivel. Nincs messze az az idő, mikor Angliában feltűnik egy ismeretlen nagyság, s a kritikusok az angol Maud Brewsternek fogják nevezni.

- Maga igazán nagyon kedves - mormogta. Szavainak s hangjának kulturáltsága régi világomra emlékeztetett. Megremegtem tőlük, mert elemi erővel ébresztették fel bennem a honvágyat.

- Ön tehát Maud Brewster - mondtam áhítatosan s egyre őt néztem.

- Ön pedig Humphrey Van Weyden - mondta cserében hasonló ünnepélyességgel és tisztelettel. - Milyen furcsa, nem is értem. Komoly szerző léteke kalandos tengerész-történetet készülni?

- Szó sincs róla. Biztosíthatom: nem azért vagyok itt, hogy anyagot gyűjtsek. A regényíráshoz sem képességem, sem hajlamom nincsen.

- Arra feleljen: miért temetkezik el Californiában? Ez nem szép magától. Keleten alig láttuk magát, az amerikai irodalom második nagy emberét.

Meghajoltam, ám tiltakoztam a bók ellen.

- Philadelphiában egyszer majdnem megismerkedtünk. Emlékszik? Browningről tartott előadást. Sajnos, négy órát késett a vonatom.

Úgy belemerültünk a beszélgetésbe, hogy elfelejtettük, hol vagyunk. Larsen szótlan maradt, s jelenlétét észre sem vettük. A vadászok elhagyták az asztalt, s a fedélzetre mentek, hármában ültünk Larsennel. Egyszer csak rádöbentem, hogy ő köztünk van, s székében hátradőlve hallgatja a társalgást, amely egy más világot tükrözött, s amit ő nem ismert.

A mondatot félbehagytam a közepén. Szinte mellbevágott a jelen, a reánk váró veszély és aggodalom. Brewster kisasszony is letört. Mérhetetlen félelem ült ki arcára, ahogy Larsent nézte.

Az felemelkedett s félszegen nevetett. Hangja érdesen csengett:

- Velem ne törődjenek - legyintett, mintha lekicsinyelné önmagát -, nem számítok. Kérem, csak folytassák, folytassák.

A hangunk azonban elakadt, mi is felkeltünk az asztaltól, és félszegen nevettünk.

XXI

Wolf Larsen bosszankodhatott, amiért Maud Brewster és én kihagytuk a társalgásból az asztalnál, és ennek Thomas Mugridge adta meg az árát. Nem látta el jobban a munkáját, inget sem váltott, bár ez utóbbit határozottan állította. Ám e ruhadarab éppen az ellenkezőjét bizonyította, s a tűzhelyen és az edényeken lerakódott zsír sem vallott tisztaságra.

- Hiába figyelmeztettem magát, szakács - mondta Larsen -, hát most viselje is el a következményeit.

Mugridge arca elfehéredett a kormos felszín alatt, majd mikor Larsen kötél s emberek után kiáltott, a nyomorult londoni vadul menekült ki a konyhából, s bújócskát játszott a fedélzeten a legénységgel, mely röhögve üldözte. Aligha találhattak volna ki olyat, ami jobban inyükre lett volna, mint az, hogy a szakácsot kissé megmártogassák a tengerbe. A mellvédnek mindig a legocsmányabb kotyvalékot tálalta. A körülmények kedveztek a vállalkozásnak. A *Kísértet* óránként csupán három mérföldes sebességgel haladt, a tenger pedig elég nyugodt volt. Mugridge azonban ennek ellenére sem vágyott bele. Bizonyára látta már, mikor másokat fűrészttek. Amellett a víz nagyon hideg volt, szervezete pedig nem valami edzett.

Mint rendesen, ha valami szórakozás kínálkozott, a szolgálaton kívüliek és a vadászok is feljöttek a fedélzetre. Mugridge fürgeségét víziszonya megsokszorozta; nem is sejtették, hogy ilyesmi is lakozik benne. Előbb a konyha és a hajófar jobb sarkánál húzódt meg, majd mint a macska ugrott fel a kabin tetejére, innen szaladt hátrafelé. De mivel üldözői megelőzték, újra visszaszaladt és a konyhán át a fedélközi csapóajtón a fedélzetre ugrott. Ahogy előre rohant, Harrison matróz nyomába szegődött. De Mugridge egy nagy ugrással elkapta az elővitorla emelőjét és míg kezével felfelé kapaszkodott, lába szabadon himbálózott. Az odaérkező Harrisont úgy gyomron rúgta, hogy az önkéntelenül felüvöltött, s kétrét görnyedve visszaesett a fedélzetre.

A vadászok tapssal és kitörő nevetéssel üdvözölték e mutatványt. Mugridge az előárbocnál kikerülte üldözői egyik felét, a másik felén pedig úgy tört át, akár egy labdarúgó-csatár. Újból hátrafelé vette az irányt, de olyan gyorsan futott, hogy amikor a kabin sarkát akarta kikerülni, megcsúszott és elesett. A keréknél Nilson állott és a szakács fölbukott teste az ő lábának ütődött. Mindketten a földre kerültek, de csak Mugridge ugrott talpra. A véletlen úgy hozta magával, hogy a vékonydongájú szakács úgy eltörte ennek az erős embernek lábát, mint valami pipaszárat.

Parsons vette át a kormányt, az üldözés pedig folytatódott. Köröskörül szaladgáltak a fedélzeten. Mugridge majd megőrült a félelemtől, a matrózok üvöltöztek és tanácsokat adtak egymásnak, a vadászok pedig nevetve biztatták őket. Végre az elülső világítóablaknál három ember lefogta, de úgy siklott ki szorításukból, mint egy angolna; szája vérzett, a sokat kifogásolt ing pedig darabokra szakadt. Felugrott a fővitorlára s kúszott fölfelé az árboc legtetejére.

Féltucat matróz rajzott utána, majd a keresztfákon megkapaszkodtak és vártak. Két társuk, Oofy-Oofy és Black (aki Latimer csónakkormányosa volt) a vékony acélsodronyon követte őt, pusztán karjaikkal húzva egyre feljebb a testüket.

Ez veszedelmes vállalkozás volt. Több mint százlábnyira a fedélzet fölött nemigen tudtak Mugridge lábai ellen védekezni. Pedig az vadul rugdalózott, mígnem a kanaka csupán egyik kezével kapaszkodva, a másikkal megfogta Mugridge lábát. Black egy pillanattal később -

ugyanígy - elkapta a másik lábát. A három ember egymással viaskodva csúszott lefelé, míg végül a keresztfákon várakozó cimboráik karjaiba estek.

A légi csata véget ért, a nyöszörgő, üvöltő, vértköpő Mugridge-t a fedélzetre hozták. Larsen egy vékony kötelet kötött a mellére és a válla alatt összecsomózta. Aztán hátravitték és bedobták a tengerbe. Negyven... ötven... hatvanlábnyi kötelet eresztettek utána, míg Larsen fel nem kiáltott: „Elég!” Oofy-Oofy megkötötte a végét, a kötél megfeszült és a hajó oldalozó mozgása a felszínre rángatta a szakácsot.

Szálnalmas látvány volt. Annak ellenére, hogy nem fulladhatott bele és szívósan küzdött, a fulladozás minden kínját elszenvedte. A *Kísértet* lassan haladt s mikor egy-egy hullám felemelte a farát, akkor szegény nyomorultat a víz felszínére rángatta. Ilyenkor lélegzetet vehetett. Ám ahányszor a hajó fara visszaesett, s míg az eleje megmászta a következő hullámot, a kötél meglazult, s Mugridge mindig víz alá merült.

Maud Brewsternek még a létezéséről is megfeledkeztem és ijedten eszméltem rá, amikor egyszerre csak könnyedén mellettem termett. Most jött ki először a fedélzetre, mióta a hajóra került.

Megjelenését halotti csend fogadta.

- Mi az, amin annyira mulatnak? - kérdezte.

- Forduljon Larsen kapitányhoz - igyekeztem higgadtan válaszolni, bár véretem felforralta a gondolat, hogy ő is tanúja lehet egy ilyen brutalitásnak.

Megfogadta tanácsomat s éppen aszerint akart eljárni, mikor észrevette Oofy-Ooftyt, a kecses és élénk teremtményt, kezében a kötél végével.

- Halászik? - kérdezte tőle.

Az nem felelt. Szeme - mellyel mereven figyelte a tengert, hirtelen felvillant:

- Hó, uram! Cápa! - kiáltotta.

- Behúzni! Gyorsan! Mindenki hátra! - kiáltozott Larsen és olyan gyorsan ugrott a kötélhez, hogy még a legfürgébbet is megelőzte.

Mugridge meghallotta a kanaka figyelmeztető szavát és őriöngve üvöltözött. Láttam, amint egy fekete uszony szeli a vizet és gyorsabban halad, mint ahogy Mugridge-t húzták. Szerencse kérdése volt és pillanatokon múlt: mi kapjuk meg őt vagy a cápa? Amikor Mugridge éppen alattunk volt, a hajó fara hullámvölgybe süllyedt: a cápáé volt az előny. Az uszony eltűnt, a has fehérén csillant meg a gyors siklásban. Majdnem ugyanolyan gyors volt Larsen is, de csak majdnem. Egész erejével hatalmasat rántott a kötélén. A londoni teste kiemelkedett a vízből, de ugyanúgy tett a cápa is. Mugridge felhúzta lábát, s a ragadozó csak érinteni tudta az egyiket, utána nagy csobbanással esett vissza a vízbe. De Mugridge felüvöltött, amikor a lábához ért. A következő pillanatban már a fedélzeten fetrengett, akár egy frissen fogott hal.

A vér csak úgy ömlött belőle: jobb lába feje bokától kezdve hiányzott. Azonnal Maud Brewster pillantását kerestem. Arca elfehéredett, szeme tágra meredt a borzalomtól. Nem Thomas Mugridge-re, hanem Wolf Larsenre nézett, aki észre is vette ezt és szokott kurta nevetésével így szólt:

- Férfias multság ez, Brewster kisasszony. Talán durvább, mint amilyenhez szokott, de - férfi-multság. A cápát nem kalkuláltuk bele. Ez...

De ebben a pillanatban Mugridge - aki felemelte fejét s rádöbbsent szerencsétlenségére - átbukdácsolt a fedélzeten és beleharapott Larsen lábába. Az félbeszakította a mondatot,

nyugodtan lehajolt a szakácshoz, mutató- s hüvelykujjával a füle mögött megszorította az állkapcsát. A harapás elernyedte és Larsen megszabadult.

- Mint mondtam - folytatta, mintha semmi különös nem történt volna -, a cápára nem számítottunk. Ha szabad erre ezt mondanunk: beleavatkozott a gondviselés.

A leány semmi jelét nem adta annak, hogy hallotta a kapitány szavait. De szemében ott ült a kimondhatatlan iszonyat, amikor elfordult és otthagya. Majd hirtelen támolyogni kezdett, kezét bágyadtan felém nyújtotta. Éppen idejében fogtam meg, hogy ne essen el. A kabinba veztettem és leültettem egy székre. Azt hittem, elájul, de összeszedte magát.

- Van Weyden úr, hozzon egy érszorítót! - kiáltott le Larsen. Haboztam. Maud ajkai mozogtak, de nem annyira, hogy ebből szavak formálódjanak. De szeme oly világosan parancsolt, mintha beszélt volna, hogy siessek a szerencsétlen ember segítségére. „Kérem...” - suttogta végül és én engedelmeskedtem neki.

Ekkor már annyira értettem a sebkötözéshez, hogy Larsen rövid útbaigazítás után rám bízta a feladatot. Néhány matróz segített nekem. A kapitány a cápán akart bosszút állni. Egy nagy vasmacska végére sózott húst szúrtak és bedobták a tengerbe. Mire én leszorítottam a megsérült ütő- és visszereket, a tengerészek nagy zajjal húzták fel a szörnyeteget. Magam nem láttam, de segédek egymás után szökdöstek el tőlem néhány percre, a hajó közepére, hogy megnézzék, mi történik. A tizenhat láb hosszú cápát felhúzták a főárbocra, állkapcsait - amennyire csak lehetett - kifeszítették és egy erős, mindkét végén kihegyezett pecket dugtak bele. Amikor ezzel elkészültek kiszedték a vasmacskát. A cápa tehetetlenül esett vissza a tengerbe. Teljes erőben is éhhalálra volt ítélve.

Erre a halálnemre pedig jobban rászolgált volna az, aki ezt a büntetést kitalálta.

XXII

Tudtam, miről lesz szó, mikor Maud felém közeledett. Előzőleg tíz percig komolyan tárgyalt a gépésszel. Most pedig ujjammal hallgatásra intettem és félrevontam, hogy a kormányos ne hallhassa. Arca fehér volt, nagy szeme - most még jobban kitágult - fürkészően nézett az enyémbe, mintha Humphrey Van Weyden lelkét kereste volna benne. Félttem ettől, mert semmi okom sem volt arra, hogy bármivel is büszkélkedjek, amióta a *Kísértetre* kerültem.

A hajó végére sétáltunk, ahol szembefordult velem. Körülnéztem nincs-e valaki a közelben, aki kihallgathatna bennünket.

- Mi az? - kérdeztem gyengéden, de kifejezésének keménysége mit sem enyhült.

- Azt még csak meg tudom érteni - kezdte -, hogy ami ma reggel történt: baleset volt. De beszéltem Haskins úrral. Elmondotta, hogy azon a napon, amikor megmentettek minket - mialatt én a kabinban voltam - két embert a vízbe fojtottak. Tudatosan tették... meggyilkolták őket.

Hangja, arca felelősségre vont, vádolt. Mintha az én bűnöm lett volna vagy legalábbis részem lett volna benne.

- Az igazat hallotta - válaszoltam. - Azt a két embert meggyilkolták.

- Maga pedig hagyta! - kiáltott fel.

- A helyes kifejezés erre az, hogy nem állt módomban megakadályozni - válaszoltam még mindig szelíden.

- De próbálta-e megakadályozni? - A „próbálta” szót erősen kihangsúlyozta. - Ugye, nem is igyekezett? - Folytatta gyorsan, sejtve a választ. - És miért nem?

Vállat vontam:

- Ne felejtse el, Brewster kisasszony, maga még új lakója ennek a kis világnak. Nem érti azokat a törvényeket, melyek kormányozzák. Kifinomult fogalmakat hozott magával emberiességről, férfiasságról, viselkedésről, miegyéből. Mindezt itt visszajáról fogja látni. Akárcsak én - tettem hozzá önkéntelen sóhajjal.

Hitetlenül rázta a fejét.

- Mit tanácsol? - kérdeztem. - Vegyek elő kést, puskát vagy baltát, és öljem meg azt az embert?

Majdnem megijedt.

- Nem, azt nem.

- Akkor mit tegyek? Öljem meg magamat?

- Túlságosan materialista módjára fogja fel a dolgot - ellenkezett. - Van még erkölcsi bátorság is, melynek soha nem marad el a hatása.

- Oh! - mosolyogtam. - Azt tanácsolja: ne öljem meg őt, se magamat, hanem hagyjam, hogy ő öljön meg. - Feltartottam kezemet, amint meg akart szólalni. - Ebben a kis úszó világban nincs érvénye az erkölcsi bátorságnak. Leachben - a meggyilkolt emberek egyikében - ez szokatlan mértékben megvolt. De a másikban, Johnsonban is. Nemcsak hogy nem vált javukra, hanem egyenesen ez okozta vesztüket. Így járnék én is, ha érvényesíteni akarnám azt a kis erkölcsi

bátorságot, ami bennem van. Meg kell értenie, kisasszony, nagyon is meg kell értenie, ez az ember: szörnyeteg. Nincs lelkiismerete, semmi sem szent előtte és semmi sem elég borzasztó, hogy visszariadjon tőle: Hogy itt vagyok a hajón: az ő szeszélye, hogy még életben talál: az is. Semmit sem teszek, semmit nem tehetek, mert rabszolgája vagyok ennek az embernek, akár most maga. Mert élni akarok, mint ahogy maga is élni akar; nem tudok megküzdeni vele és nem tudom legyőzni, mint ahogy maga sem tud megküzdeni vele és maga sem tudja legyőzni.

Várta, hogy folytassam.

- Mi marad hátra? Szerepem a gyengéké. Hallgatok s tűröm a gyalázatot. És ez jól van így. Ez a legtöbb, amit tehetünk, ha élni akarunk. A csatát nem mindig az erős nyeri meg. Nincs erőnk megküzdeni ezzel az emberrel; képmutatásunkat szegezzük majd szembe vele, mert csak ésszel győzhetünk. Ha hallgat a tanácsomra: maga is ezt teszi. Tudom, helyzetem veszedelmes, de őszintén megmondhatom: a magáé még veszedelmesebb. Titkos szövetséget kell kötnünk s nem szabad elárulnunk magunkat. Lehet, nem állhatok ki nyíltan magáért és ugyanúgy: bármilyen méltánytalanság érne is engem, csendben kell maradnia. Nem szabad jeleneteket provokálnunk ezzel az emberrel s nem kersztezhetjük akaratát. Mosolyogjunk rá, legyünk barátságosak hozzá, akármennyire is iszonyodunk ettől.

Kezével végigsimította homlokát, mintha zavarban lenne s ezt mondta:

- Még mindig nem értem.

- Úgy kell tennie, ahogyan mondtam - szóltam parancsolóan, mert észrevettem Larsent, aki Latimerrel járkált a hajó közepén s felénk nézett.

- Tegyen úgy, ahogyan mondtam, és hamarosan rájön, hogy igazam van.

- Mit tegyek hát? - kérdezte, észrevéve azt az aggodalmas pillantást, amelyet beszélgetésünk tárgyára, a kapitányra vettem. Örömmel állapítottam meg, hogy komolyságom mély hatást tett Maudra.

- Amennyire csak tudja, akassza szegre erkölcsi bátorságát - mondtam határozottan. - Ne ingerelje ezt az embert. Tartson vele barátságot, beszéljen vele irodalomról, művészetről; szereti az effélét. Van benne érdeklődés és nem is ostoba. Amennyire tudja, igyekezzék meg nem látni a kegyetlenségeket. Így majd könnyebben játszhatja szerepét.

- Tehát hazudjak - lázadozott - szóval és tettel.

Larsen otthagya Latimert és felénk közelgett. Kétségbeestem.

- Kérve-kérem, értsen meg - mondtam gyorsan, lehalkított hangon. - Eddigi tapasztalatai az emberekről és dolgokról itt érvényüket veszítették. Előlről kell kezdenie. Tudom - hisz láttam -, ahhoz szokott, hogy az emberekhez való viszonya ott tükröződik a szemében, hagyja, hogy megszólaljon bennük a maga erkölcsi bátorsága. Én már tudok olvasni a tekintetében, nekem parancsolhat vele. De meg ne próbálja ezt Larsennel! Könnyebb megfékezni egy oroszánt; ő meg csúfot üzne magából. Ő azt... mindig büszke leszek rá, hogy én fedeztem fel - mondtam másra terelve a szót, ahogy Larsen csatlakozott hozzánk. - A szerkesztők féltek tőle, a kiadók pedig tudni se akartak róla. De én már akkor tudtam, hogy lángész, s igazolt engem, amikor nagy sikere volt a „Kohó”-val.

- Pedig csak újságban jelent meg a költemény.

- Pusztán véletlenségből újságban látott napvilágot - folytattam. - De nem azért, mintha a folyóiratok szerkesztői nem szereztek volna róla tudomást.

- Éppen Harrisről beszélgetünk - szóltam Larsenhez.

- Óh, igen - vette tudomásul. - Olvastam a „Kohót”. Nagyon érzelmes, s rendkívüli bizalom él benne az emberi illúziók iránt. Különben, Van Weyden úr, nem ártana, ha a szakács után nézne. Panaszkodik és nyugtalan.

Így aztán kurtán elküldött a hajó faráról, pedig Mugridge mélyen aludt a morfiumtól, amit beadtam neki. Nem nagyon igyekeztem vissza a fedélzetre, de amikor mégis odamentem, örömmel láttam, hogy Brewster kisasszony élénk beszélgetésbe merült Larsennel. Igen, tehát megfogadta tanácsomat. De mégis fáj a szívem, hogy olyan dologra kellett megkérnem, s olyat kell tennie, ami kedve ellenére való.

XXIII

Derekasán fújt a szél, s észak felé, a főkanyáj után hajtotta a *Kísértetet*. A főkákat jóval a negyvenedik szélességi kör fölött csíptük el, viharos tengeren, mely fölött a szél folytonosan maga előtt terelte a ködöt. Napokon át nem láttuk a napot; csillagászati megfigyeléseket sem tudtunk végezni, csak akkor tudtuk meg, hol vagyunk, mikor a szél megtisztította az égboltot. Egypár napig tiszta maradt a láthatár, aztán - sűrűbben mint valaha - újra ránk feküdt a köd.

A vadászat veszélyes volt, de a csónakokat mégis napról napra leeresztettük. Rögtön elnyelte őket a szürke köd, alkonyatig nem is láttunk belőlük egyet sem. Akkor úgy jöttek elő a homályból egyenként, mint a tengeri kísértetek. Wainwright - az a vadász, akit Larsen csónakostul, emberestül együtt ellopott - felhasználta a köd nyújtotta alkalmat és megszökött. Egy reggelen két emberével együtt eltűnt a szürkességben, s többé nem láttuk viszont. Pár nap múlva hallottuk csak, hogy addig jártak vitorlástól vitorlásig, míg végre megtalálták a magukét.

Ezt akartam tenni én is, de soha nem kínálkozott kellő alkalom. Nem a kormányos dolga volt, hogy kimenjen a csónakokkal, s bármennyit is ravaszkodtam, Larsen soha nem engedte meg. Ha engedélyezi, valahogyan magammal vittem volna Maudot. A helyzet már az volt, hogy nem is mertem rágondolni. Igen, öntudatlanul húzódoztam tőle, hogy végiggondoljam s mégis mint egy üldöző rém kísértett lelkemben.

Regényes tengerész történetekben olvastam, hogy egy hajórakomány férfi közepette természetesen ott szerepelt a Magános Nő. De csak most jöttem rá, hogy soha nem fogtam fel ennek a helyzetnek mélyebb értelmét... amellyel az írók szívesen foglalkoztak, s amelyet oly alaposan kihasználtak. Most pedig magam is hasonló problémával álltam szemben. Más sem kellett, mint hogy a nő Maud Brewster legyen, akinek személye éppen úgy elbájolt, akár annak idején művei.

Nem lehetett volna senkit sem elképzelni, aki nála jobban kirítt volna ebből a környezetből. Finom, légies teremtmény volt, nyúlánk és hajlékony; mozgása könnyed és kecses. Az én szememben nem úgy járt-kelt, mint a többi közönséges halandó, hanem mint egy tündér, aki úgy úszik a léghen, mint a pehely vagy a zajtalanul repülő madár.

Mindig az volt az érzésem, hogy oly törékeny, mint a drezdai porcelán. Amikor karonfogva a kabinba segítettem, attól féltem, hogy akár a megerőltetéstől, akár a durva bánásmódtól, porrá omlik szét. Soha nem láttam, hogy test és lélek ilyen összhangban legyen. Midőn kritikusi azt írták a verseiről, hogy kifinomultan légiesek, egyúttal a testét is lefestették. Hasonló tulajdonságokkal bírt, mint a lelke. Szervezetében oly kevés volt a durva anyag.

Meglepő ellentéte volt Wolf Larsennek. Egyikben sem találtam olyat, ami a másikat jellemezte s mindegyikben meglett mindazt, ami a másiktól hiányzott. Egy reggel, amikor együtt sétáltak a fedélzeten, arra gondoltam, hogy az emberi fejlődés két csúcán állnak. Az egyik minden vadság megtestesítője, a másik pedig a kifinomult civilizáció végső terméke. Az igaz, hogy Larsen szokatlanul értelmes, de képességeit nyers ösztönei szolgálatába állította, s még félelmetesebb vademberré tette. Nagyszerű izomzattal, nehéz testsúllyal rendelkezett, s bár egyenesen, biztosan járt, lépései mégsem nehezedtek el. Hajlékony és macskajárású volt, mint az őserdei vad. És erős, nagyon erős. A zsákmányra leső tigrisre hasonlított. Szemeiben gyakran láttam felvillanni azt az átható tüzet, amely ketrecbe zárt leopárdokra s egyéb vadállatokra emlékeztetett.

Ma reggel - ahogy láttam őket fel s alá járni - észrevettem, hogy a lány diktálja a tempót. Odajöttek, ahol álltam a lépcső lejáratahoz. Valahogyan megéreztem, hogy Maud zavarban van, bár ezt semmi külső jellel nem árulta el. Valami semmitmondó megjegyzést tett, rám nézett és könnyedén nevetett, de láttam, hogy szeme - akaratlanul is - Larsenéhez tér vissza, mintha az megbűvölte volna. Aztán lesütötte, de nem olyan gyorsan, hogy meg ne lássam benne az irtózatot.

Maud zavarának okát Larsen szeméből olvastam ki, amely rendszerint szürkén, hidegen, visszariasztóan nézte a világot, de most melegen, lágyan csillogott. Apró fények táncoltak benne, hol elhalványodva, hol fellobogva, míg végül is elöntötte a tűz. Ez az aranyban játszó szem csábított és parancsolt, kért és követelt. A vér vágyairól árulkodott, ezt egy nő sem érthette félre, legkevésbé Maud.

Maud félelme énrám is átragadt. A legszörnyűbb félelem volt, amelyet férfi érezhet, és most tudtam csak meg, milyen közel áll ő a szívemhez. A felismerés, hogy szeretem, s a borzadás egyszerre hatolt belém, és a két indulat, amely egyszerre szívembe markolt, hol felkorbácsolta a véretem, hol lehűtötte, és akaratom ellenére arra készítetett, hogy én is a szemébe nézzek Larsennek. De ő hamar összeszedte magát. Az aranyló szín és a táncoló fények eltűntek. Szeme újra hideg és szürke lett, amikor kurtán meghajolt és elment.

- Félek - suttogta Maud megborzongva -, nagyon félek.

Én is megijedtem. Az előbb jöttem rá, mit jelent ő nekem, most pedig lelkem mélyéig hatolt a zavar. Nagy nehezen sikerült gyengéden ennyit mondanom:

- Minden rendbe jön, Brewster kisasszony. Bízson bennem, minden rendbe jön.

Hálás mosollyal válaszolt, amely megdobogtatta szívemet, s aztán lement a lépcsőn.

Sokáig ott álltam, ahol elhagyott. Feltétlenül össze kellett szednem magam, hogy felmérjem a kialakuló helyzet jelentőségét. Végre utolért a szerelem - akkor, amikor a legkevésbé vártam és a legaggasztóbb körülmények között. Bölcsletem azt vallotta, hogy a szerelemnek előbb-utóbb meg kell érkeznie, de könyvmoly-éveim alatt nem törődtem vele, nem készültem fel a fogadására.

És most szerelmes lettem! Maud Brewster! Emlékezetem visszaszállt az íróasztalomon fekvő első kis kötetre, és mintha a valóságban láttam volna magam előtt az apró kötetké sorát a könyvespolcomon. Hogy üdvözöltem mindegyiket! Minden évben kikerült egy a sajtó alól; ez jelentette számomra az év kezdetét. Rokonszék szöveg belőlük és lelki társaimul fogadtam verseit. Most azonban már szívemben foglaltak helyet.

A szívemben? Érzelmekben hirtelen fordulat állott be. Mintha kívülről nézném önmagamot hitetlenül! Maud Brewster! Humphrey Van Weyden - a „hidegvérű hal”, „az indulatok nélküli szörny”, „az elemzés démona” - amiknek Charley Furuseth keresztelt el - szerelmes. Aztán - minden különösebb ok nélkül - eszembe jutott a „Ki-kicsoda” című vöröskötésű könyv egy életrajzi adata s így szóltam magamban: „Cambridge-ben született és huszonhét esztendő.” Aztán hozzátettem: „Huszonhét éves és még mindig szabad, és senkibe sem szerelmes?” De hát honnan tudom, hogy nem szerelmes? Aztán a most született féltékenység minden kétségemet elűzte. Nincs helye a kételynek. Féltékeny vagyok, tehát szeretem. S a nő, akit szeretek: Maud Brewster.

Én, Humphrey Van Weyden, szerelmes vagyok! Újra visszajöttek a kétségek. Nem mintha megijedtem volna ettől, vagy nem fogadtam volna szívesen. Ellenkezőleg, mint szélsőséges idealista mindig a világ legnagyobb dolgának tartottam a szerelmet. A lét céljának és betetőzésének, az életben elérhető legnagyobb boldogságnak, olyannak, amelyet a világon minden

között a legnagyobb örömmel kell fogadnunk, s szívünkbe zárnunk. És most, hogy itt volt, nem akartam hinni neki.

Hogyan is lehetnék ennyire szerencsés. Túl szép volt ahhoz, hogy igaz legyen. Symons sorai jutottak az eszembe:

*Egész asszony-világ, mit én bejártam
Keresve téged évekig.*

Aztán nem kerestem többé. Úgy döntöttem: a legnagyobb dolog a földkereken nem nekem termett. Furusethnek igaza van; nem vagyok normális, hanem „indulatok nélküli szörny”, furcsa könyvmoly, aki csak a szellem élvezetei iránt fogékony. Bár mindig körülvettek a nők, mégis csupán esztétikai kapcsok fűztek hozzájuk. Néha úgy éreztem, nem ebben a világban élek; sápadt szerzetes voltam, aki megtagadta mind a futó, mind az örök szenvedélyeket - bár megértette, ha mások lángoltak. Most pedig eljött! Nem is álmodtam róla, semmi nem jelezte közeledtét.

Mámoros elragadtatásba estem, otthagytam helyemet a lépcső bejáratánál s elindultam a fedélzeten, miközben Elisabeth B. Browning gyönyörű sorait mormoltam:

*Álomképek közt éltem hajdanán
Hús-vér leányok, férfiak helyett,
Szívemben adtam nekik én helyet,
S daluknál - véltem - nincs is szebb talán.*

Még édesebb muzsika csengett fülemben, nem láttam, nem hallottam semmit, s mindenről megfeledkeztem. Wolf Larsen éles hangja ébresztett fel:

- Mi a fene van magával? - kérdezte.

Tűnődésem közepette arrafelé botorkáltam, ahol a matrózok valamit festettek. Akkor tértem magamhoz, mikor lábammal csaknem felrúgtam egy festékesbögrét.

- Alvajáró lett, vagy napszúrást kapott? - üvöltötte.

- Csupán emésztési zavarok - válaszoltam, mintha mi sem történt volna.

XXIV

Életem legmaradandóbb emlékei közé sorolom azokat az eseményeket, melyek Maud Brewster iránt érzett szerelmem felfedezését követő negyven óra alatt történtek.

Egész eddigi életemet nyugalomban töltöttem, s csak harmincöt éves koromban kerültem bele a legképtelenebb kalandokba. Soha nem sűrűsödött össze negyven órába ennyi esemény és izgalom. S nem is utasítom vissza, ha feltámad bennem a büszkeség, amely azt mondja: mindent tekintetbe véve, nem is cselekedtél helytelenül.

Ott kezdem, hogy az ebédnél Wolf Larsen közölte a vadászokkal: ezentúl a fedélközben fognak étkezni. Vadászhajókon ez példátlan, mert az itteni szokások szerint a vadászok tiszteknek számítanak. Az intézkedést nem indokolta, de az ok világos volt. Horner és Füstös udvarolni kezdtek Maud Brewsternek. Ez önmagában nevetségesnek tűnt, Maud számára pedig ártalmatlannak, de Larsennek nyilvánvalóan nem volt ínyére.

A bejelentést halálos csend fogadta; a másik négy vadász jelentős pillantást vetett arra a kettőre, akik száműzetésükre okot adtak. Jock Horner nyugodt maradt, mint mindig, de Füstös homlokán kidagadtak az erek s félig már szóra nyitotta a száját. Larsen szúrós szemmel figyelte, lesett rá, de Füstös újra becsukta száját, és nem szólt semmit.

- Akart valamit mondani? - kérdezte támadó hangnemben. Kihívásnak szánta, ám a vadász nem vette föl a kesztyűt.

- Miről? - kérdezte oly ártatlan képpel, hogy Larsen jött zavarba, míg a többiek mosolyogni kezdtek.

- Óh, semmi - mondta Larsen bágyadtan -, azt hittem, hogy nem tetszik magának valami.

- Micsoda? - kérdezte Füstös rendületlen.

Cimborái most már szélesen mosolyogtak. A kapitány meg tudta volna ölteni, s bizonyára vér folyik, ha Maud Brewster nincs jelen; ez tette lehetővé Füstös számára, hogy így viselkedjék. Sokkal óvatosabb ember volt annál, semhogy olyankor hívja ki Larsen haragját, mikor a szavaknál erőteljesebb formában is megnyilvánulhat. Már attól féltem, kitör a verekedés, mikor az őrszem kiáltása véget vetett a feszült helyzetnek.

- Füst! - hallatszott le a kabinba.

- Milyen irányból? - kiáltott fel Larsen.

- A hajó faránál, uram.

- Talán valami orosz gőzös - vélte Latimer.

Szavaira a többi vadász aggodalmasan összenézett. Orosz hajó csak egyet jelenthetett: cirkálót. A vadászok - bár csak nagyjából tájékozódtak a hajó helyzetéről - mégis tudták, hogy közel járunk a tilos terület határaihoz, hiszen Larsen hírhedt orvhalász volt. Minden szem feléje meredt.

- Biztos helyen vagyunk - nyugtatta meg nevetve a társaságot.

- Most nem viszik a sóbányába, Füstös. Hanem mást mondok: ötöt teszek egy ellen, hogy ez a *Macedónia*!

Senki nem fogadott vele, mire így folytatta:

- Ebben az esetben pedig tízet teszek egy ellen, hogy nagy bajok elébe nézünk.

- Nem, köszönöm - szólt Latimer. - Azt se bánnám, ha vesztenék, de még jobb volna megszökni előle. Abból még sohasem sült ki valami jó, ha ön és fivére összetalálkoztak. Erre pedig huszat teszek egy ellen.

Általános derűtség következett, amelyből Larsen sem maradt ki. Nekem köszönhető, hogy az ebéd simán folyt tovább. Mert ettől kezdve gyalázatosan bánt velem, néha gúnyolódott, néha kegyesen vállon veregetett. Majdnem remegtem az elfojtott dühtől. Tudtam, fékezni kell magamat Maud kedvéért. Oly bátorítóan pillantott néha rám, hogy úgy éreztem, már el is nyertem a jutalmat szenvedésemért.

Asztalbontás után a fedélzetre mentünk, hogy megtekintsük a közeledő gőzöst. Egy hajó feltűnése öröndetes változatosságot jelentett a tengernek ebben az elhagyott zugában. Ehhez még az az izgalom is járult, hogy Halál Larsent és a *Macedóniát* vártuk. A tegnap ránk törő erős szél és a nagy hullámozás a délután folyamán enyhült, s a csónakokat leereszthettük egy kis vadászatra, amely eredményesnek ígérkezett. Már hajnal óta nem láttunk főkát, de most belehajtottunk egy nyáj közepébe.

A gőzös még mindig több mérföldnyi távolságra lehetett; de mialatt leeresztettük a csónakokat, a füstcsík rohamosan közeledett. Vadászaink észak felé széledtek el. Láttuk, hogyan eresztik le a vitorlákat, hallottuk a puskaropogást, majd újból kifeszítették a vásznaikat. A főkák egymás hegyén-hátán nyüzsgöttek; szűnőben volt a szél, nagy fogásra számítottunk. Mikor elindultunk, hogy utoljára felszedjük a szélmentes irányban levő csónakokat, a tenger mintha ki lett volna körülöttünk bélelve alvó főkákkal. Soha nem láttam még őket ilyen sűrűn, amint kettesével-hármasával vagy nagyobb csoportokban lustán elnyúltak a vízen, s úgy aludtak, akár a fiatal kutyák.

A közeledő füstből előbukkant a hajó teste is. A *Macedónia* volt. Távcsővel elolvastam a nevét, amikor alig félmérföldnyire haladt el mellettünk. Larsen dühösen, Maud kíváncsian bámult utána.

- Milyen baj fenyeget bennünket, Larsen kapitány? Hiszen azt jósolta - kérdezte Maud kedélyesen.

Miközben Larsen rátekintett, vonásai egészen megenyhültek.

- Ön mit várt? Talán azt, hogy a hajóra jönnek és elmetszik a torkunkat?

- Ilyesmit - vallotta be Maud. - Tudja, ismeretségem a főkavadászokkal még annyira újkeletű, s olyan különös embereknek találom őket, hogy mindenre el vagyok készülve.

Larsen bólintott:

- Helyes, teljesen helyes; csak éppen a legrosszabbra nem készült fel.

- Mi az, ami még annál is rosszabb, ha elmetszik a torkunkat? - kérdezte kedvesen, gyermekes naivsággal Maud.

- Az, ha erszényünkbe nyúlnak. Manapság csak annyi jut ki az embernek az életből, amennyit pénzen meg tud vásárolni.

- Aki belenyúl az erszényembe, csak értéktelen holmit talál benne.

- Aki pedig az enyémben, az az életemre tör, tartja az ellenkezőjét egy régi közmondás - vágott vissza. - Mert elloppja a kenyéremet, a húst, a fekvőhelyemet - szóval veszélyezteti a léteimet. Erre nincsenek ingyen konyhák, kenyeret sem osztanak - tudhatja -, és az embernek el kell pusztulnia, mégpedig nyomorultul, ha semmi sincs a zsebében, vagy nem tudja nagyon gyorsan megtölteni.

- Csak az nem világos, hogy mit szándékszik tenni az a gőzös az ön pénztárcájával.

- Várjon, majd meglátja - volt a komor válasz.

Nem kellett sokáig várni. Miután a *Macedónia* néhány mérföldnyire elhagyta a mi csónaksorunkat, kezdte lebocsátani a sajátjait. Nekik tizennégy csónakjuk volt a mi ötünkkel szemben (Wainwright szökése óta ugyanis egy hiányzott). A gőzös először széllel szemben rakta le a vadászait, jóval kijebbe a mi legtávolibb csónakunknál, aztán onnan rézsút haladva helyezte el őket, s végül a szél irányában eltávozott csónakjaink elé tette le a sajátjait. Lehetetlenné tették számunkra a vadászatot. Mögöttünk nem voltak fókák, előttünk pedig a tizennégy csónak, mint valami óriás seprű beteretelte a nyáját. A mi vadászainknak csak az a két-három mérföldnyi terület jutott, mely közéjük és a Macedónia csónakjai közé esett. Így aztán hamarosan visszatértek. Pedig tökéletes vadásznapi lehetett volna; a csendesen fújdogáló szél, a kisimuló víztükör, s a hatalmas fókanyáj - ilyen alkalom kétszer vagy háromszor adódik egy szerencsés vadászikében. Csomó dühös ember: vadászok, evezősök, kormányosok rajzották körül a hajónkat. Mindegyik úgy érezte, hogy megrabolták. Nagy káromkodás közepette húzták fel a csónakokat, s ha az átkoknak fogamatja lett volna, akkor mindörökre végeztek volna Halál Larsennel. - Legyen átkozott az idők végtelenségéig - kívánta neki Louis, miközben csónakja kötélzetével foglalatoskodott.

- Hallgassa csak őket, s aztán találja ki, mi lelkük mozgatóereje - szólt Larsen. - A bizalom, a szeretet, a magasabbrendű eszmék? A jó, a szép vagy az igaz?

- Megsértették a velük született igazságérzetet - mondotta Maud Brewster a társalgásba vegyülve.

Vagy tizenkét lábnnyira állt tőlünk, teste a hajó mozgásával együtt gyengéden himbálózott, kezét az árbockötélen tartotta. Hangját nem is emelte fel s az mégis oly tisztán szólt, akár a csengettyű. Mily édes zene volt az én fülemnek! Alig mertem reánézni, féltem, hogy elárulom magam. Fején fiúsapkát viselt, s ahogy a napfény megtört a laza, világosbarna fürtökön, mintha dicsfény övezte volna finom, ovális arcát. Valóban elbűvölő volt. Szinte áhítatot keltett, mint egy szent. Újból hinni kezdtem a lét csodáiban, hiszen ő maga volt ragyogó megtestesülése. Ehhez képest Larsen rideg lét-elmélete nevetségesnek tűnt fel.

- Éppen olyan érzélgős, mint Van Weyden úr - gúnyolódott. - Ezek az emberek azért átkozódnak, mert vágyaik teljesülését gátolják. Erről van szó, és miféle vágyakról? Ha partot érnek, legyen nagy a kereset, jusson a jó abrakra, puha ágyra, nőkre s italra. Zabálás és durvaság, ez jellemzi őket, ez a legtöbb, amit megtalálhat bennük, ennél nincsenek magasabb vágyaik; ha úgy tetszik: ezek az ideáljaik. Az ilyen megnyilatkozás persze nem valami üdítő látvány. De megmutatja, hogy milyen mélyen érinti őket a dolog, milyen mélyen; mert aki kezét emel pénztárcájukra, az lelkükre emel kezét.

- Ön nem úgy viselkedik, mintha a saját pénztárcáját is érintené a dolog - mondta Maud mosolyogva.

- Merő véletlenség, hogy másképp viselkedem. Benyúltak az én zsebembe is, meg lelki fájdalmat is okoztak. Ha a londoni árfolyamot veszem alapul, s kiszámítom, hogy hány fókát lőhattunk volna le, akkor a *Macedónia* közbelépése folytán a *Kísértet* ma körülbelül ezer-ötszáz dollár értékű bőrt veszett.

- Ön olyan nyugodtan beszél... - kezdte Maud.

- De belül nem vagyok nyugodt, meg tudnám ölni azt az embert, aki megrabolt - szakította félbe Larsen. - Igen, igen, tudom, hogy a testvérem; ez ugyan nem ok az érzelgősségre.

Arckifejezése hirtelen megváltozott, hangja pedig kevésbé volt éles, s egészen komolyra fordult, mikor ezt mondta:

- Az olyan ábrándos lelkek, amilyenek maguk, biztosan őszintén és igazán boldogok. Jónak álmodják és annak is találják a dolgokat; ennél fogva úgy érzik, hogy maguk is jók. Nos, szóljanak hozzá mindketten: engem is jónak tartanak?

- Hát... bizonyos szempontból nézve ön jó - állapítottam meg.

- Megvan hozzá a képessége - válaszolta Maud Brewster.

- Ezek maguk! - kiáltott félig haragosan Maudra. - Szavaik üresen konganak. Kifejezett egy gondolatot, de semmit nem mondott meg vele világosan és határozottan. Nem tudja két kezével megtapintani és felmérni. Még csak nem is gondolat, csupán valami érzésképe, amely puszta illúzió alapul és nem az értelem terméke.

Ahogy folytatta, hangja lágyabb, bizalmasabb lett.

- Tudják, néha azon kapom rajta magam, hogy azt kívánom, bárcsak én is vak lennék az élet tényei iránt, s csupán ábrándok és illúziók vezetnének. Tudom, ezek mind hamisak s ellenkeznek az ésszel, de - akármit is mond róluk az értelem - álmodni, illúzióknak élni: mégis több gyönyörűséget nyújt. Elvégre az élet bére a gyönyör, e nélkül élni meddő tevékenység. S végigküzdeni az életet, de sohasem nyerni el a jutalmat - ez rosszabb a halálnál. Aki örömei között él: az él a legtöbbet. Álmaik és hazugságaik kevésbé zavarják és jobban kielégítik magukat, mint engem az én tényeim.

Elgondolkozva csóválta fejét.

- Gyakran kétségbe vonom, igen gyakran, a gondolkodás értékét. Az álmok bizonyára gazdagabbak és jobban kielégítenek. Az érzelmi gyönyör többet ad és tovább tart, mint a szellemi élvezet. A szellemi élvezetért pedig meg kell fizetni. Lehangeltség és kiábrándulás az ára, míg az érzelmi gyönyör csak kifárasztja érzékeinket, de ezek újból gyorsan erőre kapnak. Irigylem magukat, irigylem.

Hirtelen abbahagyta, ajkán megjelent a szokott gúnyos mosoly, majd hozzátette:

- Vegyék tudomásul, csak az eszem irigyli magukat, szívem nem. Az eszem diktálja, igen, mert az irigység az értelem terméke. Olyan vagyok, mint a józan, aki a részegét nézi s unalmában azt kívánja: bárcsak ő is részeg lenne.

- Vagy olyan - nevettem -, mint a bölcs, aki a bolondot nézi s azt kívánja: bárcsak ő is bolond lenne.

- Épp így - válaszolta -. maguk olyan kifosztott isten bolondjai, nincs egy garas valóság a zsebükben.

- S mégis éppoly bőkezűen tékozzoljuk kincseinket, akár ön - fűzte hozzá Maud.

- Sőt még bőkezűbben, mert nem kerül maguknak semmibe.

- És mert a mi fedezetünk az örökkévalóság - tette hozzá Maud.

- Az segíti magukat, vagy azt hiszik, hogy segíti, ez mindegy. Abból adnak, ami nincs s mégis többet kapnak érte, mint én, aki abból adok, amim van, és amit keserves izzadsággal hoztam össze.

- Akkor miért nem változtatja meg értékrendszere alapjait? - kötekedett vele Maud.

Larsen hirtelen ránézett, volt abban remény is, sajnálkozás is.

- Talán megtenném, de most már nem lehet. Késő. Teli a zsebem régi érmékkal, s ez makacsul a múlthoz köt. Nem tudnám rávenni magamat arra, hogy új pénznemre cseréljem el.

Elhallgatott. Szeme a csendes tenger távlataiba merült. Kiült arcára az ősi, eredendő búskomorság. Meg is borzongott tőle. Addig okoskodott, míg egészen lehangolódott. Eszembe jutott Charley Furusest, s tudtam, hogy ennek az embernek a szomorúsága a materialista büntetése anyagelvűségéért.

XXV

- Maga már járt fent a fedélzeten Van Weyden úr, hogyan állnak a dolgok? - kérdezte másnap reggel Wolf Larsen a reggelinél.

- Elég tiszta az idő - feleltem a világítóablakon beáramló napfényre nézve. - Jó kis nyugati szellő fújdogál, amely - ha Louis jóslata beválik - még erősödni fog.

Elégedetten bólintott.

- Kődnék semmi nyoma?

- Északon és északnyugaton sűrű köd ül.

Újra bólintott, még elégedettebben.

- Mi van a *Macedóniával*?

- Még nem tűnt elő.

Esküdni mertem volna rá, hogy e hírre leesik az álla, de hogy miért kellemetlen ez neki, azt nem értettem.

Nemsokára azt is megtudtam.

- Füst! - hallatszott a kiáltás a fedélzetről, mire az arca felderült.

- Jól van! - jelentette ki. Rögtön felkelt az asztaltól s a fedélzetre ment, majd a fedélközbe, ahol a vadászok éppen az első reggelit fogyasztották száműzetésük óta.

Maud Brewster és én alig nyúltunk az ételhez. Mialatt az aggodalomtól némán egymásra meredtünk, Larsen hangja átszűrődött a szomszédos kabinból. Hosszan beszélt, a végét nagy éljenzés fogadta. A vastag gerendafalon át nem hallhattuk, mit mondott. De bármiről folyt a szó, nagy hatást tett a vadászokra, mert az éljenzést hangos örömujjongás követte.

A fedélzetről jövő hangokból arra következtettem, hogy a matrózokat is mozgósították és a csónakok lebocsátására készülődnek. Maud felkísért a fedélzetre. Ott leültem jó messzire a hajó farában, ahonnan mindent láthatott. A matrózok bizonyára tudták már, miről van szó, mert rendkívüli buzgalommal végezték feladatukat. A vadászok csoportosan jöttek a fedélzetre. Feltűnt, hogy nemcsak sörétes fegyvereiket s a hozzá való töltényeket hozták magukkal, hanem golyós puskáikat is. Az utóbbiakat ritkán vitték magukkal, mert a golyóval meglőtt foka elmerül, mielőtt a csónak elérhetné. De ma minden vadász kezében ott volt a puska és egy nagy adag töltény. Észrevettem, hogy valahányszor a *Macedónia* felé tekintgetnek, elégedetten vigyorognak. A nyugat felől közeledő gözös mindjobban kiemelkedett a tengerből.

Az öt csónak egy loccsanással a vízre került s legyezőmódra észak felé terjeszkedtek, mi pedig követtük őket. Egy ideig kíváncsian figyeltem, de viselkedésükben semmi szokatlant nem vettem észre. Leeresztették a vitorlákat, - lőtték a fókákat, majd újra felhúzták; máskor is így szokták. A *Macedónia* megismételte a tegnapi manővert; csónakjait a mieink elé, a mi területünkön sorakoztatta fel.

Tizennégy csónaknak jó nagy terepre van szüksége ahhoz, hogy kényelmesen vadászhasson. Mikor a *Macedónia* teljesen körülzárt minket, északkelet felé pőfékelt, miközben újabb csónakokat bocsátott útnak.

- Mi lesz itt? - kérdeztem Larsent, mikor már nem tudtam palástolni kíváncsiságomat.

- Sose törődjék vele, hogy mi lesz - felelte kurtán. - Nem tart ezer évig, míg megtudja. Közben azonban imádkozzék egy kis szélért.

De a következő pillanatban már így szólt:

- Különben megmondhatom. A saját főztjével fogom az én drágalátos testvéremet megetetni. Most én fogok disznólkodni, nemcsak ma, hanem az idény végéig. Ha ugyan szerencsénk lesz.

- És ha nem? - kérdeztem.

- Arra nem is gondolhatunk - nevetett. - Nem pártolhat el tőlünk a szerencse, mert különben végünk van.

Átvette a kormányt, én pedig előrementem „kórházamba” - a mellvédre. Itt feküdt a két nyomorék: Nilson és Mugridge. Nilsont jókedvében találtam, mert törött lába szépen gyógyult, de a londonit elfogta a kétségbeesés. Igazán mély részvétet éreztem a nyomorult teremtmény iránt. Valóságos csoda volt, hogy él és ragaszkodik az élethez. A sovány testben - melyet kegyetlen évek tettek ronccsá - soha nem lobogott ennyire az életösztön lángja.

- Ma már nagyszerű műlábakat készítenek, egy ilyennel élete végéig elsántikálhat a hajókonyhákban - biztattam kedélyesen.

Komolyan, csaknem ünnepélyesen válaszolt:

- Nem értem, amit beszél, Van Weyden úr, de annyi bizonyos: addig nem nyugszom, míg holtan nem látom ezt a vérszomjas kutyát. Nem élhet túl engem. Nincs joga élni s nem is fog, ha rajtam múlik. Nemsokára meghal és én mondom majd rá az áment.

Mikor visszatértem a fedélzetre, Larsen csak egyik kezével kormányzott, a másikban tengerész-látszövet tartott és a helyzetet tanulmányozta; a csónakokat figyelte, meg legfőképp a *Macedóniát*. Az egyetlen észrevehető változás az volt, hogy a mi csónakjaink a szél irányába fordultak s több fokkal északnyugat felé tértek el. Még mindig nem láttam e manőver jelentőségét, mert a *Macedónia* öt viharcsónakja még mindig elzárta a tengert, és szintén szélirányba tartott. Lassan szétszóródtak nyugat felé s eltávolodtak társaiktól. A mi csónakjaink nemcsak vitorlával mentek, hanem eveztek is. Még a vadászok is eveztek s így három evezővel hamar elérték - hogy szabatosan fejezzem ki magam - az ellenséget.

A *Macedónia* füstje már csak gyenge kis foltként integetett az északkeleti látóhatáron. Magát a gőzöst nem is láttuk. Mi mostanáig elernyedtt, félárbocra eresztett vitorlákkal ide-oda csellengtünk, rövid időközönként kétszer egymás után leálltunk. De aztán véget ért a tétlenség, szélnek eresztettük a vitorlákat; Larsen mozgásba hozta a *Kísértetet*. Elhúztunk saját csónakjaink sora mellett, az ellenség első viharcsónakját vettük célba.

- Le a repülővitorlával, Van Weyden úr - parancsolta Wolf Larsen. - Igazítsa hátra az ormányvitorlát.

Éppen akkor rántottam le a repülővitorlát, mikor százlábnyira haladtunk el a csónak mellett a szélmentes oldalon. A benne ülő három ember gyanakodva meredt ránk. Eddig ők garázdálkodtak a tengeren, de Wolf Larsent - vagy legalábbis a hírét - ismerték. Azt is észrevettem, hogy az egyik vadász - óriási termetű skandináv - lövésre készen, térdén tartotta fegyverét. Pedig annak az állványon lett volna a helye. Mikor szembe kerültek a hajó farával, Larsen egy kézmozdulattal üdvözölte őket s odakiáltott:

- Jöjjenek fel egy szóra!

A főkavadászok szívesen jártak át egymáshoz egy kis tengeri pletykára, hogy egyhangú életükbe némi változatosságot vigyenek.

Közben a *Kísértet* visszafordult szélirányba; befejeztem a munkámat s hátrarohantam, hogy segítsék a fővitorlánál.

- Brewster kisasszony, szíveskedjék a fedélzeten maradni - szólt Wolf Larsen, miközben vendégei fogadására indult. - És ön is, Van Weyden úr.

A csónak leeresztette vitorláját és mellénk futott. A vadász, - akinek olyan aranyos szakállá volt, akár egy tengeri királynak - átugrott a korláton. Óriási termete ellenére sem tudta ijedtségét palástolni: arcára kiült a félelem és a bizalmatlanság. Szőrös képe nem tudta elpalástolni érzelmeit. Meglátszott rajta a megkönnyebbülés is, amikor Larsen után engem is végigmért és megállapította, hogy csak ketten vagyunk. Majd arra a két emberre tekintett, akik vele jöttek. Semmi oka nem lehetett a félelemre; Larsenhez képest Góliát volt: legalább hat láb és nyolc-kilenc hüvelyk magas. Később tudtam meg, hogy 240 font súlyú. Háját nem tudtam fölfedezni rajta, csak csontot és izmot.

De újból elfogta a félelem, amikor Larsen meghívta a kabinjába. De ahogy lenézett házigazdájára, újra megnyugodott. Jókora embernek számított ő is, de hozzá képest eltörpült. Így nem habozott tovább, s mindketten lementek a kabinba. Közben két embere - ahogy a matrózok szokták, ha látogatóba mennek - előresétált a fedélközbe beszélgetni.

A kabinból egyszerre csak elfojtott bömbölés s vad birkózás lármája tört föl. A párdúc és az oroszlán viaskodott és az üvöltés az oroszlántól származott. A párdúc Larsen volt.

- Amint hallja, így tisztelik nálunk a vendégjogot - szóltam keserűen Maud Brewsterhez.

Fejével intett, hogy hallja. Arcán megjelent az undor, melyet az erőszak váltott ki belőle. Az első héten megkínzott engem is.

- Nem volna jobb, ha előremenne, például a fedélköz lépcsőjére, amíg ez véget ér? - javasoltam.

Keserves képpel nézett rám. Nem félt, de nyilván bántotta, hogyan tör elő az emberből az állat.

Megragadtam az alkalmat, hogy magyarázkodjak:

- Meg fogja érteni, hogy bármilyen szerepem lesz abban, ami történik vagy történni fog, vállalom kell, ha azt akarom, hogy magával együtt ép bőrrel kerüljünk ki ebből a csávából... tudom, ez nem fest valami szépen - tettem hozzá.

- Megértem - mondta gyenge, elhaló hangon. Szeméből is azt olvastam ki, hogy megértett. Lent csakhamar megszűnt a zaj. Larsen egyedül jött fel a fedélzetre. Azonkívül, hogy kissé kipirult, a küzdelem semmi jele sem látszott rajta.

- Küldje hátra azt a két embert, Van Weyden úr - mondotta.

Engedelmeskedtem, s egy-két perc múlva előtte állottak.

- Húzzák fel csónakjukat. Vadászuk úgy döntött, hogy egy ideig itt marad, s nem akarja, hogy a csónak a hajó oldalán lógjon.

A matrózok vonakodtak.

- Azt mondtam: húzzák fel a csónakot - hangzott most már keményebben. - Ki tudja, lehet, hogy egy darabig majd velem vitorláznak - tette hozzá nyugodtan, de kissé fenyegetően, mikor azok nagyon lassan fogtak a dologhoz - jobb lesz hát, ha jó barátságban maradunk egymással. Gyorsabban! Halál Larsen bizonyára megköveteli, hogy fürgébben mozogjanak.

Larsen vezényletére szemmel láthatóan serényebben folyt a munka. Miután a csónakot beemelték, engem előreküldött, hogy húzzam fel az ormányvitorlát, maga pedig a kormányhoz állva elindította a *Kísértet* a második csónak felé. Útközben - mivel úgysem volt más dolgom, a csónakokat figyeltem. A *Macedónia* harmadik viharcsónakját a mieink közül kettő megtámadta, a negyediket a másik három, míg az ötödik legközelebb eső társa segítségére sietett. A harc nagy távolságból folyt, állandó puskaropogás hallatszott. A szél felverte a hullámokat, s akadályozta a biztos célzást. Ahogy közeledtünk, jól kivehettük a hullámok között fűtülő golyókat.

A csónak - amelyet üldözőbe vettünk - szélmentébe fordult, hogy meneküljön előlünk s közben segítsen csónakjaink általános offenzívájának visszaverésében.

A vitorlák s a kötelek kezelése most teljesen lefoglalt, nemigen jutott időm arra, hogy megnézzem, mi történik. Véletlenül éppen a hajó farán tartózkodtam, amikor Larsen a két idegen matrózt előre rendelte a fedélközbe. Vonakodva ugyan, de engedelmeskedtek. Aztán Miss Brewstert küldte a kabinba. Elmosolyodott, amikor meglátta szemében a borzadályt.

- Nem talál ott semmi rémeset. Nincs annak az embernek semmi baja, csupán jól megköztözttem. A fedélzetre azonban golyók tévedhetnek, s tudja - nem akarom, hogy magát megöljék.

Miközben ezeket mondta, egy golyó végigsúrolta a kezei között a kerék egyik rézpántját, s aztán kivágódott a szélbe.

- No látja - mondta neki, majd hozzám fordult: - Van Weyden úr, lesz szíves átvenni a kormányt.

Maud Brewster lement a lépcsőn, de csak annyira, hogy a feje kilátszódjon. Larsen puskát vett elő s megtöltötte. Szememmel kértem Maudot, menjen le. Ő azonban mosolyogva mondta:

- Mi talán csak gyenge szárazföldi teremtmények vagyunk, akik lábukra sem tudnak állni, de megmutatjuk Larsen kapitánynak: vagyunk olyan bátrak, mint ő.

Larsen elismerő pillantással adózott:

- Ezek után száz perccel többre becsülöm magát. A könyvekhez is ért, esze is van, meg bátor is. Maga egy jóformájú kékharisnya, aki akár egy kalózkapitány felesége is lehetne. Na de erről majd később beszélünk - mondta mosolyogva, miközben egy golyó fűródott be a kabin falába.

Larsen szeme aranyos fényben villant meg, Maudéban pedig megjelent az irtózat.

- Mi bátrabbak vagyunk - mondtam gyorsan - legalábbis ami engem illet, tudom, bátrabb vagyok Larsen kapitánynál.

Most énrám vetett gyors pillantást. Azt fürkészte, hogy nem üzők-e gúnyt belőle. Néhány fokkal kitértem, hogy a *Kísértet* belefeküdjön a szél irányába. Larsen még mindig magyarázatra várt s én térdemre mutattam:

- Látja, itt kissé remeg. Félek, fél a testem; az eszem is tiltakozik ellene; nem akarok meghalni. De lelkem legyőzi a remegő testet és az ész aggodalmait. Több mint bátor: vakmerő vagyok. Az ön teste nem érez félelmet, ön egyáltalán nem fél. Viszont semmi erőfeszítésbe sem kerül, hogy szembenézzen a halállal, sőt, egyenesen gyönyörűségét leli benne. Ön nem tudja, mi a félelem, de el kell ismernie, hogy a bátor az én vagyok.

- Igaza van - hagyta helybe azonnal -, ebből a nézőpontból még soha nem vizsgáltam meg a dolgot. De vajon igaz-e ennek az ellenkezője is. Ha maga bátrabb, mint én, akkor én gyávább vagyok, mint maga?

Ezen a képtelenségen mind a ketten nevtünk; ő lehajolt s puskáját a korlátra támasztotta. A nekünk szánt golyók egy mérföldnyi távoból jöttek, de közben ezt a távolságot felényire csökkentettük. Gondos célzás után háromszor lőtt. Az első ötvenlábnyira csapott le a csónak mellett, a második közvetlen közelébe hullott, a harmadikra a kormányos eleresztette a kormánylapátot, s összekuporodott a csónak fenekén.

- Azt hiszem, ez elég nekik - mondta Larsen feltápáskodva. - A vadászt nem akartam eltalálni, s lehet, hogy az evezős nem tud kormányozni. Ebben az esetben pedig lehetetlen, hogy a vadász egyszerre lőjön is, meg kormányozzon is.

Helyesen okoskodott. A csónakot azonnal elkapta a szél, a vadász pedig hátraugrott, hogy elfoglalja a kormányos helyét. Több lövést nem váltottunk, míg a többi csónak között állandóan ropogtak a fegyverek.

A vadásznak sikerült még egyszer szélmentébe hozni a csónakot, de mi még egyszer olyan gyorsan rohantunk felé. Mikor száz lépésnyire voltunk tőlük, láttam, hogy az evezős puskát nyújt át a vadásznak. Erre Larsen a hajó közepére ment, leemelte a tartóvasról a fölhúzókötel tekerceset, majd lövésre kész puskával kikukucskált a korlát mögül. A vadász kétszer is eleresztette egyik kezével a kormánylapátot, s a másikkal habozva nyúlt a puskához. Most közvetlenül melljük értünk.

- Halló - kiáltott Larsen hirtelen az evezősre - forduljon meg! - Ugyanekkor felénk dobta a kötelcsomót; olyan jól célzott, hogy a tekercs majdnem leütötte az evezőst. De az mégsem engedelmeskedett. A vadászra nézve várta az utasítást. Az viszont zavarban volt.

A puskáját a térdei közé szorította, s ha elereszti a kormánylapátot, hogy lőjön, akkor a csónak megfordul s összeütközik a hajóval. De azt is látta, hogy Larsen megcélozta, vagyis lelövi, mielőtt felemelhetné a puskáját.

- Forduljon meg - mondta nyugodtan evezősének. Az engedelmeskedett, kissé rézsút tartva leírt egy kört, s utána eresztette a megfeszült köteleket. A csónak meglódult, a vadász pedig úgy állította be, hogy mintegy húsz lábnyira párhuzamosan fusson a *Kísértettel*.

- Most húzzák be a vitorlákat, s jöjjenek a hajó mellé - parancsolta Larsen.

Puskáját pillanatra sem tette le, még akkor sem, mikor egyik kezével leengedte a köteleket. Mikor a ladik orrát és farát is odaerősítették, s a két sértetlen ember a kiszálláshoz készülődött, a vadász megfogta fegyverét, hogy biztosabb helyre tegye.

- Dobja le - kiáltott Larsen. A puska azonnal kiesett a vadász kezéből, mintha forró vas égette volna meg. Ahogy feljutottak a hajóra, a két fogoly felhúzta a csónakot, a sebesült kormányost pedig Larsen vezetésével levitték a fedélközbe.

- Ha mind az öt csónakunk olyan jól dolgozik, mint maga meg én, akkor szép számú legénységünk lesz - dicsekedett hozzám fordulva Larsen.

- Az az ember, akit meglőtt... remélem - szólalt meg Brewster kisasszony.

- Csak a vállába kapott, nem súlyos. Van Weyden úr majd három-négy hét alatt kigyógyítja.

- De, amint látom, azokat a fickókat már aligha - tette hozzá a *Macedónia* harmadik csónakja felé mutatva. Nem jártunk tőlük messze, oda irányítottam a hajót, - Ez Horner és Füstös műve! Pedig megmondtam nekik, hogy élve van rájuk szükségünk, nem pedig holtan. De aki

egyszer megtanult löni, az mindenáron célba akar találni. Nem tapasztalt ilyesmit, Van Weyden úr?

Fejemet ráztam, s azt a véres pusztítást szemléltem, amit elkövettek. Áldozataikat otthagyták, s csatlakoztak a másik három csónakhoz, mely a még megmaradt két ellenséges csónakot támadta meg. A magárahagyott ladik éppen hullámvölgybe került, majd mint a részeg hánykolódott a hullámokon, megeresztett vitorlája a szél martaléka lett. A vadász és az evezős a csónak fenekén terült el, a kormányos fél teste kilógott a csónakból, karjai a vízbe értek, feje ide-oda hánykolódott.

- Ne nézzen oda, Brewster kisasszony, ne nézzen oda - könyörögtem, s örültem, amikor szót fogadott és megkímélte magát ettől a látványtól.

- Egyenesen bele a csomóba - parancsolta Wolf Larsen.

Amint közelebb jutottunk, a tüzelés megszűnt, s láttuk, hogy a csatározás véget ért. A hátralevő két csónakot a mi öt egységünk elfogta, s így a hét egy csoportban várta, hogy felszedjék.

- Nézzen oda! - kiáltottam önkéntelenül, északkelet felé mutatva. Egy kis füstfelhő jelent meg újra, amely azt jelentette, hogy a *Macedónia* közeledik.

- Igen, már figyelem - válaszolt Larsen nyugodtan. Méregette a távolságot, hogy mennyire vagyunk a ködtől, s arcával igyekezett kitapogatni a szél erejét. - Azt hiszem, meg tudjuk csinálni, de mérget vehet arra, hogy drágalátos fivérem rájött már kisdéd játékaikra, s most ő vadászik ránk. Ah, nézze csak! - A füstoszlop egyre nőtt s nagyon fekete volt.

- Majd kifogok én rajtad, testvér - röhögött -, ki én, s remélem, ócskavasnak adod majd el hajódat.

Fékeztünk; egy darabig nagy összeviSSzaság uralkodott, amelyben azonban volt rendszer. Minden oldalon csónakokat húztak fel. Amint a foglyok átlépték a korlátot, vadászaink azonnal a fedélközbe kísérték őket. A matrózok összeviSSza helyezték el a csónakokat, nem töltöttek időt a megkötözésükkel. Már indultunk is és kifeszítettünk minden vitorlát, amint az utolsó csónak is elhagyta a vizet.

Sietnünk kellett. A *Macedónia* - kéményéből a legfeketebb füstöt okádva - északkeletről rohant felénk. Nem törődött megmaradt csónakjaival, megváltoztatta irányát, hogy a mienket keresztezze. Nem nekünk akart jönni, hanem elénk akart kerülni. A két hajó iránya olyan szögben futott össze, melynek csúcsa a ködréteg széle volt. A *Macedónia* csak itt kaphatott el minket - vagy sehol. A *Kísértetnek* pedig az volt a reménye, hogy befut a ködbe, mielőtt a *Macedónia* elérné.

Larsen kormányzott. Csillogó szeme ide-oda járt, az üldözés minden apró részletét figyelemmel kísérte. Hol a *Macedóniát* fürkészte, hol a szelet vizsgálta, nem mutatkozik-e jele annak, hogy erősödik vagy gyengül, majd a vitorlákon jártatta tekintetét. Parancsot adott, hogy az egyik vásznat húzzák meg egy kicsit jobban, a másikat pedig kissé igazítsák erre vagy arra. A lehető legnagyobb sebességet akarta kihozni a *Kísértetből*. A legénység egyszerre minden neheztelést, haragot elfelejtett. Meglepetéssel láttam, milyen fürgén teljesítik parancsait azok, akik annyit szenvedtek kegyetlenségétől. A szerencsétlen Johnson jutott eszembe; sajnáltam, hogy nem él és nem vesz részt ebben a manőverben. Mennyire szerette a *Kísértetet*, és hogy örülne nagyszerű erőfeszítésének!

- Vegyék elő a puskákat, emberek! - kiáltotta Larsen vadászainak. Öt ember - kezében puskával - sorba lehajolt a korlát mellett és várt.

A *Macedónia* már egy mérföldre megközelített bennünket; fekete füstjét egyenesen az égbe lövellte, annyira rohant utánunk; legalább hetven csomós sebességgel szelték az óceánt. - Mi hozzávetőleg kilenc csomóval haladtunk, de a ködlepett majdnem elértük.

Egyszerre csak füstöt pillantottunk meg a *Macedónia* fedélzetén, erős dörrenést hallottunk s fővitorlánk vásznán kerek lyuk támadt. Azzal a kis ágyúval lövöldöztek, melyet - hír szerint - a fedélzeten tartottak. Embereink a hajó közepén gyűltek össze, kalapjaikat lengették és tapsoltak. Újra füst, dörrenés: az ágyúgolyó csak húsz lábnyira csapott le mellettünk, s kétszer is sustorgott, mielőtt elsüllyedt. Puskával nem lövöldöztek, hiszen vadászaikat vagy foglyul ejtették, vagy még a csónakokban tartózkodtak. Mikor a két hajó félmérföldnyire megközelítette egymást, egy harmadik lövés újabb lyukat szakított fővitorlánkba. Ekkor bejutottunk a ködbe, amely sűrű, nedves védőszárnyaiba burkolt minket.

A hirtelen változás meglepő volt. Egy pillanattal előbb még napfényben fürödtünk, felettünk ragyogott a kék ég, s messze a láthatár széléig értek a hullámok, egy megvadult hajó rontott felénk, mely füstöt és tüzet okádott. Most pedig hirtelen eltűnt a nap, az eget se láttuk, még árbocaink csúcsát sem, s mintha csak könnyes szemmel néznénk körül, oly kicsire zsugorodott látóhatárunk. A szürke nedvesség úgy permetezett, mint az eső. Ruházatunk minden rostját, fejünk s arcunk minden szőrszálát kristálygömböcskéké ékesítették. A vitorlák és a kötelek átnedvesedtek, s a nyakunkba csöpögött belőlük a víz. Vitorlatartó rúdjaikon hosszú patakok kígyóztak, s a hajó minden ingásánál hideg zuhany érte a fedélzetet. Valamiféle tompa érzés uralkodott el rajtam. Gondolataimat, mint a hullámokkal küzdő hajó zaját visszaverte a köd. Agyam visszariadt attól, hogy a nedves fátyolon túl levő világ foglalkoztassa. Ekkora lett most a világ, az egész világegyetem; olyan szűk, hogy az embernek kedve kerekedett hozzá, hogy karjaival megfogja s széttolja. Ezeken a szürke falakon túl is létezne valami? Lehetetlen! Az nem más, mint álom, egy álom emléke.

Kísérteties volt. Maud Brewstert is hasonló hangulatban találtam. Aztán Larsenre pillantottam, de őrá nem hatott semmilyen személyes élmény. Figyelmét teljesen a közvetlen valóságra összpontosította. Még mindig kezében tartotta a kormányt, s úgy éreztem, hogy az Idő szerepét játssza, aki a percek múlását azon méri, hogy hány hullámhegyen jutott túl a *Kísértet*.

- Menjen előre, s állíttasson át mindent szélmentes irányba, zajtalanul - szólt hozzám halkan. - Először a csúcsvitorlákat csavarják fel. Minden vitorlához álljon egy ember. De ne csikorogtassák a csigákat; egy hangot se. Zaj nélkül, érti, minden zaj nélkül.

Mikor végeztünk, a jelentést - minden átállítva - emberről emberre adták tovább hozzám, s a *Kísértet* valóban zajtalanul balra vette az irányt. Ami kis zajt egy vitorla csapkodása vagy a csigák nyikorgása okozott, azt is kísérteties módon elnyelte a köd, amely köpenyébe burkolt minket.

Alighogy elkészültünk, a köd hirtelen megritkult, s újra kitárult előttünk a napfényben úszó, végtelen tenger. A haragos *Macedóniának* pedig, de még a füstjének sem leptük semmi nyomát.

Wolf Larsen azonnal megfordult s a ködréteg széle mellett haladt. Csele nyilvánvaló volt. A gőzöstől üzve a szél irányában hatolt be a ködbe, a *Macedónia* pedig vakon rohant utána, a véletlenre bízva, hogy elfogja. Most pedig kibújt ebből a lepelből, hogy a szélmentes oldalon térjen vissza. Ha sikerül, akkor fivérének kevesebb esélye lesz, hogy őt megtalálja, mint ha egy tűt keresne a szénakazalban.

Nem sokaig tartotta ezt az irányt. Átállítottuk az elő- és fővitorlákat, s újból fölhúztuk a csúcsvitorlákat, s ismét a ködbe fordultunk. Mikor beletemetkeztünk, esküdni mertem volna

rá, hogy a szél felől egy hatalmas hajótest bizonytalan körvonalait látom. Gyorsan Larsenre néztem, aki fejével bólintott. Ő is meglátta a *Macedóniát*, amely átlátott a manőveren s kis híján meg nem előzte. Most azonban már kétségtelenné vált, hogy észrevétlenül eltűnünk előle.

- Sokáig nem tarthat ki - mondta Larsen -, vissza kell menni csónakjaiért. Küldjön valakit a kormányhoz, Van Weyden úr. Egyelőre tartsák az irányt és állítsák fel az őrséget. Az éjjel nem fecséreljük el az időt... ötszáz dollárt sem sajnálnék érte, ha öt percig a *Macedónia* fedélzetén lehetnék és hallhatnám, hogyan átkozódik fivérem.

- És most, Van Weyden úr - mondotta később, mikor felváltották a kormánynál - üdvözlőnk kell az újonnan jötteket. Adasson elegendő whiskyt a vadászoknak, s ügyeljen rá, hogy a matrózoknak is jusson belőle. Akármibe lefogadom, hogy holnapra teljesen megváltozik a véleményük, és éppen olyan szívesen vadásznak Wolf Larsennek, mint Halál Larsennek.

- De nem szöknek-e meg, mint Wainwright? - kérdeztem.

Ravaszul nevetett.

- Ebbe régi vadászainknak is lesz beleszólása. Minden bőrért, amelyet az újak lőnek, egy dollárt kapnak a régiek. Mai lelkesedésük oka, legalább felerészben, ez. Nem lesz szökés, ha rajtuk múlik! Most pedig nézzen orvosi kötelezettségei után, azt hiszem, sokan várnak magára.

XXVI

Larsen mégis maga osztotta a whiskyt, mert a palackok már akkor kézről kézre jártak, amikor még én az új sebesülteket kötöztem a mellvédben. Láttam már whiskyt inni szódával klubokban, de olyat még soha nem láttam, amekkorákat ezek az emberek húztak csajkákból, korsókból, palackokból. Valósággal vedelték, s a kiürült palackok helyébe rögtön újakat kaptak.

Mindenki ivott. Ittak a sebesültek, ivott Oofy-Oofy is, aki nekem segédkezett. Csak Louis volt tartózkodó; csupán megnedvesítette ajkait, de éppen olyan odaadással mulatott, mint a többiek. Micsoda tivornyázás folyt! Hangos szóval emlegették a csatát, felelevenítették minden részletét, s akik előbb még harcoltak egymással, most barátságot kötöttek. Foglyok és győztesek egymás vállaira borulva csuklottak, és esküdöztek, hogy mennyire nagyra becsülik egymást. A múlt nyomorúságait siratták s az elkövetkezendőket, amelyeket Larsen vasmarkától még el kell szenvedniök. Valamennyien átkozták, s szörnyű eseteket meséltek kegyetlenségeiről.

Furcsa és félelmetes látvány volt ez a kis terem, melynek fala és padlója ide-oda csúszkált. A tompa fényben az árnyékok hol megrövidültek, hol óriássá nőttek. Az emberek - vagy inkább félig emberek, félig állatok - kipirult arccal ültek a vastag füstben, s a levegőben jodoform és izzadságszag terjengett. Láttam Oofy-Ooftyt, miközben egy kötél végét tartotta kezében, s a jelenetet nézte. Bársonyos szeme úgy csillogott, mint a medvéé, de én megéreztem a lelkében rejtőző barbár ördögöt; meghazudtolta mindazt a lágyságot és gyöngédséget, amelyet majdnem nőies arca és alakja sejtetett. Láttam Harrison kedves, fiús arcát, amely most sátánivá torzult, görcsökbe húzta a szenvedély. Az újonnan jötteknek tartott előadást erről a pokolhajóról s átkokat üvöltött Larsen fejére.

Larsen, mindig csak Larsen: a rabszolgatartó, az emberkínzó, a hím-Circe; ezek pedig a disznói, a szenvedő állatok, melyek meghunyászkodnak előtte s csak részegségükben vagy titokban mernek lázongani ellene. Arra gondoltam, hogy vajon én is a disznók közé tartozom-e? És Maud Brewster? Nem! Dühömben fogamat csikorgattam, mígcsak az az ember, akit éppen kötöztem, nyöszörögni nem kezdett kezemben. Hirtelen nagyon erősnek éreztem magam; új szerelmem óriássá növelt. Semmitől sem féltem. Hiába Wolf Larsen, hiába a harmincöt könyvmoly-esztendő: keresztülviszem akaratomat. Ha ügyesen csinálom, minden jóra fordul. Így felbuzdulva hátat fordítottam az üvöltő alvilágnak, felmáshoztam a fedélzetre, ahol nyugalom és csend honolt. A köd kísértetiesen gomolygott az éjszakában, a levegő pedig kellemes, tiszta volt.

A fedélközben - ahol két sebesült vadász feküdt - ugyanaz történt, ami a mellvédben, azzal a különbséggel, hogy Larsent nem átkozták. Nagy megkönnyebbüléssel léptem ki a fedélzetre s mentem hátra a kabinba. A vacsora már elkészült, s Larsen és Maud már vártak rám.

Míg az egész hajó berúgott, kapitánya józan maradt. Egy csepp ital sem érintette ajkát. Jelen körülmények között nem mert inni, hiszen csak reám számíthatott s Louis-ra, aki most a kormánynál állt. Őrszem és lámpák nélkül haladtunk át a ködön. Meglepett, hogy Larsen oly bőven ellátta embereit itallal, de bizonyosan ismerte lélektanukat, és ezt tartotta a legjobb módszernek ahhoz, hogy a végén barátsággá kovácsolódják az, ami vérontással kezdődött.

Halál Larsen felett aratott győzelme igen jó hatást tett rá. Tegnap este túl sokat bölcsekedett, elkedvetlenedett, s minden pillanatban vártam, hogy ezt a megszokott kitörés fogja követni. Azonban semmi sem történt, s most kitűnő hangulatban találtam. Talán a siker – gondoltam -, hogy ennyi vadászt és csónakot zsákmányolt, elhárította a szokásos reakciót. Nem mutatkozott nála semmi levertség. Nem ismertem eléggé; már ekkor forrott benne egy minden eddiginél szörnyűbb kitörés.

Amint említettem, áradt belőle a jókedv, ahogy a kabinba léptem. Hetek óta nem kínozt a fejfájdalom, szeme égszínkéken játszott, ereiben duzzadt az életérő, bronzszíne kitűnő egészségről tanúskodott. Mauddal együtt élénk beszélgetésbe merültek. A kísértésről folyt a vita, s amennyire néhány szóból kivehettem, szerinte a kísértést csak akkor lehet valójában annak nevezni, ha elcsábítja az embert s az illető elbukik.

- Nézze csak - mondta -, úgy látom, hogy a vágy hajtja az embert a cselekvésre. Az emberi vágy sokféle. Szabadulni vágyik a fájdalomtól, vagy megkívánja a gyönyört. De akármit is tesz, csak azért teszi, mert a vágy hajtja.

- De tegyük fel, hogy két ellentétes dologra vágyódik s ha megteszi az egyiket, nem teheti meg a másikat? - szakította félbe Maud.

- Éppen erre akarok rátérni - válaszolta.

- És éppen ilyenkor mutatkozik meg az ember lelke - folytatta Maud. - Ha a lelke jó, akkor a jót fogja követni. Ha pedig rossz, akkor az ellenkezőjét. A lélek dönt.

- Badarság, képtelenség! - kiáltott Larsen türelmetlenül. - A vágy dönt. Tegyük fel, egy ember be is akar rúgni meg nem is. Mit tesz hát? Ő csak báb, a vágyainak a függvénye. A vágyai közül az erősebbnek engedelmeskedik; ennyi az egész. A léleknek semmi köze ehhez. Hogyan jöhet kísértésbe, hogy berúgjon, s hogyan álljon ellen ennek? Ha a józanság iránti vágya győz, akkor ez azért van, mert az az erősebb. A kísértésnek itt nincs szerepe, hacsak... - itt megállott, mintha megragadta volna az új gondolatot, amely most ötlött eszébe - hacsak kísértésbe nem jön, hogy józan maradjon. Ha-ha-ha! - nevetett - mit szól ehhez, Van Weyden úr?

- Azt, hogy önök mindketten szörszálhasogatók - mondtam. - Az emberi lelket vágyai jelentik, vagy ha úgy tetszik, a vágyak összességének eredménye a lélek. Itt tévednek mind a ketten. Ön a lélektől független vágyat hangsúlyozza, Brewster kisasszony viszont a vágytól független lelket. Pedig a lélek és vágy lényegükben azonosak.

- Abban Brewster kisasszonynak igazat adok - folytattam -, hogy a kísértés mindenképpen kísértés, akár engednek neki, akár legyőzik. Ha szítják a tüzet, akkor fellángol; a vágy is olyan, mint a tűz. Ez is fellobog, ha meglátja vágyai tárgyát, vagy ha csábítóan, élethűen festik le előtte. Ebben van a kísértés, mely mint a szél, addig szítja a vágyat, míg hatalmába nem keríti. Lehet, nem piszkálja fel annyira, hogy felülkerekedjék, - de amit csinál vele, a szítás, a piszkálás - ez maga a kísértés. S miként ön állítja, hathat jó és rossz irányban is.

Büszkén ültem az asztalhoz; szavaim döntő súllyal estek a latba. A vitának mindenesetre véget vetettek.

De Larsenből úgy dőlt a szó, mint azelőtt soha. Mintha valami lappangó energia mindenáron utat akart volna törni belőle. Azonnal a szerelemre terelte a beszélgetést. Mint rendesen, most is mereven anyagelvű oldaláról nézte a dolgot; Maud viszont az idealizmust képviselte. A magam részéről - egy-két közbeszólástól eltekintve - nem kapcsolódtam be a vitába.

Larsen jó formában volt, de Maud is. Annyira elmerültem Maud arcának vizsgálgatásába, hogy időnként elvesztettem a társalgás fonálát. Arca egyébként ritkán váltott színt, de most egészen kipirult. Humora pompásan működött, éppoly öröme telt e szócsatában, mint Larsennek, pedig ő ugyancsak élvezte. Larsen „Iseult Tintagelnél” című epizódból kezdte idézni a hősnő szavait, de hogy miről folyt a vita, vagy miért hivatkozott a költeményre, azt nem tudom, mert úgy elmerengtem Maud rakoncátlan barna hajfűrtjén.

*Én boldogabb vagyok, mint bármely asszony,
Kit anya szült e földi sártekén,
S fölöttük áll a vétkem is, a bűnöm,
Mert mindig teljeset kívánok én.*

Ahogy pesszimizmust olvasott ki Omárból, úgy most ujjongó diadalmat olvasott bele Swinburne soraiba. Helyesen, jól értette. Alig hagyta abba az olvasást, mikor Louis dugta be fejét a lépcsőről és azt suttogta:

- Ne ijedjenek meg. A köd felszállott s egy gőzös lámpáját látom, mely éppen ebben a pillanatban megy el az orrunk előtt.

Larsen olyan gyorsan a fedélzeten termett, hogy mire mi is felértünk, már rá is zárta a fedélköz részeg lármájára a csapóajtót, majd a mellvéd felé tartott, hogy annak ajtajával hasonlóképp cselekedjék. Sötét éjszaka volt; a köd nem tűnt el, csak a magasba szállott s eltakarta a csillagokat. Egy vörös és fehér lámpa fénye tűnt fel közvetlenül előttünk. Hallottam a gőzös zakatolását. Semmi kétség, a *Macedónia* húzott el a közelünkben.

Larsen visszajött a hajó farára. Csendben álldogáltunk, s figyeltük az előttünk gyorsan elhaladó fénypontokat.

- Szerencse, hogy nincs fényszórója - mondta Wolf Larsen.

- Mi lenne, ha kiáltanék egyet? - kérdeztem suttogva.

- Vége lenne mindennek. De meggondolta, hogy mi lenne a következménye?

Mielőtt még kinyithattam volna a számat, úgy átfogta torkomat, mint egy gorilla. Erejéhez mérten megtette egy könnyed mozdulat, egy legyintés csupán, hogy kóstolót adjon belőle, hogyan törné ki a nyakamat. A következő pillanatban már eleresztett s a *Macedónia* lámpáit bámulta.

- És mi lenne, ha én kiáltanék egyet? - kérdezte Maud.

- Sokkal jobban kedvelem magát, semhogy bántsam - mondta. Hangja lágy, sőt gyöngéd volt, annyira, hogy kínosan éreztem magam. - De azért ne tegye; akkor is Van Weyden úrnak tekerném ki a nyakát.

- Felhatalmazom rá: kiáltson! - mondtam dacosan.

- Nem hiszem, hogy feláldozná az amerikai irodalom második nagy emberét - vigyorgott a kapitány.

Nem szóltunk többet, bár a csend mindhármunkat feszélyezett, hiszen már eléggé összeszoktunk. Mikor a vörös és fehér fény eltűnt, visszamentünk a kabinba, hogy befejezzük a félbeszakított vacsorát.

Újból idézgetni kezdtek, Maud az „Impenitentia Ultima”-t Dowsontól. Szépen mondta el, de nem őt figyeltem, hanem Wolf Larsent. Megdöbbsentett, hogy milyen elragadtatással bámult Maudra. Magánkívül volt, a leány szavait öntudatlan ajkmozdulatokkal kísérte.

*Az ő szemébe nézzek utoljára,
Ha majd kihuny az életem parázsa,
S fülemben az utolsó hang legyen
Az ő hangjának hegedű-varázsa.*

E soroknál félbeszakította:

- Csupa zene a hangja - mondta tompán és szeme aranyos fényben csillogott.

Majdnem felkiáltottam örömömben, hogy Maud mennyire uralkodik magán. Befejezte az idézetet s aztán fokozatosan kevésbé veszedelmes területre vitte át a társalgást. Kábultan ültem; a fedélköz részeg lármája átütött a deszkafalon. A férfi, akitől féltem, és a nő, akit szerettem, tovább beszélgetett. Az asztalt nem szedték le. Az az ember, aki most Mugridge munkáját végezte, nyilván cimboráival mulatott a mellvédben.

Ha Wolf Larsen valaha is eljutott az élet csúcsára, akkor ez most történt. Időről időre elhessegettem saját gondolataimat, hogy kövessem az övéit. Csodálkozva figyeltem, hogyan hat a szenvedély varázsa erre a rendkívüli szellemre, mert éppen a szenvedély lázadásáról szónokolt. Nem kerülhették el Milton Luciferjét. Wolf Larsen olyan világosan megrajzolta, és olyan élesen boncolgatta Lucifer alakját, hogy megmutatkozott: egy lángész veszett el benne. Taine-re emlékeztetett, bár tudtam, hogy a kapitány soha nem hallott erről a ragyogó, de veszélyes gondolkodóról.

- Vesztett ügyet képviselt és nem félt az ég villámaintól - mondta Wolf Larsen. - Akkor sem győzték le, mikor pokolra taszították. Vele tartott isten angyalainak egyharmada. Azonnal fellázította az embereket isten ellen. Megnyerte a maga - és a pokol - számára az emberiség jó részét. Miért üzték el a mennyországból? Nem volt olyan bátor, mint isten? Kevésbé volt büszke vagy nagyratörő? Nem, ezerszer is nem! Isten hatalmasabb volt, ahogyan ő mondja: „Akit a villám tett vala nagyobbá.” De Lucifer szabad szellem volt. Az alárendeltség fojtogatta. Inkább választotta a szabadságot - ha szenvedéssel jár is együtt -, mint a kényelmes szolgaság adta boldogságot. Nem akart sem isten, sem bárki más szolgája lenni, holmi látszaturaságban tetszelegni. A maga lábán állt, egyéniség volt.

- Az első anarchista - nevetett Maud. Felállt s készülődni kezdett, hogy visszavonuljon szobájába.

- Akkor jó anarchistának lenni! - kiáltott Larsen. Ő is felállt, a leányra nézett, s míg az megállt az ajtóban, rákezdte:

*Itt szabadok leszünk; mert az irigy
Mindenható itt házat nem emelt,
Nem űz el innen, itt biztos uralmunk,
S nagy és dicső cél: uralkodni még
Pokolban is; inkább uralkodó
Pokolba' mint a Mennybe' szolga.*

Milton: Az elvesztett paradicsom

(Jánosi Gusztáv fordítása; 1890. évben)

A szellemóriás dacos kiáltása hangzott el. Szavai betöltötték a kabint, ő meg csak állt, együtt himbálózva a hajóval, bronzszínű képe ragyogott, fejét büszkén felszegte, szeme lágyan, aranylóan csillogott; a hím tekintete kandikált ki belőle, nagyon is a hímé, - ahogy Maudra meredt.

A leányt újból elfogta a leplezetlen irtózat. Csaknem suttogva mondta:

- Ön Lucifer!

Az ajtó becsukódott, Maud elment. Larsen egy darabig még utána bámult, aztán magához tért s felém fordult:

- Most majd felváltom Louis-t a kormányánál - vetette oda kurtán. - Éjfélkor felkeltem, hogy engem váltson. Jó lesz, ha lefekszik és alszik egyet.

Felhúzta kesztyűjét, sapkát csapott a fejére s felment a lépcsőn. Tanácsát megfogadva lefeküdtem. Nem tudni, mi okból, de mintha az előérzetem titokban figyelmeztetett volna, nem vetkőztem le; felöltözve tértem nyugovóra. Egy ideig a fedélközből átszűrődő zajban a szerelmen gondolkodtam, amely hatalmába kerített. Mióta a *Kísértet* lakója lettem, jobban tudtam aludni; a kiabálás számomra csakhamar megszűnt, szemem lecsukódott, és mély álomba merültem.

Nem tudom, mi ébresztett fel. Egyszerre magamhoz tértem, azonnal kiugrottam az ágyból. Veszélyt éreztem; felajzott lélekkel álltam talpra, mintha riadót fújnának a csatában. Kinyitottam az ajtót; a nagykabin lámpája alig pislákkolt. Megláttam Maudot - az én Maudomat -, amint Larsen karjai között vergődik. Hiába küszködött, kapálózott, arcát Larsen mellének feszítette, hogy megszabaduljon tőle.

Mindez egy pillanat leforgása alatt villant fel előttem. Előreugrottam. Öklömmel Larsen arcába vágtam. Gyenge ütésnek sikerült. Felkapta a fejét. Felüvöltött, akár egy vadállat s kezével meglökött. Épp hogy csak meglegyintett, s mégis olyan szörnyű erővel taszított rajtam, hogy towarepültem, mintha hajítógépből lőttek volna ki. Nekiestem annak a fülkének, mely valaha Muiridge-é volt. Az ütődéstől darabokra tört az ajtaja. Az összetört ajtóból nagynehezen kikecmeregve lábra álltam; megsebesültem-e vagy sem, azzal nem törődtem, csak azt éreztem, hogy szörnyű düh fog el. Talán kiáltottam is valamit, amikor késemet kirántva másodszor is előreugrottam.

De valami történt; szétváltak egymástól. Felemelt késsel közeledtem Larsenhez, de nem szúrtam, mert Larsen különös viselkedése meglepett. Maud egyik kezével a falhoz támaszkodott. Larsen támolgott; bal kezét homlokához szorította, szemét eltakarta, jobb kezével pedig kábultan kapkodott. Mikor nekiütődött a falnak, mintha megkönnyebbült volna, hogy támaszt talált és visszanyerte egyensúlyát.

Aztán megint elöntött a düh. Egyszerre belémhasított eddigi nyomorúságom s megaláztatásom emléke, a magam szenvedései és a másoké, megrohant mindaz a szörnyűség, amit ennek az embernek pusztá léte jelent. Vadul s oktanul rárohantam, késemet vállába döftem. Abban a pillanatban tudtam, hogy csak a húst sebeztem meg, mert éreztem, mikor az acél megakadt lapockájában. Kihúztam a kést, hogy valamely nemesebb szervébe döfjem.

Maud felkiáltott, mikor az első szúrást meglátta:

- Ne, kérem, ne tegye!

Egy pillanatra, de csak annyira - leeresztettem a tört. Aztán újra felemeltem. Larsennek biztosan vége, ha nem ugrik közénk Maud. Karjaival átfogott, haja arcomat érte. Ettől szokatlan módon szívdobogást kaptam, de dühöm nem csillapodott. Maud bátran nézett szemem közé.

- Az én kedvemért - könyörgött.

- De hiszen maga miatt akarom megölni! - kiáltottam s igyekeztem úgy kiszabadítani karomat, hogy őt meg ne sértsem.

- Pszt! - suttogta és ujjait gyengéden ajkamra tette. Ha mertem volna: megcsókolom. Még így felbőszülten is édesnek, nagyon édesnek éreztem az érintését.

- Kérem, nagyon kérem - rimánkodott. Szépszóval fegyverzett le. Később rájöttem, hogy ezzel mindig boldogul velem.

Hátraléptem, késemet tokjába csúsztattam. Larsenre pillantottam, aki bal kezét még mindig homlokára tapasztotta, hogy eltakarja szemét. Fejét lehajtotta; mintha megbénult volna. Teste összegörnyedt, széles válla előregörnyedt.

- Van Weyden - kiáltotta rekedten, és kissé ijedten -, óh, Van Weyden, hol van?

Maudra néztem; nem szólt semmit, de fejével igenlően bólintott.

- Itt vagyok - feleltem hozzálépve -, mi baja?

- Segítsen leülni - mondta ugyanolyan rekedt, ijedt hangon. - Beteg ember vagyok, nagyon beteg, Púpos - mondta, amikor a székbe hullott.

Kezébe temette fejét, amely előreesett az asztalra. Időnként ide-oda rángatta a fájdalom. Mikor egyszer félig felemelte, nagy verejtékcseppeket láttam homlokán.

- Nagyon beteg vagyok, nagyon beteg - ismételte újra.

- Mi baja van? - kérdeztem kezemet vállára téve. - Mit tehetek önért?

Ingerült mozdulattal lerázta a kezem. Hosszú ideig csendben álltam mellette. Maud arca ijedt részvétet fejezett ki. El sem tudtuk képzelni, mi történt vele.

- Púpos - mondta végül -, ágyba kell feküdnöm, segítsen. Nemsokára jobban leszek. Azt hiszem, újra rám jöttek azok az átkozott fejtörések. Éreztem... nem is tudom, mit beszélek. Segítsen ágyba.

Mikor belesegítettem, újból kezébe temette fejét, eltakarta szemét, s mikor elfordultam, így szólt:

- Beteg vagyok, nagyon beteg.

Maud fürkésző pillantást vetett rám, mikor felemelkedtem. Fejemet ráztam:

- Valami történt vele, de nem tudom mi. Most tehetetlen és meg van ijedve, azt hiszem, életében először. Még azelőtt történt, mielőtt megszúrtam, hiszen csak könnyű sebet kapott. Magának látnia kellett mindent...

Tagadólag intett fejével:

- Semmit sem láttam; előttem is rejtély az egész. Hirtelen eleresztett és támolyogni kezdett. Mit tehetünk? Mit tehetek én?

- Várjon kérem, míg visszajövök - feleltem.

A fedélzetre mentem, a kormánynál Louis állott.

- Menjen előre, s feküdjön le - mondtam, átvéve tőle a szolgálatot.

Gyorsan engedelmeskedett és én egyedül álltam a *Kísértet* fedélzetén. Olyan csendben, amennyire ez lehetséges volt, felgöngyölítettem a csúcsvitorlát, meglazítottam a repülővitorlát és az árboc tartó kötelet, hátratoltam az ormányvitorlát és lehúztam a fővitorlát. Aztán lementem Maudhoz. Ujjamat ajkamra téve hallgatást jeleztem, s beléptem Larsen szobájába. Ugyanabban a helyzetben volt, mint amilyenben otthagytam. Csak a feje reszketett, csaknem elcsavarta a görcs.

- Mit tehetek önért? - kérdeztem.

Először nem is felelt, csak akkor, amikor megismételtem a kérdést:

- Semmit; jól vagyok. Hagyjon magamra reggelig.

De amikor megfordultam, hogy kimenjek, láttam, hogy feje újból remegni kezd. Maud türelmesen várt rám. Örültem, mikor megláttam méltóságteljes fejtartását, ragyogó szemének nyugodt pillantását. Nyugodt és magabiztos lélek tükröződött benne.

- Reám bízna magát egy hatszáz mérföldes úton? - kérdeztem.

- Arra gondol...? - s láttam, rögtön tudta, miről van szó.

- Arra. Nem tehetünk mást, mint hogy csónakba szálljunk.

- Úgy gondolja: én nem tehetek mást - felelte. - Maga éppen olyan biztonságban van, mint eddig.

- Nem, rajtunk már csak az segít, ha csónakba szállunk - ismételt meg rendületlenül. - Kérem, vegyen fel annyi meleg ruhát, amennyit csak tud. Amit pedig magával akar hozni, kösse egy kis batyuba. És siessen... - tettem hozzá, mikor szobájába ment.

Közvetlenül a kabin alatt volt a raktár, kinyitottam a csapóajtót, s gyertyával kezemben átkutattam. Főleg konzerveket kerestem, és amit összeszedtem, azt fent segítő kéz vette át.

Csendben dolgoztunk. Gondoskodtam takarókról, kesztyűkről, viaszosvásznakról, sapkákról és más egyebekről is a hajóládából. Nem várt ránk valami könnyű kaland a viharos tengeren; kis fedetlen csónakra bíztuk magunkat. Mindent el kellett követnünk, hogy hideg és nedvesség ellen védekezzünk.

Most már lázasan dolgoztunk. Zsákmányunkat a hajó közepére hordtuk, s ott raktuk le. Olyan megfeszített munkát végeztünk, hogy Maud gyenge testalkatával csakhamar kimerült, és leült a hajó farára. De így sem tudta kipihenni magát. Széttárt karral a hátára feküdt, míg egész teste elernyed. Emlékeztem, hogy a nővérem ezzel a módszerrel egyszer igen hamar visszanyerte erejét. Fegyverek nélkül nem kelhattunk útra, ezért visszamentem Larsen kabinjába, s magamhoz vettem puskáját és vadászfegyverét. Szóltam hozzá, de nem válaszolt, bár nem aludt, mert fejét most is ide-oda dobálta.

- Ég veled, Lucifer - suttogtam magamban, mikor csendesen betettem az ajtót.

Most még csak töltényről kellett gondoskodnom, de azt is könnyen szereztem, bár csak a fedélköz lejáróján át fértem hozzá. Itt raktározták el a vadászok a töltényes ládákat, melyeket a csónakokba vittek. Két ládát magamhoz vettem.

Már csak a csónak vízrebocsátása maradt hátra. Nehezen tudtam egyedül megbirkózni vele. Miután ráerősítettem a köteleket, felváltva, hol az elülső, hol a hátulsó kötélén eresztettem egyet, amíg a víz színét el nem érte közvetlenül a hajó mellett. Még egyszer megvizsgáltam, van-e benne elég evező, vitorla s egyéb kellék. Rendkívül fontos volt a víz is. A többi csónakból mind kiszedtem a vizeshordókat, összesen kilencet, ennyi elegendő volt ahhoz, hogy nekivágjunk az útnak és az egyensúlyt is tartsa valami a ladikban. Bár féltem, hogy túlterheljük ezt a kis alkotmányt, mivel minden egyéb holmival is alaposan elláttam magunkat.

Miközben Maud leadogatta nekem a készleteket és én a csónakba rakosgattam, a mellvédből egy matróz jött a fedélzetre. A korlátnál álldogált, hozzánk egészen közel, aztán a hajó közepére ment és háttal felénk ácsorgott egy darabig. Szívem hangosan dobogott, amíg a csónakban kuporogtam. Maud mozdulatlanul feküdt a fedélzeten, a hullámtörő árnyékában. A

matróz egyszer sem fordult meg, nyújtózkodott egyet, hangosan ásított, majd visszament a mellvédbe és eltűnt.

Pár perc múlva elkészültünk a rakodással. Mikor átsegítettem Maudot a korláton - s teste az enyémet érintette - alig tudtam magamat visszatartani, hogy fel ne kiáltsak:

- Szeretlek, szeretlek!

Humphrey Van Weyden - végre szerelmes, gondoltam, miközben karja az enyémbé kapaszkodott, s leeresztettem a csónakba. Egyik kezemmel a korlátot fogtam, a másikkal őt emeltem: büszke voltam merész tettemre. Erre az erőfeszítésre pár héttel ezelőtt - mikor istenhozzádot mondtam Charley Furusechnek és elindultam San Franciscóba az átkozott *Martinez* fedélzetén - képtelen lettem volna.

Mikor egy hullám felemelte a csónakot, lábai feneket értek s eleresztettem karját. Eloldottam a köteleket s utánaléptem. Soha életemben nem eveztem még, de némi erőlködés árán ellöktem a csónakot a hajótól. Aztán a vitorlákkal kezdtem kísérletezni. Sokszor láttam, hogyan igazítják el embereink a vitorlákat, de én most próbáltam meg először. Ami nekik talán két percig tartott, az tőlem bizony húszat is megkívánt, de végül sikerült kifeszítenem s megerősítenem, hogy aztán - kezemben a kormánylapáttal - szélnek feszíthessem a vitorlát.

- Arra van Japán - mondtam - közvetlenül előttünk.

- Derék ember maga, Humphrey Van Weyden.

- Nem, maga bátor nő.

Ösztönszerűen megfordultunk, hogy még egy pillantást vessünk a *Kísértetre*. Alacsony testét a hullámok dobálták, vitorlái sötéten meredtek. A lekötött kormány nyikorgott. Nemsokára minden zaj elült, s a hajót sem láttuk többé; egyedül maradtunk a sötét éjszakában.

XXVII

Hűvös, szürke napkelte virradt ránk. A csónakot friss szél kapta szárnyaira, az iránytű azt mutatta, hogy egyenesen Japán felé haladunk. Hiába húztam meleg kesztyűt, ujjaim fáztak, kezem sajgott, oly keményen fogtam a kormánylapátot. Lábamat csípte a fagy; alig vártam, hogy kisüssön a nap.

A csónak fenekén előttem feküdt Maud. Vastag takarókba burkolózott - legalább ő nem fázott. A legfelsőt az arcára húztam, hogy védje az éjjeli fagytól; alig láttam belőle mást, mint alakjának körvonalait, s haját, melyen ezüstösen csillogtak a harmatcseppek. Sokáig gyönyörködtem testének abban a kis darabkájában, ami kilátszott, s melyet férfiszívem a világ legdrágább kincsének tartott. Olyan átható volt a pillantásom, hogy megmozdult a takaró alatt, kitakarta arcát, s álmosan rám mosolygott.

- Jó reggelt, Van Weyden úr - mondta. - Látott-e már földet?

- Azt nem - feleltem -, de óránként hat mérföldes sebességgel közeledünk hozzá.

Csalódottan lebiggyesztette ajkát.

- De ez mégis száznegyvennégy mérföldet jelent huszonnégy óra alatt - bátorítottam.

Erre felderült az arca:

- És mekkora távolságot kell megtennünk?

- Arra van Szibéria - mondtam nyugat felé mutatva -, és délnyugatra, vagy hatszáz mérföldnyire: Japán. Ha így marad a szél, öt nap alatt megtesszük az utat.

- És ha kitör a vihar, kibírja a csónak? - Volt valami különös abban, ahogy Maud az embereket fürkészte, ha meg akarta tudni az igazat. Most is így nézett reám.

- Nagyon erős vihar kell ahhoz, hogy ne bírja ki - kerültem meg a kérdést.

- És ha nagyon erős vihar kerekednék?

Rábólintottam.

- Minden pillanatban felszedhet minket egy főkavadász-hajó. Annyi nyüzsg mostanában az óceánnak ebben a részében.

- De hiszen maga egészen átfázott - kiáltott fel hirtelen. - Reszket! Ne is tagadja - reszket. Én meg itt feküdtem a jó meleg takaró alatt.

- Nem tudom, mit segített volna rajtam, ha maga is fent kuporog és fázik.

- De majd segít, ha megtanulok kormányozni, ahogy meg is fogok.

Felült s hozzákezdett, hogy rendbe szedje magát. Kibontotta haját, mely barna felhőként hullott alá, eltakarva arcát és vállait. Ez a drága, párás, barna haj! Szerettem volna megcsókolni, ujjaim köré fonni, arcomat beletemetni. Addig bámultam rá, míg a csónakot elkapta a szél, s a csattogó vitorlák köteleességmulasztásomra figyelmeztettek. Romantikus idealista létemre - bár a dolgokat szerettem megfigyelni és elemezni - nem elmélkedtem mostanáig a szerelem testi oldaláról. Mindig azt hittem, hogy a szerelem a szellem kifinomodása, lelki kapocs, amely a férfit és a nőt egymáshoz köti. A testi kötelékek kis helyet foglaltak el az én szerelmi világomban. Most magamon tanultam ki az édes leckét, hogy a lélek a testen keresztül is megnyilvánul. Ha a kedves személy hajában gyönyörködöm, simogatom és

beszívom illatát, ebben éppen úgy megnyilatkozik a lélek, akár a tekintetben megcsillanó fényben vagy az elhangzó gondolatokban. Hiszen a lélek mint olyan, ismeretlen valami, ezt csupán érezni vagy isteníteni lehet, de pusztán önmagában nem nyilvánulhat meg. Jehovának is evilágivá kellett alakulnia, a zsidók képzetéhez alkalmazkodnia, hogy szólhasson hozzájuk. Felhő vagy füstoszlop, tűz vagy más, fizikailag megfogható valami alakjában jelent meg, hogy a zsidók értelme felfogja.

Majd felfaltam szememmel Maud világosbarna haját, mely több szerelemre tanított, mint a költők és a zenészek valamennyi költeménye és dala együttvéve. Gyors, ügyes mozdulattal hátradobta a tincseket, előtűnt mosolygó arca.

- Nem tudom, miért nem viselik a nők hajukat mindig lebontva? - kérdeztem. - Mennyivel szebbek így.

- Csak ne kócolódnék össze olyan szörnyen - nevetett. - Íme, elvesztettem egyik drága hajtűmet!

Magára hagytam a csónakot, nem törődtem vele, akárhogy csattog a vitorla, oly gyönyörűséggel követtem minden mozdulatát, miközben a tűt kereste a takarók között. Örömmel fedeztem fel, hogy igazi nő. Nőiességének minden jellegzetes megnyilvánulását, kecses mozdulatát hálával fogadtam. Elképzelésemben eddig minden emberinek túlságosan fölébe helyeztem; valamiféle megközelíthetetlen, földreszállt istennőt csináltam belőle. Ezért örültem minden nőies mozdulatának, ahogy hátradobta haját, vagy a hajtűt kereste. Hús-vér asszony volt, az én fajtámból való, akit közel érzek magamhoz, akivel a legbizalmasabb viszonyba szeretnék kerülni, és tudom, hogy örökké tisztelni és becsülni fogom.

Bűbájosan felkiáltott, amikor a tűt megtalálta és én újra a kormányzásra fordíthattam figyelmemet. Addig kísérleteztem a kormánylapáttal, míg végre sikerült úgy beigazítanom, hogy a csónak segítségem nélkül is megtartotta az irányt. Néha kissé túl szorosan haladt, néha meg kitért, de aztán észhez tért, s jól viselte magát.

- Most pedig reggelizni fogunk - mondtam -, de előbb melegebben kell felöltöznie.

Elővettem egy takaróanyagból készült nehéz matrózinget, melyet a hajóraktárból hoztam magammal. Vastag, sűrű szövése órákig ellenállt az esőnek, anélkül hogy átázott volna. Miután ezt - a fején keresztülhúzva - magára vette, fiúsapkája helyett férfisapkát adtam neki, amely eltakarta a haját, felhajtójával pedig befedte a nyakát és fülét. Olyan fejen, amelyen minden jól áll, remekül festett ez is. Semmi sem zavarhatta meg ennek a szép, ovális arcnak az összhangját, a csaknem klasszikus vonalakat, a finom ívelésű homlokot, a nagy barna szem tiszta, nyugodt tekintetét.

Egyszerre a szokottnál erősebb szélroham kapott el bennünket. Éppen rézsút másztunk meg egy hullámvölgyet, mire csónakunk hirtelen a völgybe zuhant, és egy vödörnyi víz bezúdult. E pillanatban éppen egy nyelvkonzervet nyitottam ki; még idejében ugrottam a vitorlához, hogy lehúzzam. A csónak hamar visszanyerte egyensúlyát, majd pár percnyi szabályozás után az irányt is beállítottam. Visszatérhettünk a reggelihez.

- Nem sokat értek a vitorlázáshoz, de úgy látom, a csónak tartja az irányt - mondta Maud, elismerő pillantásokkal kísérve kormányosi manővereimet.

- De csak addig, amíg ezzel a széllal haladunk - magyaráztam. - Mert ha hátulról vagy más irányból kapjuk a szelet, akkor könnyebben elkap bennünket és kormányozni kell.

- Nem ismerem a szabályokat, de annyi bizonyos, hogy nem kormányozhat éjjel-nappal. Tehát reggeli után kapom az első leckét. Aztán maga is lefekszik és alszik egyet. Éppen úgy lesz nálunk is őrsváltás, mint a hajókon.

- Nem tudom, hogyan oktathatnám - ellenkeztem -, amikor magam is csak most tanulok. Mikor rám bízta magát, nem gondolt arra, hogy nemigen értek a kis csónakokhoz; életemben először ülök ilyen lélekvesztőben.

- Akkor együtt tanulunk, uram. Minthogy egy éjszakányi előnye van, beavat abba, amit már tud. Most pedig, reggelizzünk. Istenemre, ettől a levegőtől ugyancsak jó étvágyam lett.

- Kávét az nincs - mondtam sajnálkozva, s átnyújtottam a lánynak egy darab vajjal bekent kétszersültet és egy szelet nyelvet. - Nem lesz sem tea, sem leves, sem semmiféle meleg étel, míg szárazföldet nem érünk.

Az egyszerű reggeli után - melyet egy pohár hideg vízzel fejeztünk be - Maud leckét vett a kormányzásból. Miközben magyaráztam, magam is tanultam, mert csak azokra a tapasztalatokra támaszkodhattam, melyeket a *Kísérteten* szereztem, amikor a csónakkormányosokat figyeltem. Tehetséges tanítványnak bizonyult, hamar megtanulta, hogyan kell az irányt megtartani, a szélbe beállni, szükség esetén a vitorlát lehúzni.

Azt hittem, kifáradt, mikor egyszerre megint visszaadta nekem a kormányt. Az előbb összehajtott takarókat újra kiterítette a csónak fenekén. Mikor mindent takarosan elrendezett, így szólt:

- Most pedig az ágyba, uram. Aludjék délig, - sőt ebéd idejéig - javította ki visszaemlékezvén a *Kísérteten* uralkodó szokásokra.

Mit tehettem volna? Makacskodott és azt mondta:

- Kérem, nagyon kérem. - Mire átadtam neki a kormányt és szót fogadtam. Szinte érzéki gyönyör fogott el, mikor abba az ágyba feküdtem, melyet saját kezűleg vetett meg. Mintha nyugalma és önuralma - amelyek annyira jelleméhez tartoztak - átragadtak volna a takarókra is és onnan reám. Megelégedetten kinyújtóztam, s lágyan átölelt az álom. Ovális arcára, barna hajára gondoltam, halász-sapkával a fején és háttérben a szürke tenger, a szürke fellegek. Így aludtam el.

Mikor felébredtem, órára pillantottam. Egy óra volt, tehát hét óra hosszat aludtam. És ő hét órán át kormányozott. Mikor átvettem tőle a kormánylapátot, először ujjait kellett életre dörzsölnöm. Úgy kimerült, hogy alig tudott megmozdulni. Le kellett eresztenem a vitorlát, míg elhelyeztem a takaró-fészekben, és kezét meg karját dörzsölgettem.

- Olyan fáradt vagyok - sóhajtott és kimerülten lehajtottá fejét. De a következő percben felegyenesedett. - De azért ne szidjon össze, ne merjen megszidni... - mondta tréfásan durcáskodva.

- Remélem, nem lát rajtam haragot - feleltem komolyan -, biztosíthatom, cseppet sem haragszom.

- Nem... - egyezett bele - csak mintha szemrehányóan nézett volna.

- Úgy látszik, becsületes vagyok, meglátszik rajtam, amit érzek. Nem járt el helyesen sem magával, sem velem szemben. Hogy bízzak meg máskor magában?

Bűnbánóan nézett rám: - Jó leszek - mondta, akár egy csínytevő gyerek. - Megígérem...

- ...hogyan engedelmeskedni fog, mint a matróz a kapitányának.

- Igen - válaszolta. - Most már látom, ostobaságot csináltam.
- Akkor ígérjen meg valamit - vakmerősködtem.
- Szívesen.
- Hogy ezután nem mondja oly gyakran: „kérem, nagyon kérem”, mert akkor vége a tekintélyemnek.

Megértett. Kedvesen nevetett. Ismerte már a „kérem” erejét.

- Szép szó... - kezdtem.

-... csak nem szabad visszaélnem vele - folytatta.

Alig hallhatóan nevetett s fejét újra leejtette. Sokáig magára hagytam a csónakot, míg becsavartam lábát a takaróba, arcát is betakartam. Sajnos, Maud nem volt valami erős. Sötét pillantással néztem délnyugat felé és azokra a fáradalmakra gondoltam, melyek a hatszáz mérföldes úton még reánk várnak... még jó, ha csak fáradalmakat kell elviselnünk. Hiszen bármely pillanatban kitörhet a vihar és elpusztíthat minket. Mégsem félttem. Nem bíztam a jövőben tele voltam kételyekkel -, félelmet mégsem éreztem. Jóra kell fordulnia, jóra kell fordulnia - ismételttem magamban számtalanszor.

Délután megerősödött a szél és a hullámozás. Ugyancsak megviseltek engem is, a csónakot is. Az élelmiszerekkel és kilenc vizeshordóval megterhelt ladikunk azonban ellenállott a szélnek és a hullámoknak. Csak az utolsó percben húztam le a vitorlát.

Késő délután széllel ellenkező irányban egy gőzös füstjét pillantottam meg a láthatáron. Vagy egy orosz cirkáló lehetett, vagy a *Macedónia*, amely még mindig a *Kísértetet* keresi. A nap reggel óta nem sütött ki; csípős hideg volt. Estefelé a felhők elsötétedtek, a szél még jobban rázendített. Kesztyűben vacsoráztunk a megújuló szélrohamok közepette, a kormány mellett nyeltem le egy-két falatot.

Mire besötétedett, csónakunk nem bírt a széllel és a hullámokkal. Levettem a vitorlát s nekifogtam, hogy fékező-uszályt készítek. A vadászoktól hallottam erről az egyszerű megoldásról. A vitorlát szorosan az árboc, a keresztfa és két pár evező köré csavarva a tengerbe dobtam. Kötél fűzte a csónak orrához, s mivel alacsonyan úszott a vízen, a szél nem tudott belekapaszkodni. Ezért lassabban haladt, mint a csónak, s lehúzta az orrát. Így a legbiztonságosabb, ha a tarajos hullámok fölfordulással fenyegetnek.

- És most? - kérdezte Maud, mikor mindezt befejeztem s felhúztam a kesztyűmet.
- És most már nem Japán felé haladunk, hanem délkeletre, óránként legfeljebb két mérföldes sebességgel.
- Ez csak huszonnégy mérföld - mondta -, még akkor is, ha egész éjszaka fúj a szél.
- S csak száznegyven mérföld, ha három nap és három éjjel tart.
- De nem fog tartani - mondta Maud bizakodva -, majd megfordul, s kedvező irányból fúj.
- A tenger nagyon megbízhatatlan!
- De a szél! - ellenkezett. - Hallottam, mikor nagy lelkesedéssel beszélt a derék passzátszelekről.
- Bárcsak eszembe jutott volna elhozni Larsen kronométerét és sextánsát - dühöngtem. A szél az egyik irányba visz minket, az áramlás a másikba, nem beszélve a másik áramlásról, amely harmadik irányba ragad. Így aztán az ember nehezen tudja megállapítani, merre haladunk.

Nemsokára egyáltalán nem fogjuk tudni kiszámítani, még ötszáz mérföldes pontossággal sem, hogy hol is vagyunk.

Bocsánatot kértem Maudtól, s megígértem, nem fogom többé így elkedvetleníteni. Sürgetésére beleegyeztem, hogy éjjélíg ő tartson őrseget - kilenc óra volt -, de jól bepakoltam a takarókba és még viaszosvásznat is terítettem rá. Én meg csak úgy aludtam, mint a macska. A csónak erősen hánykolódott fel s alá, hallottam, hogyan rohannak el mellette a hullámok, hogyan fröcskölnék tele vízzel. És mégsem olyan rossz ez az éjszaka - tűnődtem - azokhoz képest, melyeket a *Kísérteten* töltöttem, és talán azokhoz képest sem, amelyeken még itt virrasztunk ebben a kis dióhéjban. Deszkája csupán háromnegyed hüvelyk vastag volt, tehát alig választott el bennünket a tengertől egy hüvelyknyi fadarab.

És mégis - ismételten állítom -, nem féltem. Nem gondoltam a halálra, mellyel Thomas Mugridge és Wolf Larsen annyit fenyegetett. Mintha átalakultam volna, mióta Maud belépett az életembe.

Jobb és szebb - így véltem -, ha szeretünk valakit, mint ha minket szeretnek, s ha ez a szeretet olyan értékessé teszi az életet, hogy érte vállaljuk a halált. Úgy aggódtam egy másik életért, hogy megfeledkeztem saját életemről. Mégis - mily paradoxon -, soha nem ragaszkodtam annyira hozzá, mint most, amikor olyan keveset ért az életem. Soha nem volt annyi okom arra, hogy életben maradjak, mint most; ebbe a szalmaszálba kapaszkodtam. Szemem félálomban Maudot kereste a sötétben; tudtam, hogy ott kuporog a hátsó ülésen, figyeli a tajtékzó tengert, és ha szükség lesz rá, felébreszt.

XXVIII

Fölösleges részletesen leírni, mit szenvedtünk napokon keresztül a kis csónakban, míg ide-oda hányódtunk az óceánon. Huszonnégy óra hosszat erős szelet kaptunk északnyugatról, majd lecsöndesedett s éjjel délnyugatról kezdett fújni. Ez egyenesen ellenkező irányba vitt minket, de azért behúztam a fékezőt, felerősítettem a vitorlát, hogy valahogyan déli-délkeleti irányban tartsam a csónakot. Vagy ezt, vagy a nyugat-északnyugat irányt kellett választanom, a szél iránya ugyanis csak ezeket tette lehetővé. Melegebb vidék után vágyódtunk és ezért az előbbire határoztam el magamat.

Három óra múlva, éjfél tájt olyan sötétség borult ránk, amelyet még tengeren nem értem. A délnyugati szél őrjöngeni kezdett. Kénytelen voltam újból kivetni a fékezőt.

Reggelre teljesen kimerültem. Fehértaréjú hullámok dobáltak, s minden pillanatban elborítással fenyegették csónakunkat. Így is annyiszor belécsaptak a hullámok, hogy állandóan meregetnem kellett belőle a vizet. A takarók átáztak, minden nedves lett, kivéve Maudot, őt a viaszosvászon s a gumicsizmák megvédték. Csak az arca, a keze és néhány hajfűrtje lett csuromvizes. Időnként felváltott a meregetésben. Derekasán szembeszállt a viharral, s öntögette ki a vizet. Persze minden viszonylagos. Tulajdonképpen csak erős szél járt, de a mi törékeny, életmentő csónakunk számára ez vihar volt a javából.

Fáztunk és lehangolódtunk. A rohanó fehér tajtékú hullámok ellen küzdöttünk egész nap. Eljött az éj, de egyikünk sem aludt. Újabb reggel köszöntött ránk, de a szél nem ült el, a tarajos hullámok tovább csapkodtak. A második éjjel Maud elaludt a kimerültségtől; viaszosvásznakkal és kátrányos ponyvával takartam le. Aránylag szárazon maradt, csak a hideg dermesztette meg. Attól tartottam, hogy az éj folyamán meghal. De aztán megértük a virradatot. Nem sok jót hozott; az ég borongott és nem szűnt meg a szél.

Már negyvennyolc órája nem hunytam le a szemem, csontig ázva-fázva, inkább félholtnak éreztem magam, mint elevennek. Testem elmerevedett a hidegtől és a fáradtságtól, ha megmozdultam, mindenem sajgott, márpedig sokat kellett mozognom. Közben folyton északkelet felé hajtott a szél, Japánnal ellenkező irányba, az elhagyatott Bering-tenger felé.

Még mindig éltünk, lélekvesztőnk is állta a vihart, a szél pedig változatlanul fűjt, sőt a harmadik nap estéjén még jobban rázendített. A csónak orra hullám alá került, s negyedrézig megtelt vízzel, melyet úgy meregettem ki, akár egy örvölt. Várható volt, hogy több ilyen hullámot kapunk, mert a víz - amely eddig behatolt lehúzta a csónakot s csökkentette úszóképességét. Márpedig még egy ilyen hullám a véget jelentette volna. Mikor újból kiürítettem a csónakot, kénytelen voltam levenni Maudról a kátrányos ponyvát, hogy a csónak orrára védőhuzatot csináljak belőle. Helyesen cselekedtem, mert a következő órákban három ízben mentett meg attól, hogy a víz eláraszson bennünket.

Maud sajnálatra méltó állapotban volt, összekuporodva ült a csónak fenekén, elkékült ajka, sápadt arca elárulta, mennyire kínlódik. De szeme bizakodó volt, s szavaival szüntelenül bátorított.

A vihar legnehezebbjén - úgy látszik - túlestünk az elmúlt éjjel, bár én nemigen vettem észre. A hátsó ülésen elnyomott az álom. A negyedik nap reggelére a vihar lágy szellővé szelídült, a hullámok elültek: kisütött a nap, az áldott nap! Hogyan fürdettük melegében szegény, elgyötört testünket, míg szinte újjáéledtünk! Újra mosolyogtunk, kellemesen társalogtunk, reménykedtünk, pedig rosszabb helyzetbe jutottunk, mint valaha. Távolabb kerültünk Japán-

tól, mint amikor a *Kísértet* elhagytuk. Amellett csak hozzávetőlegesen tudtam kiszámítani a szélességi és hosszúsági fokokat. Óránként két mérföldet számítva, a vihar hetvenegynéhány órája alatt, legalábbis százötven mérföldnyire sodródtunk északkeletre. De vajon pontos-e a számítás? Lehet, hogy négy mérföldet is megtettünk óránként, ez esetben pedig helyzetünk még százötven mérfölddel rosszabbodott.

Nem tudtam, hol vagyunk; előfordulhatott, hogy valahol a *Kísértet* közelében. Körülöttünk fókák vonultak, minden pillanatban vártam, hogy fókavadász-vitorlásra bukkanunk. Mikor az északnyugati szél kissé felélénkült, láttunk is egyet délután. De az idegen hajó újra eltűnt a láthatáron, mi pedig ismét egyedül maradtunk a tengeren.

Ködös napok jöttek. Még Maud hangulata is elromlott. Nem ejtett ki egy vidám szót sem. Szélcsöndes napok váltották egymást, s mi elhagyatottan úszkáltunk a határtalan, félelmetes tengeren. Azon csodálkoztunk, hogy még nem pusztultunk el, s nem adtuk fel a küzdelmet az életért. Hóviharokba kerültünk; úgy átfáztunk, semmi sem tudott felmelegíteni bennünket. Esős napok jöttek, s víztartóinkat a vitorláról lefolyó esővízzel töltöttük meg.

Egyre jobban szerettem Maudot. Oly sokoldalúnak, hangulatát olyan gazdag árnyalatúnak ismertem meg. De ezt - és sok más kedves dolgot - magamban tartottam, és nem mondtam meg neki. Szerelmi vallomásom ezerszer ott remegett ajkaimon, de tudtam, alkalmatlan időben nyilatkoznék, mert nem kérhet a férfi szerelmet, amikor védi és menti a nő életét. A helyzet ebből és más szempontból is kényes volt. Joggal büszkélkedtem vele, hogy helyesen viselkedtem és semmi jellel sem árultam el szerelmemet. Jó pajtások voltunk, s napról napra jobban megbarátkoztunk.

Leginkább az lepett meg, hogy a félenkségnek semmi nyoma sem nyilvánult meg rajta. A szörnyű tenger, a törékeny ladik, a viharok, a szenvedések, s rendkívüli, elhagyatott helyzetünk - mindaz, ami egy markos, edzett asszonyt is megrémített volna - látszatra semmi hatást nem gyakorolt rá. Pedig csupán üvegházból ismerte az életet, túlfinomult lélek volt, tele asszonyi gyöngédséggel. Mégis tévedtem! Valóban félt, de bátorsága mindent legyőzött. Ő is hús-vér asszony volt, a fájdalom őt is átjárta, de csak a testen tudott uralkodni. Mert lénye mindig és elsősorban szellemi volt, melyben sűrítve benne van az élet lényege. A lelkinyugalmat tükrözte szeme pillantása, melyet a hit kölcsönzött, hogy a világ változásai közepette is örökké élni fog.

Újabb viharokat éltünk át, viharos nappalokat és viharos éjszakákat. A fehértajtékú óceán titáni erővel csapkodta küszködő csónakunkat. Mind messzebbre s messzebbre sodródtunk északkelet felé. Ilyen komisz időjárást még nem éltünk át. Fáradt pillantást vetettem a szélmentes oldal felé. Nem kerestem arrafelé semmit, csak néma könnyörgést intéztem a haragos természethez: csituljon már el végre s hagyjon bennünket élni. Eleinte hinni se mertem, amit megláttam. Inkább arra gondoltam, hogy az álmatlanul, aggodalomban eltöltött éjjelek s nappalok során megzavarodtam. Maudra néztem, hogy megbizonyosodjak tér és idő létezéséről. Igen, ott ült velem szemben, nedves arcával, lobogó hajával, bátor, barna szemeit reám vetette. Megnyugodtam, hogy látásom még ép. Újra az előbbi irányba fordultam. Megint ott feketélt a magas, kopár, kiugró sziklacsúcs. A lábánál megtörték a dühöngő hullámok, a délkelet felé futó sötét partvonalat óriási fehér nyakkendőként szegélyezte a tenger tajtékja.

- Maud - szóltam - Maud!

Megfordította a fejét: ő is látta.

- Talán csak nem Alaszka? - kiáltott fel.

- Sajnos, nem - feleltem és megkérdeztem - tud-e úszni?

Fejét rázta.

- Én sem. Így tehát úszás nélkül kell partot érünk, a sziklák között. Valahol kell öbölnek lennie, ahová be tudunk jutni a csónakkal és kimászhatunk. Nagyon gyorsan s nagyon ügyesen kell cselekednünk.

Maud észrevette, hogy színlelem az önbizalmat, de azért megszokott kedvességével nézett rám.

- Még meg sem köszöntem, amit értem tett...

Habozott, mintha keresgelné a szavakat, hogy háláját kifejezze.

- Nos? - kérdeztem csaknem durván, mert nem volt ínyemre a hálálkodás.

- Nem segítene ki? - mosolygott.

- Hogy vegyem tudomásul háláját, mielőtt meghalna. Szó sincs róla. Nem fogunk elpusztulni, kikötünk a szigeten, s napnyugta előtt fedél alatt leszünk.

Határozottan szóltam, bár egy szót sem hittem abból, amit mondtam. Nem a félelem készítetett a hazugságra. Nem féltem, bár majdnem biztosra vettem a pusztulást abban az örvénylő víztömegben a sziklák között. Pedig rohamosan közeledtünk feléje. Ha felhúzzuk a vitorlát, nem tudjuk kikerülni a partot. A szél azonnal feldöntené a csónakot és az első hullámvölgy elnyelne bennünket. Egyébként is a vitorlavásznat tartalékevezőhöz kötve, fék gyanánt húztuk magunkkal a vízben.

Magamat nem sajnáltam, de megrémültem arra a gondolatra, hogy Maudnak meg kell halnia. Átkozott képzeletemben máris megjelent, hogyan töri össze magát a sziklákon; jaj, de szörnyű volt. Magamra erőszakoltam a gondolatot: igenis, kikötünk. Nem azt mondtam, amit hittem, hanem azt, amit hinni szerettem volna.

Mikor magamhoz tértem, egy pillanatra felötlött bennem, hogy karomba ragadom Maudot s vele együtt a tengerbe ugrom. Aztán mégis határoztam, várok még és csak az utolsó pillanatban ölelem át, megvallom szerelmemet, a kétségbeesett küzdelem után együtt halunk majd meg.

Szóltanul, ösztönösen egymás mellé húzódtunk a csónak fenekén, kesztyűs kezét felém nyújtotta; így vártuk a véget. Nem messze voltunk a sziklafok nyugati kiszögellésétől. Még az az egy reményünk marad, hogy valamiféle áramlat elsodor bennünket mellőle.

- El fogunk haladni mellette - mondtam oly kevés hittel, hogy az nem csalhatott meg sem engem, sem őt...

- Istenemre, csakugyan kikerüljük - kiáltottam fel öt perccel később. Isten neve a nagy izgalomban csúszott ki számon, - azt hiszem ifjú éveim káromkodásait kivéve - életemben először hívtam tanúul.

- Bocsásson meg - tettem hozzá.

- Legalább meggyőződött róla, milyen komolyan gondolja - mondta halvány mosollyal Maud -, most legalább tudom, hogy elmegyünk a szikla mellett.

Amint a sziklacsúcson túljutva figyelemmel kísértük a partvonalat, nagy görbületet láttunk. Bizonyosan valami öböl lehetett. Egyszerre hangos ugatás ütötte meg a fülünket. A szél hozta felénk és úgy szólt, akár a távoli mennydörgés. Amint egészen megkerültük a sziklacsúcsot, homokos part terült el előttünk, rajta milliónyi foka. Ők ugattak.

- Fókatelep! - kiáltottam. - Most már biztosan megmenekültünk. Embereknek kell itt lenni s cirkálóknak, melyek megvédik őket a főkavadászoktól. Talán még valamiféle állomás is van a parton.

Szemrevételeztem a parti hullámverést.

- Nem lesz könnyű, de azért menni fog. Most pedig, ha az istenek igazán kegyesek hozzánk, akkor teljesen védett öbölbe jutunk, ahol anélkül, hogy benedvesítenénk lábunkat, partra szállhatunk.

Az istenek kegyesek voltak. Az első és második földnyelv éppen a délnyugati szél irányába esett, de miután a másodikat megkerültük - veszedelmesen közel jártunk hozzá -, elértük a harmadik földnyelvet, amely még mindig a szél irányában nyúlt ki. De utána következett a kis öböl, amely mélyen benyúlt a szárazföldre s a dagály egyenesen besodort minket. Itt a tenger sima volt, eltekintve a heves áramlástól. Bevettem a fêket s evezni kezdtem. Ettől a ponttól kezdve a part vonala mindinkább délnyugat felé kanyarodott, s egy másik öblöt rejtett magában, egy kis természetes kikötőt. A víz szintje olyan magas volt, mint egy halastóé, kóbor szellők éppen csak fodrozták a felszínét. A szelet felfogta a sziklafal, amely száz lábnyira körülölelte a kikötőt.

Erre nem tanyáztak fókák. A csónak feneke valami keménybe ütközött. Kiugrottam s Maud felé nyújtottam kezemet. A következő pillanatban mellettem állt. Amint elengedtem a kezét, hirtelen karomba kapaszkodott. Abban a pillanatban én is megtántorodtam, csaknem elvágódtam a homokba. Meglepő hatással volt ránk az, hogy szilárd talajt éreztünk a lábunk alatt, hiszen annyi időt töltöttünk a tenger himbálta csónakban. Azt vártuk, hogy az öböl majd fel s alá emelkedik, a sziklafalak pedig előre-hátra hullámszerűen mozognak, akár a hajó. Erre a hintázásra állítottuk be magunkat, s mikor minden mozdulatlan maradt, majdnem felborult az egyensúlyunk.

- Le kell ülnöm - mondta Maud ideges nevetéssel, s máris letelepedett a homokba.

Előbb biztonságba helyeztem a csónakot, csak aztán ültem mellé. Így szálltunk partra a Törekvés-szigeten, szárazföldi betegséggel, miután oly hosszú ideig megszoktuk a tengert.

XXIX

- Te bolond! - kiáltottam fel mérgemben hangosan.

Kirakodtam a csónakból. Holminkat jó magasán felvittem az öbölbe, ott akartam sátrat verni. Az öbölben találtam egy kevés hordalékfát. Megláttam egy kávékonzervet, melyet a *Kísértetről* hoztam magammal és eszembe jutott a tűz.

- Megveszekedett hülye vagyok! - folytattam.

- Na... na - mondta Maud gyengéd szemrehányással, aztán megkérdezte, miért tüntetem így ki magam.

- Nincs gyufám - nyögtem ki -, egyetlen szálat sem hoztam. Most nem ihatunk meleg kávé, se teát. Nem főzhetünk se levest, se semmit.

- Nem... ízé... Robinson volt az, aki két fát egymáshoz dörzsölt? - kérdezte.

- Egy egész sereg hajótöröttről olvastam, akik hiába próbálkoztak ezzel. Emlékszem Winters-re, az egyik újságíróra, aki híres volt alaszakai és szibériai utazásairól. Egyszer a Bibelot-ban találkoztam vele, s elmesélte, hogyan próbált két pálcika összedörzsölésével tüzet gyújtani. Rendkívül mulatságos volt; utánozhatatlanul mondta el, de maga a kísérlet nem sikerült. Végül kijelentette: „Uraim, a csendes-óceáni szigetek lakója meg tudja csinálni, a malájok meg tudják, de a fehér ember képtelen rá.”

- Eddig jól megvoltunk nélküle - mondta Maud vidáman -, nem látom be, miért ne lennénk ezentúl is.

- De gondoljon a kávéra! - kiáltottam. - Ráadásul tudom is, milyen finom. Larsen magánkészletéből vettem el. És milyen fa volna hozzá!

Megvallom, nagyon kívántam a kávé, s nemsokára megtudtam, hogy Maudnak is gyengéje. Amellett olyan sokáig éltünk hideg koszt, hogy kívül-belül megdermedtünk. Mennyire jólesett volna bármilyen meleg étel! De nem panaszkodtam tovább s hozzáfogtam, hogy vitorlasátrat csináljak Maudnak.

Nagyon egyszerű feladatnak látszott, hiszen itt voltak a vitorlák, az árboc, a keresztfa, nem beszélve a kötelekről. De teljesen tapasztalatlan voltam, a legkisebb probléma megoldását is úgy kellett kikísérleteznem, mindig újabb ötleten törhettem a fejemet. Ráment az egész nap, mire készen lettem. Éjjel esett az eső, kimosta Maudot a sátorból, s kénytelen volt visszamenni a csónakba.

Másnap reggel kis árkot ástam a sátor köré, de egy órával később a szélroham az egészet felkapta s harminc yarddal odébb lecsapta a homokba.

Savanyú képet vághattam, mert Maud kinevetett. Mentegetőztem:

- Amint alábbhagy a szél, a csónakkal ki akarom kutatni a szigetet. Valahol állomásnak és embereknek kell lennie. Az állomást csak felkeresik a hajók, mert valamelyik állam biztosan védi a fókákat. Mielőtt azonban elmegyek, kényelembe akarom magát helyezni.

- Jobb szeretnék magával menni - mondta ő.

- Sokkal jobb, ha itt marad. Elég bajban volt már része; csoda, hogy túlélte. Nem valami kellemes ebben az időben evezni és vitorlázni. Nyugalomra van szüksége, ezért szeretném, ha itt maradna és pihenne.

Szemét lesütötte, fejét elfordította, de mintha valami gyanús nedvesség csillogott volna szép szemében.

- Mégis jobb szeretnék magával menni - könyörgött halkan. - Talán segítségére is lehetek valamiben. Ha valami történnék magával - gondoljon csak arra -, mi lesz akkor velem itt egyedül.

- Nagyon vigyázok majd - feleltem -, csak olyan messzire megyek, hogy estére visszatérhessek. Mindent megfontolva: az a leghelyesebb, ha itt marad, pihen, alszik és nem csinál semmit.

Megfordult és állhatatosan, de szelíden a szemembe nézett.

- Kérem, nagyon kérem - mondta esdeklően.

Elhatároztam, hogy kemény leszek, és tagadóan ráztam a fejemet. Még mindig várt valamit és rám nézett. Megpróbáltam szavakba önteni a visszautasítást, de haboztam. Egyszerre öröm sugárzott szeméből és tudtam, hogy vesztettem. Ezek után nem tudtam ellenállni.

Délutánra elült a szél; másnap reggel akartunk indulni. A mi öblünkből nem tudtunk behatolni a szigetre, mert körülvették a mély vízből függőlegesen kiemelkedő sziklafalak.

Szürke, komor, de csendes reggel virradt ránk: már korán felébredtem és előkészítettem a csónakot.

- Bolond, hülye! Hahó! - ordítottam. Maud is felébredt rá. Csakhogy most az öröm kiabált belőlem, hajadonfővel táncolni kezdtem az öböl körül.

Maud kidugta fejét a vitorla mögül.

- Mi történt? - kérdezte álmosan és mégis kíváncsian.

- Kávét! - kiáltottam - mit szólna egy csésze meleg kávéhoz, forró kávéhoz?

- Istenem - mormogta -, úgy megijesztett, maga kegyetlen ember. Már belenyugodtam, hogy megleszünk anélkül is. Most pedig hiú reményeket táplál.

- Hát ide figyeljen!

A sziklahasadékokból száraz fahulladékot szedegtettem össze. Ezekből kis máglyát raktam, majd a jegyzetfüzetemből kiteptem egy lapot. A muníciónedobozból előszedtem egy sörétes-töltényt, bicskával eltávolítottam a fojtást, a löport pedig kiszórtam egy lapos kőre. Aztán kivettem a töltényből a gyutacsot s a puskaapor közelébe helyeztem. Az előkészületekkel végeztem. Maud a sátorból leste, mi fog kisülni. Bal kezemmel odatartottam a papírt, a jobb kezemben levő kővel pedig rácsaptam a gyutacsra. Fehér füst és láng csapott fel: a papír széle meggyulladt.

Maud tapsolt örömeiben:

- Prometheus! - kiáltotta.

Nem jutottam hozzá, hogy elragadtatását méltányoljam. Táplálni kellett a gyenge lángot, hogy erőre kapjon. Addig simogattam vele a gallyakat és forgácsokat, míg a vékonyabbak tüzet fogtak. Arra nem számítottam, hogy elhagyott szigetre fogunk vetődni, ezért semmiféle főzőedényt nem hoztam magammal, de felhasználtam azt a konzervdobozt, mellyel a csónakból vizet meregettem. Később, - ahogy konzervjeink fogytak - nagy mennyiségű főzőedényre tettünk szert.

A vizet én forraltam fel, a kávé Maud főzte meg. Milyen remek volt! Konzerv-marhahúst ettünk hozzá széttöredezett kétszersülttel. A reggeli kitűnően sikerült, tovább ültünk mellette, mint a felfedezőkhöz illik. A meleg kávé szürcsölgettük és megtárgyaltuk helyzetünket.

Bízom benne, hogy valamelyik öbölben állomásra találunk, hiszen tudomásom szerint őrzik a Bering-tenger főkatelepeit. Maud azonban, hogy előkészítsen a netán reánk váró csalódásra, kitartott amellett, hogy ismeretlen főkatelepet fedeztünk fel. De súlyos helyzetünk ellenére sem vesztette el jókedvét.

- Ha magának van igaza - mondtam -, el kell készülnünk rá, hogy itt telelünk. Eleségünk nem elegendő, ám itt vannak a fókák. Nemsokára elvonulnak, tehát gondoskodnunk kell a húskészletről. Aztán kunyhókat kell építeni, s hordalékfát gyűjteni. Meg kell próbálnunk főkazsírral világítani. Ha a sziget valóban lakatlan - ugyancsak lesz dolgunk. Viszont tudom, hogy nem lakatlan.

Neki lett igaza. Jó széllel vitorláztunk végig a parton, távcsövekkel, alkalmi kiszállásokkal végigkutattunk mindent, de emberi életnek nyomát sem találtuk. De azért rájöttünk arra, hogy nem mi voltunk az elsők, akik kikötöttek a Törekvés-szigeten. A mienktől számított második öbölben egy összetört csónak roncsait találtuk. Fókavadászoké lehetett, az evezők helyenként bőrrel voltak bevonva, s az orrának jobb sarkában felfedeztük a puskaállványt, sőt a ráfestett, elhalványult nevet is kibetűztük: „Gazelle 2. szám.” A csónak régóta lehetett itt, mert félig ellepte a homok; minden jel arra mutatott, hogy már hosszú ideje az elemek prédája volt. A hátsó ülés alatt egy rozsdás vadászpuskát találtam, meg egy törött matrózkést, melyet csaknem szétmarta a rozsdá.

- Ezek elmentek - mondtam vígan. De belül szorongó érzésem támadt. Szinte vártam, hogy valahol az öböl körül fehér csontokra bukkanjunk.

Nem akartam, hogy egy ilyen lelet lehangolja Maudot, ezért a csónakot újra a tenger felé fordítottam és körüljártuk a sziget északkeleti csúcsát. A déli parton nem voltak öblök s miután kora délután megkerültük a fekete hegyfokot, ezzel be is fejeztük a sziget körülhajózását. Kerületét huszonöt mérföldre becsültem, szélessége két és öt mérföld körül váltakozott. Az öbleiben tartózkodó fókák száma - a legóvatosabb becslés szerint is - kétszáz ezer lehetett. A sziget legmagasabb pontja a délnyugati kiugró volt, innen a hegyfokok és gerincek északkelet felé lejtettek, míg a túlsó parton alig néhány lábnyira emelkedtek a tenger szintje fölé. A mi kis öblünk kivételével, a többi öböl partját enyhén lejtős, köves lapály szegélyezte; itt-ott moha és tundrafű zöldellt. Errefelé nyüzsögtek a fókák, az öreg bikák őrizték háremeiket, míg a fiatalok külön csoportokba verődtek.

A Törekvés-szigetről elég e rövid leírás. Ahol nem meredeztek sziklák, ott a talaj elmocsarasodott; vihar verte, hullám mosta minden oldalát, a levegőt betöltötte a víz kétszáz ezer lakójának ugatása, egyszóval szomorú, nyomorúságos tartózkodási hely volt. Maud igyekezett engem előkészíteni a csalódásra, de amikor kikötöttünk a mi kis öblünkben, maga is letört. Rossz hangulatát derekasan rejtegette előttem, de miközben a tüzet igazgattam, kihallottam zokogását a sátorból.

Most nekem kellett elővennem minden képességet, hogy eljártsszam a vidám ember szerepét. Sikerült is; visszaoptam a nevetést kedves arcára. A korai lefekvés előtt még énekelt is. Most hallottam először énekelni. Ahogy a tűz mellett hevertem, megállapítottam, hogy mindenben majdnem tökéletes. Hangja nem volt ugyan erős, de csodálatosan szép és kifejező.

Még mindig a csónakban aludtam. Aznap éjjel sokáig bámultam a csillagokat és helyzetünket mérlegeltem. A felelősség most rajtam nyugodott, ami sok újat jelentett számomra. Egyetértettem Larsennel: apám lábain jártam. Pénzemre ügyvédek és ügynökök vigyáztak; nekem se gondom, se felelősségem. A *Kísérteten* azután megtanultam, hogy felelős vagyok magamért. És most, életemben először, másvalakiért is. S mindjárt a legkomolyabb eset, mert ő volt az egyetlen nő a világon... az egyetlen kicsi asszony, kire még gondolni is csak szerelemmel tudtam.

XXX

Nemhiába neveztük el Törekvés-szigetnek, mert két hétig gürcöltünk, amíg felépítettünk egy kunyhót. Maud mindenáron segíteni akart. Sírni tudtam volna sérült, vérző keze láttán. Mégis, éppen ezért büszke voltam rá. Volt abban valami hősies, ahogyan ez a gyenge testalkatú nő a fáradságokat elviselte, s csekélyke erejével egy parasztasszony munkáját akarta ellátni. Összeszedte a kövek egy részét, melyekkel a kunyhó falát akartam felépíteni. Süket fülekre találtam, mikor arra kértem: hagyja már abba. Aztán mégis beleegyezett, hogy ő végzi majd a munka könnyebb részét, főz, mohát és tüzelőt gyűjt télire.

A kunyhó falai különösebb nehézség nélkül elkészültek. Simán ment minden, egészen addig, míg a tetőhöz nem értem. Mit kezdjünk négy fallal tető nélkül? Miből lehetne tetőt csinálni? Igaz, felhasználhatom a fölösleges evezőket. Tetőgerendának jók lesznek, de mivel fedjem be? Moha, tundrafű erre a célra alkalmatlan. A vitorla a csónakhoz kell, a vízmentes ponyva pedig már szakadozni kezdett.

- Winters rozmárbőrrel fedte be kunyhóját - jutott az eszembe.

- Nekünk meg itt vannak a fókák - javasolta Maud.

Másnap megkezdődött a vadászat; nem tudtam, hogyan kell löni, de igyekeztem megtanulni. Mikor vagy harminc töltényt elpocsékoltam már három fókára, rájöttem, hogy rámegy az egész muníciókészletünk, míg én megszerzem a kellő gyakorlatot. Nyolc töltényt használtam már el, hogy tüzet csináljak vele, míg rájöttem, hogy a tüzet nedves mohával kell életben tartani. Így aztán alig száz töltény maradt a dobozban.

- A fókákat le kell bunkózni - jelentettem ki, mikor meggyőződtem róla, hogy a céllövészethez ügyetlen vagyok. - Hallottam a főkavadászoktól, hogy bunkóval is le szokták ütni őket.

- Olyan kedvesek - ellenkezett Maud. - A gondolat is elviselhetetlen számomra. Tudja, olyan hentes munka. Egészen más, ha lelövik őket.

- Márpedig a tetőnek állnia kell - válaszoltam kurtán. - Sarkunkban a tél. A mi életünk előbbre való, mint az állatoké. Nagy baj, hogy nincs muníciónk. Amúgy mellékesen, azt hiszem, ha leütik őket, nem szenvednek annyit, mintha lelövik. Én fogom őket lebunkózni.

- Hiszen éppen ez az - kezdte rá Maud, aztán zavartan abbahagyta.

- Természetesen; de ha maga jobb szeretné...

- De hát mit tegyek - szakított félbe lágyan, amely azt jelentette, hogy enged.

- Gyűjtsön tűzrevalót és főzze meg az ebédet - mondtam könnyedén.

Fejét rázta.

- Veszedelmes dolog ez ahhoz, hogy egyedül kísérelje meg. Tudom, gyenge nő vagyok, de talán segítségére lehetnék, ha veszélybe kerül.

- És a bunkózás? - szoltam.

- Azt persze maga csinálja. Biztosan sikítani fogok. Majd félrenézek...

- A veszély nagyon komoly - nevettem.

- Meg tudom majd ítélni, mikor nézzek oda és mikor ne - válaszolta ünnepélyesen.

Az lett a vége, hogy másnap reggel ő is elkísért. A szomszédos földnyelvhez eveztem, a part széléig. Körülöttünk nyüzsgöttek a fókák, ugatásukkal olyan lármát csaptak, hogy kiabálnunk kellett, ha meg akartuk érteni egymást.

- Tudom, hogy lebunkózni is szokták őket - mondtam, hogy önmagamot bátorítsam. Közben kételkedve pillantottam egy nagy bikára, amely mellső lábaira állva érdeklődéssel bámult rám.

- Csak az a kérdés: hogyan?

- Gyűjtsünk inkább tundrafüvet és fedjük le azzal a tetőt - mondta Maud.

Mindketten megijedtünk - nem ok nélkül - a közlőről csillogó nagy fogaktól és a kutyaszájtól.

- Mindig azt hallottam, hogy a fókák félnek az embertől - mondtam.

- Különböben azt sem tudom, hogy félnek-e - mondtam később, mikor még egy kicsit közelebb eveztem az öbölhöz. - Lehet, ha nagymerészen partra szállok, akkor elszelelnék és egyet se tudok elcsípni. - Vagyis még mindig haboztam.

- Hallottam egy emberről - mesélte Maud -, aki behatolt egy olyan területre, ahol vadludak fészkeltek s a ludak megölték.

- A ludak?

- A ludak. A bátyám mesélte, mikor még kislány voltam.

- De én úgy tudom, hogy az emberek le szokták őket bunkózni - makacskodtam.

- Azt hiszem, a tundrafüvből éppen olyan jó tető lesz.

Szándékával ellentétben, szavai még jobban megvadítottak. Végre is, nem viselkedhetek előtte gyáván.

- Itt kötünk ki - mondtam, és orrával a partra irányítottam a csónakot.

Kiugrottam s vitézül nekimentem egy hosszúsörényű bikának, amely nőstényei körében ült. Szabályszerű bunkó volt nálam, olyan, amilyen a evezősök szokták agyonvágni azokat a fókákat, melyeket a vadászok megsebesítettek. Csupán másfél láb hosszú volt, s tökéletes tudatlanságomban sejtelmem sem volt arról, hogy a fókatelepek partjain legalább négy-öt láb hosszú bunkókat használnak. A tehenek elcammogtak utamból, míg köztem és a bika közötti távolság egyre csökkent. Az haragosan mellső uszonyaira emelkedett. Most tizenkét lábnyira voltunk egymástól. Még mindig bátran haladtam feléje s el voltam rá készülve, hogy egyszerre csak megfordul és elszalad.

Hatlábnyi távolságban az ijedtség azt súgta nekem: mi lesz, ha mégsem szalad el? Nos, hát akkor lebunkózom. Félelmemben meglepedkeztem arról, hogy meg akarom kaparintani a bikát, nem pedig megfutamítani. Ebben a pillanatban felhorkantott s nekem rohant. Szeme villámlott, száját tágra nyitotta; kegyetlenül villogtak a fogai. Szégyen nélkül megvallom, én voltam az, aki megfordult s szedte a lábát. Ügyetlenül rohant utánam, de elég gyorsan. Csak kétlépésnyire volt mögöttem, mikor beugrottam a csónakba. Amint eltaszítottam, beleharapott az evezőbe. Úgy roppantotta szét a kemény fát, akár a tojáshéjat. Mauddal együtt elképedtünk a meglepetéstől. Egy pillanat múlva a fóka a csónak alá bújott, szájával megragadta taréját s ugyancsak megrázta.

- Istenem! - kiáltotta Maud -, gyerünk vissza.

Fejemet ráztam.

- Amit más meg tud tenni, azt én is megteszem. Márpedig tudom, hogy le szokták bunkózni. De jobb lesz, ha legközelebb békét hagyok a bikának.

- Szeretném, ha nem tenné.

- Csak azt ne mondja: kérem, nagyon kérem - kiáltottam félig haragosan.

Nem válaszolt. Azt hittem, megsértettem.

- Bocsásson meg - mondtam, vagy inkább kiáltottam a fókák zajában. - Ha úgy kívánja, megfordulok s hazamegyek. Ámbár inkább maradni szeretnék.

- Nem akarom, hogy azt mondja: így van az, ha az ember nőt hoz magával. - Incselkedve mosolygott rám, s tudtam, hogy nincs szükség megbocsájtásra.

Néhány száz lábnyit eveztem az öböl mentén, hogy idegeim rendbejőjenek, aztán megint partra szálltam.

- Legyen óvatos! - kiáltott utánam.

Bólintottam, most oldaltámadást akartam intézni a legközelebbi hárem ellen. Minden jól ment, egészen addig, míg egy csapást nem mértem a legszélső nőtény fejére, amely azonban rövidre sikerült. Horkantott egyet s igyekezett elcammogni. Utána rohantam, még egyszer rásújtam. Feje helyett vállát találtam el.

Maud kiáltását hallottam:

- Vigyázzon!

Izgatottságomban semmi másra nem figyeltem, s ahogy felnéztem, a hárem ura tartott felém. Újra a csónakba menekültem - miközben vadul üldözött -, de most Maud nem javasolta, hogy forduljunk vissza.

- Azt hiszem, jobb volna - mondotta -, ha békében hagyná a hárezeket, s figyelmét inkább a magános és ártatlanul bámészkodó fókákra fordítaná. Olvastam én már valamit ezekről; úgy gondolom, Jordán doktor könyvét. Vannak bikák, melyek még nem elég öregek ahhoz, hogy saját hárezük legyen. Ha megtalálnánk, hol tartózkodnak ezek...

- Úgy látom, felébredtek a harcos ösztönei - nevettem.

Hirtelen kedvesen elpirult:

- Meg kell vallanom, nem szeretem a vereséget, bár arra sem szeretek gondolni, hogy ilyen kedves és ártatlan állatokat megölünk.

- Kedves? - morogtam. - Én ugyan semmi szépet nem láttam azokon a habzó szájú vadállatokon, melyek nekem rohantak.

- Egyéni szempont - nevetett. - Kellő távolságból kell nézni őket. Ha nem ment volna olyan közel hozzájuk...

- Ez az! - kiáltottam. - Hosszabb bunkóra van szükségem. Itt van a törött evező.

- Most jut eszembe - mondotta Maud -, Larsen kapitány beszélt nekem arról, hogyan támadják meg a fókákat telepeiken. Mielőtt megölnék, előbb kis csoportokban, befelé hajtják őket a partról.

- Nem vállalnám, hogy egy hárezet befelé tereljek - jegyeztem meg.

- De ott vannak a kölyök-bikák - mondta Maud. - Ezek külön csoportokba tömörülnek. Jordán doktor szerint, köztük s a hárezek között ösvények vannak, s míg nem lépik át az ösvényeket, addig nem bántják őket.

- Ehol ni egy - mondtam egy úszó fiatal bikára mutatva. - Figyeljük meg, ha kiúszik, követjük.

A foka egyenesen az öbölbe úszott s a két hárem közötti kis területen kimászott. A két hím figyelmeztető hangokat hallatott, de nem támadták meg. Láttuk, hogyan halad lassan befelé a háremek között.

- Ez lesz az - mondtam, kilépve a csónakból. Megvallom, szívemet kissé összeszorította a gondolat, hogy nagy csorda között menjek át.

- Okosan tennénk, ha megerősítenénk a csónakot - mondotta Maud.

Miközben mellém lépett, csodálattal néztem rá. Fejével határozottan bólintott:

- Igenis magával megyek. Kösse csak meg a csónakot s adjon nekem is egy bunkót.

- Gyerünk vissza - szóltam bátoritanul -, azt hiszem megteszi a tundrafű is.

- Jól tudja, hogy nem felel meg - válaszolta. - Vezessek talán én?

Vállat vontam, de magamban bámultam őt és büszke voltam rá. Kezébe adtam a törött evezőt és magamhoz vettem egy másikat. Az első lépéseinknél remegtünk idegességünkben. Maud egyszer felsikoltott a félelemtől, mikor egy tehén lábai felé szaglászott. Ugyanezen ok miatt én is kénytelen voltam több ízben meggyorsítani lépteimet. Mindkét oldalról csupán figyelmeztető ugatásokat hallottunk, az ellenségeskedés minden jele nélkül. Olyan telep lehetett ez, ahol nem garázdálkodtak vadászok, a fókák szelídek voltak s nem féltek.

A nyáj közepében fülsiketítő zaj uralkodott. Megállottam s bátorító mosollyal néztem Maudra, mert hamarabb magamhoz tértem. Láttam, hogy még mindig nagyon meg van ijedve. Közelebb jött hozzám s fülembe súgta:

- Borzasztóan félek.

Én nem féltem. Bár még szokatlannak találtam a dolgot, a békés fókacsoportok megnyugtattak. A leány viszont remegett.

- Félek is, meg nem is - mondta vacogó állkapcsokkal. - A nyomorult test fél; én nem.

- Nincs semmi baj - mondtam ösztönszerűen s védően fontam köréje karomat.

Sohasem felejttem el, milyen hirtelen tudatosodott bennem férfi voltom. Mélyenfekvő ösztön moccan meg bennem. Hímnek éreztem magam, a gyenge, de küzdő nőtény védőjének. Ami a legszebb volt benne: azt oltalmaztam, akit szerettem. Olyan könnyedén támaszkodott rám, mint a pehely. Amint remegése megszűnt, csodálatos erőt éreztem magamban. Úgy éreztem, a nyáj legvadabb bikájával is meg tudnék birkózni s ha akkor támadt volna rám közülük valamelyik, tudom, hogy hideg nyugalommal fogadom és megölöm.

- Jól vagyok már - mondta Maud hálás tekintettel -, mehetünk.

Szinte tombolt bennem az öröm: az én erőm nyugtatta meg, az öntött belé bizalmat. Bennem, a kifinomult kultúrlényben, mintha feltámadt volna emberfajtánk hajnala, újra átéltem idők homályába veszett őseim nappali vadászatait, erdőben töltött éjszakáit. Amint a szomszédos háremek közti ösvényen továbbmentünk, arra gondoltam: nagyon sokat köszönhetek Larsennek.

Negyedmérfölddel beljebb ráakadtunk a kölyök-bikákra, melyek magányos legényéletüket éltek. Erőt gyűjtöttek arra az időre, mikor majd meg kell küzdeniök azért, hogy háremet szerezzenek maguknak.

Most már minden simán ment. Mintha csak tudtam volna, mit kell tennem és hogyan.

Kiabáltam, bunkómmal fenyegetőztem, a lustábbakat megpiszkáltam; így sikerült egy tucatnyi ifjú legényt társai közül kiszakítanom.

Amint valamelyik a víz felé akart kitörni: elébe álltam. Maud tevékeny részt vett a terelésben, kiabálásával, a törött evezővel való hadonászásával sokat segített. Azt is észrevettem, ha valamelyik foka nagyon fáradtnak, szomorúnak látszik, azt szökni hagyja. De azt is megfigyeltem, ha valamelyik harcias foka ki akar törni, akkor Maud szeme derűsen felvillan, bunkójával pedig ügyesen rácsap.

- Istenem, milyen izgalmas ez! - kiáltott fel és kimerülten megállt. - Talán leülök egy kicsit.

Egy kisebb nyájat (tucatnyi állatot, hiszen néhány megszökött), még vagy száz yardnyira hajtottam befelé, s mire Maud csatlakozott hozzám, már befejeztem a mészárlást s hozzáfogtam a nyúzáshoz. Egy órával később büszkén mentünk visszafelé a háremek közötti ösvényen. Még kétszer jöttünk vissza bőrökkel megrakodva, míg végre elegendőnek találtam a kunyhó befedésére. Feltettem a vitorlát és a mi kis öblünk felé irányítottam a csónakot.

- Mintha hazatérnénk - mondta Maud, mikor a partnak futtattam a csónakot.

Egy kis megindultság fogott el. Olyan meghittnek, természetesnek hangzott. Így szóltam:

- Úgy tűnik nekem, mintha soha nem éltem volna más életet. A könyvek és a művelt emberek világa annyira elmosódott bennem, mintha nem is valóság lenne, hanem álom. Úgy érzem, mintha egész életem vadászat s harc közepette telt volna el. Ehhez pedig maga is hozzátartozik. - Maga... - már majdnem azt mondtam: „asszonyom, élettársam”, de simán kijavítottam: - nagyon jól bírja a fáradalmakat.

Kitűnő hallása volt. Észrevette az árnyalati törést mondanivalómban. Rám pillantott:

- Nem ezt akarta mondani. Hanem mit?...

- Hogy az amerikai Meynell asszony teljes sikerrel megbirkózik egy vadember életkörülményeivel.

- Óh - csak ennyit mondott, de esküdni mertem volna rá, hogy hangjából csalódás csendült ki.

Az „asszonyom, élettársam” a nap hátralevő részében - és még sok napon át - bennem motoszkált. De soha elevenebben, mint akkor este, miközben figyeltem, hogyan éleszti fel újra a tüzet, és főzi a vacsorát. Megmozdult a bennem lappangó ősember, azért tartottak annyira izgalomban a faj létének gyökereihez kapcsolódó szavak. Beleremegtem ismételten, míg el nem aludtam s álmomban is magam elé mormoltam.

XXXI

- A szaga nem a legkellemesebb - mondtam -, de belül tartja a meleget, s kívül az esőt meg a havat.

A főkabórból való tetőt nézegettük.

- Nem szép, de a célnak megfelel - folytattam, hogy kihúzzam Maudból az elismerést.

Tapsolt, s kijelentette, hogy el van ragadtatva.

- Csakhogy sötét van ám itt - mondta s önkéntelenül megborzongott.

- Miért nem szólt az ablakról - mondtam -, mikor a falakat csináltam? Magának készítettem, magának kellett volna az ablakra gondolnia.

- Tudja, hogy soha nem gondolok arra, ami kézenfekvő - nevetett. - Különben is, akármikor vághat egy nyílást a falon.

- Igaza van, erre még nem gondoltam - válaszoltam s hevesen csóváltam a fejemet. - Rendeljen csak hamar ablaktáblákat az üvegestől, azt hiszem Red 4451 a telefonszáma; közölje vele, milyen fajtájú és nagyságú üvegekre volna szüksége.

- Ezt azt jelenti - kezdte...

- Hogy nem lesz ablak.

A kunyhó csúf volt és sötét, civilizált helyen legfeljebb disznókat tartottak volna benne. Nekünk azonban - akik megismerkedtünk a fedetlen csónak nyomorúságával - kényelmes kis lakásunk lesz. Következett a beköltözés, melyhez főkazsíról és gyapotkanócból készült mécsessel világítottunk. Ezek után hozzáfoghattam a téli hűselltálmány beszerzéséhez, s a második kunyhó építéséhez. Most már simán ment a dolog. Reggel útra keltünk a csónakkal, s délben egy rakomány főkatetemmel tértünk vissza. Mialatt én a második kunyhó építésével foglalatostkodtam, addig Maud lassú tűznél zsírt olvasztott. Hallottam valamit arról, hogyan konzerválják faluhelyen a húst. Földaraboltunk a főkákat és a húst megfűstöltük.

A második kunyhó könnyebben készült, mert az első mellé húztam fel. Így csak három falra volt szükség. Mégis nagyon kemény munkának bizonyult. Mauddal együtt erőnk végső megfeszítésével hajnalig dolgoztunk. Este holtfáradtan rogytunk fekvőhelyünkre, s olyan mélyen aludtunk, mint a bunda. Mindenek ellenére Maud kijelentette, hogy soha életében nem érezte magát ilyen jól és ilyen erősnek. Magamon is hasonlókat tapasztaltam, de attól félttem, hogy ez a törekeny virágszál le fog törni. Gyakran láttam, amikor teljesen kimerülve végigdőlt a homokon, hogy összeszedje magát. Aztán lábra állt és újból keményen dolgozott. Nem tudtam elképzelni, honnan veszi hozzá az erőt.

- Gondoljon arra - mondta -, eleget pihenünk majd a télen. Akkor majd örülnénk, ha dolgunk akadna. - Így háritotta el mindig ellenvetéseimet.

Aznap este megtartottuk az én kunyhómban a házszentelőt. Harmadik napja tartott már akkor a vad vihar, amely sorba végigpásztázta mind a négy világtájat s most éppen minket vett elő. A külső öbölben csak úgy tajtékzott a tenger, még a mi kis, zártabb öblünkben is erősen hullámozott. A szigetet egy oldalról sem védte magas hegygerinc, és a szél úgy fütyült rajta keresztül és úgy bömbölt a kunyhók körül, hogy attól tartottam, nem bírják majd ki a falak. A bőrtetőt - amely oly erősen ki volt feszítve, akár a dob - minden szélroham rángatta, cibálta.

Számtalan rés támadt a falon, ahol nem volt betömődve mohával. Ennek ellenére: a főkazsír jól égett, nem fáztunk és kellemesen éreztük magunkat.

Véleményünk szerint ez az este volt a Törekvés-szigeten eltöltött idő fénypontja. Lelkileg is megkönnyebbültünk. Nemcsak hogy elszántuk magunkat a kemény télre, de fel is készültünk rá. Tőlünk a fókák elindulhattak dél felé titokzatos útjukra, akkor, amikor nekik tetszik. A vihar sem ijesztett meg bennünket. Nemcsak száraz, meleg, védett szállásunk töltött el megnyugvással, hanem az is, hogy szinte fényűző moha-ággal rendelkezünk. Ez Maud ötlete volt; lelkesen szedte hozzá össze a mohát. Ma először alszom ezen az ágyon és álmaimat bizonyára megédesíti, ha arra gondolok, hogy ő készítette.

Mikor felkelt, hogy visszavonuljon, szokott különös módján felém fordult és azt mondta:

- Valami történni fog... valami készül. Érzem. Valami közelít felénk; most jön. Nem tudom mi, de jön.

- Jó vagy rossz? - érdeklődtem.

- Azt már nem tudom, de itt van valahol. - A tenger és a szél irányába mutatott.

- Csak nem fél? - kérdeztem, mikor utat nyitottam neki. Bátran nézett rám.

- Jól érzi magát, egészen jól?

- Soha jobban - volt a válasz.

Mielőtt elment, még beszélgettünk egy keveset.

- Jóéjszakát, Maud - mondtam.

- Jóéjszakát, Humphrey - viszonzta.

Egy idő óta egészen természetesnek tartottuk, hogy keresztnévünkön szólítsuk egymást. E pillanatban szerettem volna karjaimba szorítani. Bizonyára meg is tettem volna itt az isten háta megett. De mégis ez a helyzet volt az, ami visszatartott. Így hát egyedül maradtam kis kunyhómban, de szívem mindjobban átmelegedett és boldoggá tett a gondolat, hogy valami láthatatlan kötelék fűz össze bennünket, melyet azelőtt nem éreztünk.

XXXII

Különös érzéssel ébredtem, mintha hiányzott volna valami környezetemből. Pár másodpercnyi ébrenlét után már nem is találtam olyan furcsának, mert megállapítottam, hogy a hiányzó valami - a szél. Abban az idegfeszültségben aludtam el, amely akkor szokta elfogni az embert, ha állandó mozgást vagy zajt hall. Reggelre kelve is vártam a beidegződött lármát, de minden elcsendesedett.

Hónapok óta az első éjszakát töltöttem fedél alatt. Még egypár percig kéjes érzések közepette feküdtem takaróm alatt, melyet ezúttal nem nedvesített be sem köd, sem pára. Először azt a hatást vizsgáltam, melyet a szél megszüntetett rám, majd pedig annak az élvezetnek örültem, hogy ágyamat Maud készítette. Mikor felöltöztem s kinéztem, hullámcsapkodást hallottam az öbölben, amely beszédesen bizonyította, hogy milyen viharos éjszakánk lehetett. Derült ég és napsütés köszöntött. Kissé elaludtam s ezért a tetterős elhatározással léptem ki a szabadba, hogy majd igyekszem, s bepótolom az elvesztegetett időt. Így illet ez a Törekvés-sziget lakójához.

Kint azonban földbe gyökerezett a lábam. Alig tudtam hinni a szememnek, úgy elképesztett az elém táruló látvány. Alig ötven lábnyira az öbölben, orrával befelé, egy árbocaitól megfosztott fekete hajótest himbálózott. Megdörzsöltem szememet és újból odanéztem. Megtaláltam rajta a házilag épített konyhát, a hajófar jól ismert emelvényét, az alacsony kabint, mely alig emelkedett a korlát fölé. A *Kísértet* volt.

Vajon a sors miféle szeszélye hozta ide... éppen ide? Hátam mögött a kopár, megközelíthetetlen sziklafalra pillantottam és kétségbeestem. Szó sem lehet a menekülésről, az teljesen reménytelen. Maudra gondoltam, aki ott aludt a kunyhóban, amelyet mi építettünk. Eszembe jutott a „jóéjszakát, Humphrey” meg „az asszonyom, élettársam”, újból megszólalt szívemben, de most úgy, mint a halálharang. Aztán minden elsötétült szemem előtt.

Talán a másodpercnél egy töredékéig tartott - sejtelmem sincs róla, valójában meddig -, míg ismét magamhoz tértem. Itt volt a *Kísértet*, orrával a part felé, széthasadt rúdja kinyúlt a szárazföldre, törött árbocai belelógtak a vízbe, belepte a hínár, s a hullámok minduntalan hozzáütötték a hajó oldalához. Valamit tenni kell, ez bizonyos.

A különös az volt, hogy a fedélzeten senki sem mozdult. Arra gondoltam, hogy az éj folyamán sokat küszködtek, s most valamennyien alszanak. Aztán az jutott eszembe, hogy Mauddal együtt megmenekülhetünk. Ha a csónakba ülünk és megkerülünk a hegyfokot, mielőtt még bárki is felébredne? Mindjárt felkeltem és indulunk. Már éppen szólni akartam neki, amikor rádöbrentem, hogy milyen kicsi ez a sziget. Még elrejtőzni sem tudunk rajta; csak a végtelen, vad óceán vesz körül bennünket. Kedves kis kunyhóinkra gondoltam, hús-, zsír-, moha- és tüzelőszer-készleteinkre, s jól tudtam, hogy nem élhetjük túl a telet és a viharokat a tengeren. Ajtaja előtt tétozábam. Teljesen lehetetlen! Az a tébolyult gondolatom támadt, hogy berohanok és megölöm álmában. Aztán hirtelen felvillant elmémben a jobb megoldás. Miért ne küszsak fel a *Kísértetre* - hiszen jól ismerem az utat Larsen ágyához - s miért ne őt öljem meg álmában? Azután... azt majd meglátjuk. Ha meghalt, lesz rá idő és mód, hogy előkészítsük a többit. Bármilyen helyzet állna elő, az nem lehet rosszabb a mostaninál.

Késem oldalamon lógott. Visszamentem kunyhómba a vadászfegyverért s megbizonyosodtam róla, hogy meg van töltve. Ezután lementem a *Kísértethez*. Némi nehézség után - és azon az áron, hogy derékig nedves lettem - felmásztam a fedélzetre. A mellvéd csapóajtaja nyitva volt, de nem hallatszott onnan az emberek lélegzése. Elképesztett a gondolat: vajon lakatlanná

vált-e a *Kísértet*? Még figyelmesebben hallgatóztam: semmi zaj. Óvatosan lementem a létrán. A helyiségnek olyan üres és dohos szaga volt, mint ahol már régóta nem lakott senki. Mindenütt rongyos ruhák, viseltes tengerészcsizmák és lyukas viaszosvásznon-öltönyök hevertek szanaszét.

Amikor újra a fedélzetre mentem, megállapítottam: hirtelen hagyhatták el a hajót. Szívemben újraéledt a remény; bátrabban néztem körül. Észrevettem, hogy hiányzanak a csónakok. A fedélközben ugyanazt láttam, mint a mellvédben. A vadászok is sebbel-lobbal pakolhatták össze holmijukat. A *Kísértetről* elmenekültek, az Maudé volt és az enyém. A hajó készleteire gondoltam, a kabin alatti raktárra. Az az ötletem támadt, hogy valami kedves meglepetést viszek Maudnak a reggeli mellé.

Fellélegeztem. Nincs mitől félnem, s a kitervelt szörnyű tettet sem kell végrehajtanom. Gyermekes kíváncsiság lett rajtam úrrá. Mikor felmentem a lépcsőn, egyszerre két fokot ugrottam, és semmi más nem járt az eszemben, mint az, hogy mennyire fog örülni Maud, ha felébred, és már várja a szokatlan reggeli.

Amint a konyhához értem, újabb öröm adódott; nagyszerű konyhafelszerelésünk lesz. Felugrottam a hajófar emelvényére és megláttam... Wolf Larsent! Meglepetésemben meg sem tudtam állni és még egypár lépést tettem előre. A lejárónál állt, csak fejét s vállát láthattam; egyenesen rám meredt. Karja a félig nyitott csapóajtón pihent. Meg sem mozdult, csak állt és rám meredt.

Remegni kezdtem és felfordult a gyomrom, mint régen... Egyik kezemmel megtámaszkodtam, hogy magamhoz térjek. Ajkam mintha hirtelen kiszáradt volna. Pillanatra sem vettem le róla szememet. Egyikünk sem szólalt meg. Mozdulatlan némaságában volt valami baljóslatú. Százszor jobban féltem tőle, mint valaha. Mind a ketten ott álltunk s egymásra meredtünk.

Alig vártam már, hogy valami történjen; minthogy újra elővett régi tehetetlenségem, azt lestem, hogy ő kezdje. Ahogy múltak a pillanatok, teljesen hasonlóan találtam a helyzetet a hosszúsörényű foka-bika megtámadásához; amikor le akartam bunkózni, annyira levett lábamról a félelem, hogy végül azt kívántam: bárcsak megfutamodna. Ez bírt rá, hogy magamhoz ragadjam a kezdeményezést, s ne engedjem azt át Larsennek.

Felhúztam a két kakast és ráemeltem a fegyvert. Ha megmoccan, vagy pedig megkísérli, hogy a lépcsőn lefelé meneküljön: egész bizonyosan lelövöm. De éppen olyan mozdulatlanul nézett most is reám, akár az előbb. Amint szemben állottam vele - reszkető kezemben a lövésre emelt puskával - észrevettem, hogy milyen keserűek és megviseltek a vonásai. Mintha valami szörnyű gond tört volna rá. Beesett arca fölött fáradtan ült szemöldöke. És nemcsak az volt különös, amit szeme kifejezett, hanem az is, ahogyan nézett. Mintha látóidegeit és a szem mozgató izmait valami szörnyű fájdalom kínozták volna meg és szemgolyói kissé kifordultak volna.

Amint ezt felfedeztem, agyam lázas tevékenységbe kezdett; ezer gondolat suhant rajta keresztül... de a ravaszt nem tudtam meghúzni. Leeresztettem a puskát, a kabin sarkához támaszkodtam, hogy kissé megnyugtassam idegeimet; de azért is, hogy közelebb legyek hozzá. Újból meg akartam célózni. Felemeltem a puskát; Wolf Larsen csupán kartávolságnyra állt tőlem. Semmi reménye nem lehetett többé, mert most már eltökéltem magam. Nem téveszthettem el, akármilyen rossz céllovó voltam is. Mégis küzdöttem magammal és nem tudtam meghúzni a ravaszt.

- Nos - kérdezte türelmetlenül.

Hiába erőszakoltam ujjamat a ravaszra s hiába próbáltam valamit mondani.

- Miért nem lö? - kérdezte.

Megköszörültem a torkomat, mert a rekedtségtől nem tudtam beszélni.

- Púpos, maga nem fogja megtenni - mondta lassan. - Nem azért, mert fél, hanem azért, mert tehetetlen. Az erkölcsi hagyományok erősebbek, mint maga. Azoknak a nézeteknek a rabszolgája, amelyeknek a maga társasága hitelt ad, és amelyeket olvasmányjaiból merített. Azt a törvénykönyvet verték fejébe gyerekkora óta és ez - bölcsellete ellenére, annak ellenére, amit tőlem tanult - nem engedi, hogy egy fegyvertelen, védtelen embert megöljön.

- Tudom - mondtam rekedten.

- Azt is tudja, hogy én éppen olyan nyugodtan megölök egy fegyvertelen embert, mint ahogy elszívok egy szivart. Tudja, ki vagyok. Maga elnevezett már engem kígyónak, tigrisnek, cápának, szörnyetegnek. Mégis, maga kis rongybaba, maga véleményyszajkó, képtelen megölni engem, mint ahogy megölne egy kígyót vagy egy cápát, csak azért, mert nekem kezem, lábam van és olyanforma testem, mint magának. Nahát! Többre tartottam magát, Púpos.

Feljött hozzám a lépcsőn.

- Tegye le azt a puskát. Más egyebet akarok magától kérdezni. Még eddig nem állt módomban körülnézni. Hogyan fekszik a *Kísértet*? Mitől lett vizes? Hol van Maud?... azaz bocsánatot kérek, Brewster kisasszony... vagy talán Van Weydenné asszony?

A tehetetlenségtől majdnem sírva húzódtam tőle vissza. Nem tudom lelőni és ráadásul olyan bolond vagyok, hogy a fegyvert is leeresztem. Kétségbeesésemben abban reménykedtem, hogy valami ellenséges mozdulatot tesz, megpróbál rám ütni vagy megfojtani. Tudtam: csak ez vihet rá, hogy lelőjem.

- Ez a Törekvés-sziget - mondtam.

- Soha nem hallottam róla - vágott közbe.

- Mi ennek neveztük el.

- Mi? Hogy érti ezt? - kérdezte.

- Brewster kisasszony és én. A *Kísértet* - amint láthatja - orrával az öböl felé fekszik.

- Úgy látszik, itt fókák vannak - mondta. - Felköltöttek ugatásukkal, különben még mindig aludnék. Arra figyelmeztettek, hogy védett helyen vagyok. Valami fókatelep-féle ez, amilyeneket éveken át hajszoltam. Hála az én Halál testvéremnek, vagyonra, kincsesbányára bukkantam. Hol fekszik ez a sziget?

- Sejtelmem sincs róla - válaszoltam. - Önnek jobban kellene tudnia, mi volt a legutolsó helymeghatározása?

Titokzatosan mosolygott, de nem válaszolt.

- Hol vannak az emberei? - kérdeztem. - Hogyan lehetséges az, hogy egyedül van?

Azt vártam, hogy megint megkerüli a kérdést, s annál inkább meglepett, milyen készséggel válaszolt.

- A fivérem negyvennyolc óra múlva - nem az én hibámból - elfogott. Éjjel, mikor csak egy őrszem állt, megrohanták a fedélzetet. A vadászok ellenem fordultak, mert ő magasabb bért ígért. Fülelem hallatára ajánlotta fel. Legénységem - természetesen - otthagytam. Erre el lehettem készülve. Mindenki elhagyott; egyedül maradtam. Most Halálnak volt szerencséje, de legalább a családban marad.

- Hogyan vesztette el az árbocokat? - kérdeztem.

- Menjen oda és nézze meg azokat a köteleket - mondta odamutatva, ahol a farvitorláknak kellett lenniök.

- Hiszen ezeket késsel vágták el! - kiáltottam.

- Nem egészen - nevetett. - Annál tisztább munka volt. Nézze csak meg újból.

Még egyszer megnéztem, a köteleket csak annyira vágták át, hogy némi tartásuk maradjon, amíg jobban meg nem húzódnak.

- Ezt Mugridge csinálta - nevetett - tudom, ha nem is láttam. Ezzel akart bosszút állni.

- Rávall a szakácsra! - kiáltottam.

- Ezt gondoltam én is, amikor mindenki elhagyott. De csak úgy magamban mormoltam.

- És mit tett ön, miközben mindez történt?

- Ami tőlem tellett - gondolhatja -, de a körülményekhez képest kevésnek bizonyult.

Megfordultam, hogy újra szemügyre vegyem Mugridge művét.

- Azt hiszem, leülök és napozom egy darabig - mondotta Wolf Larsen.

Hangjából is kiérződött, hogy fáradt, nincs ereje; ez olyan furcsán hatott, hogy hirtelen rápillantottam. Kezével idegesen kapkodott az arca előtt, mintha pókhálókat akart volna eltávolítani. Nem értettem; az egész nem vágott ahhoz a Larsenhez, akit ismertem.

- Mi van a fejgörcseivel? - kérdeztem.

- Még mindig gyötörnek - felelte. - Azt hiszem, most jön rám egy újabb.

Ülő helyzetéből lecsúszott s most a fedélzeten feküdt... Aztán oldalra fordult, fejét kezére hajtotta, másik kezével pedig szemét védte a naptól. Ott álltam elképedve.

- Most azt teheti velem, Púpos, amit akar - mondta.

- Nem értem - hazudtam, mert nagyon is értettem.

- Óh, semmi - tette hozzá lágyan, mintha szundikálna - most ott vagyok, ahová maga kíván.

- Nincs ott - feleltem -, mert azt kívánom, bár pár ezer mérföldre lenne innen.

Röhögött egyet, aztán nem szólt többet. Meg sem mozdult, mikor mellette lementem a kabinba. Felemeltem a padozat csapóajtáját, de pár pillanatig gyanakodva bámultam az alatta levő kis raktárba. Haboztam, lemenjek-e. Szép is volna, ha megfogna a csapdában, akár egy patkányt. Lassan visszamásztam a lépcsőn és őt figyeltem. Hátha lefekvése csupán csselfogás volt? Még mindig úgy feküdt, mint amikor otthagytam. Mégis lementem a raktárba, de voltam olyan óvatos, hogy előbb kiemeltem a csapóajtót. Tető nélkül nem kerülhetek csapdába. De ez szükségtelennek bizonyult. Lekvárral, kétszersülttel, húskonzervvel megrakodva - amennyit csak elbírtam - visszajöttem a kabinba és helyére raktam a csapóajtót.

Egy pillantást vetve Wolf Larsenre, megállapítottam, hogy meg se mozdult. Hirtelen ötletem támadt; belopóztam szobájába, s birtokomba vettem revolvereit. Más fegyverekre nem akadtam, bár átkutattam a többi szobát is. Hogy biztos legyek - a fedélközben, a mellvédben, a konyhában is összeszedtem minden kést. Aztán az a nagy tengerészbicska is eszembe jutott, amelyet mindig magával hordott. Odamentem hozzá, előbb halkán, majd hangosabban megszólítottam. Meg se mozdult; föléje hajoltam és kivettem zsebéből a kést. Kissé szabadabban lélegzettem, most már nincs semmi fegyvere, amivel távolabbról megtámadhasson, én

pedig felfegyverkezve bátran szembeszállhatok vele, ha félelmetes gorillakarjával meg akarna ragadni.

Zsákmányomat egy kávésfazékba és egy sütőtepsibe raktam, s a konyhából elhoztam egy pár porceláncsészét, tányért. Larsent otthagytam fekvé a napon és kimentem a partra.

Maud még mindig aludt. Felélesztettem a tüzet - még nem rendezkedtünk be téli konyhára - és lázas gyorsasággal nekiláttam a reggeli készítésének. Már majdnem elkészültem, amikor meghallottam, hogy Maud öltözködni kezdett konyhájában. Kiöntöttem a kávé, és ő kilépett.

- Nem szép magától - ezzel üdvözölt. - Jogaimat bitorolja. Úgy egyeztünk meg, a főzés az én dolgom és...

- Csak most az egyszer... - védekeztem.

- Megígéri, hogy többször nem teszi? - mosolygott. - Persze, az is lehetséges, hogy megunta szegényes főztömet.

Öröömre egyszer sem nézett az öböl felé. Addig tréfálkoztam, hogy sikerült elterelnem a figyelmét. Elkezdte szürcsölni a kávé a porceláncsészéből, megette a sültkrumplit és lekvárt kent kétszersültjére. De nem tartott sokáig. Egyszerre tágra meredt a szeme a meglepetéstől. Fölfedezte, hogy porcelántányérról eszik. Végignézett az egész reggelin, mindent egyenként megbámult. Majd rám nézett és arcát lassan az öböl felé fordította.

- Humphrey - mondta.

Szemében a régi, megnevezhetetlen irtózat tükröződött.

- Ő... ő van itt? - dadogta.

Igent bólintottam.

XXXIII

Egész napon át vártuk Wolf Larsen partraszállását. Elviselhetetlenül nyugtalanító érzés volt. Hol egyikünk, hol másikunk vetett várakozó pillantásokat a *Kisértet* felé. De nem jött, még csak a fedélzeten sem mutatkozott.

- Talán a fejfájás kínozza - mondtam. - Mikor otthagytam, a hajó farán feküdt. Talán éjjelre is ottmarad. Legjobb lesz, ha odamegyek és megnézem.

Maud könyörögve nézett rám.

- Nem lesz semmi baj - nyugtattam meg. - Magammal viszem a revolvereket. Tudja, összeszedtem minden fegyvert a hajón.

- De maradtak nála fegyverek! A keze, az a szörnyű kéz - felelte. - Óh, Humphrey, félek tőle. Ne menjen... kérem, ne menjen.

Esdeklően megfogta a kezem. Szívdobogást kaptam tőle. Azt hiszem - egy pillanatra -, kiolvashatta érzelmemet a szememből. Drága, aranyos asszony! Életem napsugara és harmatcseppje. És mennyire nőies; tud kérni és követelni. Soha nem tudatosodott így bennem férfiúi mivoltom, és friss életerő járta át minden porcikámat. Majdnem megöleltem - mint akkor, a főkanyáj közepén -, de meggondoltam a dolgot és erőt vettem magamon.

- Nem kockáztatok semmit, csak átkukucskálok a hajó orrán.

Megszorította kezemet és elengedett. Azonban a fedélzet, ahol Larsent hagytam, üres volt; biztosan lement. Éjjel felváltva örködtünk, egyszerre csak egyikünk aludt, mert Larsentől minden kitellett.

Másnap is vártunk, harmadnap újra, de nem mutatkozott.

- Talán fejförcsei vannak, rohamai - mondta Maud a negyedik nap délutánján. - Lehet, hogy nagyon beteg vagy meghalt. Vagy haldoklik - tette hozzá egy kis szünet után.

- Jobb lesz, ha meghal - feleltem.

- De gondoljon rá, Humphrey, felebarátunk; mindenkitől elhagyatva.

- Talán - véltem.

- Még akkor is, ha csak talán - ismerte el. - De nem tudhatjuk. Borzasztó volna, ha így történne. Soha nem bocsájtanám meg magamnak. Tennünk kell valamit.

- Talán - javasoltam újból.

Vártam, magamban mosolyogtam női szívén, amiért nyugtalankodott Larsen elhagyatottságán. Mennyire aggódhat énmiattam, hiszen azt sem engedi meg, hogy a fedélzeten szétnézzek. Sokkal finomabb érzéke volt annál, semhogy el ne találja: mire gondolok. És milyen finom volt, annyira egyenes is.

- Menjen a fedélzetre, Humphrey és nézzen szét. Beleegyezem; és ha akar, kinevethet; előre meg is bocsájtom.

Engedelmesen felkeltem és lementem az öbölbe.

- Legyen óvatos - kiáltotta utánam.

A mellvéd tetejéről integettem neki, aztán leugrottam a fedélzetre. A kabinfolyosóhoz mentem s egyelőre csak lekiabáltam. Larsen válaszolt, s mikor felfelé indult, felhúztam a revolverem kakasát. Beszélgetésünk folyamán nyíltan elől hagytam, de ő nem vett tudomást róla. Most is gyengélkedett, mint amikor utoljára láttam, de hangulata is igen komor volt. Azt a pár szót, amit váltottunk, aligha lehet beszélgetésnek nevezni. Nem kérdeztem, miért nem szállt partra, ő nem kérdezte, miért nem jöttem a fedélzetre. Feje megint jól van – mondta; azzal otthagytam.

Maud látható megkönnyebbüléssel fogadta jelentésemet. Mikor később meglátta a konyhából felszálló füstöt, jókedvre derült. Másnap és harmadnap többször láttuk a konyha felszálló füstjét, néha a hajó farán őt magát is megpillantottuk. De ez volt minden; meg se kísérelte, hogy a partra lépjen. Ezt onnan tudtuk, hogy nem hagytuk abba az éjjeli őrseget. Arra vártunk, hogy tesz valamit, de tétlensége megdöbbsentett és nyugtalanított minket.

Így telt el egy hét. Csak ővele foglalkoztunk. Jelenléte annyira megülte lelkünket, hogy a tervezett sok tennivalót is elhanyagoltuk.

De aztán megszűnt a konyhafüst, Larsen pedig nem mutatkozott a hajó farán. Maud láthatóan újra nyugtalankodott, de félénkebb - vagy büszkébb - volt annál, semhogy megismételje kérését. Nem találtam magatartásában semmi kivetnivalót. Angyalian önzetlen volt és lágyszívű. Különben még magam is némi megindultságot éreztem, mikor arra gondoltam, hogy ez az ember - akit egyébként meg akartam ölni - elhagyatottan haljon meg, mikor embertársai vannak a közelben. Larsen jól látta! Társadalmi környezetem erkölcsi törvényei erősebbnek bizonyultak énnálam. Nem tudtam magam túltenni azon a tényen, hogy keze, lába, s hozzám hasonló teste van.

Másodszor már nem is vártam, hogy Maud küldjön. Felfedeztem, hogy kondenzált tejre s lekvárra van szükségünk. Kijelentettem, hogy felmegyek a fedélzetre. Maud szemmel láthatóan habozott. Sőt, még valami olyasfélét is mormolt, hogy ezek nem lényeges dolgok, nem érik meg a kockázatot. Hallgatásomból, majd magyarázkodásomból megértette, hogy mindenképpen a fedélzetre megyek, - de nem elsősorban a tejkonzervért és a lekvárért, hanem miatta, hogy eloszlathassam aggodalmát, amit olyan nehezen tudott előttem titkolni.

Mikor a mellvédig jutottam, levettem cipőmet s harisnyás lábbal zajtalanul mentem hátra. Most nem is kiáltottam le a lépcsőnyílásból. Óvatosan lépkedtem, de üresen találtam a kabin. Az ő fürkéjébe vezető ajtót zárva találtam. Előbb arra gondoltam, hogy kopogtatok. Aztán eszembe jutott az ürügy, amivel idejöttem, és elhatároztam, hogy azzal törődök. Gondosan, minden zajt elkerülve, felemeltem a csapóajtót s egyik oldalára fektettem. A hajóláda az élelmiszerkészletekkel együtt a raktárban volt elhelyezve. Felhasználtam az alkalmat, hogy alsóruhákról is gondoskodjam.

Amint kikecmeregtem a raktárból, Larsen szobájából hangokat hallottam. Összekuporodva hallgatóztam. A kilincs megzörrent. Ösztönszerűleg az asztal mögé húzódva, elővettem revolveremet. Az ajtó megnyílt és kijött. Soha nem láttam emberi arcon olyan mélységes kétségbeesést, mint most a harcos, erős, fékezhetetlen Wolf Larsen arcán. Mint egy nő, ki kezét égnek emeli, úgy tartotta föl öklét és nyögött hozzá. A másik kezének nyitott tenyerével szeme előtt hadonászott, mintha pókhálót távolítana el.

- Istenem, istenem - nyögte, s újból égnek emelte ökölbefeszített kezét végtelen bánatában, még a hangja is reszketett a kétségbeeséstől.

Szörnyű volt. Egész testemben megremegtem, éreztem, hogyan futkos fel s alá a borzongás hátamon, homlokomon pedig kiütözik a verejték. Nincs megdöbbsentőbb látvány, mint mikor egy ilyen hatalmas ember elveszti minden erejét.

De Larsen csodálatos akaraterejével újból visszanyerte önuralmát.

Micsoda erőlködés volt! Egész testét megremegtette a küzdelem. Arca görcsösen vonaglott az erőlködéstől, mint amikor a beteg embert elkapja a roham. Aztán újból letört, újból felemelte öklét, úgy nyögött. A zokogás egynéhányszor beléfojtotta a lélegzetet. De aztán sikerült. Megint a régi Wolf Larsennek láttam, bár mozdulatai bizonytalanságot, határozatlanságot árultak el. A lépcső felé indult a megszokott léptekkel, de már azokból is hiányzott a magabiztosság.

Most megint magamat kezdtem féltetni. A nyitott csapóajtó útjába esett, ha felfedezi, akkor vele engem is. Bosszantott, hogy ilyen gyáva helyzetben, a földre kuporodtomban fogjon el. De még volt időm; hamar felegyenesedtem és akaratlanul is védőállásba helyezkedtem. Nem vett tudomást rólam, a nyitott csapóajtót sem vette észre. Mielőtt még felfoghattam volna a helyzetet, vagy valamit is tehettem volna, Larsen egyenesen belelépett a csapóajtó nyílásába. Az egyik lába már benne volt, de amint nem érzett maga alatt szilárd talajt, újra működni kezdtek a régi Larsen tigris-izmai. Nem esett a nyílásba, hanem kitárt karokkal a szemben levő padozatra bukott. A következő pillanatban már arrább gurult, neki az én lekváromnak és alsóruhámnak, majd a csapóajtó fedelének.

Arcán olyan kifejezés jelent meg, mint aki rájött valamilyen turpisságra. Még mielőtt kitalálhattam volna az okát, helyére tette a csapóajtót és bezárta a raktárt. Most már értettem: azt hitte, lent vagyok. Azt is megtudtam, hogy Wolf Larsen vak, teljesen vak. Figyeltem, de még lélegzetemre is vigyáztam, hogy meg ne hallja. Hirtelen bement szobájába. Láttam: keze nem találta meg azonnal a kilincset, előbb keresgélnie kellett. Felhasználtam az alkalmat, lábujjhegyen átmentem a kabinon, fel a lépcső tetejére. Visszajött: nehéz hajóladát vonszolt magával és ráhelyezte a csapóajtóra. Aztán még egy ládát hozott s rátette az előbbire. Majd összeszedte a lekvárokat és az alsóruhákat és az asztalra rakta. Mikor megindult a lépcsőn, visszahúzódtam és a kabin tetejére másztam.

Wolf Larsen megállott a lépcső közepén. A hajó hosszába bámult előre, vagyis inkább csak vakon meresztette szemét. Csak ötlábnnyira voltam tőle, közvetlenül látószögében. Hátborzongató volt. Úgy éreztem magam, mint valamiféle láthatatlan kísértet. Hadonásztam kezemmel, persze minden hatás nélkül. Mikor a mozgó árnyék arcát érte, rögtön észrevettem, hogy eziránt még nem vesztette el fogékonyságát. Arcáról még több figyelem tükröződött vissza, ahogyan ennek a benyomásának eredetét kereste. Tudta, hogy környezetében valami változás adódott, de hogy miféle, azt nem tudta eldönteni. Abbahagytam a hadonászást; az árnyék így állandó maradt. Fejét lassan forgatta, hol a napfénybe, hol az árnyékba, s így próbált fény és árny között különbséget tenni.

Én meg azt próbáltam kiokoskodni, hogyan vehet észre olyan anyagtalan valamit, mint amilyen az árnyék. Ha csak a szemgolyói vannak megtámadva, de látóidegei nem pusztultak el teljesen, úgy egyszerű a magyarázat. De ha nem így van, akkor csupán egyetlen magyarázat lehetséges: érzékeny bőrével észreveszi a hőmérsékleti különbséget napfény és árnyék között. S ki tudja, talán a csodálatos hatodik érzéke lépett működésbe, s azzal tapogatja ki a közelében levő tárgyakat.

Később fölhagyott az árnyék eredetének találgatásával, kilépett a fedélzetre s meglepő gyorsan és biztosan ment előre. Járásából mégis kiérződött a vakok bizonytalansága; most már tudtam, honnan ered ez.

Nevettem is, bosszankodtam is azon, hogy megtalálta cipőmet a mellvéden és magával vitte a konyhába. Láttam, ahogy tüzet rak és főz magának. Aztán a kabinba mentem a lekvárokért és

alsóruhákért, majd elszöktem a konyha mellett, lemásztam az öbölbe, hogy mezítláb tegyek jelentést.

XXXIV

- Nagy baj, hogy a *Kísértet* elvesztette árbocait. Különben elvitorlázhattunk volna vele. Nem gondolja, Humphrey?

Izgatottan ugrottam talpra:

- Nem tudom, igazán nem tudom - ismétелgettem fel s alá járva.

Maud szemeiben várakozás ragyogott, ahogyan tekintete lépteimet követte. Ha nagy bizalmára gondoltam, erőm megsokszorozódott.

Eszembe jutott Michelet mondása: „A férfi számára a nő ugyanaz, mint legendás fiának a föld. Csak le kell borulnia és megcsókolni keblét, hogy újra erőre kapjon.” Csak most értettem meg egészen e csodálatos szavak igazságát, mikor magam is átéltem. Maud mindenem volt; erőm és bátorságom csodálatos forrása. Csak rá kellett gondolnom, hogy újra erőre kapjak.

- Meg lehet csinálni, meg lehet... - gondoltam és már mondtam is egyszerre. - Amit ember már megtett: én is meg tudom tenni. Amit még soha nem próbált senki, azt is véghez fogom vinni.

- Miről beszél, az isten szerelmére? - könyörgött Maud - mi az, amit meg lehet csinálni?

- Meg fogjuk csinálni - javítottam ki - nem kevesebbet, mint azt, hogy visszahelyezzük a *Kísértet* árbocait és elvitorlázunk.

- Humphrey! - kiáltott Maud.

Olyan büszke voltam tervemre, mintha már meg is valósítottam volna.

- De hogyan vigyük véghez? - kérdezte Maud.

- Nem tudom - feleltem - csak azt tudom, hogy most mindenre képes vagyok.

Büszkén - talán túlságosan is büszkén - rámosolyogtam, mert lesütötte szemét s egy darabig hallgatott.

- De Larsen kapitány is ott van - érvelt.

- Vakon és tehetetlenül - vágtam rá. Úgy toltam félre Wolf Larsent, akár egy szalmaszálat.

- De az a szörnyű karja! Maga tudja a legjobban, hogyan lépett át a raktár csapóajtáján.

- Viszont maga tudja, hogyan kerültem ki őt.

- De elhagyta a cipőjét...

- Mely nem akadályozhatta meg, hogy Larsen elvigye, mivel lábam nem volt bennük.

Mindketten nevtünk, aztán komolyan tervezgetni kezdtünk: hogyan állíthatjuk vissza a *Kísértet* árbocait, hogyan térjünk vissza a világba. Iskolai fizikai tanulmányaimra csak homályosan emlékeztem, viszont mechanikai dolgokat illetően az utóbbi időben elegendő gyakorlati tapasztalatra tettem szert. Meg kell vallanom, mikor lementünk az öbölbe, hogy közelebbről vegyük szemügyre a reánk váró feladatot - a vízbe lógó nagy árbocok látványa egy kissé elkedvetlenített. Hol kezdjük el? Hiszen ha legalább egy árboc állna még, ahhoz köteleket és csigákat erősíthetnék. De nem volt a helyén egyetlen árboc sem. Úgy jártam, mint az a bizonyos egyszeri ember. Mintha csak azon törném a fejem, hogyan húzódkodjak fel a cipőzsinórom segítségével. Ismertem az emelők mechanikáját, de nem tudtam, honnan vegyem a támaszpontot.

Ott volt a főárboc hatvanöt lábnyi darabja, amelynek vastagabb vége tizenöt hüvelyk átmérőjű, súlya, durván számítva, legalább háromezer font. Aztán a még vastagabb előárboc, mely legalább háromezer-ötszáz fontot nyom. Hol kezdjem? Míg valamiféle megoldáson töprengtem, Maud csendesen állott mellettem. A megoldás bizonyára a tengerészek kisujjában volt, de nekem a Törekvés-szigeten újra fel kellett találnom. Ha két keresztbe tett gerendát összekötözök és azután a levegőbe emelem, mint egy megfordított V betűt, akkor kapok egy pontot a fedélzet fölött és ahhoz erősíthetem a fölvonókötelet, ehhez pedig szükség esetén egy másik emelőkötelet. S akkor kész a csörlő!

Maud látta, hogy a megoldás ott motoszkál a fejemben, meleg részvétellel nyugtatta rajtam tekintetét.

- Mit akar tenni? - kérdezte.

- Eltakarítani a szemétdombot - mondtam a hínárlepte roncsokra mutatva.

Határozott hangom jól csengett saját fülemnek. „Eltakarítani a szemétdombot” - képzeljék el, hogy a pár hónappal ezelőtti Van Weyden mondta volna ezt!

Testtartásomban és hangomban bizonyára volt valami melodramai, mert Maud nevetni kezdett. Nagyon hamar észrevette, megérezte az életben jelentkező komikust, a túlszínezettet, a túlárnyaltat vagy a túlhajtottat. A helyes mértéktartása és az éleslátása miatt becsülték a műveit. Az a komoly bírálókészség, amely humorérzékkel és a kifejezés erejével párosul, felkelti a közvélemény érdeklődését. S ez sikerült is neki. Az ő humorérzéke valóban a művész ösztönös arányérzékéből fakadt.

- Valahol már olvastam ezt - mondta vidám mosollyal.

Belőlem sem hiányzott az arányérzék. Az imént még úgy éreztem, hogy ura vagyok a helyzetnek, de most megzavarodtam, s igen-igen szerény lettem. Ez az állapot - hogy ne túlozzam el - eléggé nyomorúságos volt.

Maud rögtön felém nyújtotta kezét.

- Sajnálom - mondta.

- Semmi oka rá - hebegtem -, jót tett nekem. Sok maradt bennem iskolásfiú koromból és ennek itt semmi helye. A szó betű szerinti értelmében el kell takarítanunk a szemétdombot. Ha velem jön a csónakba, mindjárt hozzá is foghatunk.

Egész délután jókedvűen dolgoztunk. Maud azt a feladatot kapta, hogy a csónak ne mozduljon el helyéből, míg én a lelógó köteleken dolgozom, melyeket eláztatott, hínárral belepert, és összevissza bogozott a tenger. Csak azt vágtam el késsel, amit okvetlenül kellett, s a nagy igyekezetemben, hogy le tudjam fejteni a rácsavarodott hosszú kötelet a rudakról és a vászonról, s kibogozzam, aztán újra feltekerjem - csuromvizes lettem. A vitorlákat néha vágnom kellett és az átnedvesedett vásznak ugyancsak próbára tették erőmet. De még az est beállta előtt mindent kiterítettünk az öbölbe száradni. Ugyancsak kifáradtunk mind a ketten, mire leültünk vacsorázni. Derekas munkát végeztünk, noha szemre csekélységnek látszott.

Másnap reggel lementem Mauddal, ügyes kis segédemmel a hajó belsejébe, hogy az árbocvégek helyét rendbe hozzam. Alig fogtunk munkához, mikor kalapálásom zaja előcsalta Larsent.

- Üdvözlöm, ott lent! - kiáltott le a nyíláson át.

Hangja hallatára Maud védelmet keresve közelebb húzódott hozzám. Míg Larsennel beszélünk, egyik kezét karomra tette.

- Üdvözlöm, ott a fedélzeten! - válaszoltam - jó reggelt.
- Mit csinál ott lent? - kérdezte - talán fenékbe akarja fújni a hajómat?
- Éppen ellenkezőleg - válaszoltam -, ki akarom javítani.
- De mi a mennykőt javít? - kérdezte csodálkozva.
- Először itt hozok rendbe mindent, hogy helyrerakjam az árbocokat - mondtam olyan hangon, mintha ez volna a legegyszerűbb dolog a világon.
- Végre a saját lábára állt, Púpos - mondta, aztán kis szünet után így folytatta -, viszont ezt nem csinálhatja.
- Dehogynem, már csinálom is - feleltem.
- Csakhogy ez az én hajóm, a saját tulajdonom. Mi lesz, ha megtiltom?
- Elfelejtí az - mondtam -, hogy most nem maga a legnagyobb erő. Valamikor az volt és felfalhatott engem, hogy a kedvenc szavajárását használjam, de ereje megfogyatkozott, és most én falhatom fel magát.

Kurtán, kelletlenül felnevetett.

- Látom, ellenem fordítja bölcséletemet. De figyelmeztetem: ne kövesse el azt a hibát, hogy lebecsül engem. Saját érdekében figyelmeztetem.
- Mióta lett emberbarát? - kérdeztem. - Vallja be, nem következetes, mikor engem a saját érdekemben figyelmeztet.

Tudomást sem vett róla, hogy gúnyolódok, mert azt mondta:

- Mit szólna ahhoz, ha magára csuknám a rácsot? Most nem járathatja velem a bolondot, mint a raktárban.
- Nézze csak Wolf Larsen - mondtam komolyan, először szólítva a nevén -, képtelen vagyok lelőni egy gyámoltalan, védtelen embert. Erről meggyőztem magamat is, magát is. De most figyelmeztetem - nem annyira a maga, mint inkább a saját érdekemben -, hogy abban a pillanatban lelövöm, ahogy valami ellenséges lépést tesz. Most is lelőhetem, ahogy itt állok. Ha úgy akarja, menjen tehát és próbálja meg lezárni a nyílást.
- Akkor is megtiltom magának, a leghatározottabban megtiltom, hogy a hajómmal bármit is tegyen.
- De ember! - mondtam szemrehányóan - hiszen maga a hajóhoz való tulajdonjogát erkölcsi jogként állítja velem szembe. Soha nem vett figyelembe erkölcsi jogot, ha mással volt dolga. Csak nem képzelem, hogy én majd magával szemben figyelembe veszem?

A nyílás alá léptem, hogy láthassam. Egészen más volt kifejezéstartalma arcába nézni, mint úgy beszélni vele, hogy nem láttam. Fénytelen, kimeredt szeme nem tett valami kellemes hatást az emberre.

- Nincs olyan nyomorult - vigyorgott -, még maga sem, Púpos, hogy tekintettel legyek rá.

A vigyorgást csak hangjában észlelhettem. Arca éppen olyan kifejezéstartalma maradt, mint előbb.

- Hogy van Brewster kisasszony? - kérdezte kis szünet után.

Meglepődtem, mert Maud meg se mozdult, semmiféle nessel nem árulta el jelenlétét. Talán még lát valamit, vagy most nyerte vissza látását?

- Hogy van, Larsen kapitány? - felelte Maud - honnan tudja, hogy itt vagyok?
- Természetesen hallottam a lélegzését. Nem gondolja, hogy a Púpos fejlődik?
- Nem tudom - mondta Maud rám mosolyogva -, soha nem láttam másnak.
- Bárcsak látta volna azelőtt is.
- Wolf Larsent szedtem nagy adagokban - mormogtam -, akkor használat előtt és íme, használat után.
- Még egyszer mondom, Púpos - fenyegetőzött -, jobb lesz, ha békében hagyja a hajómat.
- Hát nem akar megmenekülni, mint mi? - kérdeztem hitetlenül.
- Nem, én itt akarok meghalni.
- Mi azonban nem - fejeztem be kihívóan, és folytattam a kalapálást.

XXXV

Másnap, miután rendbe hoztuk az árbochüvelyeket s minden egyebet, nekifogtunk, hogy felhúzzunk a fedélzetre két csúcsárbot. A főárboc több mint harminc, az előárboc majdnem harminc láb hosszú volt; ezekből akartam megcsinálni az emelőgerendát. Egy vastag kötél egyik végét a horgonyfelvonóhoz, a másikat az árboc vastagabb végéhez kötve, megkezdtem a kiemelést. Maud fogta a hajtókart a fölvonón és ügyelt arra, hogy szükség esetén utánaengedje vagy visszafogja a kötelet.

Meglepődünk, milyen könnyen megy a dolog. Megnagyobbított hajtókarú fölvonó volt, nagy teljesítményre képes. Persze, amit erőben segített, azt távolságban egyenlítettük ki; amennyivel megsokszorozta erőnket, annyival kellett meghosszabbítanunk a kötelet. A kötél erősen ráfeszült a korlátra, s minél jobban kiemelkedett az árboc a vízből, annál jobban megfeszült, s a fölvonó óriási erőt fejtett ki. De amikor az árboc vastagabb vége a korláttal egy magasságba került, akkor minden megállt.

- Ezt tudhattam volna - mondtam türelmetlenül -, most előről kezdetünk mindent.

- Miért ne erősítsük a kötelet kissé lejjebb az árbocra? - javasolta Maud.

- Mindjárt azt kellett volna tennem - mondtam, és szörnyen haragudtam önmagamra.

Azzal újra visszaeresztettem az árbocot a vízbe, s a kötelet végétől jóval messzebb kötöttem rá. Egy óra múlva olyan magasra emeltem, amennyire csak lehetett. A vége nyolc lábnyira nyúlt a korlát fölé, de hogy a fedélzetre kerüljön, attól éppen olyan messze volt, mint valaha. Leültem és elgondolkodtam ezen a fogas kérdésen. Nem sokáig; diadalmasan talpra ugrottam.

- Megvan! - kiáltottam - a kötelet a súlypontban kell az árbocra erősíteni. Amit itt tanultunk, felhasználhatjuk, amikor bármi mást a hajóra emelünk.

Még egyszer vízbe eresztettem az árbocot. Most viszont nem jól számítottam ki a súlypontot, mert mikor föl húztam, nem a vastagabb, hanem a vékonyabb vége emelkedett ki. Maud kétségbeesetten nézett rám, de én csak nevettem és ráhagytam, hogy így is jó.

Megmagyaráztam neki, hogyan tartsa a hajtókart, s lazítson a húzókötélen, ha szólok, majd kezemmel megragadtam az árbocot s megpróbáltam a korláton át a fedélzetre billenteni. Mikor azt hittem sikerült, kiáltottam Maudnak, hogy engedje el. Az árboc azonban - minden erőlködésem ellenére - a víz felé billent. Újból visszahúztuk, mert más ötletem támadt. Eszembe jutott egy vitorlafeszítő csigasor, két dupla és egy szimpla csigával, és máris hoztam.

Éppen felszereltem az árboc csúcsa és a szemben levő korlát közé, amikor Larsen megjelent a színen. Csupán jó reggelt kívántunk egymásnak, s bár nem láthatott semmit, kissé arrébb leült a korlátra. A fülével akarta követni, hogy mit csinálok.

Újra megadtam az utasítást Maudnak, hogy ha jelzek, lazítson a köteleken, s most a csigákkal fogtam neki a felhúzásnak, míg az árboc éppen derékszögben feküdt a korlát mellett. Ekkor nagy meglepetéssel vettem észre, hogy semmi szükség a lazításra - éppen az ellenkezőjét kell tenni. Jól meghúztam a csigasort, s az árboc mind beljebb csúszott, míg végre egész hosszában a fedélzeten hevert.

Órára néztem: tizenkettőt mutatott. Hátam fáj, nagyon kimerült voltam és éhes. Eltöltöttük az egész délelőttöt ezzel az egyetlen árboccal. Most először jöttem rá, mekkora fába vágtuk fejszénket. De sokat tanultam és biztos, hogy a délutáni munka eredményesebb lesz. Úgy is történt. Egy órakor fogtunk neki újból, kipihenten, jóllakva, felfrissülve.

Egy óra múlva a felső csúcsárbocot is felhúztuk a fedélzetre, aztán összeeszkábáltam az emelőbakot. Összekötöttem a két csúcsárbocot, figyelembe véve eltérő hosszúságukat, a metszési pontnál erősítettem fel a dupla csigasor főköteleit. A szimpla csigával együtt ezek képezték az én fölvonó szerkezetemet. Hogy az árbocrudak talpa el ne csússzon, körül-szőgeztem vastag cölöpökkel. Mikor elkészültem, a bak csúcsára kötelet kötöttem, s másik végét a fölvonóhoz vezettem. Nagyon bíztam a horgonyfölvonóban, mert ereje felülmúlt minden várakozást. Mint rendesen, Maud vigyázott a hajtókarral, amíg én húztam... A bak a levegőbe emelkedett.

Rájöttem, hogy az árbockötelekről megfeledkeztem. Kétszer kellett megmásznom a bakot, míg előlről, hátulról és mindkét oldalról kifeszítettem. Öreg este lett, mire mindennel elkészültem. Wolf Larsen - aki szótlánul figyelt egész délután, s száját sem nyitotta ki vacsorázni ment a konyhába. Hátam úgy fáj, hogy csak nagy erőlködés árán tudtam kiegyenesedni. Büszkén tekintettem munkám gyümölcsére, amelynek némi látszata már mutatkozott. Mint a gyerek az új játékát, én is úgy szerettem volna kipróbálni és fölemelni valamit a bakkal.

- Csak ne volna olyan késő - mondtam -, jó lenne látni, hogyan működik.

- Ne legyen olyan telhetetlen, Humphrey - csillapított Maud -, holnap is van egy nap, maga pedig olyan fáradt, hogy alig áll a lábán.

- És maga? - kérdeztem, s hirtelen elfogott az aggodalom - maga nem fáradt? Keményen, derekasan dolgozott. Büszke vagyok magára, Maud.

- Félig sem lehet olyan büszke, mint amennyire én vagyok magára, és feleannyi oka sincs rá - válaszolta. Soha nem tekintett még így rám; szemében táncolt, remegett egy fénysugár, nem győztem gyönyörködni benne. Sajnos, nem tudtam megfejteni. Aztán lesütötte a szemét, majd nevetve újra felnézett:

- Ha most barátaink láthatnának minket! Nézzen csak végig rajtunk. Törődött már azzal, milyen a küllemünk?

- A magáéra már sokszor gondoltam - válaszoltam. Zavarba hozott előző pillantása és az is meglepett, hogy miként tud oly gyorsan más tárgyra térni.

- Köszönöm! És milyennek lát, ha szabad kérdeznem?

- Elnézést, de madárijesztőnek - feleltem. - Nézze meg piszkos, szakadozott szoknyáját; rémes, milyen a blúza! Nem kell Sherlock Holmes ahhoz, hogy megállapítsa: tábornoknál főzött és fókazsír olvasztott. És mindezek koronájául, milyen sapka van a fején! S mindez azon a hölgyön, aki az „Eltűrt csók”-ot írta.

Ünnepélyesen, mélyen meghajolt és rákezdt:

- Ami pedig önt illeti, uram...

Öt percig tartó tréfás szóáradat következett. A tréfának volt valami komoly háttere és közben nem tudtam másra gondolni, mint arra a különös kifejezésre, melyet szemében az imént megláttam. Mi volt az? Lehetséges az, hogy szemünkkel, akaratunktól függetlenül többet mondunk, mint szavakkal? Már felismertem beszédes szemeim bűnét és elhallgattattam őket; ez többször is előfordult. Vajon meglátta-e Maud bennük, mit kérnek? Nem így szóltak-e hozzám az ő szemei? Mi mást jelenthetett volna szemében az előbb észlelt táncoló, remegő fényesség? Bizonyára többet, mint amit a szó ki tud fejezni. De mégsem lehetséges! Nem tudok elég ügyesen szemezni. Csupán Humphrey Van Weyden vagyok, egy szerelmes könyvmoly. Elég dicsőség az számomra, ha szeretek és várom a viszontszerelmet. Így gondol-

koztam, miközben egymás külsején szórakoztunk; aztán partra értünk és egész más dolgokról kezdtünk beszélgetni.

- Gyalázat, hogy egész napi kemény munka után nem tudjuk magunkat éjszaka zavartalanul kipihenni - panaszkodtam vacsora után.

- De most már nincs veszély, egy vak embertől csak nem félünk? - kérdezte.

- Soha nem tudnék bízni benne, s most, hogy megvakult, még kevésbé - bizonygattam. - Lehetséges, hogy a tehetetlenség még gonoszabbá teszi, mint valaha. Holnap az lesz az első dolgom, hogy kivetek egy kisebb horgonyt és a hajót távolabb vontatom az öböltől. Wolf Larsent így majd a hajó tartja fogva. Ma állunk utoljára őrséget, és ennek tudatában könnyebben elviseljük.

Korán felébredtünk s napfölkeltével befejeztük a reggelit.

- Óh, Humphrey! - kiáltott Maud panaszos hangon, majd hirtelen abbahagyta.

Ránéztem; a *Kísértetre* meredt. Követtem pillantását, de semmi különöset nem tapasztaltam. Egymásra bámultunk.

- A bak - mondta remegő hangon.

Én már meg is feledkeztem, hogy létezik. Megint odanéztem és valóban nem láttam.

- Ha ő volt... - mormogtam fenyegetően. Kezét részvétellel tette az enyémre, mondván:

- Elölről kell kezdenie.

- Higgye el, haragomnak nincs jelentősége, a légynek sem tudnék véteni - mosolyogtam keserűen. - A legnagyobb baj, hogy ezt ő is tudja. Igaza van; ha Larsen tönkretette a bakot, nincs más hátra, mint elölről kezdeni.

- De mától fogva - mondtam később - a hajón fogok örködni, és ha beleütné az orrát...

- De én nem merek egész éjjelen át egyedül maradni a parton - mondotta Maud, mikor újból magamhoz tértem. - Mennyivel jobb lenne, ha Larsen egyetértene velünk és segítene. Akkor valamennyien kényelmesen élnénk a hajón.

- Így lesz! - bizonygattam még mindig vadul, mert nagyon fájt kedves bakom pusztulása. - Azaz mindketten a hajón fogunk élni, akár Larsennel egyetértésben, akár nem.

- Gyerekes dolog tőle, hogy ilyesmit tesz - nevettem később -, tőlem pedig, hogy emiatt dühöngök.

De azért a szívem vérzett, amikor a hajóra léptünk és megláttam a pusztítást. A bakot teljesen szétverte. Az árbocköteleket jobbról-balról elmetszette, a magam szerkesztette fölvonó kötélzetét mindenütt átvágta. A köteleket feldarabolva a hajó minden részére szétszórta; tudta, hogy nem tudom újra összekötni. Hirtelen eszembe jutott valami és a horgonyfölvonóhoz siettem; nem működött. Larsen összetörte. Elképedve néztünk egymásra. Aztán a hajó oldalához siettem. Az árbocok és keresztfák, melyeket már beemeltem, eltűntek. Megtalálta a köteleket, melyek tartották és a tengerbe dobta.

Maud könnyezett; engem siratott. Magam is zokogni szerettem volna. Mi lett a tervünkből, hogy új árbocokkal látjuk el a *Kísértetet*? Leültem a csapóajtóra és kétségbeesve tenyerembe temettem arcomat.

- Megérdemli a halált! - kiáltottam fel - isten bocsássa meg, nem vagyok elég kemény ahhoz, hogy én legyek a hóhérja.

De Maud mellettem termett, csitítgatva simogatta a hajamat, mintha gyerek lennék.

- No, no, majd jóra fordul minden - vigasztalt -, a mi oldalunkon van az igazság; jóra kell fordulnia.

Michelet-re gondoltam, fejemet Maud vállára hajtottam, és valóban visszanyertem erőmet. Ez az áldott nő az erő kiapadhatatlan forrása volt számomra. Végre is, mi történt? Csak egy kis késedelem. A dagály nem vihette messzire az árbocokat, szél nem fújt. Csak sok munkát jelentett megkeresni és visszavontatni őket. Különböző jó leckéül szolgált az egész; most már tudtam, mire számíthatok. Hiszen megtehetette volna, hogy akkor pusztítja el az egészet, amikor már közel állunk a munka befejezéséhez.

- Larsen jön - suttogta Maud.

A hajó farában, a baloldalon sétálgatott.

- Tegyen úgy, mintha nem venné észre. Azért jön, hogy megnézzze, hogyan hat ránk, amit tett. Ne tudja meg, hogy észrevettük. Ne szerezzük meg neki ezt az örömet. Húzza le a cipőjét - úgy, és vegye a kezébe - suttogtam.

Most bújócskát játszottunk a vak emberrel. Ha a hajó bal oldalára jött, mi átszöktünk a jobbra. A hajó faráról lestük, amint megfordult és felénk tartott. Valamiből mégis megtudhatta, hogy a hajón vagyunk, mert nagyon is magabiztosan ránk köszöntötte a „jóreggelt” és várta, hogy viszonzozzuk az üdvözlést. Aztán hátrajött, mi pedig előreszöktünk.

- Tudom, hogy a hajón vannak - és láttam, hogy beszéd közben élesen fülel.

Larsen egy nagy üvöltő-bagolyra emlékeztetett, amely - miután elordította magát - a megijesztett zsákmány mozdulatait figyeli. Mi azonban csak akkor mozdultunk, ha ő is helyét változtatta. Így bujkáltunk előle. Kéz a kézben, mint a gyerekek, akiket a gonosz óriás üldöz, míg Larsen megunt és lement a kabinba. Szemünk csillogott, alig tudtuk elfojtani a nevetést, mikor felhúztuk a cipőnket és a csónakba másztunk. Ahogy Maud ragyogó barna szemébe néztem, megfeledkeztem arról a rosszról, amit Larsen tett. Csak azt tudtam: szeretem őt, tőle kapom azt az erőt, melynek segítségével majd visszatérhetünk az életbe.

XXXVI

Mauddal együtt két napig kóboroltunk a tengeren és kerestük az öblökben az eltűnt árbocokat. De csak harmadnapra találtuk meg a bakkal együtt, a legveszedelmesebb helyen, a délnyugati hegyfok tajtékos lábánál. És mennyit küszködünk! Egész napi munka után kimerülve tértünk vissza kis öblünkhöz, magunk után vontatva a főárbocot. S mivel tökéletes szélcsend uralkodott, egész úton eveznünk kellett.

A következő nap sok veszéllyel járó és kemény erőfeszítésének eredménye a két kisebb árboc lett. Másnap nem lehetett bírni velem, és összeszedtem az előárbocot, a fő- és az elővitorla rúdjaikat és a hozzájuk tartozó csonkaárbocot. A kedvező szél láttán úgy terveztem, hogy vitorlával fogom bevontatni, de mindez megghiúsult, mert a szél elült. Az evezőkkel csigalassúsággal haladtunk. Lehangoló munka volt - annyi bizonyos. Az ember minden erejét beleadta az evezésbe, és mégis azt tapasztalta, hogy olyan súlyos terhet vontat, hogy alig jut vele előbbre. Az ilyesmi nem valami lelkesítő.

Már esteledni kezdett és hogy a baj ne járjon egyedül, még ellenkező irányú szél is támadt. Előre sem haladtunk, sőt, a nyílt tengerre kezdtünk kisodródni. Addig küszködtem az evezéssel, míg minden erőm elhagyott. Szegény Maud - soha nem tudtam megakadályozni, hogy, ne dolgozzon a végkimerülésig - elgyengülve hevert a csónak fenekén. Nem tudtam evezni, kezem megdagadt, még csak meg sem tudtam fogni az evezőt. Csuklóm, karom kibírhatatlanul fájt s bár délben sokat ettem, úgy megéheztem a nagy munkában, hogy majdnem összeestem.

Letettem az evezőket és a vontatókötélhez hajoltam. De Maud egyszerre csak megfogta a kezemet.

- Mit akar tenni? - kérdezte izgatottan.

- Leoldani - és kezdtem a kötelet kibogozni. De ujjai nem engedték el a kezemet.

- Kérem, ne tegye - könyörgött.

- Hasztalan dolog - válaszoltam - beállt az este és a szél elsodor minket a szigettől.

- De Humphrey, gondolja meg, ha nem tudunk elvitorlázni a *Kisérteten*, évekig itt maradhatunk a szigeten, talán életünk végéig is. Ha mind a mai napig nem fedezték fel, lehet, hogy soha nem bukkannak rá.

- Ne feledkezzen meg arról a csónakról, amelyet az öbölben találtunk - emlékeztettem.

- Fókavadász-csónak volt - felelte -, s maga is jól tudja, hogy ha azok az emberek megmenekültek volna, akkor vissza is tértek volna ide, hogy vagyont szerezzenek. Nyilvánvaló, hogy nem menekültek meg.

Hallgattam és nem tudtam mitévő legyek.

- Amellett - mondta egy kis szünet után - a maga ötlete volt; szeretném, ha meg is valósítaná.

Újra hajthatatlan lettem. Amint hiúságomra akart hatni, nagylelkűségem ellenkezésre készítetett.

- Inkább töltsünk éveket a szigeten, mint hogy ma, holnap, vagy holnapután ezen a lélekvesztőn pusztuljunk el. Nem vagyunk felkészülve, hogy dacoljunk a tengerrel, se eleségünk, se vízünk, se takarónk, semmink sincs. Maga túl se élne egy éjszakát takarók nélkül. Tudom milyen erős, hiszen most is reszket.

- Csak az idegességtől - felelte -, attól félek, hogy lemond miattam az árbocokról.

- Kérem Humphrey, nagyon kérem, ne tegye - tört ki egy pillanattal később.

Tudta, hogy ezzel leszerel, és így is történt. Egész éjjel keservesen dideregtünk. Egy kicsit elaludtam, de a kínzó hideg mindig felébresztett. Ma sem értem, hogy Maud hogyan bírta ki. Annyira kimerültem, hogy a karomat sem tudtam meglóbálni, hogy egy kicsit felmelegedjek, de arra jutott még erőm, hogy kezét és lábát dörzsölgessem, és felélénkítsem vérkeringését. Mindennek ellenére, könnyörgött, hogy ne hagyjam ott az árbocokat. Reggel három óra felé teljesen megmerevedett a hidegtől. Nagy nehezen feldörzsöltem, mégis teljesen érzéketlen maradt. Megrémültem. Kezébe adtam az evezőket, hogy mozogjon egy kicsit, bár olyan gyenge volt, hogy minden evezőcsapásnál csaknem elalélt.

Hajnalodott és a növekvő világosságban szigetünket kerestük. Végre - apró fekete pontként - vagy tizenöt mérföld távolságban megláttuk. Távcsővemmel végigpásztáztam a vizet. Messze délnyugatra valami sötét vonalat láttam a vízen, mely egyre nőtt, miközben figyeltem.

- Kedvező szél! - kiáltottam fel olyan rekedten, hogy alig ismertem rá a saját hangomra.

Maud megpróbált válaszolni, de nem tudott. Ajkai elkékültek a hidegtől, szeme beesett... de mégis milyen bátran tudott vele nézni.

Újra dörzsölni kezdtem a kezét, lóbáltam a karját, míg végre magától is meg tudta mozdítani. Aztán rábírtam, hogy álljon fel - s bár elesett volna, ha nem támogatom - mégis erőltettem, ugráljon, járjon egy-két lépést, amennyit a csónak szűk tere megenged.

- Maga hős - állapítottam meg, amikor láttam arcába visszatérni az életet - tudja, milyen bátor asszony?

- Azelőtt nem voltam, csak mióta magát ismerem - felelte. - Maga tett azzá!

- Én is magának köszönhetem bátorságomat - vallottam be. Gyorsan rám pillantott és újra megláttam szemében azokat a táncoló, villámló fényeket, és még annál is többet. De csak egy másodpercig tartott. Aztán elmosolyodott.

- Jó erőben lehetek - mondta. De tudtam, hogy ez nem igaz és ő is tisztában van vele.

Aztán utolért bennünket a szél, s hamarosan a nagy hullámokon átküzdöttük magunkat a sziget felé. Délután fél háromkor elértük a délnyugati hegyfokot. Nemcsak az éhség, hanem a szomjúság is kínozta bennünket. Száraz és felrepedt ajkunkat nem tudtuk nyelvünkkel megnedvesíteni. Aztán a szél lassan elült. Az éjjeli szélcsendben megpróbáltam evezni, de nagyon gyengén ment. Hajnali két órakor a csónak orra megérintette a mi kis öblünk partját és én kiugrottam belőle, hogy kikössem. Maud nem tudott felállni, nekem sem volt erőm hozzá, hogy vigyem. Vele együtt elvágódtam a homokban, s amikor feleszméltem, csak annyira tudtam összeszedni magam, hogy vállát megragadva a kunyhóhoz vonszoljam.

A rákövetkező napon nem dolgoztunk. Délután három óráig aludtunk, legalábbis én, mert mire felébredtem, Maudot már az ebédfőzésnél találtam. Csodálatos módon visszanyerte erejét. Hihetetlen, mennyi szívósság rejtett ebben a törékeny testben - mennyire ragaszkodott az élethez ez a gyenge virágszál.

- Tudja, hogy egészségem helyreállítása céljából utaztam Japánba - mondta ebéd után, miközben a tüzet élesztette és az édes semmittevést élvezték. - Soha nem voltam valami erős. Az orvosok tengeri utazást ajánlottak és én a leghosszabb útvonalat választottam.

- Nem nagyon tudta, mit választ - nevettem.

- Sokat tapasztalt asszony lett belőlem, és edzettebb - felelte -, s remélem, jobb is. Mindenesetre sokkal többet tudok az életről.

Korán bealkonyodott, s mi Wolf Larsen vakságáról beszélgettünk. Nem találtunk rá magyarázatot. Pedig a dolog mélységesen komoly lehetett, hiszen maga jelentette ki, hogy a Törekvés-szigeten akar maradni, és itt várja be a halált. Ha egy ilyen erős ember - aki ennyire szereti az életet - halni készül, akkor más betegség is gyötörheti, ami a vakságnál is súlyosabb. Valószínűleg a szörnyű fejförcsök okozzák és arra a következtetésre jutottunk, hogy agyában fészkel a baj, ezért kap rohamokat, melyek elképzelhetetlen fájdalmat okoznak neki.

Megfigyeltem, hogy miközben a kapitány állapotáról beszélgettünk, Maud egyre nagyobb részvétet érzett iránta. Csak szeretni tudtam ezért ezt az angyali lényt. Jószívűségében nem volt semmiféle hamis érzelmösség. Egyetértett velem, hogy szabadulásunk érdekében a legerélyesebben kell vele szemben eljárnom, bár visszariadt attól a gondolattól, hogy szükség esetén megfosszam életétől, hogy megmentsem az enyémet, vagy ahogy ő mondta: „a mi életünket”.

Miután megreggeliztünk, délig dolgoztunk. Egy könnyű horgonyt találtam az elülső raktárban - ahol hasonló dolgokat tartottak. Sokat erőlködtem, míg feljutottam vele a fedélzetre, majd a csónakba vittem. A hajófarhoz kötött hosszú kötelet magunk után húzva jó messzire kieveztem kis öblünkbe, és ott a horgonyt a vízbe dobtam. A szél nem fújt, a dagály elég magasra emelte a vitorlást. A hajó végre elmozdult a parttól, s mivel a felvonó eltörött, pusztán erővel kellett a horgonnyal elvontatnom. Végül rászaladt a horgonyra is, mely még gyöngye szélben sem tudta fogva tartani a hajót. Ezért leeresztettem a nagy vasmacskát, jó hosszú kötelet ráhagyva, és délután hozzákezdtam a fölvonó kijavításához.

Három napig dolgoztam rajta. Életem során a szereléshez értettem a legkevésbé, s ezért tartott nekem annyi ideig. Gyakorlott szerelőnek három óráját vette volna igénybe. Előbb meg kellett tanulnom a szerszámok használatát azokkal a fogásokkal együtt, amelyek egy mechanikusnak a kisujjában vannak. Három nap múlva is csak nagyon ügyetlenül működő horgonyfölvonóval rendelkeztem, de legalább tovább tudtam dolgozni.

Fél nap alatt a két csúcsárbocot újra felhúztam a fedélzetre, s ismét összeállítottam és kikötöttem a bakot. De most már ott is aludtam a munkám mellett. Maud nem akart egyedül maradni a parton, s ezért a mellvédben aludt. Larsen mellettünk üldögélt, hallgatta, hogyan javítom a fölvonót és közömbös dolgokról beszélgetett velünk. Egyikünk sem tett célzást a bak elpusztítására, ő pedig nem követelőzött, hogy hagyjam békében hajóját. Mégis féltem ettől a vak és gyámoltalan, de állandóan fülelő embertől. Míg dolgoztam, ügyeltem arra, hogy ne kerüljek erős karjai közelébe.

Egy éjszaka - kedves árbocrúdjaim mellett aludva - lépések zajára ébredtem. Csillagos éj volt, homályosan láttam alakját, miközben ide-oda botorkált. Kibújtam a takarómból s harisnyában zajtalanul utána lopóztam. Egy reszelőt vitt magával, melyet a szerszámosládából vett ki - és el akarta vele vágni a bakokat összetartó köteleket. Kezével kitapogatta, hogy nincsenek kihúzva; lazán lógó köteleket pedig nem lehet elreszelni. Meghúzta hát a köteleket és hozzáfogott a fűrészeléshez.

- Én bizony nem tenném, ha magának volnék - jelentettem ki nyugodtan.

Meghallotta pisztolyom kattintását és nevetett:

- Halló, Púpos - mondta -, mindjárt gondoltam, hogy itt van. A fületem nem tudja becsapni.
- Hazudik, Larsen - mondtam éppen olyan nyugodtan, mint előbb -, minthogy úgylis alig várom az alkalmat, hogy megöljem, csak rajta, vágja el a köteleket.
- Bármikor megtehetette volna - vigyorgott.
- Rajta, vágjon - mondtam fenyegető hangon.
- Inkább pukkasztom magát - nevetett és sarkon fordulva hátrament.
- Valamit kell cselekednünk, Humphrey - mondta másnap reggel Maud, mikor elmondtam neki az éjjel történeteket. - Ha Larsen szabadon marad, bármi kitelik tőle. Akár elsüllyesztheti vagy felgyújthatja a hajót. Fogságra kell vetnünk.
- De hogyan? - kérdeztem egy vállrándítással, tanácstalanul. - Karjai közelébe nem merek menni, ő pedig tudja, hogy amíg csak passzív ellenállást tanúsít, addig nem fogom lelőni.
- Kell valami módot találni rá - felelte -, majd gondolkodom.
- Van egy mód - mondtam szomorúan.

Maud várt. Felvettem egy fokaölő-bunkót.

- Ezzel nem ölném meg - mondtam -, de mielőtt magához térne, jól megkötözhetem.

Maud megorzongott és a fejét rázta:

- Nem, valami kevésbé brutális módszert kell választanunk. Inkább várjunk vele egy kicsit.

Nem kellett sokáig várnunk, a kérdés megoldást nyert. Másnap reggel - többszöri próbálkozás után - megtaláltam az előárboc középpontját s attól valamivel feljebb erősítettem rá a kötelet. Maud a fölvonókart tekerte, míg én a kiemelést végeztem. Ha a fölvonónk rendben lett volna, a munka sokkal könnyebben ment volna. Így latba kellett vetni teljes erőmet, hogy a rudat hüvelykről hüvelykre feljebb emeljük. Gyakran leálltam pihenni. Valójában többet pihentem, mint amennyit erőlködtem. Mikor a fölvonó egy tapodtat sem moccant arrébb, Maud képes volt egy kézzel fogni a kart, s a másikkal minden erejével nekem segített. Egy óra múlva a dupla és a szimpla csigasor összeszaladt a bak tetején, s így nem tudtam tovább emelni. Pedig az árbocot még nem emeltük be teljesen a fedélzetre. A talpa a baloldali korláton feküdt, míg a csúcsa messze kinyúlt a vízbe a jobboldali korlát fölött. A bak nem volt elég magas. Egész munkám kárbaveszett. De már nem estem úgy kétségbe, mint régen. Kezdtem jobban bízni magamban is, meg azokban a lehetőségekben is, melyeket a fölvonók, bakok és vontatókötélek nyújtottak. Van valami módja, hogy megcsináljam a dolgot, csak ki kell találnom.

Míg ezen törtem a fejemet, Larsen a fedélzetre jött. Azonnal észrevettünk rajta valami különöset. Mozdulatai még ernyedtebbek, még bizonytalanabbak voltak. Valósággal totyogott. Neki támaszkodott a hajó farán levő emelvénynek, egyik kezét a szokásos hessegető mozdulattal szeméhez emelte, majd leesett a lépcsőn a középső fedélzetre, melyen végigdülöngélt, miközben karjával igyekezett megtámaszkodni. A fedélköz lejárójánál nyerte vissza egyensúlyát s egy darabig ott álldogált szédelegve, míg aztán összeesett és lábait maga alá húzta.

- Rájött a roham - sűgtam Maudnak, aki bólintott és részvétellel pillantott feléje.

Odamentünk Larsenhez. Öntudatlannak látszott, görcsösen lélegzett. Maud feltámasztotta fejét, hogy távol tartsa belőle a vért, engem pedig a kabinba küldött egy párnáért. Takarókat is hoztam, s kényelembe helyeztük. Megfogtam a pulzusát, erősen vert, de normális ütemben. Ez érthetetlen volt; gyanút fogtam.

- Hátha csak tetteteti magát? - kérdeztem, miközben még mindig csuklóját fogtam.

Maud megrázta fejét, tekintetéből szemrehányást olvastam ki. De ebben a pillanatban csuklója kicsúszott kezemből és keze acélkapocsként szorította át a csuklóm. Rettenetesen megijedtem és hangosan felhorkantam. Másik kezével testemet kereste és szörnyű erővel húzott le magához. Larsen arcára kiült a kárörvendés, a rosszindulat.

Csuklóm eleresztette, de másik karját hátam köré fonta és így annyira lefogta mindkét karomat, hogy moccanni sem bírtam. Szabad keze torkomat kapta el, s ebben a pillanatban keserves kóstolót kaptam abból a halálból, amelyet saját ostobaságomnak köszönhettem. Miért is merészkedtem e borzasztó karok közelébe? De most más kezeket is éreztem a nyakamon. Maud igyekezett lefejtetni a nyakamról Larsen vasmarkát. De nem bírt vele és abba is hagyta. Szívbemarkolóan fölsikoltott. A kétségbeesés, a halálfélelem tört ki belőle. Egyszer már hallottam ilyet, amikor a *Martinez* elsüllyedt.

Arcom Larsen melléhez szorult, így nem láthattam, csak hallottam, hogy Maud megfordul és gyorsan végigszalad a fedélzeten. Mindez gyors egymásutánban pergett le. Még nyomát sem éreztem annak, hogy elveszteném öntudatomat, mégis mintha végtelen idő telt volna el, míg meghallottam, hogy visszafelé szalad. Aztán éreztem, hogy összeomlik alattam az egész ember. A levegő kiszaladt tüdejéből, melle behorpadt súlyom alatt. Nem tudom, hogy csupán kilehelt levegő volt-e, vagy fokozódó tehetetlenségének tudata, de torkából valami mélyről jövő sóhajtás hallatszott. A torkomat szorító kéz elernyed. Lélegzetet vettem; a kéz újra összeszorult. De a felbomlást még az ő rettentő akarata sem tudta legyűzni. Elájult.

Maud lépései már egészen közel jártak, amikor keze utolszor szorult össze s torkom kiszabadult. Végiggurultam a fedélzeten, lihegtem és a napfénytől pislogtam. Maud sápadt volt, de uralkodott magán. Szemem azonnal az ő arcát kereste. Ijedten, de megkönnyebbülten nézett rám. Kezében egy nehéz foka-bunkót pillantottam meg s tekintetemet követve, ő is odanézett. A bunkót kiejtette és szívem örömtől repesett. Igazán asszonyom, életem párja volt, velem és értem harcolt, akár valaha a barlangi emberrel a párja; kultúrájáról megfélemezvén, minden ősi ösztön felébredt benne.

- Drágám! - kiáltottam feltápáskodva.

A következő pillanatban karjaimba zártam, s ő görcsösen zokogott vállamon. Gyönyörködtem csillogó barna hajában, mely - mint valami napfényben tündöklő ékszer - drágább volt nekem a világ minden kincsénél. Lehajoltam és oly gyengéden csókoltam meg, hogy észre se vehette.

Aztán kijózanodtam. Hiszen Maud végre is nő, aki a megkönnyebbüléstől sír védője karjai között, aki veszedelemben forgott. Ha atyja vagy fivére lettem volna, ez mit sem változtatott volna a helyzeten. A hely és idő nem lévén alkalmas rá, más jogot akartam magamnak szerezni ahhoz, hogy szerelmemet megvalljam. Tehát csak a haját csókoltam meg gyengéden, mikor éreztem, hogy kibontakozik ölelésemből.

- Ez egyszer igazi roham volt - mondtam -, ugyanolyan, mint amelyik megvakította. Eleinte tettette magát és ez hozta az igazi rohamot.

Maud máris Larsen párnáját igazgatta.

- Ne - mondtam -, még ne. Most tehetetlen, hát maradjon is ilyennek. Mától kezdve mi lakunk a kabinban. Larsen pedig a fedélközben.

Hónalja alatt megfogva a lépcsőhöz vonszoltam. Maud kérésemre kötelet hozott. Derekán átkötöttem s leeresztettem a lépcsőkön át a padlóra. Egyszerre nem tudtam ágyba tenni, de

Maud segítségével előbb a fejét, a vállát, majd egész testét az ágy szélére emeltük s belódítottuk az ágyba.

De ezzel még nem intéztünk el mindent. Szobájából előhoztam a bilincseket, melyeket a régi, nehézkes vasalás helyett ő szokott a matrózokra rakni. Kezén-lábán megbilincselve ott-hagytuk. Hosszú idő óta most lélegzettem először szabadon. Ahogy a fedélzetre jöttem, úgy megkönnyebbültem, mintha valami nagy kő esett volna le a szívemről. De azt is éreztem, hogy Maud és én közelebb kerültünk egymáshoz. Nem tudom, hasonlóan érzett-e ő is, mikor együtt mentünk a fedélzetre, félbehagyott munkánkhoz.

XXXVII

Átköltöztünk a *Kísértetre*, elfoglaltuk régi szobáinkat és a konyhában főztünk. Éppen jókor vetettük fogságra Larsent; a vénasszonyok nyara ezen a vidéken hamar eltűnt. Hűvös, viharos időjárás köszöntött be. A hajón kényelemben voltunk; a szükség-bak pedig, amelyen a főárboc lógott, nemcsak azt árulta el, hogy itt nagy munka folyik, hanem a szabadulás ígérését is jelentette.

Mióta Larsent megbilincseltek, kiderült, hogy alig van rá szükség. A második roham után további életfunkciók mondták fel a szolgálatot. Ezt Maud délután fedezte fel, amikor enni akart neki adni. Láta, hogy öntudatnál van, szólni akart hozzá, de nem válaszolt. Baloldalán feküdt, szemmel láthatóan kínok közepette. Nyugtalanul forgatta fejét és meg akarta bal fülét szabadítani a párnától, melyhez hozzányomódott. Most már meghallotta Maud szavát és válaszolni akart neki, mire a lány azonnal értem jött.

A párnát bal füléhez nyomtam és megkérdeztem, hall-e. Nem felelt. Erre elvettem a párnát s megismételtem a kérdést, mire azonnal azt válaszolta, hogy hall.

- Tudja-e, hogy jobb fülére süket? - kérdeztem.

- Tudom - válaszolta halkán, de érthetően - sőt, ami még rosszabb, egész jobb oldalam mintha megbénult volna. Se kezemet, se lábamat nem bírom mozdítani.

- Megint szimulál? - kérdeztem bosszúsan.

Fejét rázta, kemény szája furcsán mosolygott. Valóban torzra sikerült, mert szája csak bal felé húzódott, jobb felének arcizmaival meg sem tudta mozdítani.

- Ez volt a Farkas utolsó felvonása. Megbénultam. Soha többé nem fogok járni. Óh, csak az egyik oldalamon - tette hozzá, mintha kitalálta volna értelmét annak a gyanakvó pillantásnak, melyet bal lábára vettem. Ezt ugyanis éppen akkor húzta fel, amit a takaró emelkedéséből vettem észre.

- Elég baj - folytatta -, szerettem volna előbb magával végezni, Púpos. Azt hittem, maradt bennem még annyi erő.

- De hát miért? - kérdeztem iszonyattal vegyes kíváncsisággal.

Kemény szája újra félmosolyra torzult, mikor ezt mondta:

- Hát csak hogy eleven maradjak, hogy csináljak valamit, és én legyek a nagyobb darab erjesztő, amíg a vég be nem következik, hogy megegyem magát. De így elpusztulni...

A vállát vonogatta, vagy inkább csak akarta vonogatni, mert jobb válla nem mozdult.

- Mire magyarázza a dolgot? - kérdeztem - hol a baj gyökere?

- Agyamban - mondta -, azok az átkozott fejtörések hozták rám.

- Csak kórtünetek voltak - szoltam.

- Nincs erre magyarázat. Soha életemben nem voltam beteg; agyamnak történt valami baja. Valami rák, daganat vagy ilyesmi lehet benne, amely felfalja és elpusztítja. Megtámadja idegközpontjaimat és sejtenként haladva, felfalja.

- Talán a mozgató-központokat is - véltem.

- Úgy látszik - válaszolta. - Csak az a borzasztó, hogy itt kell feküdnöm, tiszta öntudattal, szellemileg épen, annak tudatában, hogy közeledik a vég; a világgal való érintkezésem mind szűkebb körre korlátozódik. Nem látok, kezdem elveszteni a hallásom is, s ha így megy tovább, nemsokára beszélni sem tudok; mégis itt fogok élőhalottként hemperegni.

- Amikor azt mondja, maga itt lesz, talán úgy érti, hogy a lelke lesz itt - mondtam.

- Fenét! - volt a válasz. - Ez azt jelenti, hogy agyam magasabbrendű központjai érintetlenek maradnak. Tudok emlékezni, gondolkodni. Ha ennek vége: nekem is végem. De a lélek?

Gúnyos nevetésbe tört ki, majd bal fülét a párnára fordítva jelezte, hogy nem óhajtja folytatni tovább a társalgást.

Maud és én tovább folytattuk munkánkat. Lehangolt bennünket Larsen borzasztó sorsa, bár egész szörnyűségében csak később ismertük meg. Gondolatainkat az élet és a halál foglalkoztatta, s csak suttogva beszéltünk egymáshoz.

- A bilincseket eltávolíthatja - mondta aznap este, mikor úgy álltunk felette, mint a konzultáló orvosok - holtbizonyos, hogy megütött a guta. Most már csak azt leshetik, hogyan sebesedik ki a fekvéstől.

Szája félmosolyra torzult, Maud megborzadt és elfordult.

- Tudja azt, hogy csak fél szájjal mosolyog? - kérdeztem.

Nem akartam, hogy Maudnak ápolás közben ilyen csúnya látványban legyen része.

- Akkor nem mosolygok többé - mondta nyugodtan - mindjárt sejtettem, hogy itt is van valami baj. Jobb arcom egész nap béna volt. Ennek már három nappal ezelőtt mutatkoztak jelei a jobb oldalamon, hol a kezem halt el, hol a lábam.

- Úgy, hát mosolygásom is nyomorék? - kérdezte kis idő múlva. - Akkor tudják meg, hogy csak befelé fogok mosolyogni. Lelkemmel - ha úgy tetszik. Vegye olybá, mintha most is mosolyognék.

Néhány percig e különös gondolatokba elmerülve feküdt. A lényeg nem változott benne; a régi, hajlíthatatlan, szörnyű Wolf Larsen volt még mindig. Egykor oly pompás és legyőzhetetlen testének lett a foglya. Most láthatatlan bilincsek nyugózték le, lelkét befalazta a csend és a sötétség, amely elválasztotta őt attól a világtól, amely valaha vad tetteinek színpadául szolgált. Már nem ragozhatja a „csinálni” ígét minden módban és minden időben. A „lenni” maradt csak meg számára. Mozdulatlanság - így fogalmazta ő meg valamikor a halált. Tehetetlenül akarni valamit. A szelleme él és gondolkodik, olyan intenzíven, mint még soha, de a teste az halott, teljesen élettelen.

Bár eltávolítottam a bilincseket, nem tudtuk megszokni mostani állapotát. Tudatunk lázadozott. Mi még erőteljes férfinak tartottuk, nem sejtettük, mi telik ki tőle, milyen félelmetes dolgot cselekszik legközelebb. Gyanakvásunkat eddigi tapasztalataink igazolták. Folytonos aggodalmak közepette dolgoztunk.

Megoldottam alacsony bakunk problémáját is. Új csigasort csináltam, mellyel a korláton áthúztam a főárboc talpát, majd leeresztettem a fedélzetre. Ezután a bak segítségével a fővitorlarudat húztam fel. Negyvenlábnyi magassága segítségével elérhetjük, hogy az árbocot felállítsuk. Egy második csigasor segítségével a bakhoz húztam és a vitorlarudat csaknem függőleges irányba függesztettem fel, majd leeresztettem a fedélzetre, s hogy el ne csússzon, cölöpökkel körülszőgeztem. A vitorlarúd végére erősítettem az eredeti csigasor szimpla csigáját. Ezt elvezettem a felvonóhoz, s így a vitorlarudat tetszésem szerint mozgathattam fel s

alá - míg az árboc talpazata a helyén maradt -, s feszítő kötelek segítségével egyik vagy másik oldalra is kilendíthettem. A vitorlarúd végére is emelőcsigát erősítettem és mikor elkészült az egész berendezés, magam is meglepődtem, hogy micsoda erőt képvisel, és milyen lehetőségekhez jutottam.

Mindez kétnapi nehéz munkát igényelt, s csak a harmadik nap reggelén jutottam odáig, hogy fölemeljem a fedélzetről az előárbocot és a talpazatát a helyére illeszem. Ezzel különösen sokat ügyetlenkedtem. Az árboc vastag vége azonban sehogy sem akart hüvelyébe beférni. Annyit fúrtam és faragtam a korhadt fán, hogy olyan lett, mintha óriási egér rágcsálta volna össze. De a végén belepaszszolt.

- Jó lesz, tudtam, hogy jó - kiáltottam.

- Tudja, hogy doktor Jordán szerint mi az igazság végső bizonyítéka? - kérdezte Maud.

Fejemet ráztam és közben megálltam, mert el kellett távolítanom a forgácsokat nyakamból.

- Az a próbája, ha mindez működik és rábízhatjuk életünket.

- Nagy véleménynyel van róla - mondtam.

- Mikor leromboltam régi Pantheonomat és kivettem belőle Caesart, Napóleont és társait - válaszolta komolyan -, azonnal egy újat emeltem, s elsőnek doktor Jordánt helyeztem el benne.

- Az új világ hőse.

- Sokkal nagyobb hős, mert modern - tette hozzá -, hogyan hasonlíthatjuk össze a régi világ hőseit a mieinkkel!

Bólintottam. Mindketten hasonlóan érveltünk, szempontjaink, világnézetünk egyezett.

- Mint kritikusok, csodálatosan egyetértünk - mondtam.

- S mint hajóépítő és az inasa, szintén - nevetett.

De a fárasztó munka és Wolf Larsen szörnyű élőhalott állapota miatt nem sok kedvünk maradt nevetgélni.

Közben Larsen újabb gutaütést kapott; hangját is majdnem egészen elvesztette. Csak néha tudott beszélni. Mint maga mondta: olyan volt, mint a tőzsde: hol felmentek az árak, hol estek. Ha hossz volt, akkor bár lassan és nehezen, de éppen olyan jól tudott beszélni, mint azelőtt, de néha egy mondat közepén elhagyta beszélőképessége és órákig kellett várnunk, míg visszatért s újból felvehettük vele a kapcsolatot. Fejében nagy fájdalmakat érez - panaszkolt. Megállapodtunk, hogyan közöljük egymással gondolatainkat az esetben, ha végleg megbénulna. Egy kézszorítás igent, kettő nemet jelent. Helyénvaló volt e megegyezés, mert estére már végképp nem tudott beszélni. Ezután kérdéseinkre kézszorítással válaszolt, ha pedig valamit mondani akart, akkor azt egész olvashatóan egy darab papírra bal kézzel felírta.

Nyakunkon volt a kemény tél. A hó esőt, vihar vihart követett. A fókák elindultak szokott hosszú, déli vándorlásukra; a sziget teljesen elhagyatott lett. Lázasan dolgoztam. A rossz idő ellenére s különösen a szél akadályozott sokat munkámban -, látástól vakulásig a fedélzeten tartózkodtam és szépen haladtam előre.

Tanultam abból, amikor előre felállítottam a bak rúdjaikat és aztán másztam fel rá a kifeszítő köteleket ráerősíteni. Az előárboc tetejére - melyet viszonylag könnyen emeltem fel a fedélzetről - már előre rátettem az összes szükséges kötélzetet. Mint rendesen, most is le-

becsültem, mennyi időre van szükség az ilyesmihez és bizony ez is két hosszú napig tartott. Aztán itt voltak még a vitorlák, amelyeket lényegében újból meg kellett csinálni.

Míg én az előárboc kötélzetét szereltem, addig Maud a vitorlákat varrta, s minden pillanatban készen állt, hogy segítségemre siessen, ha valamihez több kézre volt szükség. A tengerészek által használt tenyérgyűszűvel és háromszögletű tűvel varrt. A vitorla nagyon nehéz és kemény volt. Maud csúnyán összeszurkálta kezét, de azért derekasan tovább küzdött, ezenfelül főzött és a beteget gondozta.

- Füttyölök a babonára - mondtam pénteken reggel. - Ezt az árbocot ma fogom felállítani.

Mindent előkészítettem. A rúdról a csigasort a horgonyfölvonóhoz vezettem, s az árbocot fölemeltem a fedélzetről, aztán kifeszítettem a köteleket, majd a bak csigasorát, mely az árboc tetejéhez kapcsolódott, kötöttem össze a fölvonóval. Néhány tekeréssel sikerült függőleges helyzetbe hozni az árbocot.

Abban a pillanatban, amikor nem kellett tartani a fölvonó karját, Maud tapsolt és felkiáltott:

- Működni fog! Rábízhatjuk életünket.

De egyszerre elszontyolodott:

- Nincs a lyuk fölött - mondta -, most mindent előlről fog kezdeni?

Fölényesen mosolyogtam. Meglazítottam néhány kötelet, néhányat meghúztam és az árbocot a fedélzet közepére húztam. De még mindig nem volt a lyuk felett. Újból elszontyolodott és én megint csak fölényesen mosolyogtam. Lazítottam az árboc-csigasoron, ugyanannyit húztam a bak csigáin, - s az árboc talpa egyenesen a lyuk fölé került. Aztán pontos utasításokat adtam Maudnak, mire kell vigyáznia az árboc leeresztésénél s lementem a hajó alsó üregébe. Innen kiáltottam fel neki s az árboc szépen ereszkedett lefelé. De a tartójába nem passzolt bele, mert kissé elhajlott. Egy pillanatra sem maradtam tanácstalan. Szóltam Maudnak, hogy ne engedje lejjebb, és fölmentem. Az árbochoz erősítettem a csigasort egy kampóval. Míg lementem, addig Maud tartotta. A lámpafénynél figyeltem, hogy az árboc talpa közelebb jutott a hüvely helyéhez. Maud most a fölvonóhoz szaladt. Lépésről lépésre eresztette le az árbocot, de az még mindig elhajlott. Most Maud igazított a csigasoron, aztán tovább tekerte le a fölvonót. Végre beleillett a hüvelybe! Az árboc állt! Felkiáltottam, és Maud leszaladt, hogy megnézzze. A lámpa sárga fényénél megtekintettük munkánk eredményét. Aztán összenéztünk és egymást kereső kezeink találkoztak. Úgy hiszem, mindkettőnk szemét megnedvesítette a siker felett érzett örömünk.

- Végeredményben könnyen ment - jegyeztem meg -, csak az előkészület adott sok munkát.

- Csoda, hogy sikerült - tette hozzá Maud -, alig tudom elhinni, hogy a nagy árboc a helyére került. Kiemelte a vízből a fedélzetre és oda tette, ahová kell. Titáni munkát végzett.

- Sok mindent találtunk fel közben - mondtam és egyszerre csak a levegőt kezdtem szaglászni. A lámpára pillantottam, de az nem füstölt. Újból szimatolni kezdtem.

- Valami ég - mondta Maud hirtelen, meggyőződéssel. Egyszerre ugrottunk a létrához és én értem fel előtte a fedélzetre. A fedélköz lejárójából sűrű füst tódult elő.

- A Farkas még nem halt meg - morogtam és belevetettem magam a füstbe.

Olyan sűrű füst borította azt a kis területet, hogy tapogatóznom kellett. Larsen varázsa még mindig lenyűgözte képzeletemet. El voltam rá készülve, hogy a tehetetlen óriás egyszerre csak megragadja a nyakamat. Haboztam, majdnem felülkerekedett bennem a vágy, hogy vissza-

rohanjak a fedélzetre. Aztán Maud jelent meg előttem, ahogyan utoljára láttam a lámpafénynél a hajó fenekén, örömtől meleg és nedves szemmel. Ez a látomás fogva tartott.

Köhögtem és fulladoztam, mikor Larsen ágyához értem. Kinyújtott kezem az övét kereste. Mozdulatlanul feküdt, de érintésemre kissé megmozdult. Takarója alatt tapogatóztam, itt sem éreztem meleget, a tűz semmi jelét. Pedig kellett, hogy valamiféle forrása legyen ennek a füstnek, amely köhögésre készítetett és fojtogatott. Fejvesztetten rohantam ide-oda a fedélközben. Nekimentem az asztalnak és ez magamhoz térített. Eszembe jutott, hogy egy tehetetlen ember csak fekvőhelye közvetlen közelében gyújthat tüzet.

Visszamentem hát Larsen ágyához, itt találtam Maudot is. Sejtelmem se volt róla, mióta van ebben a fojtó levegőben.

- Azonnal menjen a fedélzetre - parancsoltam nyersen.

- De Humphrey - ellenkezett.

- Kérem, kérem - kiabáltam rá keményen.

Engedelmesen megfordult és csak azután gondoltam arra, hátha nem találja meg a lépcsőt. Utána indultam, de a lépcső alján megálltam. Talán már felment. Amint ott álltam habozva, egyszerre csak hallom, amint gyenge hangon felkiált:

- Humphrey, végem van.

A hátsó mellvédfalnál találtam rá. Tapogatózva, félig vezettem, félig karjaimban vittem fel a lépcsőn. A tiszta levegőn magához tért. Csupán elájult, ezért a fedélzeten leültettem, magam pedig másodszor is behatoltam a füstbe.

Az forgott a fejemben, hogy a füst forrásának közel kellett lennie Larsenhez és ezért egyenesen ágyához mentem. Amint takarója között tapogatóztam, valami forróság érte kezem fejét. Megégettem és elkaptam kezemet. Aztán már mindent értettem. A balkezét még használni tudta ahhoz, hogy ezt megtegye. A matrac nedves szalmája - melyet alulról gyújtott meg - csak füstölgött, mert nem kapott levegőt.

Amikor kirántottam a matracot az ágyból, a levegőn egyszerre fellángolt. Széttapostam az égő szalmát és friss levegőre rohantam.

Néhány vödör vízzel véget vetettem a tűznek. Tíz perccel később - mikor a füst eloszlott - megengedtem Maudnak, hogy lejöjjön. Larsen öntudatlanul feküdt, de miután pár percig friss levegőt szívott, magához tért. Éppen vele bajlódtunk, amikor intett, hogy papírt és ceruzát kér.

- Kérem, ne szakítsanak félbe - írta -, mosolygok.

- Amint látja, még mindig erjesztő vagyok egy kissé - írta később.

- Örülök, hogy csak egy kissé - válaszoltam.

- Köszönöm, de gondoljon rá, mennyivel kisebb leszek, még mielőtt meghalok.

- És mégis itt vagyok, Púpos - írta egy végső fellángolással. - Tisztábban gondolkodom, mint valaha. Semmi nem zavar, figyelmem összpontosítása tökéletes.

Mintha a sír küszöbéről üzent volna, mert ennek az embernek teste volt a mauzóleuma és ebben a különös koporsóban szelleme még mindig lángolt és élt, s mindaddig él és lángol, míg az összeköttetés meg nem szakad, és ki tudja, meddig fog lángolni és élni azután.

XXXVIII

- Azt hiszem, bal oldalamnak is vége - írta Larsen a gyűjtogatást követő nap reggelén - a bénulás fokozódik; alig bírom mozgatni a kezem. Hangosabban beszéljenek. Az utolsó fonál is elszakad.

- Fáj valamije? - kérdeztem.

Kérdésemet hangosabban kellett megismételnem, mire azt válaszolta:

- Nem mindig.

Bal keze lassan, fájdalmasan kapart a papíron, firkálását csak a legnagyobb nehézség árán tudtuk kibetűzni. Hasonlított a szellemeknek tulajdonított „üzenetre”, melyet spiritiszta szeánszokon mutatnak be belépődíj ellenében.

- De azért még mindig itt vagyok - kaparta keze mind lassabban és fájdalmasabban. Elejtette a ceruzát, úgy kellett kezébe visszatennünk.

- Ha nem fáj semmi, akkor békém és nyugalmam tökéletes. Gondolataim soha nem voltak ilyen tiszták, úgy mérlegelem az életet és halált, mint egy hindu bölcs.

- És a halhatatlanság? - kiáltotta Maud hangosan a fülébe.

Háromszor is próbálkozott az írással, de csak a reménytelen kaparászásig jutott el... Elejtette a ceruzát, hiába is próbáltuk kezébe visszatenni, mert ujjával nem tudta megszorítani. Mire Maud szorította Larsen ujjait a ceruzára, így az ő kezével írt, olyan lassan, hogy egy-egy betű leírása néha percekig igényelt:

Ostobaság.

„Ostobaság” - ez volt hát a kételkedő, s mindvégig meggyőzhetetlen ember utolsó szava. Karja és keze elernyed. Törzse egy kissé megmozdult; aztán többé semmi, semmi. Maud elengedte a kezét. Az ujjak úgy ernyedtek el, mintha saját súlyuk húzta volna le őket, a ceruza elgurult.

- Vajon hall-e még? - kérdeztem, miközben ujjait fogtam és az „igen” jelentő egyszeri szorítást vártam. A kéz elhalt, válasz nem érkezett.

- Úgy vettem észre, mintha ajka egy kicsit mozgott volna - mondta Maud.

Megismételtem a kérdést, az ajkak megmozdultak; Maud rájuk tette ujjá hegyét. Megismételtem a kérdést. „Igen” - jelentette Maud. Várakozóan néztünk egymásra.

- Mire jó az egész? - kérdeztem. - Mit mondhatunk még neki?

- Kérdezze tőle... - habozott Maud.

- Kérdezzen tőle valamit, amire nemmel kell válaszolnia - javasoltam.

- Éhes? - kérdezte a lány.

Az ajkak megmozdultak ujjai alatt és azt válaszolta: „igen”.

- Akar egy kis marhahúst? - kérdezte Maud.

- Nem - válaszolta.

- Teát?

- Igen, teát akar - mondta Maud nyugodtan felnézve reám. - Ameddig hall, tudunk vele érintkezni, de azután...

Maud kérdően nézett rám. Láttam, ajkai remegnek és szemei könnyben úsznak. Felém támolygott és átöleltem.

- Óh, Humphrey, mikor lesz ennek vége? - zokogott, - olyan fáradt vagyok, olyan fáradt.

Arcát vállamhoz szorította, törékeny testét megrázta a zokogás. Olyan karcsú és légies volt, mint egy tollpihe. „Szegény lány, a végén letört - gondoltam -, de mire megyek nélküle?”

Addig vigasztaltam, kényeztettem, míg kissé összeszedte magát. Szellemileg oly gyorsan visszanyerte frissességét, mint azt testileg már gyakran tapasztaltam nála.

- Szégyellhetném magamat - mondta azzal a kedves kis mosollyal, melyet annyira imádtam. - De hiszen csak egy kicsi asszony vagyok.

„Kicsi asszony” - ez a kifejezés szívembe markolt; titokban ezzel a kedves, szerelmi jelzővel illeltem.

- Honnan vette ezt a kifejezést?

- Milyen kifejezést? - kérdezte csodálkozva.

- Azt, hogy „kicsi asszony”.

- Talán magától származik? - kérdezte.

- Az enyém. Én találtam ki.

- Akkor bizonyára álmában árulta el - nevetett.

Megint ott találtam szemében azt a táncoló, ragyogó fényt. Az én szemem - szándékom ellenére - bizonyára újra kifecsegett valamit. Feléje hajoltam - önkéntelenül, mint ahogy a fát meghajlítja a szél -, abban a pillanatban nagyon is közel voltunk egymáshoz. Úgy rázta fejét, mintha valami álomból akarna felébredni:

- Ezt a kifejezést azóta ismerem, mióta élek. Apám nevezte így anyámat.

- De az enyém is ez a kifejezés - makacskodtam.

- Anyjára vonatkoztatta?

- Nem - feleltem, és ő nem kérdezett többet, bár esküdni mertem volna rá, hogy szemében ingerkedő kis mosoly jelent meg.

Mióta az előárbocot a helyére tettük, a munka is gyorsabban ment. Mire feleszméltem volna, minden különösebb zavar nélkül, a főárboc is helyére került. Egy árbocdaru segítségével oldottuk meg, melyet az előárbocra kötöttünk. Néhány nap múlva minden vitorlarúd a helyén állt, kivéve a csúcsvitorlákat, melyek kezelése csak bajt csinált volna a mindössze egy főből álló legénységnek. Ezeket tehát elhagytam, a csúcsárbocokat csupán a fedélzetre emeltem és ott megkötöttem.

További néhány napot vett igénybe a vitorlák felrakása és rendbehozása. Csak három vitorlánk maradt - az ormány-, az elővitorla és a fővitorla - és ezek is toldozottak-foldozottak voltak, s kisebbek a kelletténél. Felszerelésünk nevetségesnek hatott egy olyan pompás hajóhoz képest, mint a *Kísértet*.

- De működni fognak! - kiáltott Maud diadalmasan - és mi rájuk bízuk életünket!

Az bizonyos, hogy sok újonnan szerzett foglalkozásom között a vitorlakészítésben tündököltem legkevésbé. Jobban tudtam őket kezelni, mint elkészíteni s nem is kételkedtem abban, hogy sikerülni fog a hajóval Japán északi partján levő valamelyik kikötőbe befutni. Pedig a hajózási tudományomat csak az itt található kézikönyvekből szedegtettem össze. Ezekhez még hozzávehettem Larsen csillagskáláját, amely annyira egyszerűsítette a dolgokat, hogy még egy gyermek is képes lett volna kezelésére.

Ami a skála feltalálóját illeti, állapotában egy héten keresztül nemigen történt változás, legfeljebb annyi, hogy süketsége fokozódott, ajka pedig mind gyengébben mozgott. Aznap, amikor elkészültünk a vitorlakkal, utoljára hallott még valamit és akkor haltak el ajka utolsó mozdulatai is... Mikor azt kérdeztem tőle: „Itt van még?” - ajkai azt felelték: „igen”.

Az utolsó szál is elszakadt, amely az élethez fűzte. Valahol a hússíron belül ott pislákol még az értelem. Az élő agyagfal közé zárva, még égett annak az értelemnek lángja, amelyet oly jól ismertünk; de csendben és sötétben, a testtől elszakadva. Az az értelem nem ismerhette a testet, semmiféle testet. A világ nem létezett számára. Csak önmagáról tudott, a nyugalom és sötétség rettentő mélységeiről.

XXXIX

Eljött az indulás napja is, semmi sem marasztalt bennünket tovább a Törekvés-szigeten. A *Kísértet* csonka árbocai s toldott-foldott vitorlái a helyükön voltak. Munkám gyümölcsét szépnek nem nevezhettem, de tartósnak igen. Tudtam, hogy működni fog, és ahogy végignézttem rajta, a tettek emberének éreztem magam.

Én csináltam ezt! Én! A saját kezemmel! - így szerettem volna felkiáltani.

Maud és én valahogy mindig kimondtuk egymás gondolatait. Amikor fel akartam húzni a fővitorlát, megjegyezte:

- És ha arra gondolkodok, Humphrey, hogy mindezt sajátkezűleg végezte el...

- Másnak a keze munkája is benne van. Két kicsi kéz... de ne mondja, hogy ezeket a kifejezéseket a papájától vettem - válaszoltam.

Nevetett, fejét rázta és odatartotta mindkét kezét, hogy nézzem meg.

- Én sem tudom többé tisztára mosni, sem a kicserzett bőrt megpuhítani.

- Becsületére válik, hogy kérges a keze és kicserezte a vihar - mondtam, míg keze az enyém-ben nyugodott, melyet, elhatározás ide, elhatározás oda, mégis megcsókoltam volna, ha nem kapja el tőlem.

Pajtási viszonyunknak bealkonyodott. Elég sokáig és elég jól fékeztem szerelmemet, de most már kezdett fölém kerekedni. Szemem akaratom ellenére is mindent elérult, nyelvemen sem tudtam olyan szigorúan uralkodni... hátra volt még ajkam, mely e pillanatban majd megőrült a vágytól, hogy megcsókolja azt a két kis kezét, mely oly hűséggel, oly keményen dolgozott. Egészen megbolondultam. Úgy vert a szívem, mint egy lázas dobos. Ellenállhatatlan vágy hajtott feléje. Öntudatlanul ráhajoltam, de észrevette s különös, fürkésző pillantás kíséretében gyorsan elkapta a kezét.

Csigák segítségével a vitorlaköteleket a horgonyfölvonóhoz vezettem, s most egyszerre tudtam felhúzni a fő- és a csonkaárboc vitorláit. Gyatra módja volt ez az elintézésnek, de gyorsan ment; hamarosan a kihúzott elővitorlát is meglebegettette a szél.

- A horgonyt nem fogjuk tudni ezen a szűk helyen felhúzni, ha egyszer elhagyta a feneket - mondtam. - Ezzel mindjárt zátonyra jutunk.

- És tud csinálni valamit? - kérdezte.

- Igen, csúsztatni fogom - feleltem. - Közben magának újból a fölvonóhoz kell állnia. Most a kormánykerékhez szaladok és ugyanakkor maga húzza fel az ormányvitorlát.

Az indulás műveletét alaposan áttanulmányoztam és előre kidolgoztam. Az ormányvitorlát a fölvonóhoz kötöttem, tudtam, hogy Maud megbirkózik a legfontosabb vitorlával. Erős szél áramlott be az öbölbe, s bár a víz csendes maradt, gyorsan kellett dolgoznunk, hogy biztonságban kijussunk.

Mikor a horgonycsavart meglazítottam, a lánc csörömpölve szaladt a vízbe. Hátraszaladtam a kerékhez. A *Kísértet* mintha életre kelt volna, vitorláit megduzzasztotta a szél; az ormányvitorla is felemelkedett. Amint ebbe is belekapott a szél, a *Kísértet* orra egyet fordult s néhány fokkal el kellett fordítanom a kereket, hogy a helyes irányt megtartsam.

Kitaláltam egy önműködő ormányvitorla-fordítót, így azt Maudnak nem kellett kezelni. De Maud még mindig húzta az ormányvitorlát - annak ellenére, hogy én elfordítottam a kereket. Néhány aggodalmas pillanat következett, mert a *Kísértet* egyenesen az öböl partjának futott s már csak kőhajításnyira volt tőle. Aztán mégis engedelmesen a szélnek fordult. Jól esett fülemnek a vitorlák csapkodását és a keresztfák recsegését hallani, amint az irányt megváltoztattuk.

Maud befejezte dolgát, hátrajött és mellém állt. Szélfúttá haját kis sapka szorította le, arca kipirult a munkától, orrcimpája remegett a sós, csípős levegőtől. Barna szemével úgy nézett, mint egy megriadt őzike. De volt a tekintetében valami vad vágyódás is, melyet, azelőtt nem vettem észre, ajkai kinyíltak, a lélegzete is elállt, amikor a *Kísértet* megkerülte a földnyelv bejárójához vezető sziklafalat.

Most jó hasznát vettem annak, hogy a fókavadászat idején az első tiszt feladatát láttam el. Megfelelő manőverekkel kivezettem az öbölből a *Kísértet* a nyílt tengerre. A hajó most kapta el az óceán keblének sóhaját s egyszerre alkalmazkodott ennek üteméhez is; simán emelkedett és süllyedt a hullámok hátán. Reggel még borongott, de most a napsugarak áttörtek a felhőkön - ezt kedvező előjelnek tartottuk - s rásütöttek arra a kis öbölre, ahol mi szembe-szálltunk a háremek uraival és lemészároltuk a fókakölyköket. Az egész Törekvés-sziget ragyogott a napfényben; még a komor délnyugati sziklafok is derűsebben nézett le ránk. Ahol átnedvesítette a kicsapódó hullám, ott a sziklák csillogtak a napfényben.

- Mindig büszke leszek, ha visszagondolok erre a szigetre - mondtam Maudhoz fordulva.

Királynő módjára vetette hátra fejét:

- Óh, ez a kedves Törekvés-sziget! Mindig szeretni fogom!

- Én is - tettem hozzá gyorsan.

Ha tekintetünk most találkozik, akkor mély megértést árult volna el, de - némi tusakodás után - elfordultunk. Félszegen hallgattunk. Én törtem meg a csendet.

- Nézze csak a széles oldalán azokat a fekete felhőket. Emlékszik? Tegnap este megjósoltam, hogy a barométer süllyedni fog.

- A nap meg eltűnt - mondta Maud szemét még mindig a szigetünkre meresztve. - Itt bizonyítottuk be, hogy úrrá tudunk lenni a nehézségeken és itt kötöttük meg a legőszintébb barátságot, amely férfit és nőt összefűzhet.

- A vitorlák Japán felé ragadnak! - kiáltottam örömmel. - Kedvező szél, duzzadó vitorlák, ennél több nem kell.

Kikötöttem a kereket, meglazítottam az elő- és fővitorlát, mindent beállítottam a szél, a mi szelünk irányába. Bár nagyon is rákezdett, de amennyire csak lehetett, ki akartam használni. Rögzített kormányval azonban nem lehet gyorsan haladni, ezért elhatároztam, hogy egész éjjel mellette maradok. Maud erősködött, hogy felvált engem. De már bebizonyosodott, hogy ilyen erősen háborgó tengeren nem tud kormányozni még akkor sem, ha e rövid idő alatt kitanulta volna. Egészen elszontyolodott, aztán mégis igyekezett magát hasznossá tenni a kötelek körül. Főzni is kellett, a fekvőhelyeket rendbehozni és Larsent kiszolgálni. A napot azzal fejezte be, hogy nagytakarítást csinált a kabinban és a fedélközben.

Egész éjjel - váltás nélkül - kormányoztam, mert a szél lassan, de folyamatosan erősödött, a hullámok pedig egyre nagyobbak lettek. Maud reggel ötökör meleg kávét hozott, magasította kétszersülttel, hétkor pedig kiadósabb, forró reggeli öntött belém új életet.

Egész napon át - kitartóbban és erősebben, mint bármikor - nőtt a szél ereje. Mintha csak elhatározta volna, hogy mind vesztetebben fog fújni. A *Kísértet* pedig úgy rohant és fálta a mérőföldeket, hogy biztosra vettem: óránként legalább tizenegy mérőföld sebességgel halad. Ezt vétek lett volna kihasználatlanul hagyni, estére azonban teljesen kimerültem. Bár jó erőben voltam, de egy harminchat órás szolgálat teljesítőképességem végső határát jelentette. Maud folyton arra kért, hogy fékezzek. Én is tudtam, hogy ha a szél és a hullámozás az éj folyamán továbbra is ilyen mértékben erősödik, akkor már nem leszek ura a hajónak. Ezért alkonyatkor nem szívesen bár, de kihoztam a *Kísértet* a szélből.

De nem számoltam azzal, milyen óriási feladat egy ember számára három nagy vitorlát behúzni. Míg a szél irányában haladtunk, nem is méltányoltam erejét; most azonban, mikor száguldásunk megszűnt, kétségbeejtett, hogy milyen vadul fúj. Meghiúsított minden erőfeszítést, kitepte a vásznat a kezemből, egy pillanat alatt semmivé tette mindazt, amit tíz perces kemény munkával értem el. Nyolc órakor még csak felére tudtam az elővitorla felületét csökkenteni, tizenegyre még mindig nem jutottam tovább. Ujjaim hegyéből vér csurgott, körmeim letöredeztek. A fájdalomtól és kimerültségtől titokban sírtam a sötétben, hogy Maud ne lássa.

Kétségbeesésemben feladtam, hogy felgöngyölítsem a fővitorlát és elhatároztam, hogy az elővitorlával próbálkozom. Három óránál több munka kellett ahhoz, hogy összefűzzem és éjjel két órára már testileg és szellemileg úgy kimerültem, hogy nem tudtam megállapítani, mit értem el vele. Pedig a szorosan felgöngyölített elővitorla működött. A *Kísértet* nem hánytavetette többé a szélvész, nem fenyegette felborulás a hullámvölgyekben.

Majd elájultam az éhségtől, de Maud hiába próbált valamiféle ennivalót belém erőszakolni. Úgy aludtam el, hogy a falat a számban volt. Sőt már akkor elaludtam, mikor a számba vettem s felébredve még mindig ott találtam. Olyan álmos és tehetetlen voltam, hogy ha Maud nem fog szorosan, a hajó himbálózására kiestem volna a székből.

Hogyan jutottam a konyhából a kabinba, arról máig sem tudok. Alvajáró lettem, akit Maud vezetett és támogatott. Semmiről sem tudtam, míg levetett cipőkkel fel nem ébredtem ágyamban. Sötét volt. Testem egészen elmerevedett és felordítottam a fájdalomtól, amikor az ágyanemű ujjaim hegyéhez ért.

Bizonyosan nincs még reggel - gondoltam -, behunytam hát a szememet és tovább aludtam. Tudtomon kívül átaludtam egy napot. Mert újból éjfél volt.

Megint felébredtem; bosszantott, hogy nem tudtam tovább aludni. Éjfél mutatott az óra, én pedig háromig a fedélzeten voltam. Rejtélyes dolog lett volna, ha nem jövök rá azonnal a nyitjára. Nem csoda, hogy egypárszor felébredtem, hiszen huszonegy óra hosszat aludtam. Egy darabig azt figyeltem, mi van a *Kísértettel*; hallgattam a hullámvérést, a szél tompa zúgását, aztán befelé fordultam és békésen aludtam reggelig.

Mikor hétkor felébredtem, nem láttam Maudot s így azt hittem, hogy a reggelit készíti a konyhában. A behúzott vitorlájú *Kísértet* fedélzetén mindent rendben levőnek találtam. A konyhában égett a tűz, a víz forrt - de sehol senki.

A fedélközben, Larsen ágya mellett fedeztem fel. Az az ember feküdt előttem, aki az élet legmagasabb csúcsáról zuhant le és most élőhalott volt. Kifejezéstelen arca elernyed. Maud rám nézett és én megértettem.

- Élete a viharban lobbant ki - mondtam.

- De hiszen még él - válaszolta Maud és hangjából végtelen bizalom csengett ki.

- Túlságosan nagy erő lakozott benne.

- Igen - mondta a lány -, de az nem bilincseli le többé. Lelke már szabad.

- Valóban, a lelke már felszabadult - feleltem, s kezénél fogva a fedélzetre vezettem.

A vihar az éj folyamán megtört, vagyis éppen olyan fokozatosan hagyott alább, mint ahogyan megerősödött. De másnap, mikor temetni vittem Larsen testét a fedélzetre, még mindig erős szél fújt, s ugyancsak hullámozott. A fedélzeten állandóan végigsöpörtek a korláton és a vízléken át becsapódó hullámok. Hirtelen szélroham ragadta meg a hajót, egészen oldalra dőlt, s a szélmentes oldal korlátját betemette a hullám, az árbocok és a kötelek recsegték-ropogtak. Térdig érő vízben vettem le a sapkámat.

- A szertartásnak csak arra a részére emlékszem - mondtam -, ami így szól: „és dobassék a test a tengerbe”.

Maud meglepetten, sőt elképedve nézett rám, de engem valami arra készítetett, hogy csak annyi tiszteletet adjak meg Larsennek, amennyit ő adott meg másoknak. Felemeltem a rácsot, s a kanavászbába burkolt holttestet, és lábával előre a tengerbe dobtam; a vasnehezék lehúzta. Eltűnt.

- Isten veled, Lucifer, te büszke lélek - suttogta Maud olyan halkán, hogy a szél elkapta szavait és én csak ajka mozgásából következtettem arra, amit mondott.

Miközben a korlátba kapaszkodva hátrafelé indultunk, véletlenül a szél irányába pillantottam. A *Kísértet* éppen ebben a pillanatban emelte hátára egy hullám. Világosan láttam két vagy hárommérföldnyire egy gőzhajót, amint éppen felénk tartott. Feketére volt festve és a vadászoktól hallottakból arra következtettem, hogy az Egyesült Államok egyik vámellenőrző hajója. Hamar közöltem Mauddal, s hátravittem a hajó farába, ahol nagyobb biztonságban volt.

Lerohantam, hogy kitűzzem a jelzést, és csak akkor jutott eszembe, hogy mikor a *Kísértet* kötelekkel felszereltem, zászló-felhúzóóról megfeledeztem.

- Nem szükségesek a vészjelek - mondta Maud - elég, ha ránk néznek.

- Megmentettek minket - mondtam komolyan és ünnepélyesen, majd túlárado örömmel tettem hozzá -, nem is tudom, örüljek-e vagy sem.

Maudra néztem, szemeink most nem kerülték el a találkozást. Egymáshoz húzódtunk és mielőtt még észrevettem volna, átkaroltam őt.

- Beszéljek? - kérdeztem.

- Nincs rá szükség - felelte -, de ha mondana valamit, nagyon kedves volna.

Ajkai az enyémre tapadtak. Nem tudom, miféle furcsa játéka volt a képzeletnek, de egyszerre a *Kísértet* kabinjában lefolyt jelenet jutott eszembe, mikor ujját ajkamra téve azt mondta: „pszt, pszt”.

- Asszonyom, egyetlen kicsi asszonyom - mondtam, szabad kezemmel vállát simogatva, ahogyan azt minden szerelmes csinálja, anélkül hogy az iskolában tanulta volna.

- Emberem - mondta ő, remegő szemhéjai alól rám pillantott, majd fejét boldog sóhajjal keblemre szorította.

A gőzös felé néztem; már egészen közel volt. Csónakot eresztettek le.

- Csak még egy csókot, drága szerelmem - suttogtam -, még csak egyet, mielőtt idejönnek...

- ... és megmentenek bennünket önmagunktól - fejezte be Maud bájos, szerelmes mosollyal.

.oOo.